

~~№ 48. Приказъ: Описанъ:~~
СБОРНИКЪ

**АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.**

ВѢДОМСТВО ВНУТРЕННИХЪ И ДУХОВНЫХЪ ДѢЛЪ

ЧАСТЬ I.

ГОРОДСКОЕ ХОЗЯЙСТВО.

ТОМЪ I.

Заключающій Правила
о городахъ вообще, а равно о городской собственности
и фундушяхъ.

**ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.**

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

CZĘŚĆ I.

GOSPODARSTWO MIEJSKIE.

TOM I.

ЗАВІЕРАЮАУ РРЕРІSY
О МІАСТАХЪ ВООБЩЕ, О РАВНО О ГОРОДСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ І
ФУНДУШАХЪ.

1866.

Warszawa. — W Drukarni Bergera.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Помѣщенные въ настоящемъ сборникѣ постановленія, относящіяся къ городскому хозяйству провинціальныхъ городовъ, заключаются въ трехъ томахъ и девяти отдѣлахъ, изъ которыхъ каждый состоитъ изъ соотвѣтственныхъ главъ.

Томъ I	заключаетъ въ себѣ:	Отдѣлъ I, о городахъ вообще, и
		Отдѣлъ II, о городской собственности и городскихъ фондушахъ.
Томъ II	„ „	Отдѣлъ III, о судебной защитѣ городской собственности и присвоенныхъ городамъ правъ.
	„ „	Отдѣлъ IV, о хозяйственномъ устройствѣ городовъ и принадлежащихъ онымъ недвижимостей.
	„ „	Отдѣлъ V, о порядкѣ предположенія и приведенія въ исполненіе всякихъ работъ и улучшеній въ городахъ на счетъ городскихъ кассъ,—и
	„ „	Отдѣлъ VI, о строительныхъ городскихъ капиталахъ.

OBJAŚNIENIE.

Przepisy, odnoszące się do gospodarstwa miejskiego miast prowincjonalnych, zamieszczone w zbiorze niniejszym, zajmują tomów trzy, i zawarte są w dziewięciu działach, z których każdy składa się z odpowiednich tytułów.

Tom I mieści: Dział I, o miastach w ogólności,—i

Dział II, o własności i funduszach miejskich.

Tom II mieści: Dział III, o obronie własności i praw miastom służących.

Dział IV, o gospodarczém uporządkowaniu miast i realności do nich należących.

Dział V, o przedsięwzięciu wszelkich robót i ulepszeń w miastach kosztem kass miejskich,—i

Dział VI, o funduszu budowlanym miast.

Томъ III заключаетъ въ себѣ: Отдѣлъ VII, о доходахъ съ городовъ.

„ „ Отдѣлъ VIII, о расходахъ изъ городскихъ кассъ,—и

„ „ Отдѣлъ IX, о штатахъ доходовъ и расходовъ городскихъ кассъ, а также о заведываніи казначейскою частію и о счетоводствѣ.

Упомянутые матеріалы составляютъ рядъ постановленій, изданныхъ о городскомъ хозяйствѣ провинціальныхъ городовъ съ 1768 до конца 1865 года.

Всѣ эти постановленія имѣютъ донинѣ обязательную силу.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Вице-Предсѣдателя Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, Тайнаго Совѣтника, Сенатора Арцимовича, составленъ первоначально бывшимъ Статсъ-Референдаріемъ, нынѣ Помощникъ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія, Рогозинскимъ, впоследствии же до конца Статсъ-Референдаріемъ Собоцкимъ, изъ матеріаловъ, доставленныхъ изъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Делегатомъ оной, Вице-Директоромъ Отдѣленія Общаго Управленія, Хлебовскимъ.

Tom III mieści: Dział VII, o dochodach z miast.

Dział VIII, o wydatkach z kass miejskich, i

Dział IX, o etatach dochodów i wydatków kass miejskich, oraz o kassowości i rachunkowości tychże kass.

Матерялы powyższe stanowią ciąg przepisów, wydanych o gospodarstwie miejskiem miast prowincjonalnych od 1768 po koniec 1865 roku.

Wszystkie te przepisy obowiązują dotychczas.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Radcy Tajnego Senatora Arcimowicza Vice-Prezesa Rady Stanu Królestwa, ułożony został, początkowo przez ówczesnego Referendarza Stanu, obecnie Podsekretarza Stanu Rady Administracyjnej Rogozińskiego, a następnie w dalszym ciągu aż do końca przez Referendarza Stanu Sobockiego, z materyałów dostarczonych ze strony Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, przez Delegowanego od tej Władzy Vice-Dyrektora Wydziału Administracyi Ogólnej Chlebowskiego.

ОГЛАВЛЕНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМЪ.

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало рас- поряженіе.	Страница.
ОТДѢЛЪ I.				
О городахъ вообще.				
ГЛАВА I.				
<i>О обезпеченіи за городами пожалованныхъ имъ по привилегіямъ правъ и имуществъ,</i>				
	<i>Введеніе</i>			2
1	Выписка изъ постановленія подъ заглавіемъ „Города Рѣ- чипосполитой“ о правахъ и привилегіяхъ вольныхъ го- родовъ.	1793 г.	Сеймъ.	6
2	Выписка изъ грамоты, даро- ванной Царству Польскому о правахъ и установленіяхъ го- родовъ и сельскихъ обществъ.	14 Февра- ля 1832 г.	Высочайшій указъ.	8

SPIS PRZEDMIOTÓW.

W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
DZIAŁ I.				
O miastach w ogólności.				
TYTUŁ I.				
<i>O ubezpieczeniu bytu miast w ich swobodach i własności przywile- jami nadanych.</i>				
	<i>Wstęp</i>			3
1	Wyciąg z Konstytucyi, pod ty- tułem: „Miasta Rzeczypospo- litej”, o prawach i przywile- jach służących miastom, za wolne uznanym.	1793 r.	Sejm.	7
2	Wyciąg ze Statutu Organicz- nego, Królestwu Polskiemu nadanego, o prawach i usta- wach miast i gmin wiejskich.	14 Lutego 1832 r.	Ukaz Naj- wyższy.	9

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало рас- поряженіе.	Страницы
ГЛАВА II.				
<i>О городскомъ управленіи.</i>				
	<i>Введеніе</i>			10
1	Выписка изъ постановленія о образованіи и обязанностяхъ городскихъ управленій.	3 Февраля 1816 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	12
2	Постановленіе о Магистратахъ, обязанностяхъ ихъ и средствахъ къ ихъ содержанію.	30 Мая 1818 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ	18
3	Постановленіе о городскихъ дозорахъ и смотрителяхъ городовъ.	13 Іюня 1818 г. N. 5,258.	Намѣстникъ въ Царствѣ	28
4	Выписка изъ распоряженія объ обязанностяхъ Смотрителей городовъ.	24 Августа 1818 г.	Прав. Ком. Вн. Дѣлъ и Полиціи.	38
5	Указъ о городскихъ управленіяхъ по городамъ, въ коихъ учреждены городскіе Совѣты.	24 Мая (5 Іюня) 1861 г.	Высочайшій указъ.	48
ГЛАВА III.				
<i>О подраздѣленіи городовъ и составленіи онымъ историко-статистическихъ описаній.</i>				
	<i>Введеніе</i>			74
1	Выписка изъ указа о раздѣленіи городовъ на разряды относительно консумціонной подати, уплаты канона и размѣра залоговъ, требу-	9 (21) Іюля 1834 г.	Высочайшій указъ.	76

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporząd- zenie	Stronica
TYTUŁ II.				
<i>O zarządzie miast.</i>				
	<i>Wstęp</i>			11
1	Wyciąg z postanowienia, o organizacyi i atrybucyach zwierzchności miejskich.	3 Lutego 1816 r.	Namiestnik Królewski.	13
2	Postanowienie, przepisujące organizację i atrybucyę urzędów municypalnych (magistratów), tudzież środki utrzymania takowych.	30 Maja 1818 r.	Namiestnik Królewski.	19
3	Postanowienie o dozorach miejskich i dozorcach miast.	13 Czerw. 1818 r. N. 5,258.	Namiestnik Królewski.	29
4	Wyciąg z rozporządzenia o obowiązkach dozorców miast.	24 Sierpnia 1818 r.	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Pol.	39
5	Ukaz o zarządach miejskich w miastach, w których są Rady miejskie.	24 Maja (5 Czerw.) 1861 r.	Ukaz Najwyższy.	49
TYTUŁ III.				
<i>O podziale miast i sporządzaniu opisu onych, pod względem historycznym i statystycznym.</i>				
	<i>Wstęp</i>			75
1	Wyciąg z Ukazu o podziale miast na stopnie, pod względem podatku konsumcyjnego, opłaty kanonów, i wysokości kaucyj, składać się ma-	9 (21) Lipca 1834 r.	Ukaz Najwyższy.	77

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	емыхъ отъ городскихъ чи- новниковъ.			
	ГЛАВА IV.			
	<i>О предѣлахъ городской черты и городскихъ управленій.</i>			
	<i>Введеніе</i>			80
1	Распоряженіе, изъясняющее предѣлы городского управле- нія въ территориальномъ от- ношеніи.	18 Февра- ля 1822 г. N. $\frac{2}{24}$	Прав. Ком. Вн. Дѣль и Полиціи	80
2	Распоряженіе, опредѣляющее правила, какими слѣдуетъ руководствоваться въ обозна- ченіи окружности городовъ.	4 Апрѣля 1822 г. N. $\frac{3}{16}$	Прав. Ком. Вн. Дѣль и Полиціи.	82
3	Распоряженіе о воспрещеніи обращать городскія земли въ сельскія.	$\frac{1}{19}$ Юня 1848 г. N. $\frac{1}{83}$	Прав. Ком. Вн. и Дух. Дѣль.	84
	ГЛАВА V.			
	<i>О причисленіи деревень къ разряду городовъ.</i>			
	<i>Введеніе</i>			88
1	Распоряженіе, излагающее препятствія, не позволяющія переименовать въ городъ ка- зенную деревню Рыки.	15 Юля 1833 г. N. $\frac{3}{11}$	Прав. Ком. Вн. и Дух. Дѣль.	90
2	Распоряженіе, опредѣляющее формальности, какія должны быть соблюдены при переи- менованіи деревни въ городъ.	1 Марта 1834 г. N. $\frac{8}{37}$	Прав. Ком. Вн. и Дух. Дѣль.	92
3	Распоряженіе, опредѣляющее условія, требуемыя отъ по-	29 Апрѣля (11 Мая)	Прав. Ком. Вн. и Дух.	98

Нумеръ порядковъ	TREŚĆ.	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronice
	яących przez Urzędników miejskich.			
	TYTUŁ IV.			
	<i>O rozciągłości terytoryów i zarządów miejskich.</i>			
	<i>Wstęp</i>			81
1	Rozporządzenie, objaśniające o rozciągłości administracyi miejskiej, pod względem ter- rytoryalnym.	18 Lutego 1822 r. N. $\frac{2}{24}$	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Pol.	81
2	Rozporządzenie, wskazujące zasady, służące mające przy oznaczaniu obrębu miast.	4 Kwietnia 1822 r. N. $\frac{3}{16}$	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Pol.	83
3	Rozporządzenie, wzbraniające obracania gruntów miej- skich na wiejskie.	$\frac{1}{19}$ Czerw. 1848 r. N. $\frac{1}{83}$	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Duch.	85
	TYTUŁ V.			
	<i>O wynoszeniu osad miejskich do rzędu miast.</i>			
	<i>Wstęp</i>			89
1	Rozporządzenie, wskazujące powody, stojące na przeszkod- zie wyniesieniu wsi rzado- wej Ryki do rzędu miasta.	15 Lipca 1833 r. N. $\frac{3}{11}$	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Duch.	91
2	Rozporządzenie, wskazujące formalności, jakie zachowa- ne być mają przy wyniesie- niu wsi do rzędu miast.	1 Marca 1834 r. N. $\frac{8}{37}$	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Duch.	93
3	Rozporządzenie, wskazujące warunki, jakim poddać się	29 Kwiet. (11 Maja)	Kommissya Rząd. Spraw	99

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н И Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	мѣщика и жителей деревни, при переименованіи оной въ городъ.	1836 г. N. 17824	Дѣль и Нар. Просвѣще- нія.	
4	Распоряженіе, изъясняющее формальности, какія должны быть соблюдены при переи- менованіи деревни въ го- родъ.	20 Января (1 Февра- ля) 1837 г. N. 22312	Прав. Ком. Вн. и Дух. Дѣль и На- род. Просвѣ- щенія.	102
5	Постановленіе о переимено- ваніи вновь въ городъ селе- нія Ходель, состоявшаго пре- жде на правахъ города.	22 Апрѣля (4 Мая) 1838 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	108
6	Постановленіе объ обращеніи посада Лютутова въ городъ, съ соблюденіемъ указывае- мыхъ условій.	23 Феврал. (7 Марта) 1843 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	112

ГЛАВА VI.

О переименованіи городовъ въ деревни.

	<i>Введеніе</i>			138
1	Королевское постановленіе о порядкѣ управленія въ го- родахъ, не имѣющихъ доста- точныхъ суммъ на содержа- ніе городского управленія.	19 Октабр. 1811 г.	Королевскій декретъ.	148
2	Распоряженіе, предписываю- щее порядокъ управленія въ городахъ, въ коихъ жи- тели уклоняются отъ взноса складки на содержаніе Бур- гомистра.	17 Юня 1818 г. N. 187	Правитель. Ком. Внутр. Дѣль и По- лиціи.	142
3	Распоряженіе о воспрещеніи производить ярмарки, торги	21 Декаб- ря 1821 г.	Прав. Ком. Финансовъ и	146

Нумеръ порядковому	T R E Ś Ć.	Дата и Nумеръ	Вмѣненіе Владзы выда- ющей распоря- женіе	Страница
	винни здѣдзце і мѣсзкан- цу вѣи, кторѣ прѣгнѣ мѣѣ вѣнѣсѣнѣ до рѣду мѣста.	1836 r. N. 17824	Wew., Duch. i Oś. Publicz.	
4	Rozporządzenie objaśniające o formalnościach, dopełnić się mających przy wyniesie- niu wsi do rzędu miast.	20 Stycz. (1 Lutego) 1837 r. N. 22312	Kommissya Rząd. Spraw Wew., Duch. i Oś. Publicz.	103
5	Postanowienie, przywracające osadę Chodel, która z miasta na osadę zamienioną została, na nowo do rzędu miast.	22 Kwiet. (4 Maja) 1838 r.	Rada Admi- nistracyjna Królestwa	109
6	Postanowienie wynoszące wieś Lututów do rzędu miast, z zachowaniem wskazanych w tej mierze warunków.	23 Lutego (7 Marca) 1843 r.	Rada Admi- nistracyjna Królestwa	113

T Y T U Ł VI.

O zamianie miast na wsie.

	<i>Wstęp</i>			139
1	Postanowienie Królewskie o sposobie administrowania miast, nie mających dostate- cznych funduszów na utrzy- manie zarządów miejskich.	19 Paź- dziernika 1811 r.	Dekret Królewski	141
2	Rozporządzenie wskazujące sposób administrowania miast, w którychby mieszkań- cy od składki na utrzymanie Burmistrza uchylali się.	17 Czerw. 1818 r. N. 187	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Polic.	143
3	Rozporządzenie polecające u- chylenie targów, jarmarków	21 Gru- dnia	Kommissya Rząd. Przych.	147

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	и всякую торговлю въ мѣ- стечкахъ, обращенныхъ въ деревни.	N. 38,877	Казначей- ства.	
4	Постановленіе объ ограниче- ніи учрежденія новыхъ мѣ- стечекъ и уменьшенія чи- сла существующихъ.	24 Юня (6 Юля) 1849 г. N. 4,592	Совѣтъ Управленія Царства.	150
5	Постановленіе о обращеніи мѣстечка Добре въ селеніе.	¹³ / ₂₅ Мая 1852 г. N. 3,920	Совѣтъ Управленія Царства.	162
ГЛАВА VII.				
<i>О переходѣ казенныхъ или свободныхъ городовъ въ частное владѣніе.</i>				
	<i>Введеніе</i>			166
1	Выписка изъ сеймоваго по- становленія подъ заглавіемъ „Условія при перемѣнѣ соб- ственника въ имѣніяхъ“ и извлеченіе изъ сеймоваго по- становленія подъ заглавіемъ „Староства и Королевщины“ о правахъ, служащихъ ка- зеннымъ городамъ при за- мѣнѣ ихъ съ частными вла- дѣльцами.	1768 г. г. 1775	Сеймъ	166
ГЛАВА VIII.				
<i>О взаимныхъ отношеніяхъ между владѣльцами и жителями частныхъ городовъ.</i>				
	<i>Введеніе</i>			170
1	Выписка изъ Королевскаго декрета о ненарушимости	10 Октяб- ря 1809 г.	Королевскій декретъ.	174

Нумеръ порядковъ	T R E Ś Ć.	Дата и Nумеръ	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronnica
	i wszelkiego handlu w mia- stach zamienionych na wsie.	1821 r. N. 38877	i Skarbu.	
4	Decyzja ograniczająca erygo- wanie nowych miasteczek i zmniejszająca liczbę istnie- jących.	24 Czerw. (6 Lipca) 1849 r. N. 4592	Rada Administra- cyjna Króle- stwa.	151
5	Postanowienie zamieniające miasteczko Dobre na osadę wiejską.	¹³ / ₂₅ Maja 1852 r. N. 3920	Rada Adm. Króle- stwa.	163
TYTUŁ VII.				
<i>O przechodzie miast rządowych czyli wolnych w prywatne posiadanie.</i>				
	<i>Wstęp</i>	z 1768 r.	Sejm.	167
1	Wyciąg z Konstytucji pod tytułem: „Ostrzeżenie dóbr idących w zamianę” i wyciąg z Konstytucji pod tytułem: „Starostwa i Królewszczy- zny” o prawach służących miastom rządowym, przy za- mianie ich z prywatnymi dziedzicami.	z 1775 r.		167
TYTUŁ VIII.				
<i>O stosunkach dziedziców miast prywatnych z ich miesz- kańcami.</i>				
	<i>Wstęp</i>			171
1	Wyciąg z Dekretu Królew- skiego, o niewzruszalności	10 Paźdz. 1809 r.	Dekret kró- lewski.	175

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	правъ, приобрѣтенныхъ до 1 Мая 1808 года.			
2	Распоряженіе о взиманіи пла- ты съ консенсовъ въ пользу городскихъ кассъ и воспре- щеніи взимать таковую вла- дѣльцамъ городовъ.	11 Ноября 1811 г. N. 1557	Министръ Внутрен- нихъ Дѣлъ.	176
3	Распоряженіе, относящееся къ городамъ, пользующимся съ давняго времени назва- ніемъ города, но не имѣю- щимъ на то привилегіи.	27 Февра- ля 1822 г. N. 393	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Полиціи	180
4	Распоряженіе, предписываю- щее ипотечное обезпеченіе взаимныхъ обязанностей го- рода и владѣльца.	6 Ноября 1826 г. N. 1557	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Полиціи	182

ГЛАВА IX.

*О порядкѣ разрѣшенія споровъ между владѣльцами и жителями
частныхъ городовъ.*

	<i>В в е д е н і е</i>			186
1	Распоряженіе, предписываю- щее порядокъ рѣшенія спо- ровъ, возникающихъ между мѣщанами и владѣльцемъ го- рода относительно повинно- стей.	28 Авгу- ста 1820 г. N. 393	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Полиціи.	186
2	Распоряженіе о спорахъ су- дебнымъ порядкомъ между мѣщанами и владѣльцемъ го- рода.	24 Сентя- бря 1828 г. N. 58	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Полиціи.	188

Numer porządkowy	T R E Ś Ć	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
	praw przed dniem 1 Maja 1808 r. nabytych.			
2	Rozporządzenie, polecające po- bieranie opłat od konsensów na rzecz Kass miejskich, i wzbraniające pobierania o- nych przez dziedziców miast prywatnych.	11 Listop. 1811 r. N. 1557	Minister Spraw We- wnętrznych.	177
3	Rozporządzenie dotyczące miast, które oddawna tytułu miasta używają, lecz nie po- siadają na to przywileju.	27 Lutego 1822 r. N. 393	Komisya Rządowa. Spr. Wewn. i Policyi.	181
4	Rozporządzenie polecające hy- poteczne zabezpieczenie wza- jemnych obowiązków miasta i dziedzica.	6 Listop. 1826 r. N. 1557	Komisya Rządowa Spr. Wewn. i Policyi.	183

TYTUŁ IX.

*O załatwianiu sporów, wynikających ze stosunków właścicieli miast
prywatnych z ich mieszkańcami.*

	<i>W s t ę p</i>			187
1	Rozporządzenie, wskazujące sposób rozpoznawania spo- rów między mieszkańcami a dziedzicem miasta, o różne powinności.	28 sierpn. 1820 r. N. 393	Komisya Rządowa Spr. Wewn. i Policyi.	187
2	Rozporządzenie, polecające od- syłanie na drogę sądową spo- rów między mieszkańcami miast i dziedzicem.	24 Wrześ. 1828 r. N. 58	Komisya Rządowa Spr. Wewn. i Policyi.	189

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
ОТДѢЛЪ II.				
О городской собственности и городскихъ фондушахъ.				
ГЛАВА I.				
<i>Объ экономическихъ кассахъ, представляющихъ собою городскія гмины по отношенію къ принадлежащимъ имъ фондушамъ.</i>				
	<i>Введеніе</i>			192
1	Представленіе въ Правитель- ственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи о юридическомъ значеніи слова гмина и о томъ, что именно слѣдуетъ считать гминною собственностію.	17 Мая 1817 г. N. 294	Генеральная Прокуратор. въ Царствѣ Польскомъ.	194
2	Предписаніе Генеральной Прокураторіи въ Царствѣ о юридическомъ значеніи гмины и гминной собственности и о возложеніи на Прокураторію въ Царствѣ обязанности защищать права крестьянъ, а также права, касающіяся общей ихъ пользы или гминной собственности.	7 Августа 1817 г. N. 222 1857	Прав. Ком Внут. Дѣлъ и Полиціи.	202
3	Отзывъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ о томъ, что гминною собственностію слѣдуетъ признавать все то, что	27 Мая 1826 г. N. 5,653	Прав. Ком. Юстиціи.	206

Numery porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporządzenie	Stronica
DZIAŁ II.				
O własności i funduszach miejskich.				
TYTUŁ I.				
<i>O Kassach ekonomicznych, reprezentujących gminy miejskie pod względem ich funduszów.</i>				
	<i>Wstęp</i>			193
1	Przedstawienie do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, o określenie znaczenia prawnego wyrazu gmina i wyjaśnienie: co należy uważać za majątek gminy.	17 Maja 1817 r. Nr. 294	Prokurato- rya General- na w Królestwie Pol- skiem.	195
2	Rozporządzenie do Prokuratury w Królestwie Polskim, określające znaczenie prawne gminy i majątku gminnego, i polecające przynoszenie także obrony za prawami włościan, dobra ogólnego włości czyli majątku gminnego dotyczącami.	7 Sierpnia 1817 r. Nr. 1857	Komisja Rząd. Spraw Wewn. i Po- licji.	203
3	Odezwa do Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, wynurzająca opinię: że majątkiem gminnym jest to, co na ogólny dochód	27 Maja 1826 r. Nr. 5653.	Komisja Rządowa Sprawiedli- wości.	207

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	уже назначено или впредь будетъ назначаемо для со- вмѣстныхъ цѣлей гмины.			
4	Представленіе въ Совѣтъ У- правленія объ опредѣленіи значенія государственной собственности.	17 Нояб- ря 1830 г.	Прав. Ком. Юстиціи.	210
5	Разрѣшеніе по вопросу, ка- кія городскія дѣла должны быть защищаемы Прокура- торією.	11 (23) Декабря 1831 г. N. 797	Временное Правитель- ство Царства.	216

ГЛАВА II.

Объ управленіи собственностью и фондушами городскихъ гминъ.

	<i>Введеніе</i>			218
1	Извлеченіе изъ сеймоваго по- становленія, подъ заглавіемъ „Коммисія Полиціи“, запре- щающее отчуждать и обре- менять долгами городскія и- мѣнія и суммы, безъ разрѣ- шенія Правительства и въ противность существую- щимъ правиламъ для управ- ленія городскимъ имуще- ствомъ.	1793 г.	Сеймъ	220
2	Выписка изъ постановленія, опредѣляющаго права город- скихъ властей относительно управленія городской соб- ственностью.	3 Февраля 1816 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	222

Numer porządkowy	T R E Ś Ć.	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
	i wspólne cele całej gminy służyć lub służyć może.			
4	Przedstawienie do Rady Ad- ministracyjnej Królestwa, o określenie znaczenia wła- sności publicznej.	17 Listo- pada 1830 roku.	Kommissya Rządowa Sprawiedli- wości.	211
5	Decyzja wyrzekająca w kwe- sty: jakie prawa miastom służące, do obrony Prokura- toryi kwalifikują się.	11 (23) Grudnia 1831 r. Nr. 797.	Rząd Tym- czasowy Kró- lestwa Polsk.	217

TYTUŁ II.

O zarządzie własnością i funduszami gmin miejskich.

	<i>Wstęp</i>			219
1	Wyciąg z Konstytucyi pod ty- tułem: „Kommissya Poli- cyi“, wzbraniającej aliena- cyi, oraz obciążania dóbr i funduszów gmin miejskich bez upoważnienia Rządu, i wskazującej zasady zarzą- du niemi.	1793 r.	Sejm.	221
2	Wyciąg z postanowienia, ozna- czającego attrubucye zwierz- chności miejskich, co do za- rządu majątkiem gmin miej- skich.	3 Lutego 1816 r.	Namiestnik Królewski.	223

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
3	Извлеченіе изъ постановленія, опредѣляющаго права городскихъ властей по предмету управленія имѣніями и суммами городскихъ гминъ.	14 Августа 1821 г. N. 17,585.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	224
4	Извлеченіе изъ инструкции Бургомистрамъ и городскимъ Кассирамъ относительно управленія городскими недвижимыми имуществами и доходами, поступающими въ городскія кассы отъ 15 Января 1822 года.	15 Января 1822 г.	Прав. Ком. Внутр. Дѣль и Полиціи.	226
5	Выписка изъ учрежденія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія о правахъ ея относительно управленія городской собственностью.	14 (26) Марта 1833 г.	Высочай- шій указъ.	228
6	Распоряженіе о воспрещеніи мѣщанамъ всякихъ самовольныхъ сборищъ.	11 (23) Декаб- ря 1835 г. N. 22445 22434	Пр. Ком. Вн. и Дух. Дѣль и Нар. Просвѣ.	230

ГЛАВА III.

О приобрѣтеніи городскими гминами разнаго рода недвижимостей и о дѣланіи займовъ на городскія потребности.

	Введеніе			236
1	Постановленіе, предписывающее правила о вчинаніи исковъ по дѣламъ гминъ и ин-	15 Февра- ля 1812 г.	Королев- ское поста- новленіе.	240

Numer porządkowy	TREŚĆ.	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronnica
3	Wyciąg z postanowienia, oznaczającego atrybucye Władz w przedmiocie zarządu majątkiem i funduszami gmin miejskich.	14 Sierp. 1821 r. N. 17,585.	Namiestnik Królewski.	225
4	Wyciąg z instrukcyi dla Burmistrzów i Kassyerów miejskich, dotyczącej administracyi, funduszów i dochodów, do Kass miejskich wpływających.	15 Stycz. 1822 r.	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Po- licyi.	227
5	Wyciąg z Organizacyi b. Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, o atrybucyach jęj co do zarządu własności miejskich.	14 (26) Marca 1833 r.	Ukaz Naj- wyższy.	229
6	Rozporządzenie wzbraniające wszelkich samowolnych zgromadzeń mieszczan.	11 (23) Grudnia 1835 r. N. 26445 26434	Kom. Rząd. Spr. W., D i Ośw. Publ.	231

TYTUŁ III.

O nabywaniu przez gminy miejskie na własność różnej natury realności, i o zaciąganiu pożyczek na potrzeby miasta.

	Wstęp			237
1	Postanowienie wskazujące zasady o prowadzeniu spraw, gmin, lub instytutów	15 Lutego 1812 r.	Postanowienie Królewskie.	241

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
2	ститутовъ и объ окончаніи оныхъ мировою сдѣлкою. Объ уступкѣ въ пользу город- скихъ гминъ разныхъ ка- зенныхъ статей, находящих- ся въ чертѣ городскихъ владѣній.	9 Января 1819 г. N. 2521 ⁶	Прав. Ком. Финансовъ и Казначейств.	248
3	Постановленіе касательно об- ращенія во владѣніе горо- довъ недвижимостей казен- ныхъ, институтскихъ и част- ныхъ, находящихся въ го- родской чертѣ, и объ устрой- ствѣ городовъ для водворе- нія въ нихъ иностранныхъ фабрикантовъ.	21 Ноября 1823 г. N. 14,586	Королев- ское поста- новленіе	250
4	Распоряженіе, объясняющее о томъ, что въ малыхъ горо- дахъ вознагражденіе за ме- нѣ цѣнные плацы можетъ быть уплачиваемо собствен- никамъ оныхъ, на основаніи словесныхъ объявленій.	24 Октя- бря 1825 г. N. 3125	Прав. Ком. Вн. Дѣлъ и Цолиціи.	258
5	Постановленіе о сдѣланіи въ Кредитномъ Земскомъ Об- ществѣ займа 'подъ залогъ имѣній, принадлежащихъ Э- кономической кассѣ города Велюня.	28 Февра- ля (12 Марта) 1833 г. N. 14,994	Совѣтъ Управленія	260
6	Постановленіе, предписываю- щее правила о принудитель- номъ отчужденіи какой ли-	6 (18) Ю- ня 1852 г.	Совѣтъ Управленія	262

Numer porządkowy	T R E Ś Ć	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
2	dotyczących, i o załatwianiu ich drogą zgody. O odstąpieniu na rzecz gmin miejskich rozmaitych real- ności skarbowych, w pośród posiadłości miejskich położo- nych.	9 Stycznia 1819 r. N. 2521 ⁶	Kommissya Rząd. Przy- chodów i Sk.	249
3	Decyzya względem zajęcia na rzecz miast realności skarbo- wych, instytucyjnych, lub prywatnych, w pośród miast położonych, i regulacyi miast, w celu osiedlania fabrykan- tów zagranicznych.	21 Listo- pada 1823 roku N. 14,586.	Namiestnik Królewski.	251
4	Rozporządzenie objaśniające: iż w małych miastach, nale- żności za zajęte place mniej- szej wartości, mogą być wy- płacone właścicielom, na za- sadzie wywodów słownych.	24 Pazdz. 1825 r. N. 3125	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Pol.	259
5	Decyzya upoważniająca do przystąpienia z dobrami Kas- sy ekonomicznej miasta Wie- lunia, do Towarzystwa Kre- dytowego Ziemskiego.	28 Lutego (12) Marca 1833 r. N. 14,994.	Rada Admi- nistracyjna.	261
6	Postanowienie wskazujące za- sady do zajmowania własno- ści, sposobem przymusowego	6 (18) Czerwca 1852 r.	Rada Admi- nistracyjna.	263

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало ропоряженіе.	Страницы.
	бо собственности на обще- ственную надобность.			
	ГЛАВА IV.			
	Объ отчужденіи или уступкѣ недвижимостей, принадлежа- щихъ городскимъ гминамъ.			
	Введеніе			304
1	Распоряженіе о предвареніи Нотаріусовъ, что городскія Управленія не вправе от- чуждать городской собствен- ности безъ разрѣшенія выс- шей власти.	10 Фе- враля 1812 г. N. 106.	Министръ Внутрен- нихъ Дѣлъ.	306
2	О томъ, что Прокуроры обя- заны наблюдать, дабы Нота- ріусы, при совершеніи кон- трактовъ на городское иму- щество, обращали особенное вниманіе на права догово- ривающихся сторонъ.	7 Марта 1812 г. N. 2,453.	Министръ Юстиціи.	310
3	Распоряженіе, предписываю- щее формальности при замѣ- нѣ городскихъ земель на другія.	7 (19) Декабря 1839 г. N. 4385.	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Народ. Про- свѣщенія.	314
4	Отзывъ, сообщающій Высо- чайшую волю о томъ, что Правительственныя власти обязаны представлять на у- твержденіе Совѣта Управле- нія о всѣхъ торгахъ и кон- trakтахъ, по предметамъ,	13 (25) Ноября 1846 г. N. 7,890.	Статсъ-Се- кретарь при Совѣ- тѣ Управле- нія.	318

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
	wyłączenia, na użytek publiczny.			
	TYTUŁ IV.			
	O alienacyi czyli pozbywaniu się realności, należących do gmin miejskich.			
	Wstęp			305
1	Rozporządzenie objaśniające o ostrzeżeniu Notaryuszów, że zarządy miejskie nie są mocne, bez wyższego upowa- żnienia, alienować własności miejskich.	10 Lutego 1812 r. Nr. 106.	Minister Spraw We- wnętrznych.	307
2	Prokuratorowie pilnować ma- ją, aby Notaryusze przyjmu- jący kontrakty, dotyczące własności miejskich, zwraca- li uwagę na legitymację osób kontraktujących.	7 Marca 1812 r. Nr. 2,453.	Minister Sprawiedli- wości.	311
3	Rozporządzenie wskazujące formalności, do zamiany gruntów miejskich na inne.	7 (19) Grudnia 1839 r. Nr. 4385.	Kommissya Rządowa Spraw Wew., D. i Osw. P.	315
4	Odezwa zawiadamiająca o Najwyższej woli, co do przedstawiania przez Wła- dze do zatwierdzania Rady Administracyjnej protoku- łów licytacyjnych i kontra- któw, których przedmiotem	13 (25) Listopada 1846 r. Nr. 7,890.	Sekretarz Stanu przy Radzie Ad- ministracyj- nej.	319

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	превышающимъ 15,000 р. с.			
ГЛАВА V.				
<i>Объ отдачѣ городскихъ недвижимостей въ безсрочное и эмфитев- тическое арендное содержаніе.</i>				
	<i>Введеніе</i>			322
1	Распоряженіе, предписываю- щее о примѣненіи правилъ, касающихся отдачи въ без- срочное арендное содержа- ніе казенныхъ земель, къ без- срочной арендѣ городскихъ недвижимостей.	30 Сен- тября 1820 г. N. 457	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и По- лиціи.	324
2	Распоряженіе, изъясняющее способъ о безсрочномъ арен- дованіи городскихъ земель.	18 Апрѣ- ля 1821 г. N. 458	Прав. Ком. Внут. Дѣлъ и Пол.	334
3	Распоряженіе, излагающее о- снованія объ оцѣнкѣ казен- ныхъ земель въ городахъ и отдачѣ оныхъ въ безсрочно- арендное содержаніе.	10 Ноя- бря 1823 г. N. 433	Прав. Ком. Финансовъ и Казначей- ства.	336
4	Распоряженіе, предписываю- щее о примѣненіи правилъ, изданныхъ Правительствен- ною Коммиссіею Финансовъ относительно отдачи въ аренд- ное содержаніе казенныхъ мѣстъ, находящихся въ го- родахъ, къ безсрочно-аренд- ному содержанію пустопо- рожныхъ городскихъ мѣстъ.	7 Мая 1825 г. N. 433	Прав. Ком. Внутр. Дѣлъ и По- лиціи.	340

Numer porządkowy	T R E Ś Ć	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronice
	będzie summa rs. 15,000 przenosząca.			
TYTUŁ V.				
<i>O wypuszczaniu w wieczystą i emfiteutyczną dzierżawę realności miejskich.</i>				
	<i>Wstęp</i>			323
1	Rozporządzenie polecające za- stosowanie zasad wieczyste- go wydzierżawiania własno- ści ziemskiej rządowej, do ta- kiegoż wydzierżawiania wła- sności miejskich.	30 Wrze- śnia 1820 roku. Nr. 457	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Pol.	325
2	Rozporządzenie wskazujące sposób wydzierżawiania wie- czystego gruntów miejskich.	18 Kwiet. 1821 r. Nr. 458	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Pol.	335
3	Rozporządzenie wskazujące za- sady do szacowania placów rządowych po miastach i wypuszczania onych w wie- czystą dzierżawę.	10 Listo- pada 1823 roku. Nr. 433	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	337
4	Rozporządzenie polecające stó- sowanie się, przy wieczystém wydzierżawianiu placów miejskich, do przepisów, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wyda- nych, względem wieczystej dzierżawy placów skarbo- wych po miastach.	7 Maja 1825 r. Nr. 433	Kommissya Rząd. Spraw Wew. i Pol.	341

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
5	Объ обязанности представлять Нотаріусу консенсъ при совершении акта о покупке или замѣнѣ городскихъ земель.	3 Октяб- ря 1827 года. N. 10,097.	Прав. Ком. Юстиціи.	342
6	Постановленіе, предписывающее представленіе контрактовъ по безсрочнымъ арендамъ на утвержденіе б. временнаго Правленія въ Царствѣ.	26 Фе- враля (9 Марта) 1832 N. 2,684.	Временное Правленіе Царства.	344
7	Постановленіе, дозволяющее въ особенныхъ случаяхъ отдачу безъ торговъ городской недвижимости въ безсрочно-арендное содержаніе.	3 (15) Іюля 1834 г. N. 11,691.	Совѣтъ У- правленія.	346
8	Распоряженіе о точномъ составленіи условій при отдачѣ въ арендное содержаніе городскихъ недвижимостей и различіи между эмфитевтическимъ владѣніемъ и безсрочнымъ аренднымъ содержаніемъ.	14 (26) Ноября 1836 г. N. 23984	Прав. Ком. Внутрен. и Дух. Дѣль и На- род. Просвѣ- щенія.	348
9	Распоряженіе объ условіяхъ отдачи разнаго рода городскихъ недвижимостей въ арендное содержаніе.	27 Ян- варя (8 Февраля) 1843 г. N. 23984	Прав. Ком. Внутрен. и Духов. Дѣль.	352
10	Указаніе основаній для отдачи въ долговременное арендное содержаніе подуховныхъ и казенныхъ имѣній.	5 (17) Іюля 1844 г.	Высочайшій указъ.	362

Нумеръ по порядку	T R E Ś Ć	Дата и Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronice
5	O obowiązku składania konsensu Rejentom przy spisywaniu kontraktów kupna lub zamiany gruntów miejskich.	3 Paźdz. 1827 r. N. 10,097.	Kommissya Rządowa Sprawiedli- wości.	343
6	Decyzja zastrzegająca przedstawianie kontraktów wieczysto-dzierżawnych do zatwierdzania b. Rządu Tymczasowego Królestwa.	26 Lutego (9 Marca) 1832 r. Nr. 2,684.	Rząd Tym- czasowy Kró- lestwa.	345
7	Decyzja zezwalająca, w wyjątkowych wypadkach, na wieczyste wydzierżawianie z wolnej ręki własności miejskiej.	3 (15) Lip- ca 1834 r. N. 11,691	Rada Admi- nistracyjna.	347
8	Rozporządzenie polecające dokładne spisywanie warunków dzierżaw realności miejskich i objaśniające o różnicy, zachodzącej pomiędzy emfiteutyczną a wieczystą dzierżawą.	14 (26) Li- stopada 1836 r. N. 23984	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Du- chownych i Ośw. Publ.	349
9	Rozporządzenie wskazujące warunki do wydzierżawiania placów i wszelkiego rodzaju nieruchomości miejskich.	27 Stycz- nia (8 Lu- tego) 1843 roku. Nr. 23984	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Du- chownych.	353
10	Wskazanie zasad do wypuszczania w długoletnią dzierżawę dóbr, należących do funduszu ogólnoreligijnego, i do wydzierżawiania dóbr rządowych.	5 (17) Lip- ca 1844 r.	Ukaz Naj- wyższy.	363

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
11	Постановленіе, указывающее основаніе для отдачи фабри- кантамъ въ безсрочно- арендное содержаніе город- скихъ пустопорожнихъ мѣстъ и земель.	15 (27) Сентября 1844 г. N. 17,572.	Совѣтъ Управленія.	372
12	Постановленіе о примѣненіи правилъ безсрочно-аренд- наго содержанія имѣній, принадлежащихъ къ общему духовному имуществу, къ безсрочной арендѣ город- скихъ имѣній.	24 Октя- бря (5 Ноября) 1844 г. N. 18,532.	Совѣтъ Управленія.	374

ГЛАВА VI.

*Объ учрежденіи ипотеки имѣній, составляющихъ городскую
собственность.*

	<i>Введеніе</i>			378
1	Постановленіе о приведеніи въ порядокъ ипотечной кни- ги по имѣнію, принадлежа- щему къ экономической кас- сѣ г. Велюня.	23 Мая, (4 Юня) 1833 г.	Совѣтъ Управленія.	380
2	Распоряженіе, указывающее основанія къ ипотечному обезпеченію на имя част- ныхъ лицъ имѣній, прио- брѣтенныхъ ими отъ эконо- мическихъ кассъ.	14 (26) Марта 1836 г. N. $\frac{1455}{3215}$	Прав. Ком. Внутрен. и Дух. Дѣлъ и Народнаго Просвѣще- нія	384
3	Распоряженіе о ближайшемъ объясненіи отношеній лицъ, содержащихъ городскія не- движимости въ безсрочной	22 Юня (4 Юля) 1836 г. N. $\frac{1455}{3215}$	Пр. Ком. Вн. и Дух. Дѣлъ и Народнаго Просвѣщ.	388

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
11	Decyzya wskazująca zasady do wieczystego wydzierża- wania fabrykantom placów pustych i gruntów po mia- stach.	15 (27) Września 1844 r. N. 17,572.	Rada Admi- nistracyjna.	373
12	Decyzya polecająca stosowa- nie się, przy długoletniem wydzierżawianiu dóbr miej- skich, do sposobu wydzier- żawiania dóbr należących do funduszu ogólnoreligijnego.	24 Paźdz. (5 Listop.) 1844 r. N. 18,532.	Rada Admi- nistracyjna.	375

TYTUŁ VI.

O regulowaniu hypoteki dóbr, stanowiących własność miast.

	<i>Wstęp</i>			379
1	Postanowienie upoważniające do uregulowania tytułu wła- sności dóbr, należących do Kassy ekonomicznej miasta Wielunia.	23 Maja (4 Czerw.) 1833 r.	Rada Admi- nistracyjna.	381
2	Rozporządzenie wskazujące zasady do regulowania ty- tułu własności realności, od Kass ekonomicznych naby- tych, na imię nabywców.	14 (26) Marca 1836 r. Nr. $\frac{1455}{3215}$	Kommissya Rząd. Spraw Wew., Duch. i Ośw. Publ.	385
3	Rozporządzenie polecające bliższe objaśnienie stosun- ków posiadaczy sposobem wieczystej dzierżawy real-	22 Czerw. (4 Lipca) 1836 r. Nr. $\frac{1455}{3215}$	Kommissya Rząd. Spraw Wew., Duch. i Ośw. Publ.	389

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой по- слѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	арендѣ, безъ письменныхъ на то доказательствъ.			
	ГЛАВА VII.			
	Объ ипотекомъ обеспеченіи на казенныхъ и частныхъ имѣніяхъ правъ, принадлежностей и повинностей, слѣдующихъ город- скимъ гминамъ.			
	Введеніе			392
1	Распоряженіе о городскихъ взносахъ, неипотекованныхъ, но принадлежащихъ эконо- мической кассѣ по привиле- гій.	24 Авгус- та 1824 года. N. 424	Прав. Ком. Внут. Дѣль и Полиціи.	394
2	Разрѣшеніе, указывающее о- снованія для предоставленія ипотечнаго первенства ссуд- дамъ Земскаго Кредитнаго Общества передъ институт- скими суммами, обеспечен- ными на первомъ номерѣ ипотеки.	19 (31) Октября 1839 г. N. 8,486.	Прав. Ком. Внутр. и Духовн. Дѣль.	396
3	Постановленіе о порядкѣ дѣй- ствій въ случаѣ возникаю- щихъ споровъ относительно сервитутовъ, предоставлен- ныхъ въ пользу институ- товъ и гминъ, не внесен- ныхъ въ ипотеку.	18 (30) Января 1849 г. N. 752.	Совѣтъ Управленія.	400

Нумер порядковому	T R E Ś Ć	Data i Numer	Wymienienie Władzy wyda- jącej rozporzą- dzenie	Stronica
	нощи miejskich bez tytułu posiadania na piśmie.			
	TYTUŁ VII.			
	O zabezpieczeniu hipoteczném praw, należności i służebności, gminom miejskim przysługujących na dobrach cudzych, tak skar- bowych, jak prywatnych.			
	Wstęp			393
1	Rozporządzenie o opłatach miejskich niezahypotekowa- nych, lecz należnych Kassie ekonomicznej na mocy przy- wileju.	24 Sierp. 1824 r. Nr. 424	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i Pol.	395
2	Decyzya wskazująca zasady do ustępowania pierwszeń- stwa hipotecznego dla po- życzek z Towarzystwa Kre- dytowego Ziemskiego, zsum- mami instytucyjowemi.	19 (31) Paździer. 1839 r. Nr. 8,486.	Kommissya Rząd. Spraw Wewn. i D.	397
3	Decyzya wskazująca sposób postępowania w razie zacho- dzących sporów co do słu- żebności instytucjom lub gmi- nom służących, które do ksiąg hipotecznych nie były wniesione.	18 (30) Stycznia 1849 r. Nr. 752.	Rada Admi- nistracyjna.	401

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

ПОСТАНОВЛЕНІЯ

ПО

ГОРОДСКОМУ ХОЗЯЙСТВУ.

MATERIAŁY

OBEJMUJĄCE

USTAWY I URZĄDZENIA

DOTYCZĄCE

GOSPODARSTWA MIEJSKIEGO.

ОТДѢЛЪ I. О ГОРОДАХЪ ВООБЩЕ.

ГЛАВА I.

О обезпеченіи за городами пожалованныхъ имъ по привилегіямъ правъ и имуществъ.

Введеніе.

Города въ древней Польшѣ подраздѣлялись на королевскіе, духовные и шляхетскіе. Въ они пользовались извѣстными правами и преимуществами: по внутреннему ихъ управленію; по надѣлу усадьбами, землями и лѣсами, какъ городскихъ обществъ, такъ и каждаго порознь обывателя; по производству ремеслъ, торговль и всякаго рода городскимъ промысламъ, и по выплѣкъ и продажѣ въ городскихъ чертахъ разныхъ напитковъ.

Королевскіе, или такъ называвшіеся впоследствии вольные города, снабжены были основными Монаршими привилегіями, въ силу коихъ были учреждены въ оныхъ самостоятельныя управленія, состоявшія изъ чиновниковъ, избранныхъ изъ среды обывателей. Изъ этихъ чиновниковъ бургомистры и ратманы (consules) исправляли административныя и полицейскія обязанности, вой-

DZIAŁ I. O MIASTACH W OGÓLNOŚCI.

TYTUŁ I.

O ubezpieczeniu bytu miast w ich swobodach i własności przywilejami nadanych.

Wstęp.

Miasta w dawnéj Polsce dzieliły się na Królewskie, Duchowne i Szlacheckie. Wszystkim służyły pewne prawa i swobody, odnoszące się do ich zarządu wewnętrznego, do uposażenia tak samych gmin miejskich, jak i poszczególnych mieszczan w siedziby, grunta i lasy, do wykonywania rzemiosł, zajmowania się handlem i wszelkimi przemysłami miejskimi, tudzież do wyrobu i sprzedaży trunków na terytoryach miejskich.

Miasta Królewskie, później wolnemi zwane, opatrzone były w przywileje erekcyjne Monarsze, zaprowadzające w nich samorząd przez wybieranych z grona mieszczan urzędników. Z tych, burmistrze z radnymi (Consules) sprawowali władzę administracyjną i policyjną, a wójtci (advocati) z ławnikami władzę sądową w sprawach cywilnych i kryminalnych,

ты же (*advocati*) и лавники занимались судебною частью по гражданским и уголовным делам; при чем предоставлено было подсудимым право приносить жалобы на решения городских судов в Королевские или такъ называвшіеся Задворные, а впоследствии Ассессорские Суды, в которые приглашались также депутаты отъ городов, знакомые съ городскими законами.

Что касается духовныхъ и шляхетскихъ городов, то одни изъ нихъ образовались изъ селений, перечисленных въ разрядъ городов, по мѣстнымъ привилегіямъ, дарованнымъ имъ вотчинниками ихъ, съѣзскими и духовными сановниками, съ разрѣшенія Королей, или же по особымъ сеймовымъ постановленіямъ; этимъ городамъ присвоивались все права и преимущества, коими пользовались города королевскіе; другіе образовались изъ пожалованій собственно самихъ владѣльцевъ, которые вмѣстѣ съ освобожденіемъ будущихъ мѣщанъ отъ барщины и съ опредѣленіемъ вмѣсто оной известнаго чина и шарварковой повинности, какъ съ земель, такъ и съ городскихъ промысловъ въ пользу вотчинниковъ, — закрѣпляли таковыя пожалованія у земскихъ или городскихъ дѣлъ, испрашивая отъ верховной власти соизволенія на установленіе въ оныхъ городского управленія, а также ярмарокъ и торговъ. Такіе города состояли въ распоряженіи владѣльцевъ до учрежденія правительственныхъ вѣдомствъ въ Царствѣ Польскомъ, постановленіемъ Намѣстника отъ 3 Февраля 1816 года. Переименованіе же селений въ города производилось съ 1815 года, въ силу постановленій Совѣта Управленія Царства.

Служащія городамъ привилегіи и пожалованія хранятся или въ подлежащихъ городахъ, или же въ Главномъ Архивѣ Царства, а нѣкоторыя даже помѣщены въ *Volumina Legum*.

z możliwością dla pod sądnych odwołania się od wyroków sądu miejskiego do sądów Królewskich, Zадворnemi albo Asse-sorskiemi zwanymi, do których także powoływano z miast delegatów, biegłych w prawie miejskiem.

Co do miast Duchownych i Szlacheckich, z tych jedne powstawały z włości ziemskich, za przywilejami lokacyjnymi przez świeckich i duchownych dostojników, jako dziedziców udzielanemi, za zezwoleniem Królów lub za osobnemi konstytucjami sejmowemi do rzędu miast podnoszonych, i te przypuszczane były do praw i swobód Królewskim miastom służących; drugie powstawały z nadania jedynie przez samych dziedziców, którzy zwalniając przyszłych mieszczan od pańszczyzny i stanowiąc natomiast pewne czynsze i szarwarki, na rzecz dominiów wiszczać się mające, tak z gruntów jak i od zarobków miejskich, zeznawali takowe nadania w aktach właściwych Grodzkich lub Ziemskich, przy wyjednanii od władzy Najwyższej, pozwolenia na zaprowadzenie w nich zarządu miejskiego, jako też jarmarków i targów. Takie miasta ulegały zwierzchności i rozrządzeniu dziedziców, aż do wprowadzenia przez postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 3 Lutego 1816 roku organizacyi władz w Królestwie. Od roku zaś 1815 wynoszenie włości do rzędu miast następowało z mocy postanowień, przez Radę Administracyjną wydawanych.

Przywileje i nadania miastom służące, przechowują się albo na gruncie samychże miast, albo znajdują się w Archiwum Głównem Królestwa, a nawet niektóre w *Voluminach Legum* są pomieszczane.

N° 1.

О правахъ и привилегіяхъ вольныхъ городовъ.

Выписка изъ постановленія 1793 года, подъ заглавіемъ „Города Рѣчипосполитой.” Volumina Legum, томъ IX, страница 99.

Статья I.

О городахъ вообще.

1. Признавая вольными города (за исключеніемъ вотчинныхъ) во владѣніяхъ Рѣчипосполитой, сохраняемъ навсегда въ своей силѣ дарованныя онымъ по привилегіямъ и постановленіямъ права и ставимъ ихъ подъ защиту этихъ правъ.

2. Признаемъ вотчинною собственностью вольныхъ городовъ Рѣчипосполитой всякія принадлежащія имъ недвижности, какъ-то: деревни, земли, огороды, луга, лѣса и плацы, поступившіе въ ихъ владѣніе, какъ по привилегіямъ, такъ и по судебнымъ рѣшеніямъ, равно приобрѣтенные городами на правахъ общаго владѣнія, а также всякаго рода пожалованные симъ городамъ доходы, коими они пользуются; и потому обезпечиваемъ покровительствомъ народныхъ правъ, какъ общую, такъ и частную каждого порознь обывателя движимую и недвижимую собственность.

N° 1.

О правахъ и привилегіяхъ служащихъ miastom за wolne uznаным.

Wyciąg z konstytucyi pod tytułem: „Miasta Rzeczypospolitej z r. 1793.”
Volumina Legum Tom IX, stronnica 99.

Artykuł 1.

O miastach w ogólności.

1. Miasta w krajach Rzeczypospolitej (wyjąwszy dziedziczne) za wolne uznając,—według praw przywilejami, konstytucjami im nadanych na zawsze zostawujemy i pod zasłoną tychże praw miastom служащихъ, zachowane mieć chcemy.

2. Wszelkie terytorya miast wolnych Rzeczypospolitej, jakeimi są: wsie, grunta, ogrody, łąki, lasy i place, tak przywilejami miastom nadane, jako i dekretami przysądzone,—toż przez miasta prawem *in commune* dziedzictwa nabyte,—tudzież intraty wszelkiego rodzaju tymże miastom wyraźnie nadane i służące, własnością dziedziczną być przyznajemy; a ztąd, tak własność ogólną miast, jako też szczególną każdego mieszczanina, ruchomą i nieruchomą, opieką praw narodowych ubezpieczamy.

Статья III.

87. Предоставляется городамъ всѣхъ разрядовъ равно-
мѣрное право производства всякаго рода торговли, ремеслъ и
промысловъ, а также учрежденіе фабричныхъ заведеній, и вмѣ-
няется въ обязанность городовымъ Магистратамъ строго на-
блюдать и заботиться о томъ, чтобы въ каждомъ изъ подвѣдом-
ственныхъ имъ городовъ находились ремесленники, кои бы удо-
влетворяли первымъ земледѣльческимъ потребностямъ, для че-
го Полицейскія Коммисіи вправѣ наряжать ревизію.

N° 2.

Права и установленія городовъ и сельскихъ обществъ.

Выписка изъ грамоты, Высочайше дарованной Царству Польскому
14 Февраля 1832 года.

Статья I.

Царство Польское, присоединенное навсегда къ Державѣ
Россійской, есть нераздѣльная оной часть. Оно будетъ имѣть
особое, сообразное съ мѣстными его потребностями управленіе,
свои также особенныя уложенія, гражданское и уголовное, и
всѣ доселѣ существовавшія въ городахъ и сельскихъ обще-
ствахъ, дарованныя имъ мѣстныя права и установленія оста-
ются на прежнемъ основаніи и въ прежней силѣ.

Artykuł III.

8. Handle wszelkie prowadzić, fabryki zakładać, rzemio-
sła i kunszta sprawować, dla wszystkich klass miast równa wol-
ność nadaje się,—owszem Magistraty respective każdego miasta,
pilnie dostrzegać i starać się będą, aby miały rzemieślników do
pierwszych potrzeb rolnika stosownych;—i tym końcem Kommis-
sya Policji lustracye nakazywać mocna jest.

N° 2.

Права и ustawy miast i gmin wiejskich.

Wyciąg ze Statutu Organicznego Najwyżej Królestwu nadanego
w d. 14 Lutego 1832 r.—D. P. T. XIV, f. 175.

Artykuł 1.

Królestwo Polskie, przyłączone na zawsze do Państwa Ros-
syjskiego, stanowi nierozdzieloną część tego Państwa. Ono będzie
miało osobny, do potrzeb miejscowych zastosowany rząd; nie-
mniej swoje własne kodexa: Cywilny i Kryminalny; i wszystkie
dotychczas istniejące po miastach i w gminach wiejskich, nada-
ne im miejscowe prawa i ustawy, pozostają na dawniejszych
swoich zasadach i w dawniej mocy.

ГЛАВА II.

О городскомъ управленіи.

Введеніе.

Посль присоединенія части прежняго Королевства Польскаго къ Австрійской Имперіи, управленіе городовъ, отошедшихъ къ Австріи, подверглось незначительнымъ измѣненіямъ, въ управленіи же городовъ въ части Королевства, поступившей во владѣтельство Пруссіи, сдѣланы были болѣе важныя преобразованія, особенно въ отношеніи городского хозяйства.

По образованіи изъ этихъ частей Герцогства Варшавскаго, отпѣнены прежнія права и самостоятельныя управленія городовъ, и сіи послѣдніе подчинены установленнымъ въ краѣ общимъ административнымъ, полицейскимъ и судебнымъ учрежденіямъ съ устройствомъ въ оныхъ городскихъ обществахъ, подчиненныхъ управленію назначаемыхъ Правительствомъ Президентовъ или Бургомистровъ; за симъ установлены были по городамъ Муниципальныя Управленія, что нынѣ Магистраты.

Въ эпоху нынѣшняго Царства, по постановленію Намѣстника въ Царствѣ 1818 года, учреждены были по воеводствамъ городскіе Дозоры, съ обязанностию обѣзжати города и наблюдать за надлежащимъ веденіемъ хозяйственнаго и полицейскаго въ оныхъ управленія, согласно изданнымъ узаконеніямъ, безъ ущерба городскимъ имуществамъ и въ видахъ дѣйствительнаго благосостоянія жителей.

Съ учрежденіемъ Высочайшими указами 24 Мая (5 Іюня) 1861 года Уѣздныхъ и Городскихъ Совѣтовъ, значительнѣйшіе города управляются совокупно Городскими Совѣтами и Магистратами, наблюденіе же за управленіемъ имуществомъ меньшихъ городовъ отнесено къ обязанности Уѣздныхъ Совѣтовъ.

TYTUŁ II.

O Zarządzie Miast.

Wstęp.

Po przejściu części dawnego Królestwa Polskiego pod panowanie Austriackie, zarząd miast do Austrii odpadłych, małym uległ zmianom; w części zaś odpadłej do Pruss, zarząd miast uległ nieco ważniejszym przekształceniom, mianowicie w przedmiotach, dotyczących gospodarstwa miejskiego.

Po utworzeniu z tych części Księstwa Warszawskiego, uchylono dawne prawa i samorządy miejskie,—a miasta poddano pod ogólne urzędzenia administracyjne, policyjne i sądowe, w kraju zaprowadzone, tworząc z nich Gminy miejskie pod zarządem Prezydentów lub Burmistrzów przez Rząd mianowanych,—a następnie stanowiąc dla miast Urzędy Muncypalne (dziś Magistraty). W epoce Królestwa teraźniejszego, postanowieniem Namiestnika Królewskiego z roku 1818, zaprowadzono po Województwach dozory nad miastami, z obowiązkiem objeżdżania miast i ścisłego przestrzegania, aby zarząd gospodarczy i policyjny w każdym mieście odbywał się według przepisów i bez uszczerbku funduszów jego i z dobrem rzeczywistym mieszkańców.

Od wydania zaś Najwyższych Ukazów z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 r., zaprowadzających Rady Powiatowe i Rady Miejskie,—zarząd miast znaczniejszych sprawują Rady Miejskie łącznie z Magistratami,—a nad zarządem własnością miast mniejszych, czuwać mają Rady Powiatowe.

N° 1.

Образование и обязанности городских управлений.

Выписка из постановления Намѣстника въ Царствѣ отъ 3 Февраля 1816 года, объ учрежденіи правительственныхъ вѣдомствъ въ Царствѣ.

ГЛАВА I.

О составѣ Городскихъ Управлений.

Статья 64.

Президентъ Муниципальнаго Управленія въ городахъ и Бургомистръ или заступающія ихъ мѣсто лица суть исполнители предписаній Воеводскихъ Коммисій. Они участвуютъ также въ гражданскомъ и полицейскомъ судахъ, въ порядкѣ и по правиламъ, какія будутъ начертаны въ особыхъ постановленіяхъ.

Статья 65.

Они обнародываютъ и непосредственно приводятъ въ исполненіе, какъ всѣ правительственныя распоряженія, такъ равно и поименованныя ниже обязанности. Они представляютъ прошенія и ходатайства обществъ въ Воеводскую Коммисію (Губернское Правленіе) посредствомъ командированнаго Коммиссара (Уѣзднаго Начальника).

N° 1.

Organizacya i atrybucye zwierzchności miejskich.

Wyciąg z Postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 3 Lutego 1816 r., przepisującego organizacyę Władz Królestwa.—Dz. Pr. T. II, st. 61.

ROZDZIAŁ I.

O składzie Zwierzchności Miejskich.

Artykuł 64.

W miastach, Prezydent Municypalności, Burmistrz, lub ich zastępcy, są wykonawcami rozkazów Kommissyi Wojewódzkiej. Mają oni oraz udział sądownictwa cywilnego i policyjnego w składzie i podług przepisów, jakie w oddzielném urządzeniu ogłoszonymi będą.

Artykuł 65.

Ogłaszają i wykonywają sami przez siebie wszelkie rozkazy rządowe i pełnią niżej wyszczególnione obowiązki. Prośby i żądania gmin przedstawiają Kommissyi Wojewódzkiej (Rządowi Gubernialnemu) przez ręce Kommissarza delegowanego (Naczelnika Powiatu).

Статья 66.

Главные воеводские города (кроме Варшавы) получают предписания от Воеводских Коммиссий непосредственно. Во все же прочие города поступают такие же предписания чрез Ободовых Коммиссаровъ.

Статья 67.

Президенты городов назначаются Королемъ, по представлению Правительственной Коммиссии Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции. Бургомистры избираются Воеводскою Коммиссиею и, по представлению сей послѣдней, утверждаются Правительственною Коммиссиею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции (¹).

Статья 69.

Въ помощь Бургомистрамъ, сообразно мѣстнымъ потребностямъ, назначается известное число Лавниковъ, которые, совместно съ первыми, исполняютъ нижепоименованныя обязанности.

Статья 70.

Въ случаѣ смерти, болѣзни, отсутствія, временнаго устранинiя отъ должности или другихъ кратковременныхъ препятствiй, исправленiе должности Бургомистра поручается первому по порядку Лавнику.

О предметахъ вѣдомства Городскихъ Управлений.

Статья 71.

Городскiя Управленiя наблюдаютъ въ особенности за общественнымъ имуществомъ и завѣдываютъ онымъ, а также

(¹) *Примѣчанiе.* Ст. 67 измѣнена вслѣдствiе 5 и 6 ст. помѣщеннаго ниже Высочайшаго указа 24 Мая (5 Юня) 1861 года, о Городскихъ Совѣтахъ.

Артикулъ 66.

Миаста stołeczne Województw (oprócz Warszawy) odbierają bezpośrednio rozkazy od Kommissyów Wojewódzkich. Wszelkie zaś inne miasta odbierają też rozkazy przez Kommissarzów, delegowanych w obwodach.

Артикулъ 67.

Prezydentów w miastach mianuje Król, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji. Burmistrzów, Kommissya Wojewódzka wybiera i podaje Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji do mianowania (¹).

Артикулъ 69.

Stosownie do miejscowej potrzeby, przydaną będzie do pomocy Burmistrzów, pewna liczba Ławników, którzy niżej opisane obowiązki wspólnie z nimi sprawować będą.

Артикулъ 70.

W przypadku śmierci, choroby, nieprzytomności, zawieszenia w urzędzie, lub innej momentalnej przeszkody w pełnieniu obowiązków Burmistrza, pierwszy z porządku Ławnik zastępuje jego miejsce.

O atrybucyach Zwiierzchności Miejskiej.

Артикулъ 71.

Do zwiierzchności miejskich należą w szczególności czuwanie nad własnością gminną i nią zarządzanie; podawanie etatów

(¹) *Uwaga.* Артикулъ 67 uległ zmianie w skutek artykułów 5 i 6 Najwyższego Ukazu o Radach miejskich z d. 24 Maja (5 Czerwca) 1861 r., który się poniżej umieszcza.

представляютъ смѣты на утверждение Правительственной Комиссии Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции чрезъ Воеводскія Управленія.

Статья 72.

Къ вѣдомству Городскихъ Управленій относятся:

- a) наблюдение за безопасностію, чистотою и порядкомъ;
- b) предупреждение распространения пороковъ, вредящихъ здоровью и оскорбляющихъ нравственность;
- c) надзоръ за общественными работами, содержаніе дорогъ, мостовъ и пожарныхъ инструментовъ; составленіе ежегодныхъ переписей народонаселенія и вѣдомостей о посѣвахъ, урожаяхъ и всякаго рода скотѣ;
- d) расквартированіе назначеннаго количества переходящихъ войскъ;
- e) взыманіе податей отъ подлежащихъ плательщиковъ и внесеніе оныхъ въ общественныя кассы;
- f) раскладка денежныхъ взысканій между недоимочными плательщиками;
- g) раскладка всякихъ законныхъ повинностей;
- h) выдача свидѣтельствъ и паспортовъ;
- i) пресѣченіе праздношатательства, бродяжничества и нищенства.

Статья 73.

О вѣдомствѣ Городскихъ Управленій по судебной части въ отношеніи, какъ полицейскаго и гражданскаго судопроизводства, такъ и ихъ состава и порядка судопроизводства въ оныхъ, будетъ опредѣлено судебными учрежденіями.

Статья 74.

Городскія Управленія обязаны вести особый протоколъ поступающимъ правительственнымъ распоряженіямъ.

do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji za pośrednictwem Urzędów Wojewódzkich.

Artykuł 72.

Do zwierzchności miejskich należy:

- a) Przestrzeganie bezpieczeństwa, ochędóstwa i porządku;
- b) zapobieganie rozszerzaniu się nałogów zdrowiu szkodliwych i moralność każących;
- c) dozieranie robót publicznych, utrzymywanie dróg, mostów, porządków i narzędzi ogniowych, spis coroczny ludności, zasiewów, zbiorów i bydła wszelkiego rodzaju;
- d) rozkwatowanie przeznaczonej w przechodzie ilości wojska;
- e) pobór podatków od szczególnych kontrybuentów, i wnoszenie ich do kass publicznych;
- f) rozkład kar exekucyjnych między dłużnych kontrybuentów;
- g) rozkład wszelkich posług prawnie wymaganych;
- h) zaświadczenia i passporty;
- i) zapobieganie próżniactwu, tułaniu się i żebractwu.

Artykuł 73.

Udział sądowych attrbyucyj zwierzchności miejskich w przedmiotach sądownictwa policyjnego i cywilnego, tudzież skład takowego sądownictwa i sposób postępowania, opisane będą w urządzeniach sądowych.

Artykuł 74.

Zwierzchności miejskie utrzymywać będą osobny protokół odebranych rządowych rozkazów.

Статья 80.

Городскія Управленія подвергаются отвѣтственности за всякое превышеніе власти, за всякую причиненную ими несправедливость, за отказъ въ законномъ удовлетвореніи просьбы и вообще за всякое нерадѣніе по исполненію возложенныхъ на нихъ обязанностей.

Въ случаѣ упущенія въ административномъ отношеніи, жалобы на нихъ подаются въ Воеводскую Коммисію чрезъ командированнаго Коммиссара. Порядокъ отвѣтственности и взысканіе опредѣляются по общему учрежденію объ отвѣтственности должностныхъ лицъ.

№ 2.

О магистратахъ, обязанностяхъ ихъ и средствахъ къ ихъ содержанію.

(30 Мая 1818 года).

По Указу Его Императорскаго Величества

АЛЕКСАНДРА I,

Императора Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, по Государственному Совѣту.

Въ дополненіе статьи 84 Конституціи, по выслушаніи мнѣнія Общаго Собранія Государственнаго Совѣта, мы постановили и постановляемъ:

Артикулъ 80.

Звierzchności miejskie są odpowiedzialnemi za wszelkie nadużycia władzy, za wszelką wyrządzoną niesłuszność, za odmówienie sprawiedliwości, zgoła za wszystkie zaniedbania obowiązków im przepisanych.

W przypadku uchybienia pod administracyjnym względem, skarga przeciwko nim do Kommissyi Wojewódzkiej na ręce Kommissarza delegowanego podawaną być ma. Sposób odpowiedzialności i kary, w ogólném urzędzeniu o odpowiedzialności urzędników publicznych, opisane zostają.

№ 2.

Organizacya i attrybucye urzędów municypalnych (magistratów), tudzież środki utrzymania takowych.

(d. 30 maja 1818 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Xiążę Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

W uzupełnieniu artykułu 84 Konstytucyi, po wysłuchaniu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Статья 1.

Въ каждомъ городѣ устанавливается Муниципальное Управление (¹).

Статья 2.

Въ столичномъ городѣ Варшавѣ Муниципальное Управление уже учреждено постановленіемъ отъ 14 Января 1816 г.

Статья 3.

Въ главныхъ воеводскихъ городахъ, а равно въ городахъ, въ которыхъ, по представлению Правительственной Комиссіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, признаемъ удобнымъ учредить Муниципальное Управление, оно будетъ состоять изъ Президента и Ратмановъ, въ другихъ же городахъ — изъ Бургомистра и Лавниковъ.

Статья 4.

Ратманы и Лавники во всѣхъ городахъ назначаются по представлению Воеводской Комиссіи Правительственною Комиссіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи изъ мѣстныхъ обывателей, владѣющихъ недвижимымъ имуществомъ, которые вмѣстѣ съ тѣмъ будутъ исправлять должность городскихъ Казначеевъ и Секретарей.

(¹) Примѣчаніе. Название нынѣшнихъ Муниципальныхъ Управлений, какъ въ Варшавѣ, такъ и во всѣхъ прочихъ городахъ Царства Польскаго замѣнить названіемъ Магистратовъ, съ сохраненіемъ впрочемъ правъ и преимуществъ нынѣшнихъ Муниципалитетамъ предоставленныхъ. Ст. 4. Высоч. указа отъ 29 Сентября (11 Октября) 1842 г. (Дя. Зак. томъ 30 стр. 280).

Artykuł 1.

W każdym mieście będzie Urząd Muncypalny (¹).

Artykuł 2.

W mieście stołeczném Warszawie, Urząd muncypalny, postanowieniem z dnia 14 stycznia 1816 r. już jest urządzony.

Artykuł 3.

W miastach stołecznych Wojewódzkich, tudzież w miastach, dla których na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi dogodność uznamy, Urząd muncypalny składać się będzie z Prezydenta i Radnych; w innych zaś miastach Urząd ten składać się ma z Burmistrza i Ławników.

Artykuł 4.

Radni i Ławnicy, we wszystkich miastach, mianowani będą na przedstawienie Kommissyj Wojewódzkich przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi z obywateli miejscowych, własność nieruchomą posiadających, którzy razem sprawować będą obowiązki kassyerów i sekretarzy miejskich.

(¹) Uwaga. — Tytuł teraźniejszych Urzędów Muncypalnych tak w Warszawie, jako też we wszystkich miastach Królestwa Polskiego zamienia się odtąd na nazwisko Magistratów; przy zachowaniu wszakże wszelkich attribucyi i prerogatyw urzędów dotychczasowych. Art 4 Najwyższego Ukazu z d. 29 września (11 października) 1842 r. D. P. T. XXX, f. 281.

Статья 5.

Число Ратмановъ и Лавниковъ въ каждомъ городѣ опредѣляется по мѣрѣ надобности, но не можетъ быть свыше 4.

Статья 6.

Президенты, Бургомистры и Казначей получаютъ жалованье; Ратманамъ же и Лавникамъ производится содержание только тамъ, гдѣ для сего окажутся достаточныя денежныя средства. Размѣръ жалованья опредѣляется Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, смотря по состоянію городскихъ кассъ.

Статья 7.

Если владѣльцы или жители казенныхъ, институтскихъ и частныхъ городовъ, не имѣющихъ на содержание Бургомистровъ никакихъ средствъ, обяжутся постоянно вносить на жалованье для Бургомистровъ по шестисотъ злотыхъ въ годъ, то эти города останутся при своихъ правахъ. Въ случаѣ же несогласія, на взносъ помянутой выше суммы, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи вправѣ войти къ Намъ съ представленіемъ, согласно дѣйствующимъ постановленіямъ, о назначеніи Войтовъ въ этихъ городахъ и объ отмѣнѣ городскихъ правъ, не нарушая впрочемъ существовавшихъ между владѣльцами и жителями соотношеній.

Статья 8.

Въ городахъ, денежныя средства коихъ едва достаточны на содержание Бургомистра и городскихъ служителей, не полагается Казначей для сбора городскихъ доходовъ, а обязанность сія возлагается на Бургомистра; въ тѣхъ же городахъ, доходы

Артикулъ 5.

Liczba Radnych i Ławników w każdym mieście oznaczoną będzie w miarę potrzeby; nie może jednak 4 przenosić.

Артикулъ 6.

Prezydenci, Burmistrze i Kassyerowie płatni być powinni; Radni zaś i Ławnicy tam tylko, gdzie na to fundusze wystarczą. Płose płacy, w miarę zamożności kass miejskich, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi oznaczoną będzie.

Артикулъ 7.

W miastach tak narodowych i instytucyjnych, jako też prywatnych, w których nie masz żadnych na utrzymanie Burmistrzów funduszów, jeżeli właściciele lub mieszkańcy zapewnią stałą na opłatę jego złotych sześćset na rok składkę, miasta takowe przy prawach swoich pozostaną. Gdyby zaś składki powyższej złożyć nie chcieli, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi mocna będzie, stosownie do ustaw trwających, przedstawić Nam ustanowienie w nich wójtów i uchylenie praw miejskich, nie naruszając wszelako stosunków, jakie między właścicielami a mieszkańcami dotąd zachodziły.

Артикулъ 8.

W miastach, w których fundusze miejskie, na utrzymanie tylko Burmistrza i sług miejskich są wydostarczającemi, kassyer do poboru rzeczonych dochodów utrzymywany być nie ma, lecz tym obowiązkiem trudnić się będzie Burmistrz; w miastach

которыхъ превышаютъ сумму, потребную на содержание бургомистра и полицейскихъ служителей, касса ввѣряется одному изъ Лавниковъ.

Статья 9.

Въ обезпеченіе общественныхъ доходовъ и городскихъ суммъ, вносится въ Депозитную Кассу Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи залогъ, соответствующій четвертой части городскихъ доходовъ; половина этого залога представляется Казначеемъ, тамъ гдѣ онъ полагается, другую же половину вносить Президентъ или Бургомистръ; въ тѣхъ городахъ, въ коихъ нѣтъ особаго Казначея, весь залогъ обязанъ вносить Бургомистръ ⁽¹⁾.

Статья 10.

Представленные въ залогъ суммы отдаются въ заемъ вновь строящимся городскимъ жителямъ, по существующимъ нынѣ или впослѣдствіи имѣющимъ быть изданными правиламъ.

Статья 11.

На представленные въ залогъ суммы вкладчикамъ оныхъ производится по три процента на сто изъ кассъ подлежащихъ городовъ.

Статья 12.

Президентъ или Бургомистръ непосредственно рѣшаетъ все административныя и полицейскія дѣла, относящіяся соб-

⁽¹⁾ Статья эта въ отношеніи залоговъ подверглась измѣненію по постановленію Совѣта Управленія отъ 15 (27) Іюля 1852 года, коимъ опредѣлены точныя основанія касательно представленія залоговъ городскими чиновниками. (Дн. Зак. Т. 45. стр. 4).

заъ, въ которыхъ доходъ превышаетъ оплату Бургистра и слугъ полицейныхъ, jeden z ławników kasę utrzymywać będzie.

Artykuł 9.

Dla zabezpieczenia dochodów publicznych i funduszków miejskich, kaucya, wyrównywająca czwartęj części dochodów miejskich, w gotowiźnie do kassy depozytowej Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji składaną będzie, z których połowę kassyer, gdy ten ustanowiony zostanie, drugą połowę Prezydent lub Burmistrz opłacić winien; tam zaś, gdzie kassyer-ustanowionym nie będzie, Burmistrz całkowitą kaucyę złożyć ma. ⁽¹⁾.

Artykuł 10.

Summy na kaucyą złożone, rozpożyczane zostaną mieszkańcom miast nowobudującym się, podług zasad, jakie są przepisane, lub następnie wskazane będą.

Artykuł 11.

Od summ na kaucye złożonych, składającym one opłacaną będzie prowizya po trzy od sta z kass miejscowych respective każdego miasta.

Artykuł 12.

We wszystkich przedmiotach administracyjnych i policyjnych, gdzie tylko idzie o prostą exekucyę, Prezydent lub

⁽¹⁾ Uwaga.—Rozporządzenia tego artykułu co do kaucyi, zniesione zostały późniejszém Postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 15 (27) lutego 1852 r. przepisującém stałe zasady względem składania kaucyi przez urzędników miejskich.—Dz. Pr. T. XLV, f. 5.

ственно къ исполнительной части, и совѣщается съ Ратманами или Лавниками по всеѣмъ прочимъ дѣламъ; касающимся благосостоянія города, или суммъ онаго, а также раскладки общественныхъ налоговъ.

Статья 13.

Если Ратманы или Лавники найдутъ рѣшеніе Президента или Бургомистра противузаконнымъ, или же вреднымъ общественному благосостоянію города; то, въ предохраненіе себя отъ ответственности, они обязаны тотчасъ донести о томъ Воеводской Коммисіи—когда дѣло идетъ о главныхъ воеводскихъ городахъ, и Обводовымъ Коммиссарамъ—когда скоро оно касается другихъ городовъ; Коммисіи же и Коммиссары, если найдутъ рѣшеніе дѣйствительно вреднымъ, обязаны приостановить исполненіе онаго.

Статья 14.

Воеводская Коммисіа вправѣ устранить отъ должности виновныхъ въ нарушеніи своихъ обязанностей Президента и Бургомистра, или даже весь составъ Муниципальнаго Управленія, но о томъ обязана тотчасъ донести Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, съ изложеніемъ причинъ. Коммисіа эта, въ случаѣ признанія виновными Бургомистра, Ратмановъ и Лавниковъ, смотря по степени виновности, или удаляетъ отъ службы, или же передаетъ суду; о виновности же Президента представляетъ Государственному Совѣту, который постановляетъ о преданіи его суду. (¹).

(¹) *Примѣчаніе.* Нынѣ Президенты всѣхъ городовъ, кромѣ Президента г. Варшавы, назначаются Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ, которою непосредственно подвергаются ответственности. Дѣйствія сіи основываются на ст. 20 Высочайшаго Указа отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 г. объ учрежденіи Государственнаго Совѣта въ Царствѣ Польскомъ. (Дн. Зак. Т. LVIII, стр. 234) и на ст. 76 Устава о Гражданской Службѣ 1859 г. (Дн. Зак. Т. LIII, стр. 72).

Burmistrz sam decyduje; w innych wszelkich przedmiotach, dotyczących się dobra miasta lub jego funduszów, jakoteż rozkładu ciężarów publicznych, wspólnie z Radnymi lub Ławnikami naradza się.

Artykuł 13.

Gdyby Radni lub Ławnicy decyzyę Prezydenta lub Burmistrza przeciwną prawu, albo szkodliwą powszechnemu dobru miasta uznawali, dla ochrony się od odpowiedzialności, natychmiast donieść o tém powinni Kommissyi Wojewódzkiej co do miast stołecznych wojewódzkich, a Kommissarzom Obwodowym co do innych miast. Kommissye Wojewódzkie zaś i Kommissarze Obwodowi obowiązani są doniesioną sobie okoliczność rozpoznać, i po przekonaniu się, szkodliwą decyzyę wstrzymać i zawiesić.

Artykuł 14.

Prezydenta i Burmistrza w obowiązках swych wykraczającego, jako i cały skład Urzędu municypalnego, Kommissya Wojewódzka zawiesić jest mocna; lecz o tém natychmiast Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, z wyłączeniem powodów, donieść ma. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, Burmistrza, Radnych i Ławników przez siebie za winnych uznanych, w miarę przewinienia karze, oddać, lub pod sąd oddaje; Prezydenta zaś wykroczenia, Radzie Stanu przedstawia, która stanowi względem jego pod sąd oddania (¹).

(¹) *Uwaga.*—Obecnie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych mianuje Prezydentów wszelkich miast, oprócz Warszawy, również sama kwalifikuje do odpowiedzialności, co wynika z art. 20 Najwyższego Ukazu o Organizacyi Rady Stanu z dnia 24 maja (5 czerwca) 1861 r. (Dz. P. T. LVIII, f. 235) i z art. 76 Ustawy o służbie cywilnej z r. 1859. (Dz. P. T. LIII, f. 73).

Статья 15

Обязанности и предѣлы вѣдомства Муниципальныхъ Управленій опредѣлены въ постановленіи Нашемъ отъ 3 Февраля 1816 года объ учрежденіи административныхъ вѣдомствъ. Развитие и дополненіе сихъ правилъ особыми постановленіями, на основаніяхъ, въ сихъ же правилахъ указанныхъ, возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Исполненіе сего постановленія и внесеніе онаго въ Дневникъ Законовъ поручаемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 30 Мая 1818 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

N° 3.

О городскихъ дозорахъ и смотрителяхъ городовъ.

(13 Іюня 1818 года.)

По указу Его Императорскаго Величества

АЛЕКСАНДРА I,

ИМПЕРАТОРА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,

и проч. и проч. и проч.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ по Государственному Совѣту.

Въ видахъ оказанія городамъ болѣе дѣйствительнаго покровительства, а также подчиненія ихъ нуждъ и интересовъ

Артикулъ 15.

Обowiązki i attrbyucye Urzędów municypalnych, oznaczone są w Postanowieniu Naszém z dnia 3 lutego 1816 r. przepisującém Organizacyę Władz Administracyjnych. Te, szczególni urządzeniami, na zasadach niniejszego Postanowienia, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi rozszerzane i dopełniane będą.

Wykonanie niniejszego Postanowienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, i umieszczenie onegoż w Dzienniku Praw, polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, d. 30 maja 1818 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

N° 3.

O dozorach miejskich i dozorcach miast.

(d. 13 czerwca 1818 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc skuteczniejszą miastom udzielić opiekę, ich interessa i potrzeby poddać pod ściślejszy dozór, zważywszy, że Kommis-

бдительнѣйшему надзору, принявъ во вниманіе, что Обводовые Коммиссары, будучи заняты по различнымъ служебнымъ обязанностямъ, не имѣютъ возможности наблюдать за развитіемъ благосостоянія городовъ, въ процвѣтаніи коихъ должна быть преимущественно заинтересована вся страна, — по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, Мы постановили и постановляемъ: (¹).

Статья 1.

Города въ каждомъ Воеводствѣ, за исключеніемъ столичнаго города Варшавы, раздѣляются на дозоры.

Статья 2.

Учрежденіе таковыхъ дозоровъ возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи при содѣйствіи Воеводскихъ Коммисій.

Статья 3.

Каждый дозоръ подчиняется Смотрителю города, состоящему въ непосредственномъ вѣдѣніи Воеводской Коммисіи.

Статья 4.

Кандидаты въ должности Смотрителей городовъ избираются Воеводскими Коммисіями и, съ утвержденія Нашего, определяются на службу Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Статья 5.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи опредѣляетъ Смотрителямъ городовъ жалованье, а также разъѣздныя деньги и на канцелярію.

(¹) См. примѣчаніе въ концѣ сего Постановленія.

sarze obwodowi, zajęci rozmaitemi urzędowania swego przedmiotami, mniej czuwać mogą nad podniesieniem miast, których wzrost, ogół kraju najszczególniej interesować powinien, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, postanowiliśmy i stanowimy (¹):

Artykuł 1.

W każdym Województwie, miasta na dozory podzielone zostaną, wyjąwszy miasto stołeczne Warszawę.

Artykuł 2.

Dozory takowe Kommissya Spraw Wewnętrznych i Policji, za pośrednictwem Kommissyów Wojewódzkich, urządzi.

Artykuł 3.

Nad każdym Dozorem przełożony będzie Dozorca miast, bezpośrednio od Kommissyi Wojewódzkiej zależący.

Artykuł 4.

Kommissye Wojewódzkie na Dozorców miast podawać będą kandydatów Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, ta ich zanominowawszy, do Naszego potwierdzenia podawać będzie.

Artykuł 5.

Wyznaczona będzie przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji pensya dla każdego Dozorcy miast, tudzież koszta na podróże i kancelaryę.

(¹) Uwagę na końcu postanowienia tego zamieszczono,

Статья 6.

Все это содержаніе Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи назначается изъ общихъ суммъ каждаго изъ городовъ подлежащаго воеводства.

Статья 7.

Къ обязанности Смотрителей городовъ относится:

- a) объѣхать по крайней мѣрѣ два раза въ годъ города, подѣ ихъ надзоромъ состоящіе;
- b) наблюдать за внутреннею полиціею городовъ, и чистотою въ оныхъ;
- c) составить вѣдомость и произвести повѣрку всѣхъ привилегій и правъ городовъ, а также ихъ имущества и доходовъ;
- d) изготавить подробное описаніе состоянія каждаго города;
- e) представлять смѣты на послѣдующіе годы;
- f) принять и повѣрить, или же привести въ порядокъ прежніе отчеты городскихъ кассъ и представить оныя съ своими замѣчаніями на разсмотрѣніе депутаціи, назначенной въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи для окончательнаго ихъ рѣшенія;
- g) принимать отъ городскихъ Казначеевъ отчеты за послѣдующее время и, по разсмотрѣніи, отсылать оныя по принадлежности;
- h) наблюдать за правильнымъ и своевременнымъ поступленіемъ доходовъ въ подлежащія кассы и за расходованіемъ оныхъ въ предѣлахъ утвержденной смѣты;
- i) озаботиться составленіемъ плановъ городовъ и устройства оныхъ и наблюдать за тѣмъ, чтобы городскія постройки производились не иначе, какъ по утвержденнымъ планамъ;
- k) заняться измѣреніемъ всякихъ принадлежащихъ городамъ мѣстностей и составить проектъ устройства оныхъ въ видахъ пользы городовъ;
- l) учредить въ городахъ начальныя училища;

Artykuł 6.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, powyższe pensye i opłaty przeznaczy z ogólnych funduszków miast, każdego respective Województwa.

Artykuł 7.

Do dozorców miast należać będzie:

- a) objechać, przynajmniej dwa razy corocznie, miasta w ich dozorstwie zostające;
- b) czuwać nad wewnętrzną miast policyą i ich ochędóstwem;
- c) spisać i sprawdzić wszystkie przywileje i prawa miast, tudzież ich realności i ich dochody;
- d) ułożyć każdego miasta stan szczegółowy;
- e) przedstawić etaty na lata następujące;
- f) odebrać i zrewidować, lub ułożyć dawne rachunki kass miejskich, te z uwagami swemi pod roztrząśnienie wyznaczonej deputacyi, dla ostatecznego rozstrzygnięcia w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, przedstawić;
- g) Następnie rachunki od kassyerów miejskich odbierać, roztrząsać i, gdzie należy, odsyłać;
- h) pilnować, aby dochody miejskie do respective kass regularnie wpływały, i aby te, nad etat zatwierdzony wydawane nie były;
- i) starać się, aby plany miast, tudzież ich budowy sporządzone zostały, i doglądać, iżby budowle miejskie nie inaczej, jak tylko podług zatwierdzonych planów, wymurowane były;
- k) przedsięwziąć rozmiar wszelkich attinentiów miejskich i ułożyć projekt przyszłego ich, z dobrem miasta, urzędzenia;
- l) zaprowadzić szkoły elementarne po miastach;

l. исполнять порученія, возлагаемыя, какъ Воеводскими Коммисіями, такъ непосредственно Правительственными Коммисіями, по всеѣмъ дѣламъ, относящимся къ городамъ;

m) наблюдать за исполненіемъ законовъ и городскихъ учрежденій;

n) наблюдать за правильнымъ и точнымъ исполненіемъ городскихъ чиновниками и служащими возложенныхъ на нихъ обязанностей, наставлять ихъ, дѣлать имъ надлежащія внушенія и о провинившихся или неспособныхъ доносить высшему начальству;

o) наконецъ, употреблять все старанія и усердіе къ исполненію всего того, что касается благосостоянія городовъ, ихъ жителей и пользы Правительства.

Статья 8.

Ввѣря такимъ образомъ ближайшему надзору Городскихъ Смотрителей внутреннее устройство городовъ, а также наблюдение за порядкомъ, чистотою, полиціею, благосостояніемъ и имуществомъ оныхъ, повелѣваемъ, однако, чтобы города, относительно общей администраціи, подчинялись вѣдѣнію подлежащихъ Обwodовыхъ Коммиссаровъ; ближайшія же между Коммиссарами и жителями городовъ соотношенія будутъ опредѣлены особыми правилами, имѣющими быть изданными Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагаемъ на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 13 Іюня 1818 г.

(подписано) *Заіончекъ.*

№. 5,258.

Примѣчаніе. Учрежденные по выше приведенному постановленію Городскіе Дозоры отмѣнены, а обязанности ихъ возложены на Смотрителей Адюнк-

l) dopełniać kommissorya, bądź przez Kommissye Wojewódzkie, bądź przez Kommissye Rządowe bezpośrednio sobie udzielone, w przedmiotach, miast dotyczących się;

m) czuwać nad wykonaniem praw i urządzeń krajowych w miastach;

n) dostrzegać urzędników i officyalistów miejskich, aby ci wiernie i punktualnie obowiązki swe wypełniali, objaśniać ich, napominać, i winnych, albo niezdatnych Wyższej Władzy donosić;

o) nakoniec, przykładać wszelkiego starania i gorliwości, co się tylko dobra miast, ich mieszkańców i Rządu tyczyć może.

Artykuł 8.

Tym sposobem, oddając pod zarządzenie szczegółowe dozorców miejskich, wewnętrzne miast urządzenie, porządek, ochędóstwo, policyą, stan i fundusze miejskie, chcemy jednak, aby miasta, z względu ogólnej administracyi, zostawały pod zwierzchnictwem Kommissarzy obwodowych, respective swoich Obwodów; stosunki bliższe między Kommissarzami Obwodowymi a mieszkańcami miast, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi oddzielnymi urządzeniami przepisze.

Wykonanie niniejszego postanowienia, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 13 czerwca 1818 r.

(podpisano) *Zajączek.*

N. 5,258.

Uwaga. — Dozorcy miast postanowieniem poprzedzającym ustanowione, zostały zniesione, a obowiązki ich włożone na dozorców adjunktów kommissarzy

товъ, Обводовыхъ Коммиссаровъ, постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 Августа 1821 г., N. 17,585, содержаніе 4-ой и 36 ст. коего слѣдующее:

Статья 4.

„По вниманію къ тому, что, вслѣдствіе настоящаго развитія дѣйствующаго нынѣ учрежденія, значительно увеличились обязанности и занятія Обводовыхъ Коммиссаровъ, назначаемъ въ помощь и для исполненія ихъ обязанностей, Адъюнктовъ-Смотрителей, коимъ жалованье будетъ производиться частью изъ казны частью же изъ городскихъ суммъ, согласно ежегоднымъ штатнымъ окладамъ.“

Статья 36.

„На обводовыхъ Коммиссаровъ во ввѣренныхъ имъ участкахъ возлагается отнынѣ попеченіе и мѣстный надзоръ за городами; такъ какъ съ упраздненіемъ, по новому составу управленія, должностей Смотрителей Городовъ, обязанности сихъ послѣднихъ переходятъ непосредственно къ нимъ.“

Наконецъ, по Высочайшему Указу 29 Сентября (11 Октября) 1842 года, Адъюнкты-Смотрители городовъ переименованы въ Помощники Уѣздныхъ Начальниковъ.

Статья 2.

„Обводовыхъ Коммиссаровъ именовать затѣмъ Уѣздными Начальниками, а Адъюнктовъ-Смотрителей городовъ — Помощниками Уѣздныхъ Начальниковъ; въ тѣхъ же уѣздахъ, гдѣ находятся два Помощника, перваго называть Старшимъ, втораго Младшимъ.

(Дн. Зак. Т. XXX стр. 280)

obwodowych, postanowieniem Namiestnika z dnia 14 sierpnia 1821 r. Nr. 17,585, które, w artykułach 4 i 36, tak brzmi:

Artykuł 4.

„Ze względu na pomnożone rozwinięciem niniejszém dotychczasowej organizacyi obowiązki i zatrudnienia kommissarzy obwodowych, dodajemy im w pomoc, do ich zastępowania, adjunktów dozorców, których pensye w części ze skarbu publicznego, w części z funduszów miejskich, według corocznego oznaczenia etatowego, uiszczane będą.“

Artykuł 36.

„Kommissarze Obwodowi w poruczonych sobie obiegach, trudnić się odtąd mają opieką i miejscowym dozorem miast; albowiem, obowiązki dotychczasowych dozorców miast, w nowym składzie zarządu uchylonych, na nich bezpośrednio przechodzą.“

Wreszcie, nazwa adjunktów dozorców miast, zamienioną została na tytuł: pomocników naczelników powiatowych, przez Najwyższy Ukaz z dnia 29 września (11 października) 1842 r.

Artykuł 2.

„Kommissarze Obwodowi mają się odtąd nazywać Naczelnikami powiatowymi; adjunkci zaś dozorczy miast, pomocnikami naczelników powiatowych; tam zaś, gdzie jest dwóch pomocników, pierwszy starszym, drugi młodszym nazywać się będzie.“

(Dz. Pr. T. XXX. f. 281).

N° 4.

О обязанностях Смотрителей Городовъ.

(24 Августа 1818 г.)

Выпуска изъ распоряженія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Статья 10.

По принятіи городскихъ дѣлъ отъ Обwodовыхъ Коммиссаровъ, Смотритель ⁽¹⁾ обязанъ тотчасъ объѣхать всѣ ввѣренныя его надзору города, начавъ этотъ объѣздъ съ главнѣйшихъ и приносящихъ болѣе дохода городовъ.

Статья 11.

Во время сего перваго объѣзда, Смотритель исполняетъ всѣ возложенныя на него порученія и обязанности въ нижеизложенномъ порядкѣ.

Статья 12.

По прибытіи въ каждый городъ, производить формальную ревизію экономической кассы и составляетъ въ трехъ экземплярахъ, ревизіонный протоколъ, изъ коихъ одинъ оставляетъ при дѣлахъ кассы, другой у себя, а третій представляетъ непосредственно въ Отдѣленіе Общаго Управленія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

⁽¹⁾ Относительно Смотрителей городовъ см. примѣчаніе въ концѣ постановленія Намѣстника отъ 13 Іюня 1818 г., N. 5,258, изложенное выше, подъ N. 3.

N° 4.

О обязанностяхъ дозорцовъ мѣст.

(d. 24 sierpnia 1818 r.)

Wyciąg z Rozporządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Артикулъ 10.

Po otrzymaniu akt miejskich od Kommissarzów Obwodowych, Dzorca ⁽¹⁾ objedzie natychmiast wszystkie miasta, jego dozorstwu poruczone, poczynając objazd swój od miast główniejszych i najwięcej dochodu mających.

Артикулъ 11.

Przy tym pierwszym objeździe, każdy Dzorca powierzone sobie czynności odbywać i obowiązki swe wypełniać będzie w porządku, tu następnie przepisany.

Артикулъ 12.

Za przybyciem do każdego miasta, uczyni formalną rewizję kassy ekonomicznej, protokół rewizyi w trzech exemplarzach spisze, w jednym exemplarzu w aktach kassowych zostawi, w drugim do swoich weźmie, trzeci zaś prześle bezpośrednio Dyrekeyi Administracyjnej w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.

⁽¹⁾ Co do Dzorców miast, vide uwagę załączoną na końcu postanowienia Namiestnika z d. 13 czerwca 1818 r. N. 5258, wyżej podanego pod Nr. 3.

Статья 13.

Составляетъ проектъ росписи всеѣмъ ожидаемымъ городскимъ доходамъ и необходимымъ расходамъ, по соображеніи, какъ прежнихъ росписей, такъ и состоянія городскихъ суммъ, въ какомъ онѣ будущимъ найдены, при удостовѣреніи о томъ на мѣстѣ. Форма для росписей должна быть принята таже, какая до нынѣ установлена и будетъ ему выдана Воеводскою Коммисією.

Составленные такимъ образомъ проекты росписей Смотритель Городовъ представляетъ, чрезъ Воеводскую Коммисію, въ Правительственную Коммисію, Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи въ трехъ экземплярахъ, съ приложеніемъ къ онымъ протоколовъ, а также документовъ по каждой изъ приходныхъ и расходныхъ статей.

Статья 14.

За симъ удостовѣряется въ томъ, изготовлены ли надлежащимъ образомъ все документы къ составленію отчетовъ городскихъ кассъ. Въ случаѣ неимѣнія сихъ документовъ, поручаетъ, кому слѣдуетъ, составленіе оныхъ, съ назначеніемъ для того кратчайшаго срока и предвареніемъ, что, за неисполненіемъ сего въ опредѣленный срокъ, будетъ сдѣлано распоряженіе объ изготовленіи требующихся документовъ на счетъ виновнаго.

Статья 15.

По исполненіи во всеѣхъ вѣренныхъ его надзору городахъ обязанностей, указанныхъ въ Ст. 12, 13 и 14, Смотритель начинаетъ новый объѣздъ городовъ, требуя представленія по порядку всеѣхъ привилегій и пожалованій, коими каждый городъ пользовался съ основанія до послѣдняго времени. Изъ этихъ документовъ онъ составляетъ историческое описаніе, съ означеніемъ въ немъ: въ какое время и кѣмъ основанъ городъ, и, слѣдуя

Артыкулъ 13.

Zajmie się ułożeniem projektu do etatu wszelkich spodziewanych miasta dochodów i jego koniecznych wydatków, do czego posłużą mu, tak dawniejsze etaty, jako téż własne na miejscu przekonania się o funduszach miejskich. Wzorów użyje do tego tych samych, jakie dotąd są przepisane, a które pozyska od Kommissyi Wojewódzkiej.

Tak ułożone projekta do etatów, prześle Dozorca miast, przez Kommissyę Wojewódzką, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji w trzech exemplarzach, z dołączeniem protokołu i dowodów, objaśniających każdy tytuł dochodu i wydatków.

Артыкулъ 14.

Pocém przekonana się, czy do ułożenia rachunków kass miejskich są przygotowane wszelkie, jak należy, dowody. Jeżeliby nie były, takowe przygotować, komu wypadać będzie, poleci, i termin blizki do uskutecznienia oznaczy, z ostrzeżeniem, że gdyby ten napróżno upłynął, na koszt winnego dopełnić to nakaze.

Артыкулъ 15.

Po dopełnieniu, we wszystkich miastach dozorstwa swego, czynności Art. 12, 13, 14 przepisanych, Dozorca nową kolej objazdu miast rozpocznie, i rozkaże z porządku złożyć sobie wszystkie przywileje i nadania miastu służące, począwszy od pierwszego jego założenia, aż do ostatnich czasów. Z tych przywilejów i nadań zrobi historyczny opis, kiedy i przez kogo za-

хронологическому порядку, излагаетъ его развитіе и причины онаго, или паденіе и причины сего паденія.

Въ этомъ описаніи слѣдуетъ изъяснить, какое именно пространство занималъ городъ во время его основанія и владѣлъ ли нынѣ онымъ, пользовался ли когда и на какомъ основаніи большимъ количествомъ земли, или же — когда и почему пространство это уменьшилось; когда и какія именно устроены въ городѣ заведенія или общественныя зданія, фабрики, руководѣльни и т. д., и въ какомъ они находятся нынѣ состояніи. Описание сіе должно быть составлено въ трехъ экземплярахъ, по каждому городу отдѣльно. Одинъ изъ этихъ экземпляровъ представляется въ Воеводскую Коммисію другой — непосредственно въ Отдѣленіе Общаго Управленія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, а третій остается при дѣлахъ Смотрителя. Къ каждому экземпляру прилагается перечень всѣхъ привилегій и пожалованій, въ хронологическомъ порядкѣ, съ точнымъ изложеніемъ ихъ содержанія. Подлинныя же привилегіи и пожалованія Смотритель обязанъ возвратить Мунципальному Управленію, для храненія въ Архивѣ. Еслибы означенныя привилегіи и пожалованія, или же ихъ копіи, не находились на мѣстѣ и были отосланы въ какое либо другое вѣдомство, въ такомъ случаѣ Смотритель вправе потребовать оныхъ отъ сего вѣдомства, съ обязанностию, въ случаѣ надобности, возвратить тому вѣдомству, отъ котораго имъ были получены. Въ случаѣ же утраты и невозможности отысканія означенныхъ привилегій и пожалованій, Смотритель изготавляетъ описаніе города по показаніямъ его жителей, составивъ только по этому предмету надлежащій, за общимъ подписаніемъ, протоколъ.

Статья 16.

По надлежащемъ описаніи всѣхъ правъ, привилегій, пожалованій, записей или суммъ, городу принадлежащихъ, Смотритель приступаетъ къ повѣркѣ инвентаря и изготавленію

łożone zostało; a idąc porządkiem lat, opisze jego wzrost, powody wzrostu, lub upadek, i przyczyny upadku.

W opisanii tém wyrazi, na jakiej rozległości miasto lokowane zostało, czy tę rozległość posiada, czy kiedy i z jakich powodów więcej uzyskało gruntów, lub dlaczego i kiedy w granicach swych uszczuplone zostało, kiedy i jakie w niem założone zostały Instytutu lub gmachy publiczne, fabryki, rękodzieła i t. p., w jakim te znajdują się teraz stanie. Takowy opis sporządzony być ma w trzech exemplarzach, po ukończeniu którego, z każdego respective miasta, jeden exemplarz dla Kommissyi Wojewódzkiej, drugi bezpośrednio do Dyrekcyi Administracyjnej w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji Dozorca odeśle, a trzeci exemplarz przy swych aktach zostawi. Przy każdym exemplarzu będzie dołączony summaryusz, w którym porządkiem lat, treść dokładna wszystkich przywilejów i nadań wypisaną być powinna.

Oryginały zaś przywilejów i nadań Urzędowi Municypalnemu przez Dozorcę zwrócone, i do zachowania w swém archiwum polecone być mają. Gdyby takowe przywileje i nadania, ani w oryginałach, ani w kopiach nie znajdowały się w miejscu, lecz te inniej jakiej władzy krajowej przesłane były, Dozorca upoważnia się niniejszém zażądać od teyże Władzy takowych, po użyciu których, gdy tego potrzeba, zwrócić jęj one będzie obowiązany. Gdyby zaś przypadkiem, takowe przywileje i nadania zaginęły, i niewiadomo było: gdzieby się one znajdowały, Dozorca opis miasta sporządzi z opowiedzenia mieszkańców, z którymi w tym względzie dostateczny spisze protokół.

Артикулъ 16.

Po dostateczném opisanii wszelkich praw, przywilejów, nadań, erekcyj, lub funduszów miasta, Dozorca przystąpi do skonfrontowania inwentarza, i spisania wszelkich funduszów

описи всему имуществу, приносящему городу доходъ, поступающий или долженствующий поступать въ городскую кассу. Смотритель обязанъ особенно озаботиться самоточнѣйшимъ приведеніемъ въ извѣстность этого имущества, руководствуясь въ семъ, какъ привилегіями и пожалованіями, такъ равно прежними и настоящими Правительственными росписями, а также словесными показаніями жителей. Инвентарь сему имуществу долженъ быть составленъ со всевозможною точностью, такъ какъ онъ послужитъ основаніемъ къ изготовленію городскихъ росписей на будущее время, почему въ немъ должно быть изъяснено: на основаніи какого права городъ пользуется каждаымъ имуществомъ; изъ чего оно состоитъ, какой приносило и приноситъ нынѣ доходъ, и какой можетъ приносить впоследствии, при надлежащемъ устройствѣ оного; о какихъ имуществахъ и почему не имѣется должнаго радѣнія; отчего городъ не пользуется доходами отъ оныхъ; какія предвидятся средства къ вытребованію оныхъ и возвращенію городской кассѣ? Въ особенности же въ семъ инвентарѣ должно быть пояснено, имѣетъ ли городъ въ своемъ владѣніи—и какія именно—земли, пашни, огороды, площади, пруды, рѣки, озера, луга, лѣса, заросли, пастбища, деревни, фольварки, дома, барщины, кирпичные и известковые заводы, пивоварни, винокурни, мельницы, каменоломни, пропинаціонный и чоповый доходы, шинки, корчмы и мясныя лавки, а также пользуется ли городъ какимъ либо правомъ на взиманіе чиншей, сборовъ съ плотинъ, мостовъ, перевозовъ, торговаго, ярмарочнаго, съ мостовыхъ, копытковаго, вѣсоваго, ляудеміи, каноннаго съ промысловъ и ремеселъ, консенсоваго съ баловъ, музыки, бильярдовъ, кабаковъ, училищнаго, за право гражданства и проч.

Все вышепоименованныя и иныя статьи до ходовъ должны быть внесены въ инвентарь и исторически въ немъ описаны; къ этому слѣдуетъ присоединить всякіе капиталы, съ показаніемъ, помѣщены ли они—и у кого именно—за платежъ процентовъ, или же хранятся въ городской кассѣ въ наличности, или, наконецъ, считаются—и на комъ именно—въ недоимкѣ и не-

onego, które stanowią dochód miasta, do kassy miejskiej wpływający, lub wpływać winny. Szczególném staraniem być ma Dozorcy, najściślej dochodzić takowych funduszów, bądź z przywilejów i nadań, bądź z etatów przeszłych i teraźniejszych Rządów, bądź nakoniec z ustnego mieszkańców podania. Inwentarz takowych funduszów ma być dokładnie sporządzony, gdyż ten służyć będzie za zasadę do formować się mających miejskich etatów na dalsze lata; dlatego w nim wyszczególniony być ma każdy fundusz, na mocy jakiego prawa miastu służy, z czego się składa, wiele dawniej czynił dochodu, wiele teraz czyni, a wiele na przyszłość, przy dobrém urządzeniu, czynić może, które fundusze i dlaczego są zaniedbane, dlaczego miasto nie pobiera z nich dochodu, jakie są środki do podniesienia ich i zwrócenia kassie miejskiej? W szczególności w inwentarzu takowym powinno być wykazane, czy miasto posiada i jakie grunta, role, ogrody, place, stawy, rzeki, jeziora, łąki, lasy, zarośla, pastwiska, wsie, folwarki, domy, robociznę, cegielnię, wapiarnię, browary, gorzelnie, młyny, łamanie kamieni, propinację, czipowe, szynki, karczmy, jatki, prawo pobierania czynszów, grobelnego, mostowego, przewozu, targowego, jarmarczowego, brukowego, kopytkowego, wagowego, laudemii, kanonów od professyj i rzemiosł, konsensowego od balów, muzyki, bilardów, szynków, składki na szkołę, opłaty od praw obywatelstwa? i t. d.

Te wszystkie i inne tytuły funduszów, w inwentarzu umieszczone i historycznie w nim opisane być powinny; do tego dołączyć należy wszelkie kapitały, czyli te na procentach i u kogo ulokowane są, czyli też w kassie miejskiej w gotowiznie pozostają, lub w defektach i retentach i na kim zalegają? Tak uformowawszy inwentarz, Dozorca, przy dołączeniu swych

дочетахъ. Одинъ экземпляръ составленнаго такимъ образомъ отдѣльно по каждому городу инвентаря Смотритель, съ своими замѣчаніями и заключеніемъ, препровождаетъ въ Воеводскую Коммисію, другой экземпляръ представляетъ непосредственно въ Отдѣленіе Общаго Управленія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, приложивъ къ оному подлинныя документы о каждомъ городскомъ имуществѣ и доходѣ, третій же экземпляръ сказаннаго инвентаря оставляетъ при своихъ дѣлахъ.

Статья 18.

Въ то же время каждый Смотритель обязанъ собрать топографическо-статистическія свѣдѣнія по каждому городу, и привесть таковыя въ порядокъ по формѣ, которою будетъ снабженъ отъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, немедленно представить оныя въ сію послѣднюю, а также и въ Воеводскую Коммисію.

Статья 21.

Все планы городовъ, гдѣ таковыя находятся, а также карты всѣхъ городскихъ принадлежностей, вмѣстѣ съ межевыми реестрами, Смотритель собираетъ особо по каждому городу и представляетъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, которая, по минованіи въ нихъ надобности, возвращаетъ по принадлежности въ подлежащіе города.

По тѣмъ же городамъ, гдѣ таковыхъ плановъ не имѣется ни на мѣстѣ, ни въ высшихъ управленіяхъ, Смотрители обязаны приискать опытнаго землебра, поручить ему измѣреніе этихъ городовъ на счетъ городскихъ кассъ, съ утвержденія Воеводскихъ Коммисій, и составленные за симъ планы, въ двухъ экземплярахъ, вмѣстѣ съ межевыми реестрами, представить въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

24 Августа 1818 года.

Предсѣдательствующій Министръ (подписано)

Т. Мостовскій.

уваг и opinii, prześle osobno z każdego miasta w jednym exemplarzu Kommissyi Wojewódzkiej, w drugim bezpośrednio Dyrekcyi Administracyjnej w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji; przy tym ostatnim exemplarzu, dołączy zarazem wszelkie oryginalne dowody, usprawiedliwiające każdy fundusz i dochód miasta; trzeci nakoniec exemplarz rzeczzonego inwentarza, Dozorca przy swych aktach zachowa.

Artykuł 18.

W tymże czasie każdy Dozorca obowiązany jest zebrać wiadomości topograficzno-statystyczne każdego miasta i te, podług wzorów od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji przesłać mu się mianych, ułożyć, spisać, i tak Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, jako i Kommissyi Wojewódzkiej niezwłocznie nadesłać.

Artykuł 21.

Wszelkie plany i rozmiary miast, gdzie się te znajdują, tudzież mapy wszystkich miejskich pertinencyów, z rejestrami pomiarowemi, Dozorca zebrawszy osobno z każdego miasta, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji nadesłać, które zwrócone będą respective miastom po stosowném onych użyciu.

Gdzieby takowe plany i rozmiary dotąd przedsięwziętemi nie były, i ani w miejscu, ani u zwierzchnich Władz nie znajdowały się, Dozorcy obowiązkiem jest wystarać się o umiejętnego jeometrę, i onemu, na koszt kassy miejskiej, za potwierdzeniem Kommissyi Wojewódzkiej, czynność takową poruczyć, a po ukończonym rozmiarze, plany takowe, w dwóch exemplarzach, wraz z rejestrami pomiarowemi, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji przesłać.

Dnia 24 sierpnia 1818 r.

Minister prezydujący, (podpisano) *T. Mostowski.*

№ 5.

О городскихъ управленіяхъ въ тѣхъ городахъ, въ коихъ
учреждены городскіе совѣты.

24 Мая (5 Іюня) 1861 года.

Божіею Милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ II,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ,
и проч. и проч. и проч.

Въ развитіе Указа Нашего 14 (26) Марта 1861 года, ко-
имъ повелѣно учредить въ Варшавѣ и другихъ значительнѣй-
шихъ городахъ Царства Польскаго Городскіе Совѣты, по пред-
ставленію Намѣстника Нашего въ Царствѣ, постановили и по-
становляемъ:

ГЛАВА I.

*О составѣ Городскаго Управленія въ городахъ, въ коихъ
будутъ учреждены Городскіе Совѣты.*

Статья 1.

Въ столичномъ городѣ Варшавѣ, во всѣхъ городахъ 2-го
разряда и въ тѣхъ значительнѣйшихъ городахъ 3-го разряда,
кои Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной
Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, будетъ постепенно назначать, при
обращеніи вниманія на населеніе ихъ, доходы городскихъ кассъ и
сумму застрахованія существующихъ въ тѣхъ городахъ строеній

№ 5.

O zarządach miejskich w miastach, w których są
Rady miejskie.

(dnia 24 maja (5 czerwca 1861 r.)

z Bożej Łaski

MY ALEXANDER II,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECZ ROSSYI, KRÓL POLSKI

etc. etc. etc.

W rozwinięciu Ukazu Naszego z dnia 14 (26) marca 1861
r., ustanawiającego w Warszawie i innych znaczniejszych mia-
stach Królestwa Rady Miejskie, na przedstawienie Namiestnika
Naszego w Królestwie,

Postanowiliśmy i stanowimy:

TYTUŁ I.

*O składzie Zarządu Miejskiego w miastach, w których ustano-
wione będą Rady Miejskie.*

Artykuł 1.

W mieście stołeczném Warszawie, we wszystkich miastach
2-go rzędu i w znaczniejszych miastach 3-go rzędu, które Rada
Administracyjna na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych stopniowo oznaczać będzie, ze względu na lu-
dność, dochód kassy miejskiej i wysokość ubezpieczeń nierucho-

Городское Управление составляют: Городской Советъ и Магистратъ.

Статья 2.

Городской Советъ состоитъ изъ избранныхъ городскимъ выборнымъ собраніемъ:

въ Варшавѣ—двадцати-четырехъ членовъ;

въ городахъ 2-го разряда—двѣнадцати членовъ;

въ городахъ 3-го разряда, по мѣрѣ учрежденія въ нихъ Городскихъ Советовъ,—осьми членовъ.

Сверхъ того, въ каждомъ изъ вышеупомянутыхъ городовъ избираются кандидаты, въ равномъ числѣ съ членами Городскаго Совета, для занятія мѣстъ сихъ послѣднихъ, въ случаѣ ихъ смерти, потери ими правъ, непринятія должностей или увольненія отъ оныхъ.

Кандидаты призываются къ занятію вакантныхъ мѣстъ, въ порядкѣ наибольшаго числа голосовъ, полученнаго каждымъ изъ нихъ на выборахъ.

Статья 3.

Члены Городскаго Совета избираются на шесть лѣтъ.

Въ Варшавѣ, каждый годъ смѣняется ихъ $\frac{1}{6}$ часть, а въ прочихъ городахъ, каждые три года, смѣняется половина. Въ первыхъ годахъ, выбывающіе Члены означаются жребіемъ.

Члены, выходящіе изъ Городскаго Совета, по окончаніи срока, на который они были избраны, или вслѣдствіе просьбы объ увольненіи, обязаны исправлять свою должность до избранія, вмѣсто ихъ, другихъ Членовъ, или до полученія увольненія.

моści, zarząd miejski sprawować będą Rada Miejska i Magistrat.

Артикулъ 2.

Rada Miejska składać się będzie z Członków wybranych przez zgromadzenie wyborcze miejskie:

w Warszawie—w liczbie dwudziestu czterech;

w miastach 2-go rzędu—w liczbie dwunastu;

w miastach 3-go rzędu, w których będą ustanowione Rady Miejskie, w liczbie ośmiu.

Nadto, w każdym z miast rzeczonych wybranymi zostaną Zastępcy w liczbie, ilości Członków Rady Miejskiej odpowiedniej, powołani do zasiadania w Radzie Miejskiej w razie śmierci, utraty praw, nieprzyjęcia obowiązków, lub uwolnienia od nich wybranych Członków.

Zastępcy w porządku największej liczby głosów, na wyborach otrzymanych, na Członków Rady będą powoływani.

Артикулъ 3.

Członkowie Rady Miejskiej urzędują przez lat sześć.

Odnawiać się będą w Warszawie corocznie w $\frac{1}{6}$, w innych zaś miastach w połowie, co lat 3. Członkowie wychodzący w pierwszych kolejach, losem oznaczeni zostaną.

Członkowie, wychodzący z Rady Miejskiej, z powodu ukończenia się czasu ich urzędowania lub żądanego uwolnienia ze służby, pełnić winni swoje obowiązki aż do wyboru ich następców, lub otrzymania żądanego uwolnienia.

Статья 4.

Магистратъ состоитъ: въ Варшавѣ и въ городахъ 2-го разряда, изъ Президента и трехъ Ратмановъ;

въ городахъ 3-го разряда, въ коихъ учреждены будутъ Городскіе Совѣты, изъ Президента и двухъ Ратмановъ.

Статья 5.

Президентъ въ Варшавѣ назначается Нами, по представленію Совѣта Управленія.

Въ городахъ 2-го разряда и въ тѣхъ городахъ 3-го разряда, въ коихъ учреждены будутъ Городскіе Совѣты, Президенты назначаются Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ.

Статья 6.

Ратманы, по представленію Городскаго Совѣта, назначаются въ Варшавѣ, Совѣтомъ Управленія; въ городахъ 2-го разряда, Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ; въ городахъ 3-го разряда, въ коихъ учреждены будутъ Городскіе Совѣты, Губернскимъ Правленіемъ.

Статья 7.

Президентъ города председательствуетъ въ Городскомъ Совѣтѣ.

Въ случаѣ его отсутствія, мѣсто его занимаетъ одинъ изъ Ратмановъ, по назначенію Правительства.

Артикулъ 4.

Magistrat składać się będzie w Warszawie i w miastach 2-go rzędu z Prezydenta i trzech Radnych:

w miastach 3-go rzędu, w których zaprowadzone zostaną Rady Miejskie, z Prezydenta i dwóch Radnych.

Артикулъ 5.

Prezydent w Warszawie otrzymuje nominacyę od Nas, na przedstawienie Rady Administracyjnej.

W miastach 2-go rzędu i w miastach 3-go rzędu, w których będzie zaprowadzona Rada Miejska, mianuje Prezydentów Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.

Артикулъ 6.

Radnych, na przedstawienie właściwych Rad Miejskich, mianuje: w Warszawie, Rada Administracyjna, w miastach 2-go rzędu, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, w miastach 3-go rzędu, w których będą zaprowadzone Rady Miejskie, właściwy Rząd Gubernialny.

Артикулъ 7.

Prezydent przewodniczyć będzie w Radzie Miejskiej.

W razie jego nieobecności, zastępuje go jeden z Radnych, przez Rząd wyznaczony.

ГЛАВА II.

О засѣданіяхъ Городскихъ Совѣтовъ.

Статья 8.

Городскіе Совѣты имѣютъ засѣданія въ Городской Ратушѣ.

Статья 9.

Въ первомъ послѣ выборовъ засѣданіи, Городской Совѣтъ повѣряетъ правильность выбора своихъ Членовъ, и избираетъ одного изъ нихъ, для веденія протоколовъ своихъ засѣданій.

Члены Городскихъ Совѣтовъ въ первомъ засѣданіи, даютъ присягу по установленной формѣ.

Статья 10.

Президентъ Города, по соглашеніи съ Членами Городскаго Совѣта, назначаетъ дни, въ которые засѣданія Совѣта будутъ происходить постоянно. По собственному своему усмотрѣнію, или по предложенію болѣе третьей части всѣхъ Членовъ Совѣта, Президентъ созываетъ Совѣтъ на чрезвычайныя засѣданія.

Статья 11.

Президентъ открываетъ и закрываетъ засѣданія; онъ означаетъ, по соглашеніи съ Членами Совѣта, порядокъ представленія оному дѣлъ, даетъ Членамъ Совѣта право голоса въ той очереди, въ какой они требовали онаго, и наблюдаетъ за порядкомъ и правильностію совѣщаній.

TYTUŁ II.

O' posiedzeniach Rad Miejskich.

Artykuł 8.

Posiedzenia Rady Miejskiej odbywają się w Ratuszu Miejskim.

Artykuł 9.

Na pierwszym, następującem po wyborach, posiedzeniu, Rada Miejska rozpoznaje ważność wyboru swoich Członków i wybiera z pośród nich, pióro trzymającego.

Każdy Członek Rady Miejskiej, na pierwszym swém posiedzeniu wykona przysięgę, według przepisanej rotы.

Artykuł 10.

Prezydent, za porozumieniem się z Członkami Rady, oznacza dnie, w których peryodyczne posiedzenia Rady odbywać się będą. W razie uznanej przez siebie potrzeby, lub na żądanie więcej niż $\frac{1}{3}$ części wszystkich Członków Rady, Prezydent zwołuje Radę na posiedzenia nadzwyczajne.

Artykuł 11.

Prezydent zagaja i zamyka posiedzenie, układa, za porozumieniem się z Członkami Rady, porządek dzienny posiedzenia, daje głos Członkom w kolei zgłoszenia się; przestrzega porządku i prawności obrad.

Статья 12.

Для полного комплекта Городского Совѣта, требуется присутствіе по крайней мѣрѣ пяти Членовъ онаго.

Если, послѣ двукратнаго созыва, комплектъ этотъ не состоится, то, по третьему созыву, присутствіе Президента и двухъ Членовъ Совѣта достаточно для важности его постановленій.

Статья 13.

Засѣданія Городскаго Совѣта происходятъ при закрытыхъ дверяхъ. Одно только публичное засѣданіе можетъ быть ежегодно дозволяемо Намѣстникомъ.

Въ этомъ засѣданіи, Магистратъ даетъ отчетъ по управленію городомъ въ истекшемъ году.

Отчетъ Магистрата можетъ быть напечатанъ.

Статья 14.

Опредѣленія Городскаго Совѣта постановляются большинствомъ голосовъ присутствовавшихъ въ засѣданіи Членовъ.

Въ случаѣ равенства голосовъ, голосъ Предсѣдателя даетъ перевѣсъ.

Статья 15.

Засѣданіямъ Городскаго Совѣта составляются протоколы. Каждый изъ Членовъ Совѣта имѣетъ право требовать, чтобы мнѣніе его, несогласное съ мнѣніемъ большинства, было внесено въ протоколъ. Протоколы подписываются Президентомъ и Членами, присутствовавшими въ засѣданіи Совѣта.

Артикулъ 12.

Do ważności obrad Rady Miejskiej potrzebna jest obecność przynajmniej pięciu jej Członków. Gdyby, po dwukrotném zwołaniu, wymagany komplet się nie zebrał, obecność Prezydenta i dwóch Członków, w trzecim terminie, do ważności obrad będzie wystarczającą.

Артикулъ 13.

Posiedzenia Rady Miejskiej odbywać się będą przy drzwiach zamkniętych. Jedno tylko publiczne posiedzenie może mieć miejsce corocznie, za zezwoleniem Namiestnika.

Na tém posiedzeniu, Magistrat zda sprawę z zarządu miasta w roku upłynionym.

Sprawozdanie Magistratu drukiem ogłoszone być może.

Артикулъ 14.

Rada wydaje decyzje, prostą większością głosów obecnych na posiedzeniu Członków.

W razie równości głosów, głos Prezydującego rozstrzyga.

Артикулъ 15.

Z posiedzeń Rady Miejskiej spisywane będą protokoły. Każdy Członek Rady ma prawo żądać, iżby zdanie jego, odmienne od zdania większości, w protokóle było zapisane. Protokoły podpisane będą przez Prezydującego i Członków Rady, na posiedzeniu obecnych.

Статья 16.

Президентъ, не взирая на мнѣніе большинства Членовъ, имѣетъ право отказывать въ принятіи къ обсужденію такихъ предметовъ, которые признаетъ выходящими изъ предѣловъ вѣдомства Городскаго Совѣта; онъ имѣетъ также право остановить исполненіе постановленій Совѣта, которыя превышали бы власть, оному предоставленную, или могли дать поводъ къ нарушенію общественнаго порядка.

Въ обоихъ этихъ случаяхъ, Президентъ обязанъ, не позже трехъ дней, представить протоколъ засѣданія: въ Варшавѣ,—Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, а въ другихъ городахъ—Губернскому Правленію.

О рѣшеніи Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ или Губернскаго Правленія, долженствующемъ послѣдовать въ теченіе наиболѣе десяти дней, считая со времени полученія рапорта Президента, Президентъ увѣдомляетъ, въ первомъ засѣданіи, Городской Совѣтъ, который можетъ принести на оное жалобу высшему Начальству.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ въ Варшавѣ, а Губернскія Правленія въ прочихъ городахъ, могутъ признать незаконными совѣщанія Городскихъ Совѣтовъ и отменить постановленія, въ слѣдствіе такихъ совѣщаній послѣдовавшія.

Городскіе Совѣты имѣютъ въ сихъ случаяхъ право приносить жалобу высшему Начальству.

Статья 17.

Совѣтъ Управленія можетъ распустить совершенно Городскій Совѣтъ, назначить, изъ среды имѣющихъ право быть избранными Членовъ Городскаго выборнаго Собранія, времен-

Artykuł 16.

Prezydent ma prawo odmówić, pomimo zdania większości Rady, zamieszczenia na porządku dziennym przedmiotów, które uważać będzie za przechodzące zakres atrybucyj Rady; ma także prawo zawiesić wykonanie decyzji Rady, przechodzących jej atrybucye, lub mogących dać powód do naruszenia porządku publicznego.

W obu tych razach Prezydent, w ciągu dni 3-ch przedstawi protokół posiedzenia, w Warszawie—Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, a w innych miastach—właściwemu Rządowi Gubernialnemu.

O decyzji Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych lub Rządu Gubernialnego, która licząc od daty otrzymania raportu Prezydenta, w ciągu najdalej dni 10 wydana być powinna, Prezydent zawiadomi na najbliższem posiedzeniu Radę Miejską, której służy odwołanie się do Władzy Wyższej.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych w Warszawie, i właściwe Rządy Gubernialne w innych miastach, uznać mogą za nielegalne, narady Rady Miejskiej i unieważnić uchwały, w skutek tychże narad zapadłe.

Radzie miejskiej wszakże służy w tych razach odwołanie się do Władzy Wyższej.

Artykuł 17.

Rada Administracyjna może rozwiązać Radę Miejską, mianować, z Członków obieralnych Zgromadzenia wyborczego Miejskiego, czasową Radę do sprawowania gospodarczego Zarzą-

ный Совѣтъ, для управленія хозяйственною частию города, и предписать произвести, въ теченіи шести мѣсяцевъ, новые выборы.

Всякое незаконное дѣйствіе Городскаго Совѣта, или его Членовъ, можетъ быть представлено на усмотрѣніе Государственнаго въ Царствѣ Совѣта, для преданія виновныхъ ответственности по закону.

ГЛАВА III.

О предметахъ вѣдомства Городскихъ Совѣтовъ.

Статья 18.

Городской Совѣтъ завѣдываетъ хозяйствомъ города, составляетъ и представляетъ на утвержденіе Правительства годовую роспись доходовъ и расходовъ города, принимаетъ, въ предѣлахъ его вѣдомства, нужныя мѣры для внѣшняго устройства города, имѣетъ наблюденіе за городскими общественными заведеніями и разсматриваетъ все дѣла, предлагаемыя на его заключеніе Правительственными властями.

Статья 19.

По хозяйственной части, Городской Совѣтъ завѣдываетъ городскою собственностію, постановляетъ опредѣленія относительно способовъ пользованія оною и, соображаясь съ существующими постановленіями, представляетъ къ опредѣленію въ должности, устраненію и увольненію отъ оныхъ, или самъ опредѣляетъ къ должностямъ, устраняетъ и увольняетъ отъ оныхъ, лицъ Городскаго Управленія и Городскихъ учреждений.

Статья 20.

Подлежать утвержденію подлежащихъ высшихъ Начальствъ постановленія Городскихъ Совѣтовъ:

ду miasta, i polecić nowe wybory, w ciągu sześciu miesięcy odbyć się mające.

Wszelkie nielegalne postąpienie Rady Miejskiej, lub jej Członków, poddanem być może pod ocenienie Rady Stanu, celem pociągnięcia, kogo należy, do odpowiedzialności, stosownie do przepisów.

TYTUŁ III.

O zakresie działań Rad Miejskich.

Artykuł 18.

Do Rady Miejskiej należy zarząd gospodarczy miasta; ułożenie i przedstawienie do potwierdzenia Rządu etatu dochodów i wydatków miasta; przedsięwzięcie, w granicach jej władzy, środków do zewnętrznego urządzenia miasta; dozór nad miejskimi instytucjami publicznymi, niemniej rozpoznawanie wszelkich interesów, przesłanych do jej wniosków, przez Władze Rządowe.

Artykuł 19.

Sprawując zarząd gospodarczy miasta, Rada Miejska zawiązuje własnością miejską, stanowi względem sposobu użytkowania z tejże własności i stosownie do obowiązujących przepisów, przedstawia do nominacji, zawieszenia i uwolnienia, lub mianuje, zawiesza i uwalnia osoby do Zarządu miasta i Instytucyj Miejskich należące.

Artykuł 20.

Ulegają zatwierdzeniu właściwych Władz Rządowych uchwały Rady Miejskiej:

о продажѣ, замѣнѣ, обложеніи какою либо повинностію, отдачѣ въ безсрочное или въ временное, свыше 12 лѣтъ, арендное содержаніе городскихъ недвижимостей, равно о перемѣнѣ ихъ назначенія;

о совершеніи займа, о начатіи судебнымъ порядкомъ тяжбы по спорнымъ правамъ города, защитѣ оныхъ и окончаніи дѣла посредствомъ мировой сдѣлки;

о принятіи подаренныхъ или завѣщанныхъ предметовъ, въ пользу города или городскихъ заведеній, если таковые превышаютъ, по цѣнѣ своей, 500 руб. или если даръ сопряженъ съ какими либо для города обязательствами, наконецъ вообще о предметахъ, влекущихъ за собою опредѣленную по годовой росписи издержку, превышающую: въ Варшавѣ, 3000 руб., въ городахъ 2-го разряда, 450 руб., а въ городахъ 3-го разряда 150 руб., или же вовсе не вошедшую въ годовую роспись.

Статья 21.

Проектъ годовой росписи доходовъ и расходовъ города, изготовленный Магистратомъ, представляется Городскому Совѣту на разсмотрѣніе и для подлежащаго составленія, не позже трехъ мѣсяцевъ до наступленія штатнаго года.

Статья 22.

Въ годовой росписи, расходы раздѣляются на расходы обязательные и на расходы, предложенные Городскимъ Совѣтомъ.

Къ расходамъ обязательнымъ принадлежатъ всѣ расходы, необходимые на содержаніе городской недвижимой собственности, порядка и чистоты въ городѣ, общественныхъ городскихъ заведеній, администраціи, службы и городской полиціи, а равно на уплату городскихъ долговъ и повинностей.

Въ первомъ году, по учрежденіи въ какомъ либо городѣ Городскаго Совѣта, должна быть составлена для сего города

възгледомъ продажи, замiany, обciążenia, wieczystego lub dłuższego nad lat 12 wydzierżawienia nieruchomości miejskich, tudzież wzgледомъ zmiany ich przeznaczenia;

възгледомъ zaciągnięcia pożyczki, wzgледомъ dochodzenia, na drodze sądowej, praw spornych miasta, obrony tychże praw, kończenia sporu w drodze układów;

възгледомъ przyjmowania darowizn i legatów, na rzecz miasta, lub jego zakładów poczynionych, a przechodzących rs. 500, lub połączonych z obowiązkami dla miasta;

възгледомъ wszelkich przedmiotów, pociągających za sobą dla miasta wydatek etatem przewidziany, przechodzący w Warszawie rs. 3000, w miastach 2-go rzędu rs. 450, a w miastach 3-go rzędu rs. 150; lub wydatek etatem nieprzewidziany.

Артикулъ 21.

Проектъ rocznego etatu wydatków i dochodów miasta, przygotowany przez Magistrat, przedstawiony będzie Radzie Miejskiej, dla rozpoznania i stanowczego ułożenia, najpóźniej, na trzy miesiące, przed rozpoczęciem roku etatowego.

Артикулъ 22.

Etat wydatków podzielony będzie na wydatki obowiązkowe i na wydatki przez Radę Miejską uchwalone.

Do wydatków obowiązkowych należą wszystkie wydatki, niezbędne na utrzymanie nieruchomości miejskich, porządku i czystości miasta, publicznych Instytucyj miejskich, administracji, służby i policji miejskiej, i na spłatę długów i ciężarów miejskich.

W każdym mieście, w którym Rada Miejska ustanowiona zostanie, będzie ułożony w pierwszym roku, po jej zaprowadze-

сметы обязательных расходов. По этой смете, Городской Совет излагает свое мнение, а Правительственная Коммисия Внутренних Дел, представляет оную на утверждение Совета Управления.

Никакия за темь измѣненія не могутъ быть сдѣланы въ сей сметѣ, безъ предварительнаго заключенія Городскаго Совета и утверждения Совета Управления.

Статья 23.

Расходы, предложенные Городским Советомъ, должны быть расположены въ росписи особыми отдѣлами, съ указаніемъ источника для удовлетворенія оныхъ.

Статья 24.

Роспись городскихъ доходовъ, должна обеспечивать удовлетвореніе, какъ обязательныхъ расходовъ, такъ равно предложенныхъ Городским Советомъ и въ ту же роспись внесенныхъ.

Никакіе сборы, надлежащимъ Начальствомъ не утвержденные, не могутъ быть вносимы въ годовую роспись доходовъ города.

Статья 25.

Годовая роспись доходовъ и расходовъ города, разсмотрѣнная Городским Советомъ, должна быть представлена на утверждение Правительственныхъ Властей, не позже двухъ мѣсяцевъ до наступленія штатнаго года.

Статья 26.

Городской Советъ наблюдаетъ за точнымъ исполненіемъ росписи, какъ въ отношеніи расходовъ, такъ и въ отношеніи доходовъ города.

Расходы не должны выходить ихъ предѣловъ, опредѣленныхъ росписью по каждому отдѣлу. Расходы, опредѣленные

ни, etat wydatków obowiązkowych. Rada Miejska złoży opinię swoją co do tego etatu, a Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych przedstawi go pod zatwierdzenie Rady Administracyjnej.

Żadne zatem zmiany w etacie tym, bez wysłuchania Rady Miejskiej i zatwierdzenia Rady Administracyjnej, zaprowadzone być nadal nie mogą.

Artykuł 23.

Etat wydatków, przez Radę Miejską uchwalonych, układany być powinien oddzielnemi tytułami, ze wskazaniem zarazem źródła na ich pokrycie.

Artykuł 24.

Etat dochodów miasta, winien zapewniać zaspokojenie wydatków obowiązkowych i wydatków przez Radę Miejską uchwalonych, a rocznym etatem wydatków objętych.

Żadne pobory przez właściwą Władzę nie zatwierdzone na etacie dochodów zamieszczone być nie mogą.

Artykuł 25.

Najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku etatowego, etat wydatków i dochodów miejskich, przez Radę Miejską rozpoznany, winien być pod zatwierdzenie Władz Rządowych przedstawiony.

Artykuł 26.

Rada Miejska czuwa nad spełnieniem etatu, tak co do wydatków, jak co do dochodów.

Wykonanie etatu wydatków następuje w granicach szczególnych rozdziałów tego etatu. Przenoszenie wydatków w jed-

въ одномъ отдѣлѣ росписи, не могутъ быть переносимы въ другой отдѣлъ, безъ разрѣшенія надлежащаго Начальства.

Статья 27.

Городской Совѣтъ принимаетъ мѣры для внѣшняго устройства города; даетъ мнѣніе по регуляціонному плану города; проектируетъ въ ономъ тѣ измѣненія, какія признаетъ нужными; рассматриваетъ планы и смѣты работъ, производимыхъ на счетъ суммъ городского Казначейства; предлагаетъ способъ исполненія сихъ работъ; утверждаетъ договоры съ подрядчиками, заключаемые въ предѣлахъ власти, предоставленной Магистратамъ и Городскимъ Совѣтамъ, и наблюдаетъ за исполненіемъ оныхъ.

Опредѣленія Городскаго Совѣта, по вышеозначеннымъ предметамъ, подлежатъ утвержденію надлежащихъ Правительственныхъ Властей, или когда расходъ превышаетъ опредѣленную въ 20-ой ст. сумму, или когда договоръ долженъ быть заключенъ на срокъ болѣе шести лѣтъ.

Статья 28.

Городской Совѣтъ имѣетъ надзоръ за городскими общественными заведеніями, водопроводами и освѣщеніемъ города, повѣряетъ ихъ счета и рассматриваетъ годовые отчеты; представляетъ свои предположенія относительно улучшенія сихъ заведеній, измѣненія назначенія ихъ, или совершеннаго ихъ упраздненія, а также учрежденія новыхъ заведеній, предназначенныхъ на общественную надобность города.

Статья 29.

Правительственныя Власти могутъ, по своему усмотрѣнію, предлагать Городскимъ Совѣтамъ, на заключеніе или рѣшеніе, и другіе, относящіеся къ городу предметы. Къ числу такихъ

nym rozdziale etatu zamieszczonych na inny rozdział, nie może mieć miejsca bez dozwolenia Władzy właściwej.

Artykuł 27.

Rada Miejska przedsięwzię środki do zewnętrznego urządzenia miasta służące; daje opinię co do planu regulacyjnego miasta; projektuje zmiany, jakie w tym planie za potrzebne uzna; rozpoznaje plany i kosztorysy robót, kosztem funduszów kassy Miejskiej wykonywanych; projektuje, w jaki sposób roboty te wykonane być mają; zatwierdza umowy z przedsiębiorcami zawarte, w granicach attribucyj, służących Magistratom i Radom Miejskim i czuwa nad ich wykonaniem. Uchwały Rady Miejskiej co do przedmiotów wyluszczonych, ulegają zatwierdzeniu właściwych Władz Rządowych, albo ze względu na oznaczoną w art. 20 wysokość wydatku, albo gdy umowa zawartą być ma na dłużej niż na lat sześć.

Artykuł 28.

Rada Miejska wykonywa dozór nad Instytucjami publicznymi Miejskimi, wodociągami, oświetleniem; monituje rachunki i rozpoznaje sprawozdanie; czyni swoje wnioski względem ich ulepszenia, zmiany przeznaczenia lub zwinięcia; projektuje założenie nowych zakładów, na ogólny użytek miasta przeznaczonych.

Artykuł 29.

Władze Rządowe przesyłają Radom Miejskim do opinii lub decyzji, przedmioty dotyczące miasta, w których to za stosowne uznają. W szczególności należy tu ocenienie deklaracyj

предметовъ принадлежитъ въ особенности оцѣнка объявленій владѣльцевъ домовъ о получаемомъ ими доходѣ съ оныхъ, въ соразмѣрности коего устанавливается подымная подать, а равно распределение на каждого особо плательщика казенныхъ повинностей, подлежащихъ раскладкѣ.

Статья 30.

Городскимъ Совѣтамъ предоставляется право представлять, въ началѣ каждаго года, замѣчанія свои о состояніи города въ истекшемъ году и предположенія о мѣрахъ къ удовлетворенію общихъ его потребностей.

Замѣчанія и предположенія эти представляются Варшавскимъ Городскимъ Совѣтомъ Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ—прочими же городами, надлежащему Губернатору; а если бы онѣ были отвергнуты, то первыя представляются въ Государственный Совѣтъ Царства, а послѣднія въ Совѣты Губернскіе.

Статья 31.

Сношенія Городскихъ Совѣтовъ однихъ съ другими, равно съ Уѣздными и Губернскими Совѣтами, не дозволяются; съ Государственнымъ же Совѣтомъ могутъ имѣть мѣсто не иначе, какъ порядкомъ, въ предшедшей статьѣ предписаннымъ.

ГЛАВА IV.

О предметахъ вѣдомства Городовыхъ Магистратовъ.

Статья 32.

Магистратъ города приводитъ въ исполненіе постановленія и распоряженія Правительства, а также опредѣленія Городскаго Совѣта, законно состоявшіяся, и производитъ именемъ

владельцевъ застроевъ въ мѣстѣ положеныхъ, со до доходу з tychże, od których pobiera się podatek podymnego, tudzież rozdzielenie na pojedynczych kontrybuentów, ciężarów Rządowych, do rozkładu przypadających.

Артикулъ 30.

Radom Miejskim służy prawo przedstawiania, z początkiem każdego roku, uwag swoich nad stanem miasta w roku upłynionym i czynienia wniosków względem zaradzenia ogólnym jego potrzebom.

Uwagi i wnioski te, składane będą przez Radę Miejską Warszawską, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych; przez inne zaś Rady Miejskie, właściwym Gubernatorom; jeśliby zaś przez te Władze uwzględnionemi nie zostały, to pierwsze, przesłanemi zostaną do Rady Stanu, a ostatnie, do właściwych Rad Gubernialnych.

Артикулъ 31.

Żnoszenia się Rad Miejskich jednych z drugimi, jako też z Radami Powiatowymi i Gubernialnemi, nie są dozwolone; z Radą Stanu zaś mają miejsce nie inaczej, jak w sposobie artykułem poprzedzającym przepisany.

TYTUŁ IV.

Attrybucye Magistratu Miasta.

Артикулъ 32.

Magistrat Miasta wprowadza w wykonanie postanowienia i rozporządzenia Rządowe, oraz uchwały Rady Miejskiej, prawnie zapadłe, i załatwia, w imieniu miasta, wszelkie czynności

города всѣ текущія дѣла Городскаго Управленія, по отношеніямъ къ Правительственнымъ Властямъ и жителямъ.

Статья 33.

Магистратъ занимается взиманіемъ доходовъ и ассигнованіемъ слѣдующихъ выдачъ: наблюдаетъ за цѣлостію городской собственности и точнымъ исполненіемъ разрѣшенныхъ работъ; ведетъ счета и производитъ ревизію городскихъ кассъ, вмѣстѣ съ командированными для сего Членами Городскаго Совѣта; исполняетъ возложенныя на него обязанности, по рекрутскому набору; имѣетъ надзоръ за торговыми мѣстами, вѣсами и мѣрами, за всякою торговлею и промысломъ, за содержаніемъ въ должномъ порядкѣ мостовой и городскихъ дорогъ, мостовъ, пожарныхъ снарядовъ, мясныхъ лавокъ, скотобоенъ, арестовъ и т. п.; представляетъ Городскому Совѣту, проектъ годовой росписи, а также проекты всякаго рода улучшеній по управленію, или относящихся къ городской собственности.

Статья 34.

Городская Полиція въ Варшавѣ состоитъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Оверъ-Полиціймейстера, а въ другихъ городахъ подлежитъ исключительно самому Президенту.

Статья 35.

Президентъ города имѣетъ наблюденіе за ходомъ всѣхъ дѣлъ по Городскому Управленію; председательствуетъ въ засѣданіяхъ Магистрата города и имѣетъ право остановить исполненіе опредѣленій его.

Статья 36.

Публичные торги, относящіеся къ интересамъ города, производятся Президентомъ, по установленному существующи-

бѣzące zarządu miasta, w stosunkach z Władzą i mieszkańcami.

Artykuł 33.

Magistrat trudni się ściąganiem dochodów i assygnowaniem wypłat prawnie należnych, czuwa nad całością własności miejskiej i dokładnem wykonaniem zarządzonych robót, prowadzi rachunkowość i odbywa rewizye kass wspólnie z delegowanymi Członkami Rady Miejskiej, załatwia czynności spisu wojakowego, czuwa nad targami, wagą i miarą, nad wszelkim handlem, zarobkowaniem, porządkiem bruków i dróg miejskich, mostów, narzędzi ogniowych, jatek, szlachtuzów, aresztów i t. p., przedstawia Radzie Miejskiej projekt do etatu, tudzież projektu wszelkich ulepszeń w zarządzie, lub dotyczących własności miejskiej.

Artykuł 34.

Policja Miejska w mieście Warszawie jest pod bezpośredniem zwierzchnictwem Ober-Policmajstra, w innych miastach, należy wyłącznie do samego Prezydenta.

Artykuł 35.

Prezydent miasta wykonywa nadzór nad całym biegiem interesów Zarządu Miejskiego, przewodniczy na posiedzeniach Magistratu Miasta, i ma prawo zawieszania jego uchwał.

Artykuł 36.

Prezydent odbywa zwykłym porządkiem, wydaniami w téj mierze przepisami wskazanym, licytacje publiczne, interesów

ми правилами порядку, въ присутствіи двухъ Членовъ Городскаго Совѣта, тѣмъ же Совѣтомъ для сего назначенныхъ.

Статья 37.

Исполненіе и развитіе настоящаго Указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагаемъ на Совѣтъ Управленія и Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ.

Данъ въ Москвѣ, Мая 24 (5 Іюня) дня 1861 года.

(подписано) АЛЕКСАНДРЪ.

miasta dotyczące, w assystencyi dwóch Członków Rady Miejskiej, przez Radę w tym celu wyznaczonych.

Artykuł 37.

Wykonanie i rozwinięcie Ukazu niniejszego, który w Dzienniku Praw ogłoszonym być ma, Radzie Administracyjnej Królestwa i Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych polecamy.

Dan w Moskwie, dnia 24 maja (5 czerwca) 1861 roku.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) I. Tymowski.

ГЛАВА III-я.

О подраздѣленіи городовъ и составленіи онымъ историческо-статистическихъ описаній.

Введеніе.

По случаю преобразованія, въ 1816 году, присутственных мѣстъ въ Царствѣ Польскомъ, города, именовавшіеся королевскими, народными, или волевыми, получили названіе казенныхъ; города же еладѣльные (принадлежащіе дворянству и духовенству) именованы частными; но нѣсколько изъ нихъ, составляя собственностъ заведеній, состоящихъ подъ покровительствомъ Правительства, именуются институтскими.

Сообразно распредѣленію присутственных мѣстъ, города раздѣляются:

на губернскіе, въ коихъ находятся Губернскія Правленія; на уѣздные, гдѣ помѣщаются Управленія Уѣздныхъ Начальниковъ;

на окружныя, въ коихъ находятся Мировыя Суды.

Въ губернскихъ городахъ во главѣ Магистрата стоятъ Президенты, а во всѣхъ прочихъ—Бургомистры.

Городамъ болѣе многолюднымъ и имѣющимъ достаточные доходы, съ разрѣшенія Совѣта Управленія, присвоиваются права губернскихъ городовъ, напр. Лодзи, Згьеру, Петркуву и т. п.

По количеству вносимаго въ казну популяціоннаго сбора, города подраздѣляются на пять разрядовъ.

Равнообразно, раздѣлъ канона, вносимаго въ городскія кассы жителями, занимающимися промысломъ и разными заработками, вызвалъ подраздѣленіе городовъ на пять разрядовъ.

Наконецъ, сообразно величинѣ залоговъ, представляемыхъ чиновниками городского управленія, города раздѣляются на шесть разрядовъ.

TYTUŁ III.

O podziale miast i sporządzaniu opisu onych pod względem historycznym i statystycznym.

Wstęp.

Z zaprowadzeniem w r. 1816 nowej organizacyi Władz Rządowych w Królestwie Polskiem, miasta tytułujące się dawniej Królewskimi, narodowymi lub wolnemi, przybrały nazwę Rządowych; miasta zaś dziedziczne (szlacheckie i duchowne) nazwano prywatnemi, a kilka z tych ostatnich, stanowiące własność Instytutów pod opieką Rządu zostających, mianują się Instytutowemi.

Ze względu na lokacyę Władz Rządowych, dzielą się miasta:

na gubernialne, będące siedziskiem Rządów Gubernialnych; na powiatowe, mieszczące biura Naczelników Powiatowych;

i na okręgowe, gdzie się mieszczą Sądy Pokoju.

W miastach gubernialnych na czele Magistratów stoją—Prezydenci, a w innych—Burmistrze.

Ludniejsze i zamożniejsze w fundusze miasta, bywają podnoszone do rzędu gubernialnych, za upoważnieniem Rady Administracyjnej, jak np. Łódź, Zgierz, Piotrków i t. p.

Wysokość wnoszonego przez miasta podatku konsumcyjnego do skarbu, spowodowała podział miast na pięć rzędów.

Stopa także kanonu, płaconego do kass miejskich, przez mieszkańców trudniących się przemysłem i rozmaitemi zarobkami, wywołała podział miast na pięć klas.

Nakoniec, ze względu na wysokość kaucyj, składanych przez Urzędników miejskich, dzielą się miasta na sześć rzędów.

Въ архивъ каждаго города должно находиться историческо-статистическое описаніе онаго, составленное по правиламъ, указаннымъ въ постановленіи Намѣстника отъ 13 Іюля 1818 года и въ предписаніи Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 24 Августа 1818 года (1).

№ 1.

О раздѣленіи городовъ на разряды, относительно консумціонной подати, уплаты канона и размѣра залоговъ, требуемыхъ отъ городскихъ чиновниковъ.

Выписка изъ Высочайшаго Указа 9 (21) Іюля 1834 г.

Статья 2.

Консумціонная подать устанавливается соразмѣрно съ населеніемъ городовъ и селеній, и разрядамъ, къ коимъ таковыя причислены будутъ.

Вслѣдствіе сего, города и селенія раздѣляются на пять разрядовъ:

Къ 1-му принадлежать будетъ городъ Варшава съ Прагою.

Ко 2-му—все города, имѣющіе 10,000 жителей и болѣе и все вообще Воеводскіе города безъ различія ихъ населенія.

Къ 3-му—все города, имѣющіе 6,000 жителей и болѣе и все вообще обwodовые города не смотря на число жителей въ оныхъ.

Къ 4-му—города и селенія, въ коихъ народонаселеніе состоитъ изъ 3,000 жителей и болѣе.

Къ 5-му—города и селенія, въ коихъ менѣе 3,000 жителей.

(1) Означенныя постановленіе и предписаніе помѣщены въ главѣ II, N. 3 и 4. О Городскомъ Управленіи.

KaŹde miasto posiadać winno w Archiwum swoimъ opis historyczno-statystyczny, sporządzony w sposóbъ Postanowieniemъ Namiestnika z dnia 13 czerwca 1818 r. i Reskryptemъ Kommissyi Rządowej Sprawъ Wewnętrznychъ i Policji z dnia 24 sierpnia 1818 r. wskazany. (1).

№ 1.

O podziale miastъ na stopnie pod względemъ podatku konsumcyjnego, opłaty kanonów, i wysokości kaucyj, składać się mającychъ przezъ Urzędnikówъ miejskichъ.

WYCIĄGъ Z NAJWYŻSZEGO UKAZU Z DNIA 9 (21) LIPCA 1834 R.

Artykuł 2.

Podatek konsumcyjny ustopniowany będzie wedługъ ludności i rodzaju miastъ tudzieżъ osadъ.

W tymъ celu stanowi się podziałъ miastъ i osadъ na pięć rzędówъ:

Do 1-go—należy miasto Warszawa łącznie z Pragę.

Do 2-go—miasta 10,000 i więcj ludności mające, tudzieżъ wszystkie miasta Wojewódzkie (Gubernialne) bezъ względu na ludność.

Do 3-go—miasta 6,000 i więcj ludności mające, tudzieżъ wszystkie miasta obwodowe (powiatowe), bezъ względu na ludność.

Do 4-go—miasta i osady z ludnością 3,000 i więcj.

Do 5-go—miasta i osady z ludnością niżej 3000.

(1) Powołane Postanowienie i Reskrypt, zamieszczone są w Tytule II o Zarządzie miastъ, NN. 3 i 4.

Примѣчаніе 1. Согласно тарифу, приложенному къ постановленію Совѣта Управленія отъ 22 Января (3 Февраля) 1837 года, города, относительно уплаты канона, раздѣлены на пять слѣдующихъ разрядовъ: 1-ый разрядъ составляютъ города, въ которыхъ находится народонаселеніе до 1,000 человекъ включительно; 2-ой — до 3,000 человекъ включительно; 3-ій — до 5,000 человекъ включительно; 4-й — до 8,000 человекъ включительно; 5-й — болѣе 8,000 человекъ (Дн. Зак. Т. XX. стр. 384).

Примѣчаніе 2. Въ силу ст. 3 постановленія Совѣта Управленія отъ 15 (27) Февраля 1852 года, размѣръ залоговъ, требуемыхъ отъ чиновниковъ городского управленія, долженъ соответствовать количеству годового дохода, внесеннаго въ бѣгъ подлежащей городской кассы, руководствуясь въ томъ подраздѣленіемъ городовъ на шесть слѣдующихъ разрядовъ:

Къ I разряду принадлежатъ города, имѣющіе годового дохода болѣе 10,000 р. с.				
„ II	„	„	„	отъ 3,000 до 10,000 р. с.
„ III	„	„	„	1,000 до—3,000 р. с.
„ IV	„	„	„	500 до—1,000 р. с.
„ V	„	„	„	150 до— 500 р. с.
„ VI	„	„	„	менѣе 150 р. с.

Увага 1-а.—Według taryfry do postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 22 stycznia (3 lutego) 1837 r. załączonej, miasta, pod względem opłaty kanonu, dzielą się na 5 klas następujących: 1-a) do 1000 ludności włącznie; 2-a) do 3000 włącznie; 3-a) do 5,000 włącznie; 4-a) do 8,000 włącznie; 5-ta więcéj nad 8,000. (Dz. Pr. T. XX, f. 384).

Увага 2-га.—Z mocy art. 3 go Postanowienia Rady Administracyjnej z d. 15 (27) lutego 1852 r., wysokość składać się mających przez Urzędników Miejskich kaucyj, reguluje się według dochodu rocznego respective Kassy Miejskiej, etatem jęj objętego, trzymając się podziału miast na sześć rzędów następujących:

do I rzędu należy miasto mające dochodu więcéj jak rs. 10,000;				
„ II	„	„	„	od rs. 3,000 do 10,000;
„ III	„	„	„	1,000 „ 3,000;
„ IV	„	„	„	500 „ 1,000;
„ V	„	„	„	150 „ 500;
„ VI	„	„	„	mające dochodu mniej jak rs 150.

ГЛАВА IV-я.

О предѣлахъ городской черты и городскихъ управлений.

В в е д е н і е.

Правила по этому предмету изложены въ сеймовомъ постановленіи 1793 года въ главѣ „О городахъ Рѣчи-посполитой,“ гдѣ въ пунктѣ 1, ст. 3-ей сказано:

„Всѣ дома, находящіеся въ городѣ и предместьи, съ перваго до послѣдняго номера, составляютъ одинъ городъ, и потому находящіеся въ немъ подвѣдомственные дворянству и духовенству учрежденія всякаго рода, касающіяся общественной безопасности и судопроизводства, упраздняются.“

Впослѣдствіи это правило разъяснено распоряженіями Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, а также постановленіями Намѣстника.

№ 1

О предѣлахъ городского управления въ территориальномъ отношеніи.

(18 Февраля 1822 года).

Сандомирской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Вслѣдствіе представленія Воеводской Коммисіи отъ 27 Января сего года, за N. 3,623, увѣдомляетъ, что всякая недвижимость, коль скоро она находится въ предѣлахъ городской черты, должна состоять въ вѣдѣніи мѣстныхъ Городскихъ Муниципальныхъ Управлений.

18 Февраля 1822 года.

Предсѣдательствующій Министръ
(подписано) *Θ. Мостовскій.*
N. 61/249.

TYTUŁ IV.

O rozciągłości terytoryów i zarządów miejskich.

W s t ę p.

Zasadę w tym przedmiocie położyła konstytucya z r. 1793, pod tytułem: „Miasta Rzeczypospolitej“, w której art. 3, ustęp 1 opiewa:

„Miasta od pierwszego numeru domów do ostatniego z przedmieściami, za jedno miasto poczytujemy, a ztąd wszelkie jurysdykcye szlacheckie i duchowne, tak co do bezpieczeństwa ogólnego, jak i co do sądowności znosimy.“

Zasada ta rozwinięta następnie była przez rozporządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i postanowienia Namiestnika i Rady Administracyjnej.

№ 1.

O rozciągłości administracyi miejskiej, pod względem terytoryalnym.

(d. 18 Lutego 1822 r.)

Do Kommissyi Województwa Sandomierskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W skutek przelżenia Kommissyi Wojewódzkiej daty 27 stycznia r. b. Nr. 3623 oświadcza, iż wszelkie realności, skoro w obrębie miast i ich terytoryum są położone, do administracyi Urzędów Municypalnych tychże miast należeć powinny.

Dnia 18 Lutego 1822 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *T. Mostowski.*
Nr. 61/249.

N° 2.

О правилахъ, какими слѣдуетъ руководствоваться
въ обозначеніи окружности городовъ.

(4 Апрѣля 1822 года.)

Сандомирской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Въ разрѣшеніе рапорта Воеводской Коммисіи отъ 22 истекшаго Февраля, ссылается на предписаніе отъ 18 Февраля сего года, за N. 249, въ которомъ сообщено, что всякая недвижимость, коль скоро она находится въ предѣлахъ городской черты, должна состоять въ вѣдѣніи мѣстныхъ Муниципальныхъ Управленій. Что же касается возбужденнаго Воеводскою Коммисіею вопроса, какими правилами слѣдуетъ руководствоваться въ обозначеніи окружности городовъ, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи увѣдомляетъ, что главнымъ къ тому основаніемъ, должны служить привилегіи, опредѣляющія пространство городовъ. Кромѣ того, селенія, совокупно съ городомъ уплачивающія консумціонную подать, само собою, надлежитъ считать находящимся въ городской чертѣ и подлежащими вѣдѣнію Муниципальнаго Управленія.

Наконецъ, Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что возникающіе по этому предмету споры и недоразумѣнія должны быть вносимы на разрѣшеніе Коммисіи, съ объясненіемъ всѣхъ подробностей и съ приложеніемъ доказательствъ обѣихъ спорящихъ сторонъ.

Варшава, 4 Апрѣля 1822. г.

Предсѣдательствующій Министръ

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 398/1513.

N° 2.

О zasadach służycъ mających przy oznaczaniu obrębu miast.

(d. 4 Kwietnia 1822 r.)

Do Kommissyi Województwa Sandomierskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W odpowiedzi na rapport Kommissyi Wojewódzkiej daty 22 lutego r. b., odwołuje się do Reskryptu swego z d. 18 lutego r. b. Nr. 249, w którym już oświadczyła: „że wszelkie posiadłości, skoro w obrębie miast i ich terytoryum są położone, pod administracyą Urzędów municypalnych zostawać powinny. Co do zapytania Kommissyi Wojewódzkiej, podług jakich zasad oznaczenie obrębu miast uważać należy? Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi oświadcza: iż przywileje lokacyjne miast, rozległość ich określające, za główną zasadę w téj mierze służyć powinny. Nadto, jeżeli jakowa osada opłaca podatek konsumpcyjny wraz z miastem, tém samém za położoną w obrębie miasta uważaną i administracyi Urzędu municypalnego podległą być powinna.

W końcu oświadcza Kommissya Rządowa, iż gdyby gdzie w tym przedmiocie zachodziły nieporozumienia i spory, takowe szczegółowo, wraz z dowodami stron obydwóch, do decyzji Kommissyi Rządowej przedstawiać należy.

W Warszawie dnia 4 Kwietnia 1822 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 398/1,513.

№ 3.

О воспрещеніи обращать городскія земли въ сельскія.

(7 (19) Іюня 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По эрекціоннымъ привилегіямъ, для каждаго города отводится извѣстное пространство земли, и поселяющимся на оной присвоиваются извѣстныя льготы.

Изъ сего слѣдуетъ, что каждое лицо, безъ различія состоянія и званія, приобретающее въ чертѣ города земли или строенія, съ одной стороны имѣетъ право пользоваться, наравнѣ съ прочими жителями, льготами, присвоенными городу, съ другой же—должно нести всѣ подати и повинности, относящіяся къ городамъ, на основаніи существующихъ въ краѣ постановленій.

Между тѣмъ владѣльцы городовъ, или смежныхъ съ городами помѣстій, для избѣжанія взноса податей и повинностей, лежащихъ на покупаемыхъ ими городскихъ земляхъ, присоединяютъ оныя, вмѣстѣ съ строеніями, или безъ таковыхъ, къ сельскимъ помѣстьямъ; Магистраты же, исключая помянутыя земли, означаемыя голицейскимъ номеромъ изъ городскихъ книгъ, содѣйствуютъ сказанному присоединенію.

Для прекращенія таковыхъ незаконныхъ дѣйствій, Правительственная Коммисія симъ объясняетъ:

что, безъ разрѣшенія Совѣта Управленія Царства, никакой участокъ городскихъ земель, назначенныхъ привилегіями

№ 3.

O wzbronieniu obracania gruntów miejskich na wiejskie.

(d. 7 (19) Czerwca 1848 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na lokacyę każdego miasta, przywileje erekcyjne wyznaczyły pewną ilość gruntów; a osiedlającym się na nich, nadały pewne swobody.

Ktokolwiek zatem, bez różnicy stanu i powołania, nabywa w terytoryum miejskiem place, grunta lub budowle, jak z jednej strony ma prawo do wspólnej z innymi mieszkańcami używalności swobód, miastu zapewnionych, tak z drugiej, ponosić winien wszelkie podatki, tudzież ciężary, ustawami krajowemi do miast wyłącznie zastosowane.

Tymczasem właściciele miast, lub właściciele dóbr ziemskich, z miastami graniczącymi, nabywane przez siebie grunta miejskie, w celu uwolnienia się od podatków i ciężarów do nich przywiązanych, wcielają z budowlami lub bez budowli do dóbr ziemskich, a Magistraty, przez wykreślenie nomenklatur takich, oznaczonych numerem policyjnym, z ksiąg miejskich, wcielanie ułatwiają.

Zaradzając przeto nieprawnemu postępowaniu i jednym i drugim, Kommissya Rządowa objaśnia:

iż żadna cząstka gruntów miejskich, na lokacyę miastom przywilejami królewskimi wyznaczona, nie może być od terry-

для города, не может быть отдѣленъ отъ него и присоединенъ къ сельскимъ помѣстьямъ;

что городская земля вовсе не теряетъ и терять не можетъ своего городского характера, въ такомъ случаѣ, если принадлежитъ не городскому жителю, но владѣльцу сельскаго помѣстья, казнѣ Царства, общественному заведенію, или лицу, не принадлежащему къ числу городскихъ обывателей;

наконецъ, что каждый владѣлецъ городской недвижимости обязанъ нести городскія подати и повинности, согласно существующимъ узаконеніямъ.

Кромѣ того, Правительственная Коммисія предписываетъ:

1. присоединить обратно къ городу тѣ земли, кои, съ согласія Магистратовъ, отдѣлены отъ города и обращены въ сельскія земли; въ случаѣ же встрѣтятся къ тому затрудненія, представить дѣло, съ надлежащими объясненіями, на усмотрѣніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ;

2. предписать всѣмъ Магистратамъ, чтобы они, подъ строгою отвѣтственностью, ни въ какомъ случаѣ не способствовали обращенію городскихъ земель въ сельскія, посредствомъ исключенія изъ гминныхъ книгъ номерованныхъ городскихъ недвижимостей;

3. представить въ теченіе 40 дней списки:

a) недвижимостямъ, отдѣльнымъ отъ города, въ обратномъ присоединеніи коихъ не встрѣтились никакія затрудненія;

b) недвижимостямъ, коихъ обратное присоединеніе требуетъ разсмотрѣнія, поясненія и особаго рѣшенія.

Варшава, 7 (19) Іюня 1848 года.

По порученію Главнаго Директора,

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подп.) *Бадени*.

N. 16,349/8,988

toryum miejskiego odrywana i na grunta natury dóbr ziemskich zamieniana, bez wiedzy i upoważnienia Rady Aministracyjnej Królestwa;

dalej, że grunt miejski nie zmienia i zmieniać nie może natury swojej miejskiej przez to; że zostaje w posiadaniu osoby nie w mieście osiadłej, ale np. właściciela dóbr ziemskich, skarbu Królestwa, instytutu, lub osób dla miasta obcych;

wreszcie, że każdy posiadacz nieruchomości w mieście, podatki i ciężary miejskie, stosownie do obowiązujących przepisów, ponosić winien.

Obok tego zaś poleca:

1. Grunta od terytoryów miejskich za wiedzą Magistratów poodrywane i na wiejskie zamienione, do tychże terytoryów napowrót wcielić; w razie zaś wynikłych trudności, rzecz wyjaśnioną do decyzji Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych przedstawiać.

2. Oznajmić wszystkim Magistratom, aby pod surową odpowiedzialnością, nie ważyły się, ani pośrednio, ani bezpośrednio, przez wykreślanie nomenklatur miejskich numerowanych z ksiąg gminnych, ułatwiać zamiany gruntów miejskich na wiejskie.

3. Nadesłać w dniach 40 wykazy:

a) takich realności, od terytoryum miejskich oderwanych, których wcielenie napowrót nie doznało żadnych trudności,

b) takich, które potrzebują rozpoznania, wyjaśnienia i szczególnej decyzji.

W Warszawie dnia 7 (19) Czerwca 1848 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu, (podp.) *Badeni*.

Nr. 16,349/8,988.

ГЛАВА V.

О причисленіи деревень къ разряду городовъ.

В в е д е н і е.

Въ сеймовой конституціи 1768 года, въ главахъ: о городахъ и мѣстечкахъ, полагается правиломъ для причисленія деревень къ разряду городовъ, что новый городъ можетъ быть устроенъ не ближе двухъ миль отъ другаго, тамъ же гдѣ города раздѣлены рѣкою, допускается между ними разстояніе на одну милю.

Правило это соблюдается и нынѣ, для того, чтобы основаніе новаго города не вредило другому, находящемуся въ близкомъ разстояніи.

Изъятія изъ сего правила, въ виду особенныхъ обстоятельствъ могутъ быть допускаемы только съ Высочайшаго разрѣшенія, какъ это имѣло мѣсто въ нынѣшнемъ 1865 году, при переименованіи въ городъ, въ Августовской губерніи, селенія Кибарты, находящагося въ шести верстахъ отъ города Вержболова. Въ обыкновенныхъ случаяхъ селеніе переименовывается въ городъ съ разрѣшенія Совета Управленія, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ, которая предварительно собираетъ отъ Губернскихъ Правленій надлежащія свѣдѣнія о томъ, соблюдены ли требующія по предметамъ сего рода условія ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Примѣчаніе 1. Въ статьѣ 39 Высочайше утвержденного 25 Іюня (7 Іюля) 1836 года положенія о дворянствѣ въ Царствѣ Польскомъ сказано:

„Дворянству предоставляется право заводить и учреждать новыя мѣстечка, на основаніи особыхъ узаконеній.“

Примѣчаніе 2. На основаніи статьи 112 табели, приложенной къ Высочайше утвержденному 25 Сентября (7 Октября) 1863

TYTUŁ V.

O wynoszeniu osad miejskich do rzędu miast.

W s t ę p.

Konstytucya sejmowa z r. 1768, pod tytułem: „warunek miast i miasteczek” ustanowiła warunek przy wynoszeniu wsi do rzędu miast, aby nie było fundowane miasto jak w odległości dwóch mil od miasta dawnego; w razie zaś gdzie rzeki miasta dzielą, odległość jednomilowa zachowaną być ma.”

Przepis ten do dziś dnia pozostał obowiązującym w celu, aby założenie nowego miasta, nie zaszkodziło istnieniu dawnego, w bliskości położonego.

Odstąpienie od tego przepisu, ze względu na szczególne okoliczności, za Najwyższém tylko upoważnieniem nastąpić może, jak to w roku bieżącym 1865 co do wyniesienia odległej o sześć tylko wiorst od miasta Wierzbolowa osady Kibarty w gubernii Augustowskiej na miasto miało miejsce. Zwykle zaś wyniesienie osady wiejskiej do rzędu miast, może nastąpić tylko przez Postanowienie Rady Administracyjnej, zapadłe na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, która obowiązana jest poprzednio zebrać wiadomości, za pośrednictwem Rządów Gubernialnych, dla przekonania się, o ile warunkom na wyniesienie osady wiejskiej do rzędu miast wymagany, stanie się zadosyć ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uwaga 1-a.—Art. 39 prawa o szlacheństwie d. 25 Czerwca (7 Lipca) 1836 r. Najwyżej zatwierdzonego:

„Szlachcie zachowuje się prawo zakładania nowych miasteczek, z dopełnieniem oddzielnych w tej mierze przepisów.”

Uwaga 2-a.—Według pozycyi 112 Taryffy, dołączonej do Ustawy Stemplowej w d. 25 Września (7 Października) 1863 r. Najwyżej

года Уставу о гербовомъ сборѣ съ дозволеній, выдаваемыхъ на основаніе города или торговаго посада, взимается гербовая пошлина въ 75 р. с.

№ 1.

О препятствіяхъ, не позволяющихъ переименовать въ городъ казенную деревню Рыки.

(15 Іюля 1833 г.)

Подляской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Хотя Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, вслѣдствіе представленія Воеводской Коммисіи, отъ 17 Апрѣля с. г., за N. 15,006, отношеніемъ отъ 12 Мая с. г., за N. 29,140, и изъявила согласіе на переименованіе въ городъ казенной деревни Рыки, по ближайшемъ однако же разсмотрѣніи сего дѣла, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ замѣтила слѣдующее:

что на разстояніи одной мили отъ Рыкъ находятся два мѣстечка: Бобровники, на рѣкѣ Вепржѣ, и Стенжица, на Вислѣ, кои, не смотря на болѣе благоприятное положеніе въ промышленномъ и торговомъ отношеніяхъ, не могли придти въ лучшее состояніе, ни по числу народонаселенія, ни по зажиточности жителей;

что, при существующихъ уже ярмаркахъ и базарахъ въ означенныхъ мѣстечкахъ, учрежденіе таковыхъ въ Рыкахъ умножило бы только число праздныхъ дней, съ ущербомъ хозяйства;

что настоящее сельское народонаселеніе въ Рыкахъ можетъ довольствоваться такими же средствами содержанія, какъ и сосѣдніе крестьяне; промышленное же народонаселеніе, по большей части изъ евреевъ, кромѣ промысловъ, представляемыхъ

zatwierdzonej, pozwolenia na zakładanie miast lub osad targowych, ulegają opłacie stempla ceny rs. 75.

№ 1.

O powodach stojących na przeszkodzie do wyniesienia wsi rządowej Ryki do rzędu miast.

(d. 15 Lipca 1833 r.)

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Lubo Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu komunikując przy odezwie swęj z d. 12 Maja b. r. Nr. 29,140, przełożenie Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 17 Kwietnia t. r. Nr. 15,006, przychyła się do jęj wniosku, i zezwala na wyniesienie wsi Rządowej Ryki do rzędu miast; z tém wszystkiѣm Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, ze względu:

że w odległości o milę jedną od Ryk znajdują się dwa miasteczka, Bobrowniki nad Wieprzem, a Steżycza nad Wisłą, które pomimo korzystniejszego pod względem przemysłu i handlu położenia, nie tylko co do ludności, ale i co do zamożności podnieść się nie mogły;

że obok jarmarków i targów w rzeczonych dwóch miastach, zaprowadzenie podobnych do Ryk, pomnożyłoby tylko liczbę dni próżniactwu oddanych, a dla gospodarstwa krajowego straconych;

że terazniejsza ludność rolnicza w Rykach, w równi z okolicznymi włościanami utrzymywać się może; a ludność przemysłowa w większej części z ludu starozakonnego złożona, obok sposobu zarobkowań, przez samą miejscowość następczanych,

мѣстностію, найдетъ удовлетворительныя средства и сбытъ издѣлій въ сосѣднихъ городахъ;

что Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства не согласилась на уменьшеніе объявленнаго чинша за уступку права на пропинацію за барщину; вслѣдствіе чего, полный взносъ означеннаго чинша, при другихъ сборахъ, необходимыхъ для приведенія города въ порядокъ и содержанія Муниципальнаго Управленія, могъ бы оказаться отяготительнымъ, такъ, что жители, вмѣсто улучшенія ихъ быта, пришли бы въ упадокъ.

По симъ причинамъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, не раздѣляя мнѣнія Воеводской Коммисіи, но напротивъ, считая предположенное переименованіе означенной деревни въ городъ бесполезнымъ, не только для общественной промышленности и хозяйства, но и для мѣстныхъ жителей, признаетъ нужнымъ оставить это дѣло до болѣе благоприятнаго времени.

Варшава, 15 Іюля 1833 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) Головинъ.

N. 3740/14,449.

N° 2.

О формальностяхъ, какія должны быть соблюдены при переименованіи деревни въ городъ.

(1 Марта 1834 года).

Подляской Воеводской Коммисіи (¹).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Жители казеннаго селенія Рыки, не довольствуясь рѣшеніемъ Правительственной Коммисіи отъ 15 Іюля м. г., за N.

(¹) Распоряженіе это, хотя не заключающее въ себѣ общаго правила, помѣщено, какъ указаніе условій, необходимыхъ при переименованіи деревни въ городъ.

найдzie достатечные средства до развитія przemysłu i odbytu wyrobów w przyległych miastach;

że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu do zmniejszenia zadeklarowanego czynszu, za zrzeczenie się roszczenia prawa do propinacyi i nawzajem za roboczną, nie przychyliła się; opłata więc owego czynszu w całości, mogłaby się stać obok innych składek niezbędnie na uporządkowanie miasta wewnętrzne i utrzymanie Urzędu Municypalnego potrzebnych uciążliwą, przez coby mieszkańcy, zamiast polepszenia bytu, pogorszenie znaleźli:

nie podziela zdania Kommissyi Wojewódzkiej, owszem, wyniesienie projektowane, uważając dla przemysłu i gospodarstwa krajowego, a nawet i dla samych mieszkańców mniej korzystnym, tém samém uznaje rzeczą najwłaściwszą, aby przedmiot niniejszy, do pomyślniejszych czasów, w zawieszeniu pozostawić.

W Warszawie, dnia 15 Lipca 1833 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) Gołowin.

Nr. 3,740/14,449.

N° 2.

O formalnościach, jakie zachowane być mają przy wyniesieniu wsi do rzędu miasta.

(d. 1 Marca 1834 roku).

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego (¹).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Mieszkańcy wsi rządowej Ryki, niezadowoleni wyrzeczeniem Kommissyi Rządowej z d. 15 Lipca r. z. Nr. 3740/14,449

(¹) Rozporządzenie to, jakkolwiek nieobejmujące ogólnego przepisu, umieszczonem jest jako wskazówka warunków, przy wynoszeniu wsi do rzędu miast, potrzebnych.

3,740/14,449, предписывающимъ причисленіе означеннаго селенія къ разряду городовъ, оставить до будущаго времени, вошли въ Совѣтъ Управленія съ прошеніемъ, въ коемъ стараются доказать, что подобная отсрочка подвергаетъ ихъ ущербу. Посему, для скорѣйшаго удовлетворенія желанію жителей, сопряженному съ ихъ благомъ, предписывается Воеводской Коммисіи представить въ теченіе 40 дней:

1. Описаніе границъ предполагаемаго города и свѣдѣнія о количествѣ земель, кои будутъ находиться въ его окружности.

2. Описаніе настоящаго состоянія деревни Рыки, относительно строеній, мостовой, колодцевъ, мостовъ и т. п.

3. Списокъ жителямъ, христіанамъ и евреямъ, съ подраздѣленіемъ ихъ на владѣльцевъ недвижимостей, оброчныхъ и барщинныхъ поселянъ, занимающихся хлѣбопашествомъ или какимъ нибудь промысломъ.

4. Подробное описаніе гминной собственности, ежели таковая имѣется, съ показаніемъ правъ владѣнія оною.

5. Описаніе правъ, какія были присвоены привилегіями прежнему городу Рыки, до обращенія его въ селеніе. При этомъ преимущественно нужно имѣть въ виду право на пропинацію, прежде принадлежавшее жителямъ и незаконно присвоенное старостами, нынѣ же составляющее собственность казны. Хотя въ 1818 и 1819 годахъ жители и представляли свои жалобы по этому предмету въ Генеральную Прокураторию, но, за неимѣніемъ необходимыхъ документовъ, дѣло не могло быть рѣшено судебнымъ порядкомъ. Документы эти должны быть нынѣ представлены.

6. Проектъ учрежденія соотвѣтственнаго числа ярмарокъ и еженедѣльныхъ торговыхъ дней, вмѣстѣ съ тарифомъ умѣренной и соотвѣтствующей мѣстности платы.

При означеніи времени на ярмарки и торговые дни, слѣдуетъ обращать вниманіе, чтобы они не приходились въ одно время съ существующими въ сосѣднихъ городахъ.

откладаямъ до позднѣйшаго czasu, wyniesienie wsi pomienionej do rzędu miasteczka, zanieśli w tym przedmiocie prośbę swą do Rady Administracyjnej, usiłując wykazać, że podobne odłożenie, uszczerbek dla nich przynosi. Aby przeto spełnienie życzeń mieszkańców, jako zgodnych z własnem ich dobrem przyspieszyć, Kommissya Wojewódzka w ciągu dni 40 nadesła:

1. Opis granic, utworzyć się mającego miasteczka, i rozległości gruntów, które obręb onego stanowić będą.

2. Opis teraźniejszego stanu wsi Ryk, co do rodzaju zabudowań, bruków, studni, mostów i t. p.

3. Wykaz mieszkańców, tak chrześcijan, jako też starozakonnych, z podziałem: na właścicieli nieruchomości, czynszowników, odrabiających pańszczyznę do Ekonomii, dalej trudniących się rolnictwem lub zarobkami przemysłowemi.

4. Opis szczegółowy własności, należących do ogółu Gminy, jeżeli takowe exystują, i na jakich tytułach prawnych posessya onych opiera się.

5. Podobnież praw, jakie przywilejami królewskimi niegdys miasteczku Ryki, zamienionemu później na osadę wiejską, były nadane; punkt ten szczególniej ściaga się do propinacyi, wykonywaney dawniej przez mieszkańców, a przywłaszczonей przez Starostów, zostającей zaś obecnie w posiadaniu skarbu publicznego, o co, lubo zanosili mieszkańcy w roku 1818 i 1819 zażalenia swoje do Prokuratury Jeneralnej, dla niezłożonych wszakże dokumentów, process windykacyjny w drodze sądowej wytoczonym być nie mógł. Dokumenta te należy teraz nadesłać.

6. Projekt do zaprowadzenia stosownej liczby jarmarków i tygodniowego targu, z taryffą opłat umiarkowanych i miejscowości odpowiednich.

Wybór dni na jarmarki i targi powinien być taki, aby nie przeszkadzał jarmarkom i targom, odbywającym się w miastach przyległych.

7. Проект штата городской кассы:

a) относительно издержек на содержание Муниципального Управления и на другие предвиденные и непредвиденные надобности;

б) относительно дохода. Здесь следует показать ожидаемые доходы, напр. с недвижимостей, составляющих гминную собственность; с канона от лиц, занимающихся заработками, согласно постановлению Совета Управления от 29 Сентября (11 Октября) 1833 г.; с городских консенсов; с торговой и ярмарочной платы и из других источников, коими пользуются городская касса во многих иных городах, ежели это для жителей не будет обременительно.

Если бы ожидаемый доход оказался недостаточным на необходимые издержки, в таком случае жители должны представить протолярное обязательство в том, что они, под круговым поручительством, соглашаются вносить, без означения количества, прибавочную складку, которая будет установлена соразмерно местным потребностям, в виде прибавки к гминным фундушам на содержание городской администрации.

8. Для положительного и окончательного определения отношений между жителями деревни Рыки и Казною, Воеводская Комиссия составить точную опись всем отбываемым жителями повинностям и вносимым чиншам, данинам и т. п. и потребует от них письменного объявления, согласны ли они, взаимно повинностей натурою, вносить ежегодно в казну, установленную в 1827 году Экономическим Ассесором, сумму 2,797 злотых и 2 гроша.

Наконец, Воеводская Комиссия представить ситуационный план деревни Рыки, ежели другого не имеется.

Варшава, 1 Марта 1834 года.

Директор Отделения, Статский-Советник

(подписано) *Войда.*

N. 837/1390.

7. Projekt do etatu Kassy Miejskiej:

a) Co do wydatków na utrzymanie Urzędu Muncypalnego, tudzież na potrzeby przewidziane i nieprzewidziane.

b) co do dochodu, należy wykazać spodziewane wpływy, np. z realności należących do ogółu Gminy, z kanonów od zarobkujących, stosownie do postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 29 Września (11 Października) 1833 r., z konsensów miejskich, z targowego i jarmarcznego, tudzież innych źródeł, jakie po wielu miastach zasilają kassy Miejskie, jeżeli to nie będzie uciążliwem dla mieszkańców.

Gdyby dochód spodziewany nie odpowiadał wydatkom koniecznym, w takim razie winni mieszkańcy zobowiązać się protokólnie z solidarną odpowiedzialnością, do opłacania posilkowej składki, bez oznaczenia wysokości onej, która w stosunku do potrzeby, jako dodatek do funduszów gminnych na utrzymanie administracji miejskiej, ustanowioną będzie.

8. Dla uregulowania stanowczo i ostatecznie stosunków między mieszkańcami wsi Ryk a skarbem publicznym, Komisya Wojewódzka sporządzi opis dokładny wszelkich dotychczasowych powinności, uiszczanych przez każdego czynszów, danin i t. d. i zażąda deklaracyj od tychże mieszkańców, czyli akceptują opłatę roczną do skarbu publicznego w summie złp. 2797 gr. 2 przez Mieczerskiego Assessora Ekonomicznego, w zamian za powinności in natura, w r. 1827 ustanowioną, lub nie?

Nakoniec załączy plan sytuacyjny odrębny wsi Ryki, jeżeli inny nie znajduje się.

W Warszawie, dnia 1 Marca 1834 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu,

(podpisano) *Wojda.*

Nr. 837/1,399.

№ 3.

Объ условіяхъ, требуемыхъ отъ помѣщика и жителей деревни, при переименованіи оной въ городъ.

(29 Апрѣля (11 Мая) 1836 года.)

Августовской Воеводской Комисіи (1).

*Выписка изъ предписанія Правительственной Комисіи
Внутреннихъ Дѣлъ.*

Помѣщикъ и жители должны составить и заявить у нотариуса протолярное обязательство въ слѣдующемъ:

а) что они добровольно подвергаются всѣмъ правиламъ, существующимъ нынѣ и могущимъ быть изданными впослѣдствіи по административно-полицейскому и финансовому управленію городовъ;

б) что причитающуюся съ нихъ складку на содержаніе администраціи и городской прислуги, въ опредѣленномъ количествѣ, они постоянно будутъ вносить ежегодно въ экономическую кассу, подъ круговымъ поручительствомъ, не ссылаясь другъ

(1) *Примѣчаніе.* Хотя это распоряженіе относится къ частному случаю, но помѣщается въ Сборникъ постановленій по причинѣ указанныхъ въ немъ условій, необходимыхъ при переименованіи селеній въ города.

№ 3.

O warunkach, jakim poddać się winni dziedzice i mieszkańcy wsi, którą pragną mieć wyniesioną do rzędu miast.

(29 Kwieńnia (11 Maja) 1836 r.)

Do Kommissyi Województwa Augustowskiego (1).

*Wyciąg z Reskryptu Kommissyi Rządowej
Spraw Wewnętrznych.*

Dziedzic i mieszkańcy powinni bezwarunkowo zrobić deklarację protokularną, a następnie potwierdzić ją urzędownie przed Rejentem, w następującym sposobie:

a) że się dobrowolnie poddają dotąd istniejącym i zaprowadzić się mogącym w przyszłości przepisom Rządowym administracyjno-policyjnym i skarbowym miejskim.

b) że przypadającą na nich respective składkę na utrzymanie administracyi i posługi miejskiej, w ilości pewnej, obowiązują się do kassy ekonomicznej corocznie i na zawsze opłacać solidarnie, bez odwołania się jeden do drugiego, dopóki taż kassa Miej-

(1) *Uwaga.*—Rozporządzenie to, jakkolwiek wydane w szczegółowym wypadku, umieszcza się sposobem wyciągu w Zbiorze przepisów, ze względu na ważne wskazówki jakie zawiera, co do warunków, wyniesienia wsi do rzędu miast, potrzebnych.

на друга, до тѣхъ поръ, пока городская касса не будетъ имѣть достаточныхъ на это средствъ, и что таковую складку они обезпечиваютъ своимъ движимымъ и недвижимымъ имуществомъ, подъ опасеніемъ административной экзекуціи;

с) что владѣлецъ города, кромѣ половины складки подъ буквою б, отвѣдетъ безплатно домъ подъ помѣщеніе Ратуши, подъ квартиру для Бургомистра и его канцеляріи, а также помѣщеніе для пожарныхъ инструментовъ и для полицейской арестантской; равномерно отвѣдетъ огородъ въ одинъ моргъ и мѣсто подъ городскую скотобойню, которая будетъ устроена впоследствии;

д) что онъ же владѣлецъ города уступаетъ навсегда въ пользу городской гмины могущіе открыться источники доходовъ, какіе обыкновенно существуютъ въ другихъ городахъ, именно: ярмарочную и базарную платы; канонъ съ ремесленниковъ, торговцевъ и другихъ промышленниковъ; каковыя платы и доходы должны сполна поступать въ городскую кассу на общественныя надобности и въ пользу гмины;

е) что, согласно постановленію Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 Іюня 1819 года, жители и владѣлецъ примутъ на себя всѣ издержки на постройку и содержаніе пожарныхъ инструментовъ, а также необходимо нужныхъ колодцевъ, мостовъ, плотинъ и дорогъ, подъ опасеніемъ административной экзекуціи.

По исполненіи вышесказаннаго, послѣдуетъ окончательное рѣшеніе относительно причисленія деревни Голынка къ разряду городовъ. Къ сему присовокупляется, что право представлять кандидатовъ въ должность Бургомистра можетъ быть предоставлено помѣщику на столько, на сколько это допускается и впредь будетъ допускаться въ другихъ частныхъ городахъ.

Варшава, 29 Апрѣля (11 Мая) 1836 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) *Головинъ*.

№ 9,614/17,624.

ска не będzie miała swych dostatecznych na ten cel funduszów, i składkę takową, na swych własnych majątkach ruchomych i nieruchomości zapewniają, pod exekucją administracyjno-policyjną;

c) że dziedzic, oprócz połowy opłacać się mającej składki ad b, obowiązują się dać bezpłatnie dogodny dom na Ratusz, pomieszkowanie dla Burmistrza i jego kancelaryi, oraz lokal na pomieszczenie narzędzi ogniowych i areszt policyjny, tudzież ogród z jednego morga gruntu i stosowny plac na szlachtuz miejski, w czasie wystawić się mający;

d) że dziedzic zrzeka się i odstępuje na zawsze na rzecz Gminy miejskiej, zaprowadzić się mogących dochodów miejskich, jakie zwykle po innych miastach są praktykowane, a mianowicie targowego, jarmarcznego i opłaty kanonu od rzemiosł, handlów i innych procederów; które to dochody i opłaty w zupełności na potrzeby i dobro ogółu Gminy do kassy Miejskiej wpływać winny.

e) że stosownie do Postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 15 Czerwca 1819 r. obowiązują się swym kosztem mieszkańcy i dziedzic w połowie, sprawić i utrzymywać narzędzia ogniowe, tudzież koniecznie potrzebne studnie, mosty, groble i drogi w obrębie gminy miejskiej, pod równym jak wyżej rygorem exekucyi administracyjnej.

Poczem dopiero stanowcza decyzja względem podniesienia wsi Hołynki do rzędu miast mogłaby nastąpić; z tém atoli nadmienieniem, że podawanie kandydatów na Burmistrza, o tyle tylko może być dziedzicowi dozwoloném, o ile to jest i na przyszłość będzie praktykowaném w innych miastach prywatnych.

W Warszawie, dnia 29 Kwietnia (11 Maja) 1836 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) *Golowin*.

№ 9,614/17,624.

№ 4.

О формальностяхъ, какія должны быть соблюдены при переименованіи деревни въ городъ.

(20 Января) (1 Февраля) 1837 года.)

Въ Коммисію Августовскаго Воеводства. (¹).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Препровождая при семъ копію постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 27 Ноября (9 Декабря) прошедшаго года, за N. 45,162, по которому деревня Понѣмонъ причисляется къ разряду городовъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія предписываетъ Воеводской Коммисіи слѣдующее:

a) Сообщить объ этомъ жителямъ и вотчинному владѣльцу г. Френцелю и предложить послѣднему, согласно 17 ст., представить немедленно двухъ кандидатовъ въ Бургомистры.

b) Составить штатъ экономической кассы, примѣняя въ ономъ расходы къ тому приходу, какой имѣется въ настоящее время отъ складки, положенной жителями въ количествѣ 1,300 злотыхъ въ годъ.

Ожидаемые доходы отъ торговъ и ярмарокъ, отъ мѣръ и вѣсовъ, отъ бойни, отъ каноновъ, отъ промышленныхъ зара-

(¹) *Примѣчаніе.* Настоящее распоряженіе, хотя относится къ особому случаю, помѣщено въ Собраніи потому, что показываетъ, какія условія должны быть соблюдаемы при возведеніи деревень на степень городовъ.

№ 4.

О formalnościach, które mają być dopełnione przy wyniesieniu wsi do rzędu miast.

(d. 20 Stycznia (1 Lutego) 1837 r.)

Do Komisji Województwa Augustowskiego (¹).

KOMISYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Przesyłając Komisji Wojewódzkiej w załączeniu odpis wierzytelny postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z d. 27 Listopada (9 Grudnia) r. z. Nr. 45,162, wynoszącego osadę wiejską Poniemon do rzędu miast, poleca co następuje:

a) Zawiadomić o tém mieszkańców i dziedzica p. Frentzel; wezwać zaś ostatniego, ażeby bezzwłocznie, w myśl art. 17, podał dwóch kandydatów na Burmistrza.

b) Ułożyć etat dla kassy ekonomicznej i zastosować w nim rozchód do funduszu, jaki obecnie ze składki, przez mieszkańców w kwocie złp. 1300 rocznie zadeklarowanej, jest zapewniony.

Dochody spodziewane dopiero z targowego i jarmarcz-
nego, z miar i wag, z szlachtuza, z kanonów od zarobków

(¹) *Uwaga.*—Rozporządzenie niniejsze jakkolwiek odnosi się do szczegółowego wypadku, mieści się w Zbiorze, w braku ogólnego przepisu w tym przedmiocie.

ботковъ внести въ штатъ въ количествѣ изчисленномъ приблизительно.

c) Составить раскладку вышесказанной вспомогательной складки въ количествѣ 1,300 злотыхъ на жителей, безъ различія вѣроисповѣданія.

Воеводская Коммисія должна представить кандидатовъ въ Бургомистры, штатъ и распредѣленіе складки не позже 30 дней и одновременно, дабы они могли быть утверждены вмѣстѣ. По полученіи такового утвержденія, предписывается Воеводской Коммисіи слѣдующее:

d) Завести городскую администрацію по существующимъ правиламъ и чиновнику, командированному на мѣсто для введенія въ должность Бургомистра, поручить:

составить сдательно-пріемный протоколъ всѣхъ дѣлъ и бумагъ, относящихся къ Понѣмоню и хранящихся въ архивѣ бывшаго по сіе время Войта его гмины;

составить точный и подробный инвентарь всей собственности городской гмины или ея экономической кассы.

e) Довести до всеобщаго свѣдѣнія, посредствомъ троекратнаго объявленія въ газетѣ своего воеводства и въ газетахъ прочихъ воеводствъ, а равно въ газетахъ: Dziennik Powszechny, Gazeta Warszawska и Kurjer Warszawski, что деревня Понѣмонь съ такого то дня возведена на степень города.

Указать, въ какое время будутъ ярмарки и торги, а равно, какая отъ торгующихъ будетъ взиматься ярмарочная и торговая плата.

Протоколы о введеніи въ должность Бургомистра и сдательно-пріемный актъ, инвентарь собственности и объявленія, напечатанныя въ газетахъ, въ одномъ экземплярѣ, представить въ свое время Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ.

Правительственныя мѣста, какъ-то: Правительственная Коммисія Финансовъ, Правительственная Коммисія Юстиціи,

прzemysłowych, należy w etacie projektowej i w sposobie przybliżonym obliczone, zamieścić.

c) Sporządzić rozkład owej składki posilkowej w kwocie złp. 1300 na mieszkańców bez różnicy wyznań.

Kandydatów na Burmistrza, etat i rozkład składki, przedstawi Kommissya Wojewódzka najpóźniej w dui 30 i to jednocześnie, aby razem zatwierdzenie nastąpić mogło, po otrzymaniu którego Kommissya Wojewódzka:

d) Zaprowadzi administracyę miejską, z zastosowaniem się do obowiązujących przepisów; delegowanemu zaś urzędnikowi na grunt do zainstallowania Burmistrza, zaleci:

spisać protokół zdawczo-odbiorczy wszelkich akt i papierów dotyczących Poniemonia, a w archiwum dotychczasowego Wójta Gminy teŹ znajdujących się;

sporządzić dokładny i szczegółowy inwentarz wszelkiej własności, należącć do Gminy Miejskiej, czyli jej kassy Ekonomicznej.

e) Zawiadomi publiczność przez ogłoszenie trzykrotne obwieszczenia w Dzienniku swego Województwa, jako też Dziennikach innych Województw, niemniej w Dzienniku Powszechnym, Gazecie Warszawskiej i Kuryerze, że dotychczasowa osada wiejska Poniemon od dnia N. N. podniesioną jest do rzędu miast.

Wskaże, kiedy jarmarki i targi odbywać się mają, tudzież jakie opłaty, pod tytułem targowego i jarmarcznego, publiczność handlująca uiścić będzie obowiązana.

Protokoły installacyi Burmistrza i zdawczo-odbiorczy akt, Inwentarz własności i obwieszczenie do pism publicznych podane, Kommissya Wojewódzka w swoim czasie złoży w jednym exemplarzu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

Władze Rządowe, jakoto: Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, Dyrekcyja

Главное Управление Страховаго Общества и Главное Управление Почтъ, уже получили надлежащее увѣдомленіе о причисленіи деревни Понѣмонъ къ разряду городовъ, для сдѣланія съ своей стороны такихъ распоряженій, какія ими признаны будутъ нужными.

Представленные при рапортѣ Воеводской Коммисіи отъ 22 Ноября (4 Декабря) 1835 г., за N. 57,879, приложенія, а именно: объявленія вотчиннаго владѣльца и жителей и ситуационный планъ, препровождаются при семъ обратно вмѣстѣ съ реставраціоннымъ (регуляціоннымъ) планомъ, представленнымъ на утвержденіе 9 (21) Іюня 1836 года, за N. 29,209, послѣ пожара, бывшаго въ 18 день Августа 1825 года, но оба плана не могутъ быть приняты окончательно, потому, что необходимо слѣдуетъ новому городу, состоящему теперь изъ одной растянутой улицы, придать наружный видъ, болѣе симметрическій и приличный городу, преимущественно же придвинуть его къ судоходной рѣкѣ Нѣману; а потому, согласно вышеприведенной 3 ст. постановленія Совѣта Управленія, слѣдуетъ, по соглашенію съ вотчиннымъ владѣльцемъ, составить новый симметрическій планъ города. При этомъ слѣдовало бы принять въ соображеніе, что, когда черезъ поля, отдѣляющія теперь городъ отъ рѣки и не приносящія большаго дохода, будутъ проведены улицы по направленію къ рѣкѣ, то эти поля, отданные на чиншъ, какъ мѣста для построекъ, принесутъ владѣльцу гораздо болѣе дохода. Поэтому, въ видахъ собственнаго интереса, онъ не долженъ бы въ этомъ отношеніи дѣлать никакихъ затрудненій, тѣмъ болѣе, что открытіе сообщеній съ судоходною рѣкою будетъ самымъ побудительнымъ обстоятельствомъ къ постройкѣ домовъ на вновь открытыхъ улицахъ.

Новый планъ города, составленный согласно указанію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, Воеводская Коммисія имѣетъ представить къ концу мая мѣсяца.

Варшава, 20 Января (1 Февраля) 1837 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) Головинъ.

N. 29,139/56,015

Jeneralna Towarzystwa Ogniewego, niemniej Dyrekcyja Jeneralna Poczty, otrzymały o wyniesieniu osady Poniemoń do rządu miast, stosowne zawiadomienie, w celu wydania od siebie urzędzeń, jakie ze swęj strony za potrzebne osadzają.

Zeszyt annexów, przedstawiony przy raporcie Kommissyi Wojewódzkiej z d. 22 Listopada (4 Grudnia) 1835 r. Nr. 57,879, a zawierający deklaracye dziedzica i mieszkańców z planem sytuacyjnym, zwraca się, łącznie z planem restauracyjnym (regulacyjnym) po wydarzonej w dniu 18 Sierpnia 1825 r. pogorzele, do zatwierdzenia pod dniem 9 (21) Czerwca 1836 r. Nr. 29,209 złożonym. Lecz obadwa plany nie mogą być ostatecznie przyjęte, dlatego, iż należy koniecznie nowemu miastu, składającemu się dzisiaj z jednej rozwlekłej ulicy, nadać postać zewnętrzną formniejszą i osadzie miejskiej właściwszą, a nadewszystko zbliżyć go do rzeki splawnej Niemna. Stosownie zatem do art. 3 postanowienia Rady Administracyjnej, powołanego na wstępie, wypada porozumieć się bliżej z dziedzicem i nowy foremny plan sporządzić. Wszakże, jeżeli przez grunta folwarczne, oddzielające dziś miasto od rzeki, a czyniące nie wiele korzyści, poprowadzone zostaną ku rzece ulice, grunta te zamieniwszy się na place budowlane i na czynsz wypuszczone, nierównie większy dochód zapewnią dziedzicowi. Dla widoków więc własnych, żadnych w tej mierze trudności czynić nie powinien; zwłaszcza, że ułatwiony przystęp do rzeki splawnej, stanie się jedną z ważnych pobudek, zachęcających do stawiania domów, przy nowo otwartych ulicach.

Plan, podług życzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych sporządzony, Kommissya Wojewódzka z końcem miesiąca Maja przedstawi.

W Warszawie, dnia 20 Stycznia (1 Lutego) 1837 r.
Dyrektor Główny Prezydujący, (podpisano) Gołwin.
Nr. 29,139/56,015.

№ 5.

О переименовании вновь въ городъ селенія Ходель,
состоявшаго прежде на правахъ города.

(22 Апрѣля (4 Мая) 1838 г.)

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I,

ИМПЕРАТОРА Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч. и проч. и проч.

Совѣтъ Управленія Царства (¹).

Принимая во вниманіе: что, въ силу постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 16 Ноября 1825 года, мѣстечко Ходель, изъ числа по-Іезуитскихъ имѣній Люблинской Губерніи и Люблинскаго Обвода, по причинѣ тогдашняго недостаточнаго состоянія жителей, было обращено, въ видѣ облегченія, въ селеніе, нынѣ же означенные жители изъявляютъ готовность вносить добровольно складку, необходимую на городскую администрацію, а также соглашаются отвести безвозмездно квартиру для Бургомистра и его канцеляріи;

имѣя при томъ въ виду, что означенное мѣстечко, по праву, предоставленному помѣщикамъ и Королевскими привилегіями, пользуется разными льготами, землями, лѣсомъ и 12 ярмарка-

(¹) *Примѣчаніе.* Это постановленіе помѣщается въ Сборникъ по причинѣ изложенія въ немъ, на какихъ условіяхъ селеніе можетъ быть возведено на степень города.

№ 5.

O przywróceniu osady Chodel, która z miasta na
osadę zamienioną została, na nowo do rzędu miast.

(dnia 22 Kwietnia (4 Maja) 1838 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa (¹).

Zważając, że postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 16 Listopada 1825 r., miasteczko Chodel, natury dóbr po-Jezuickich, w Gubernii i Obwodzie Lubelskim, z powodu ubóstwa wówczas mieszkańców i dla ich ulgi, zamienioném zostało na osadę wiejską; obecnie zaś ciż mieszkańcy deklarują dobrowolnie potrzebną składkę, na administracyę miejską uiszczać, i ofiarują nadto bezpłatnie lokal na mieszkanie Burmistrza i jego kancelaryę;

zważając dalej, że pomienione miasteczko, ma sobie przez dziedziców i przywileje Królewskie, nadane różne swobody, grunta, las, oraz 12 jarmarków, tudzież prawo poboru opłaty

(¹) *Uwaga.*—Postanowienie to umieszcza się w Zbiorze ze względu na motywa, które wskazują jakie mogą być prawa osad wiejskich, do wyniesienia ich do rzędu miast.

ми, а также правомъ взимать мостовую, плотинную и пастбищную плату, по дѣйствующимъ же донынѣ постановленіямъ 1775 и 1793 годовъ, всё по-Іезуитскія имѣнія должны быть въ такомъ состояніи, въ какомъ онѣ находились во время ихъ поступления въ казну, Совѣтъ Управленія постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Селеніе Ходель, согласно желанію, объявленному жителями, настоящимъ постановленіемъ обращается по прежнему въ городъ, со всіми правами и преимуществами, предоставленными ему прежними привилегіями,—съ тѣмъ, чтобы жители исполняли принятыя на себя обязанности и существующія постановленія, какъ по административно-полицейской, такъ и по другимъ частямъ управленія.

Статья 2.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагается на Правительственныя Коммисіи по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 22 Апрѣля (4 Мая) 1838 г.

Намѣстникъ, Генералъ Фельдмаршалъ
(подписано) *Князь Варшавскій.*

mostowego, grobelnego i pastewnego, a Ustawy z roku 1775 i 1793 dotąd obowiązujące, wszystkie dobra po-Jezuickie nakazują utrzymywać w takim stanie, w jakim też przy ich suppressyi znalezione były; postanowiła i stanowi jak następuje:

Артикулъ 1.

Wspomniana osada Chodel, stosownie do życzenia jѣj mieszkańców, przywróconą zostaje niniejszѣm postanowieniem, do rzędu miast, oraz wszystkich praw i prerogatyw, dawnemi przywilejami onѣjże nadanych, z zastrzeżeniem, aby tameczni mieszkańcy, przyjętym na siebie deklaracyą obowiązkom, zadosyć czynili, i wszelkim przepisom Administracyjno - Policyjnym i Skarbowym ulegali.

Артикулъ 2.

Wykonanie niniejszego postanowienia, Kommissyom Rządowym, w czѣm do którѣj należy, poleca.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnѣj dnia 22 Kwietnia (4 Maja) 1838 r.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

№ 6.

Объ обращеніи посада Лютутова въ городъ, съ соблюденіемъ указываемыхъ условий.

(23 Февраля (7 Марта) 1843 г.)

ИМЕНЕМЪ ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА

НИКОЛАЯ I,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО

и проч. и проч. и проч.

Совѣтъ Управленія Царства (¹).

Принимая въ соображеніе:

что посада Лютутовъ, Велюнскаго уѣзда, Калишской Губерніи, коего жители занимаются большею частію промыслами и торговлею, еще въ 1407 году, въ царствованіе Короля Владислава Ягеллы, пользовался тѣми самыми правами, какія присвоены городамъ;

что причисленіе поминутаго посада къ разряду городовъ, по выгодному въ торговомъ отношеніи мѣстоположенію, можетъ упрочить быть онаго и значительно содѣйствовать къ благосостоянію жителей, которые данною 22 Декабря (3 Января) 1842/3 года подпискою, обязываются принять на себя удовлетвореніе всѣхъ повинностей, коимъ подлежатъ обыватели городскіе;

(¹) *Примѣчаніе.* Хотя настоящее постановленіе послѣдовало по особому частному случаю, однако оно помѣщено въ Сборникъ, какъ заключающее въ себѣ правила, исполняемыя во всѣхъ подобныхъ случаяхъ.

№ 6.

O wyniesieniu wsi Lututów do rzędu miasta, z zachowaniem wskazanych w téj mierze warunków.

(d. 23 Lutego (7 Marca) 1843 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa (¹).

Zważywszy:

że osada Lututów, w powiecie Wieluńskim, gubernii Kaliskiej położona, zamieszkała przez ludność, w większej części przemysłem i handlem trudniącą się, jeszcze w roku 1407; pod panowaniem Króla Władysława Jagielly, używała przywilejów miejskich;

zważywszy nadto, że wyniesienie rzeczonéj osady do rzędu miasta, jako w miejscu pod względem handlu korzystnie położoném, może jéj wzrost zapewnić, i znacznie wpływać na polepszenie bytu mieszkańców, którzy deklaracją, urzędownie d. 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ roku zdziałaną, zgadzają się także na wyniesienie do rzędu miasta osady Lututów, i poddają wszelkim obowiązkom i opłatom, przyszyłych mieszczan ciężać mającym;

(¹) *Uwaga.*—Postanowienie niniejsze, jakkolwiek do szczegółowego wypadku wydane, umieszcza się w Zbiorze, jako zawierające przepisy, we wszystkich podobnych wypadkach zachowywane.

что владѣлецъ, который, въ силу Высочайше утвержденнаго 25 Іюня (7 Іюля) 1836 года Положенія о Дворянствѣ въ Царствѣ Польскомъ, имѣетъ право просить о переименованіи посада Лютутова въ городъ, письменными обязательствами, 7 (19) Октября 1841 года частно, а 3 (15) Декабря того же года и 22 Декабря (3 Января) 184²/₃ формальнымъ порядкомъ данными, равно жители, упомянутою подпискою 22 Декабря (3 Января) 184²/₃ года, обезпечиваютъ на содержаніе городского Управленія достаточную сумму, которая со временемъ можетъ еще значительно увеличиться,—

Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Состоящій въ уѣздѣ и округѣ Велюнскомъ, Калишской губерніи, посадъ Лютутовъ, принадлежащій Станиславу (герба Порая) Бернацкому, возводится на степень города, съ сохраненіемъ того же самаго названія и съ предоставленіемъ оному всѣхъ правъ и преимуществъ, присвоенныхъ частнымъ городамъ.

Статья 2.

Окружность новоучрежденнаго города будутъ составлять 95 мѣстъ, застроенныхъ или пустопорожнихъ, заключающія въ себѣ поверхности 80 морговъ, 133 прента, 70 футовъ, равно земли и луга городскіе и приходскіе, огороды, улицы, воды, дороги и пустыри, вообще пространствомъ въ 223 морга, 49 прентовъ.

зważywszy наконецъ, że dziedzic, któremu z mocy Ukazu o szlacheństwie w dniu 25 Czerwca (7 Lipca) 1836 roku wydane-go, służy prawo żądania zamiany osady Lututów na miasto, deklaracyami, w dniu 7 (19) Października 1841 roku prywatnie i w dniu 3 (15) Grudnia 1841 roku, oraz 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ urzędownie działanemi, jako też mieszkańcy, deklaracyą urzędową z dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ na utrzymanie administracyi miejskiej dostateczne zapewniają fundusze, które nawet z czasem znacznie powiększyć się mogą;

Na uczynione w téj mierze przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych przedstawienie, postanowiła i stanowi co następuje:

Artykuł 1.

Dotychczasowa wieś kościelna Lututów, w okręgu i powiecie Wieluńskim, gubernii Kaliskiej położona, prawem własności do p. Stanisława herbu Poraj Biernackiego należąca, wyniesioną zostaje do rzędu miasta, z zachowaniem tegoż samego nazwiska i przypuszczeniem do wszelkich praw i swobód, miastom prywatnym służących.

Artykuł 2.

Obręb nowo-erygowanego miasta nateraz składać się będzie z 95 placów, zabudowanych lub pustych, obejmujących powierzchnię morgów 80, przętów 133, stóp 70, oraz gruntów i łąk miejskich i plebańskich, ogrodów warzywnych, ulic, wód, dróg i miejsc nieużytecznych, zawierających morgów 223, przętów 49.

Статья 3.

Границы города Лютутова устанавливаются:

съ восточной стороны, имѣнія Немоевъ, равно крестьянскія земли деревни Жмуды;

съ южной, казенная деревня Ленки;

съ западной, земли и луга колоніи Пяски и дорога къ вѣтренной мельницѣ;

съ сѣверной стороны, прудъ, огородъ, уголь амбара, смежный съ рынкомъ, флигель и дворъ господскаго дома, а въ прямой линіи къ сѣверу—Калишскій трактъ, и къ востоку—пахатныя земли имѣнія Лютутова.

Таковыя границы должны быть означены на мѣстѣ прочными знаками.

Статья 4.

Расширеніе городской черты, въ случаѣ надобности, можетъ быть допущено по особому постановленію.

Статья 5.

Прилегающій къ городу фольварокъ Лютутовъ, равно колонія Пяски и деревня Жмуда, согласно желанію владѣльца, не входятъ ни въ черту городскую, ни въ вѣдомство городского управленія.

Статья 6.

Для устроения города въ приличномъ видѣ, сообразномъ съ правилами строительной полиціи, долженъ быть составленъ примѣрный планъ оному и представленъ обыкновеннымъ порядкомъ на разсмотрѣніе и утвержденіе Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Артикулъ 3.

Границы miasta Lututowa stanowią się następujące:

Na wschód z dobrami Niemojewem, tudzież gruntami włościańskimi wsi Żmudy;

Na południe z wsią rządową Łęki;

Na zachód z gruntami i łąkami kolonii Piaski i drogą do wiatraku;

Na północ z sadzawką, ogrodem owocowym, narożnikiem lamusa, dotykającym rynku, officyną i dziedzińcem dworskim, a w prostym kierunku ku północy z traktem kaliskim i ku wschodowi z gruntami ornymi dóbr Lututowa.

Ograniczenie to powinno być na gruncie znakami długo-trwałemi oznaczoném.

Артикулъ 4.

Powiększenie terytoryum miejskiego, w razie uznanej potrzeby, za oddzielném postanowieniem nastąpić będzie mogło.

Артикулъ 5.

Stosownie do żądania dziedzica, wyłącza się z terytoryum administracyi i jurysdykeyi miejskiej, folwark Lututów, przyległy miastu, kolonia Piaski i wieś Żmuda.

Артикулъ 6.

Dla nadania miastu przyzwoitej foremności z zastosowaniem się w tym względzie do przepisów policyi budowniczey, sporządzonym być powinien plan regulacyjny, i takowy, zwykłym порядkiem, do uznania i zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych przedstawionym.

Статья 7.

За всё земли, которыя подь устройство рынка и улицъ въ городѣ Лютутовѣ уже заняты, или впредь могутъ быть обращены, владѣлецъ, согласно дополнительному обязательству 22 Декабря (3 Января) 184²/₃ года, не будетъ требовать никакого вознагражденія.

Статья 8.

Жителямъ, какъ нынѣшнимъ, такъ и тѣмъ, кои впредь тамъ поселятся, безъ различія исповѣданій, предоставляется безусловное право заниматься промыслами всякаго рода, дозволенными частнымъ городамъ по существующимъ узаконеніямъ.

Статья 9.

Переселяющимся въ помянутый городъ, при соблюденіи существующихъ по сему предмету законовъ и полицейскихъ правилъ, дозволяется приобрѣтать отъ владѣльца пустопорожня мѣста и огороды въ безсрочное арендное содержаніе, за уплату въ пользу владѣльца годоваго чинша по 3 руб. 90 к. серебромъ и единовременно вкупныхъ 90 руб. серебромъ.

Статья 10.

Какъ владѣлецъ отказался отъ взиманія въ свою пользу оплаты laudemium при продажѣ пустопорожнихъ мѣстъ и переуступкѣ правъ безсрочно-аренднаго содержанія оныхъ третьему лицу, а оплату сію, подъ названіемъ вкупной городской, уступилъ въ пользу Экономической кассы, то каждый приобрѣтатель мѣстностей и огородовъ въ городѣ Лютутовѣ, кромѣ платежей въ пользу владѣльца, означенныхъ въ предыдущей статьѣ, будетъ обязанъ внести еще въ Экономическую кассу городскую вкупную оплату, равняющуюся годовому чиншу, а именно 3 руб. 90 коп.

Artykuł 7.

Za wszelkie grunta, na uregulowanie rynku i ulic w mieście Lututowie zajęte, lub w przyszłości zająć się mające, dziedzic, w myśl deklaracji dodatkowej z dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ roku, żadnego wynagrodzenia żądać nie będzie.

Artykuł 8.

Mieszkańcom, tak teraźniejszym, jako i przyszłym, bez różnicy wyznań, zabezpiecza się wszelka wolność zarobkowania, miastom prywatnym prawami krajowemi dozwolona.

Artykuł 9.

Przybywającym na osiedlenie do rzeczzonego miasta, przy zachowaniu istniejących w tej mierze przepisów policyjnych i praw krajowych, wolno będzie nabywać od dziedzica place i ogrody w wieczyste posiadanie, za opłatą na rzecz dziedzica czynszu rocznego, w ilości rs. 3 kop. 90 i wkupnego na raz jeden rs. 90.

Artykuł 10.

Ponieważ dziedzic zrzekł się poboru laudemium, przy sprzedaży placów i przelaniu praw wieczystej dzierżawy, do tychże służących, na osoby trzecie, i takowe pod tytułem wkupnego miejskiego odstąpił na rzecz kassy Ekonomicznej; przeto każdy nabywający place i ogrody w mieście Lututowie, prócz opłat na rzecz dziedzica uiszczanych, w powyższym artykule wzmiankowanych, obowiązany będzie nadto wnieść do Kassy Ekonomicznej tegoż miasta, tytułem wkupnego miejskiego, jednorocznemu czynszowi wyrównywającą kwotę rs. 3 kop. 90.

сер. Оплату сію должны вносить въ городскую кассу, не только приобрѣтатели, на правъ безсрочной аренды пустопорожнихъ или застроенныхъ мѣстъ и огородовъ, но и переуступающій свои права третьему лицу съ вѣдома и дозволенія мѣстнаго Магистрата, а освобождаются отъ оной единственно наслѣдники, происходящіе въ прямой линіи отъ безсрочнаго арендатора.

Статья 11.

Всѣ безъ изыятія мѣщане освобождаются навсегда отъ службы и повинностей въ пользу господскаго двора.

Статья 12.

Какъ нынѣшній владѣлецъ города Лютутова, такъ и послѣдующіе, сохраняютъ всѣ права, владѣльцамъ частныхъ городовъ принадлежащія, равно преимущества, сопряженныя съ потомственнымъ владѣніемъ, съ тѣмъ однакожь, дабы, для огражденія городской кассы отъ потерь чрезъ неуплату laudemium или городской вкупной, всякія мѣста и огороды въ городѣ Лютутовѣ были отдаваемы поселенцамъ не иначе, какъ въ безсрочную аренду, и, при заключеніи договоровъ по сему предмету, владѣлецъ обязанъ, подъ собственною отвѣтственностію, включать условіе о взносѣ городской вкупной оплаты означенной въ 10 статьѣ. Впрочемъ отношенія и обязанности жителей города Лютутова къ владѣльцу имѣютъ зависѣть, какъ нынѣ, такъ и на будущее время, отъ особыхъ взаимныхъ между тѣми и другимъ договоровъ, на основаніи гражданскихъ законовъ Царства.

Статья 13

Для предупрежденія излишняго скопленія и безпорядочнаго заселенія Евреевъ, должна быть отведена и на ситуационномъ планѣ города Лютутова означена отдѣльная для нихъ

Оплатę тę, nietylko nabywajacy prawem wieczystej dzierzawy place puste lub zabudowane i ogrody, ale i odstępujacy praw swoich trzeciemu, za wiedzą i zezwoleniem Magistratu miejskiego, wnosic są winni do kassy miejskiej; od uiszczania zaś takowej wolni są jedynie sukcesorowie, idący w prostej linii od wieczystego dzierzawcy.

Artykuł 11.

Wszyscy bez wyjątku mieszczenie, wolni będą na zawsze od wszelkich posług i powinności dla dworu.

Artykuł 12.

Teraźniejszy dziedzic miasta Lututowa, jako też następni, utrzymują się przy wszelkich prawach, właścicielom miast prywatnych służących, jako też prerogatywach do własności dziedzicznej przywiązanych, z tém jednakże wyraźnem zastrzeżeniem, ażeby dla zasłonięcia kassy miejskiej od strat z nieopłacenia laudemium, czyli wkupnego miejskiego wynikać mogących, wszelkie place i ogrody w mieście Lututowie nie inaczej, jak sposobem wieczystej dzierzawy osadnikom oddawane były, i przy zawieraniu w tej mierze umów, dziedzic obowiązany jest, pod własną odpowiedzialnością zamieszczać warunek opłacenia wkupnego miejskiego, w ilości art. 10 oznaczonego. Zresztą zaś, stosunki i obowiązki mieszkańców miasta Lututowa względem dziedzica, zależeć mają, tak teraz, jako i na przyszłość, od szczególnych i wzajemnych między stronami zawartych umów, pod opieką prawa cywilnego krajowego.

Artykuł 13.

Dla zapobieżenia zbytelnemu napływowi i nieporządnemu zamieszkiwaniu żydów, ustanowionym być ma i na planie regulacyjnym miasta Lututowa oznaczonym, oddzielny dla nich

часть города, въ коей единственно и притомъ съ вѣдома владѣльца и подлежащаго Начальства, можетъ быть дозволяемо имъ приобрѣтать пустопорожнія мѣста, строить дома и въ оныхъ жительствоваыть, съ соблюденіемъ однакожь правилъ, кои нынѣ существуютъ или впредь будутъ изданы, относительно Евреевъ, водворяющихся въ городахъ, находящихся въ трехъ-мильномъ разстояніи отъ Прусской границы.

Статья 14.

Какъ владѣлецъ, такъ и жители, должны подлежать правиламъ администраціоннымъ, полицейскимъ, казеннымъ и городскимъ, какъ нынѣ существующимъ, такъ и тѣмъ, кои впредь могутъ быть изданы.

Статья 15.

Въ городѣ Лютутовѣ назначается одинъ еженедѣльный торгъ по понедѣльникамъ, равно будетъ производиться десять ярмарковъ въ теченіе года, въ ниже слѣдующіе дни по Римско-Католическому календарю:

1. Въ день Св. Франсиска Сальскаго, 29. Января н. ст.
2. Въ день Св. Констанціи, 18 Февраля.
3. Въ день Св. Іосифа, 19 Марта.
4. Въ день Св. Евангелиста Марка, 25 Апрѣля.
5. Въ день Св. Іоанны назначается трехъ-дневная 24, 25 и 26 Мая ярмарка, на покупку и продажу шерсти и овецъ.
6. Въ день Св. Анны, 26 Іюля.
7. Въ день Св. Вареоломея, 24 Августа.
8. 27 и 28 Сентября двухъ-дневная ярмарка.
9. Въ день Св. Рафаила, 24 Октября.
10. Въ день Св. Николая, 6 Декабря.

rewir, w którym wyłącznie, i to za wiedzą dziedzica i właściwej władzy, nabywanie placów, budowanie domów, i zamieszkiwanie tymże dozwołoné być może; z warunkiem wszakże zastosowania się do przepisów, jakie względem żydów, chcących osiedać w miastach, położonych w obrębie trzech milowym od granicy pruskiej, są, lub będą wydane.

Artykuł 14.

Tak dziedzic, jako i mieszkańcy, ulegać będą odtąd obowiązującym lub w przyszłości zaprowadzić się mającym przepisom i urządzeniom administracyjnym, policyjnym, skarbowym i miejskim.

Artykuł 15.

W mieście Lututowie zaprowadzonym zostaje jeden w tygodniu targ, w każdy poniedziałek, oraz odbywać się będzie 10 jarmarków do roku, w dni następujące, podług kalendarza Rzymsko-katolickiego:

1. Na św. Franciszek Salezy, dnia 29 Stycznia n. s.
2. Na św. Konstancję, dnia 18 Lutego.
3. Na św. Józef, dnia 19 Marca.
4. Na św. Marka Ewangielistę, dnia 25 Kwietnia.
5. Na św. Joannę, jarmark trzydniowy odbywać się będzie w dniach 24, 25, 26 Maja, mianowicie na wełnę i owce.
6. Na św. Annę, w dniu 26 Lipca.
7. Na św. Bartłomieja, dnia 24 Sierpnia.
8. Dnia 27 i 28 Września jarmark dwudniowy.
9. Na św. Rafał, dnia 24 Października.
10. Na św. Mikołaj, w dniu 6 Grudnia.

Статья 16.

Помянутые торги и ярмарки подчиняются равнымъ образомъ всѣмъ правиламъ административнымъ, полицейскимъ и казеннымъ, какъ нынѣ существующимъ, такъ и тѣмъ, кои впредь могутъ быть изданы, съ тѣмъ, что, еслибы въ которой либо изъ вышеозначенныхъ дней случился торжественный праздникъ по Римско-Католическому календарю, то ярмарка должна быть отложена на слѣдующій день, а торгъ долженъ продолжаться только до 10 часовъ утра.

Статья 17.

Въ дни, назначаемые для ярмарокъ и торгова, взимаемъ будетъ въ пользу городской экономической кассы ярмарочный и торговой сборъ по нижеслѣдующему тарифу:

1. Съ большаго шалаша.	15	к. ср.
2. Съ малаго шалаша.	7½	„
3. Со столика для мелочной продажи.	3	„
4. Съ воза продуктовъ или товаровъ.	3	„
5. Съ лошади или головы рогатаго скота, пригоняемаго для продажи.	1	„
6. Со свиньи, козы, теленка и проч.	½	„

Статья 18.

Плата, предыдущую статью опредѣленная, должна быть взимаема съ иногородныхъ лицъ, приѣзжающихъ въ городъ на торги и ярмарки съ товарами, продуктами и скотомъ, для торговли.

Отъ означенныхъ платежей освобождаются: жители города Лютутова, какъ уплачивающіе уже канонъ отъ промысловъ всякаго рода, равно подводъ съ продуктами и скотъ, принадлежащіе владѣльцу города, а также военные чины, почты, чинов-

Артикулъ 16.

Zaprowadzone targi i jarmarki ulegać mają podobnież wszelkim dotychczas istniejącym, lub na przyszłość wydać się mogącym, przepisom administracyjnym, policyjnym i skarbowym, z tѣm nadto zastrzeżeniem, że gdyby w którym z powyżej oznaczonych dni, przypadało święto uroczyste według kalendarza Rzymskokatolickiego, natenczas jarmark odłożonym być winien na dzień następny, targ zaś ma tylko trwać do godziny 10 z rana.

Артикулъ 17.

W dni na odbywanie jarmarków i targów oznaczone, pobierana będzie na rzecz kassy Ekonomicznej miejskiej opłata jarmarczno i targowego, podług następującej taryfy:

1. Od tassu wielkiego.	kop. sr. 15
2. „ „ mалаго.	7½
3. „ stolika drobnych towarów.	3
4. „ fury produktów lub towarów.	3
5. „ konia i bydłęcia na sprzedaż prowadzonego „	1
6. „ świni, kozy, owcy, cielęcia i t. d.	½

Артикулъ 18.

Opłaty poprzednim artykułem oznaczone, pobierane będą od osób obcych, do miasta na targi i jarmarki z towarami, wyrobami, produktami i wszelkim inwentarzem na sprzedaż lub handel przybywających.

Wolni zaś są od uiszczania takowych opłat: mieszkańcy miasta Lututowa, jako już opłacający kanon od różnego rodzaju procederów, furmanki z produktami, jako też i inwentarze, do dziedzica należące, niemniej wojskowi, poczty, urzędnicy w in-

ники, проѣзжающіе по дѣламъ службы, подводы съ военными транспортами или шарварковья, прибывающія для починки дорогъ или возвращающіяся; наконецъ, всякаго рода повозки и экипажи, ненагруженные товарами или продуктами и не назначенные для продажи.

Статья 19.

Оплата за повѣрку и оклейменіе мѣръ и вѣсовъ, равно отъ выдачи оныхъ прибывающимъ на торги и ярмарки, взимаема будетъ въ пользу городской кассы сообразно общимъ правиламъ, какъ нынѣ существующимъ, такъ и впредь могущимъ послѣдовать, съ освобожденіемъ однакожъ владѣльца отъ таковыхъ оплатъ.

Статья 20.

Предложенія, нынѣшнимъ владѣльцемъ города Лютутова Станиславомъ Бернацкимъ (гербъ Порай) 7 (19) Октября 1841 года частнымъ образомъ, а 3 (15) Декабря 1841 года и 22 Декабря (3 Января) 184²/₃ года формальнымъ порядкомъ учиненныя, коими онъ уступаетъ безусловно и на вѣчныя времена нѣкоторыя недвижимости, доходы и вещи въ собственность городской гминѣ, представляемой городской кассою, равно назначаетъ доходы на содержаніе городского Управленія и благоустройство города, во всѣхъ тѣхъ пунктахъ, которые обняты въ настоящемъ основномъ города Лютутова актѣ, а также обязательство жителей посада Лютутова, данное 22 Декабря 1842 (3 Января 1843 года), коимъ соглашаются на переименованіе онаго въ городъ и подвергаютъ себя всѣмъ городскимъ повинностямъ и податямъ, а именно, обязываются вносить вспомогательную складку на содержаніе мѣстнаго Управленія, квартирную, транспортную, рекрутскую, страховую отъ огня, училищную, консумціонную, отъ промысловъ за городское право и всѣ прочія, какъ нынѣ существующія, такъ и тѣ, кои впредь

teresach służbowych, tudzież podwozy z transportami wojskowemi lub na szarwark do naprawy dróg przejeżdżające i wracające, nakoniec wszelkiego rodzaju wozy i powozy, towarem lub produktami nienaladowane, i na sprzedaż nie przeznaczone.

Артикулъ 19.

Wysokość opłaty od sprawdzenia i ostemplowania, tudzież od wypożyczenia miar i wag przybywającym na targi i jarmarki, pobierana będzie na rzecz kassy miejskiej, stosownie do obowiązujących obecnie lub w przyszłości wydać się mogących przepisów ogólnych, z wyłączeniem wszakże od takowych opłat dziedzica.

Артикулъ 20.

Deklaracye, przez p. Stanisława herbu Poraj Biernackiego, teraźniejszego dziedzica miasta Lututowa, w dniu 7 (19) Października 1841 roku, prywatnie, i w dniu 3 (15) Grudnia 1841 roku i 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ roku, urzędownie zeznane, mocą których tenże bezwarunkowo i na wieczne czasy niektóre realności, dochody i utensylia na własność Gminy miejskiej, reprezentowanej przez kasę Ekonomiczną, odstępuje, jako téż stosowne fundusze, na utrzymanie administracyi i melyoracyę miasta służyć mające, przeznacza, we wszystkich tych punktach, które niniejszym przywilejem są przyjęte, tudzież deklaracya mieszkańców rzeczonej osady także w dniu 22 Grudnia (3 Stycznia) 184²/₃ roku zdziałana, którą zgadzają się na wyniesienie wsi Lututowa do rzędu miasta i poddają się wszelkim ciężarom i opłatom, a mianowicie obowiązują się uiszczać składkę posilkową na administracyę miejską, kwaterunkową, transportową, rekrutową, ogniową, szkolną, opłatę konsumpcyjną, od procederów, prawa miejskiego, i wszelkie inne, obecne lub w przyszłości ustanowić się mogące, w zupełności niniejszém za-

могутъ быть введены,—симъ вполне утверждаются, и отнынѣ содѣлываются обязательными, какъ для владѣльца, такъ и для жителей, подъ опасеніемъ администраціонной экзекуціи.

Статья 21.

На основаніи вышеозначенныхъ подписокъ, владѣлецъ долженъ исполнить и привести въ дѣйствіе не далѣе, какъ въ теченіе двухъ лѣтъ:

А. Обязанности временныя:

1. Отдать бесплатно половину каменнаго дома на помѣщеніе городского Магистрата впредь до устройства Ратуши или достаточнаго увеличенія городскихъ доходовъ для найма другого соотвѣтственнаго помѣщенія, съ тѣмъ однакожь, что подати и всякаго рода повинности съ помянутой половины дома будутъ удовлетворяемы городской кассою.
2. Построить на первое обзаведеніе ярмарочные шалаши, сарай для склада городскихъ мѣръ и вѣсовъ и для пожарныхъ инструментовъ, равно устроить надлежащее помѣщеніе для полицейскаго ареста.
3. Отстроить четыре публичныхъ колодца.
4. Приготовить всю нужную мебель для городского Магистрата, равно мѣры и вѣсы, по приложенной къ штату вѣдомости.
5. Продавать жителямъ кирпичъ въ продолженіе шести лѣтъ по три рубли сереб. за тысячу штукъ.
6. Составить планъ съ межевыми реестрами и отдать оныя въ собственность городской кассы.
7. Отпустить бесплатно изъ собственныхъ лѣсовъ дерево на постройку Ратуши.
8. Уплатить издержки объявленія, посредствомъ газетъ и Губернскихъ Дневниковъ, о возведеніи посада Лютутова въ городъ и прочія, какія по сему случаю могутъ возникнуть.

тверждаютъ się. Оздѣдъ вѣдъ декларацие powyższe, tak dla dziedzica jako i mieszkańców stają się obowiązującymi, a to pod skutkami exekucyi administracyjnej.

Artykuł 21.

Z mocy powyżej wymienionych deklaracji, dziedzic winien dopełnić i w wykonanie wprowadzić, najdalej w przeciągu dwóch lat.

A. Zobowiązania przemijające.

1. Oddać bezpłatnie połowę domu massiv murowanego, na pomieszczenie Bióra Magistratu miejskiego, a to aż do czasu wybudowania Ratusza, lub zwiększenia się dochodów miejskich, wystarczających na wynajęcie stosownego lokalu, z zastrzeżeniem, iż podatki i wszelkie ciężary z rzeczonyj połowy domu Kassa miejska ponosić będzie.
2. Wystawić na raz jeden budy jarmarczne, wybudować szopy na miary i wagi miejskie i na skład narzędzi ogniowych, tudzież stosowny lokal na areszt policyjny.
3. Wyrestaurować cztery studnie publiczne.
4. Sprawić wszelkie utensylia dla Bióra Magistratu miejskiego, tudzież miary i wagi w ilości wykazem przy projekcie do etatu dołączonym objętąj.
5. Sprzedawać cegłę mieszkańcom przez lat 6 po rs. 3 za tysiąc.
6. Sporządzić mappy z rejestrem pomiarowym i oddać na własność Kassy miejskiej.
7. Udzielić bezpłatnie z własnych lasów drzewa, do budowy Ratusza potrzebnego, wtenczas, kiedy takowy stawianym będzie.
8. Zaspokoić kosztą ogłoszenia przez gazety i dzienniki gubernialne o wyniesieniu Lututowa do rzędu miast, i wszelkie inne, jakieby z tego tytułu miejsce mieć mogły.

Б. Обязанности постоянныя, навсегда принятыя.

Сохранить право, предоставленное владѣльцемъ, какъ жителямъ города Лютутова, такъ и городской кассѣ, собирать камень на принадлежащихъ тому же владѣльцу земляхъ.

Статья 22.

Имущество гмины города Лютутова составляютъ ниже слѣдующія статьи, уступленныя ей владѣльцемъ въ вѣчное и потомственное владѣніе.

1. Мѣсто подъ постройку Ратуши на рынкѣ, N. 2 означенное и составляющее въ длину 43 локтя, а въ ширину 26 локтей новопольской мѣры.

2. Пустопорожнее мѣсто, подъ N 52, на постройку скотобойни, находящееся надъ водою и на концѣ города, пространствомъ въ длину 60 локтей и столько же въ ширину.

3. Пустопорожнее мѣсто, подъ N. 26, на заведение разсадника полезныхъ деревъ.

4. Огородъ, пространствомъ въ 4 морга, въ собственность Элементарнаго училища.

5. Ярмарчныя построенныя владѣльцемъ шалаши, вмѣстѣ съ доходомъ отъ нихъ.

6. Мѣры и вѣсы, построенныя владѣльцемъ, съ сараемъ на ихъ помѣщеніе и съ доходомъ отъ оныхъ.

7. Означенная въ 11 статьѣ плата laudemium, или городская вкупная, отъ продажи мѣстъ, принадлежащихъ владѣльцу.

8. Доходъ съ отдачи въ откупъ торговаго и ярмарочнаго сборовъ.

Б. Zobowiązania się wieczyste.

Служебность збиранія каміени на gruntach dóbr, obecnie własnością dziedzica będących, tak mieszkańcom miasta Lututowa, jako i kassie miejskiej przez tegoż dziedzica nadana.

Artykuł 22.

Własność gminy miasta Lututowa stanowią nateraz następujące realności, przez dziedzica tejże gminie na wieczne czasy z prawem dziedzictwa odstąpione.

1. Plac pod budowę Ratusza, w rynku Nr. 2 oznaczony, długości łokci 43, szerokości łokci 26 miary nowopolskiej obejmujący.

2. Plac na wybudowanie szlachtuza Nr. 52 oznaczony nad wodą i w końcu miasta położony, łokci 60 długości i tyleż szerokości zawierający.

3. Plac Nr. 26 oznaczony, na założenie szkółki drzewek użytecznych.

4. Ogród, mający rozległości morgów 4, na własność szkółki Elementarnej.

5. Budy jarmarczne, przez dziedzica wystawione, wraz z dochodem z tychże.

6. Miary i wagi, kosztem dziedzica sprawione, z szopą na ich pomieszczenie wystawioną i dochodem z tychże.

7. Pobór Laudemium, czyli wkupnego miejskiego od sprzedaży placów, dziedzica własnością będących, o którym art. 11 wzmiankuje.

8. Dochody z dzierżawy targowego i jarmarcznego.

Статья 23.

Владѣльцу принадлежитъ исключительное право выдѣлки и продажи туземныхъ всякаго рода напитковъ, а именно: водки, араку, пива, портера, меду и т. п., равно право пользоваться доходомъ отъ оныхъ. Онъ подвергается однакоже податямъ и обязанъ соблюдать распоряженія казенныя, полицейскія и городскія, законами и правилами предписанныя для частныхъ городовъ всего края.

Статья 24.

Капиталы и доходы Экономической кассы города Лютутова будутъ состоять:

a) изъ добровольной składки, которую будутъ вносить владѣлецъ и жители, на основаніи подписокъ, упомянутыхъ въ 20 статьѣ: жители съ мѣстностей, взятыхъ ими на чиншъ а владѣлецъ съ пустопорожнихъ мѣстъ, по одному руб. сер. въ годъ, пока доходы кассы съ другихъ постоянныхъ источниковъ не увеличатся до такой суммы, которая была бы достаточна для содержанія Управленія и потребностей города;

b) изъ дохода съ отдачи въ откупъ торговаго и ярмарочнаго сборовъ, которые только въ первыхъ двухъ годахъ не будутъ взимаемы для поддержанія новоучреждаемаго города и для привлеченія торгующаго сословія на ярмарки и торги, а вмѣсто оныхъ владѣлецъ, согласно подпискѣ его 5 (17) Ноября 1841 года, внесетъ въ пользу городской кассы по 30 рублей сер. въ годъ;

c) изъ дохода съ ярмарочныхъ шалашей;

d) изъ дохода отъ скотобойни;

e) изъ платежей съ городскихъ мѣръ и вѣсовъ;

f) изъ канона отъ промысловъ, который долженъ быть взимать на основаніи постановленія Совѣта Управленія 22 Января (3 Февраля) 1837 года;

Артикулъ 23.

Дзiedzicowi służy wyłączne prawo wyrabiania i szynkowania wszelkich trunków krajowych, a mianowicie wódki, araku, piwa, porteru, miodu i t. p. jako téż pobierania z tego tytułu dochodu. Podlegać jednak dziedzic będzie opłatom i urządzeniom skarbowym, jako téż policyjnym i miejskim, dla całego kraju, co do miast prywatnych prawami i przepisami przez Rząd ustanowionemi.

Артикулъ 24.

Fundusze i dochody kassy Ekonomicznej miasta Lututowa składać się będą:

a) z dobrowolnej składki, przez dziedzica i mieszkańców, na zasadzie deklaracji w art. 20 niniejszego przywileju wzmiankowanych przez osadników z placów na czynsz wziętych, a przez dziedzica z placów pustych, po rub. sr. 1 rocznie uiszczać się mającej, dopóty, dopóki dochody teŝe Klasy z innych a pewnych źródeł nie podniosą się do wysokości wystarczającej na administrację i potrzeby miasta,

b) z dzierżawy opłat targowego i jarmarcznego, które tylko w pierwszych dwóch latach dla wzrostu nowo-erygowanego miasta i zachęcenia publiczności handlującej do uczęszczania na jarmarki i targi całkiem pobierane nie będą, a w to miejsce dziedzic w myśl swojej deklaracji z dnia 5 (17) Listopada 1841 r. zapłaci na rzecz kassy miejskiej po rubli sr. 30 rocznie,

c) z bud jarmarcznych,

d) z dochodu szlachtuzowego,

e) z miar i wag miejskich,

f) z kanonów, procederów i zarobków przemysłowych, w myśl postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1837 r. pobierać się mających,

g) изъ платы laudemium или городской вкупной;

h) наконецъ, изъ разныхъ могущихъ впоследствии открыться источниковъ.

Въ случаѣ же уменьшенія доходовъ съ вышеозначенныхъ источниковъ, владѣлецъ и жители обязаны будутъ платить высшую вспомогательную складку.

Статья 25.

Доходы городской кассы должны быть признаваемы не казенною, но частною собственностію гмины, которая не можетъ быть обращена ни въ пользу казны, ни на какой либо другой предметъ, а единственно на издержки мѣстнаго Управленія, равно на общія надобности гмины и устройство города.

Статья 26.

Проекты штатовъ Экономической кассы, равно ежегодные отчеты въ употребленіи суммъ гмины, Магистратъ обязанъ, прежде-представленія подлежащей власти, сообщать владѣльцу, какъ заботящемуся о пользахъ города для разсмотрѣнія и замѣчаній.

Статья 27.

Предоставляется владѣльцу право представлять въ должность Бургомистра двухъ кандидатовъ, имѣющихъ надлежащія качества и залогъ въ обеспечение городскихъ суммъ, а опредѣленіе одного изъ сихъ кандидатовъ будетъ зависѣть отъ Правительства.

Настоящее постановленіе, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ и въ ипотечныя книги имѣнія и города Лютутова, именно въ III-мъ Отдѣлѣ выдается въ двухъ одинаковыхъ экземплярахъ, съ приложеніемъ печати.

g) z laudemium, czyli wkupnego miejskiego,

h) nareszcie z różnych źródeł, w późniejszym czasie odkryć się mogących.

W przypadku zaś zmniejszenia się dochodów, ze źródeł powyżej wskazanych, dziedzic i mieszkańcy obowiązani będą uiszczać większą składkę posilkową.

Artykuł 25.

Dochody kassy miejskiej nie uważają się za grosz skarbowy, lecz jako prywatna własność gminy, nie mogąca być obracaną ani na rzecz Skarbu, ani na żaden inny użytek, jak tylko na zaspokojenie kosztów administracyi miejscowej, tudzież na ogólne potrzeby gminy i uporządkowanie miasta.

Artykuł 26.

Projekta do etatu kassy ekonomicznej, jako też rachunki roczne z wydatku funduszów Gminy, obowiązany jest Magistrat, pierwój nim takowe właściwej władzy przedstawi, komunikować dziedzicowi, którego dobro miasta najbliżej obchodzi, do przejrzania i poczynienia nad niemi stosownych uwag.

Artykuł 27.

Przyznaje się dziedzicowi prawo podawania dwóch kandydatów na urząd Burmistrza, należycie ukwalifikowanych, i stosowną kaucyę na zabezpieczenie funduszów miejskich posiadających, z których jeden przez Rząd nominowanym będzie.

Postanowienie niniejsze, które w Dzienniku praw i do ksiąg hipotecznych dóbr i miasta Lututowa, a mianowicie w dziale III wniesione zamieszczone być ma, wydaje się w dwóch oryginalnych jednobrzmiących exemplarzach, przy wyciśnięciu pieczęci.

Одинъ экземпляръ имѣеть быть врученъ владѣльцу города, а другой долженъ быть хранимъ въ архивѣ мѣстнаго городского Магистрата.

Исполненіе сего постановленія поручается Правительственнымъ Коммисіямъ, каждой по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 23 Февраля (7 Марта) 1843 года.

Намѣстникъ, Генераль Фельдмаршалъ
(подписано) *Князь Варшавскій.*

Jeden exemplarz takowego ma być doręczonym dziedzicowi miasta, a drugi w archiwum miejscowego Magistratu miejskiego zachowanym być winien.

Wykonanie zaś onego wszystkim trzem Kommissyom Rządowym, w czém do której należy, poleca się.

Działo się na posiedzeniu Rady Administracyjnej w Warszawie, dnia 23 Lutego (7 Marca) 1843 r.

Namiestnik, Generał-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

ГЛАВА VI.

О переименованіи городовъ въ деревни.

Введеніе.

Если городъ не имѣетъ достаточныхъ средствъ для содержанія городского Управленія, и жители откажутъ въ ежегодномъ взносѣ на сей предметъ 600 польскихъ злотыхъ, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ можетъ войти въ Совѣтъ Управленія съ представленіемъ о обращеніи такого города въ селеніе, по исполненіи условій, помѣщенныхъ въ нижеслѣдующихъ постановленіяхъ и распоряженіяхъ, равно съ соблюденіемъ того преимущественно правила, что переименованіе города въ деревню ни въ чемъ не нарушаетъ отношеній, существующихъ между владѣльцемъ города и жителями онаго.

Главныя послѣдствія обращенія города въ деревню таковы, что городъ лишается:

1. названія города;
2. права на ярмарки и торги;
3. предоставленныхъ исключительно городамъ правъ производить торговлю, промыслы и имѣть лавочки-даже для мелочной продажи.

TYTUŁ VI.

O zamianie miast na wsie.

Wstęp.

Jeżeli miasto nie ma funduszków odpowiednich do utrzymania zarządu miejskiego, a mieszkańcy odmówią składki na ten cel po 600 złotych polskich rocznie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych może przedstawić Radzie Administracyjnej potrzebę zamiany miasta tego na osadę wiejską, po dopełnieniu warunków, wskazanych w postanowieniach i rozporządzeniach poniżej umieszczonych, i z zachowaniem tej głównej zasady, że zamiana taka miasta na wieś, w niczem nie narusza stosunków, istniejących pomiędzy właścicielem miasta a jego mieszkańcami.

Zamiana miasta na wieś pociąga za sobą te główne skutki, że miasto utracą:

- 1) tytuł miasta,
- 2) prawo do odbywania w niem jarmarków i targów,
- 3) prawo do prowadzenia handlów i procederów, wyłącznie miastom służących, i utrzymywania w niem nawet najmniejszych kramików.

N° 1.

О порядкъ управленія въ городахъ, не имѣющихъ достаточныхъ суммъ на содержаніе городского управленія.

(19 Октября 1811 года)

Выписка изъ протокола Статсъ-Секретаріата.

Божію Милостію

МЫ ФРИДРИХЪ АВГУСТЪ,

Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій,

и проч., и проч., и проч.

На основаніи § 1 указа Нашего отъ 23 Февраля 1809 года, обязанности мѣстной администраціи должны быть исполняемы: въ городѣ Бургомистрами, а въ деревнѣ Войтами. Нынѣ, принявъ во вниманіе, что нѣкоторыя мѣстечка вовсе не имѣютъ средствъ для содержанія Бургомистра, и желая оградить жителей такихъ мѣстечекъ отъ тягостной на сей предметъ składки, Мы, вслѣдствіе представленія Министра Внутреннихъ Дѣлъ и по выслушаніи мнѣнія Государственнаго Совѣта, разрешаемъ:

управлять означенными мѣстечками, подобно тому, какъ управляются сельскія гмины, впредь до изысканія источника для образованія городской кассы и содержанія Бургомистра.

N° 1.

O sposobie administrowania po miastach nie mających dostatecznych funduszków na utrzymanie zarządów miejskich.

(d. 19 Października 1811 r.)

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu.

z Bożej Łaski

FRYDERYK AUGUST,

KRÓL SASKI, XIĄŻĘ WARSZAWSKI

etc. etc. etc.

Postanowiwszy Dekretem Naszym pod dniem 23 Lutego roku 1809 w paragrafie 1, aby Burmistrz w mieście, a Wójt we wsi, obowiązki miejscowej administracyi sprawowali; zważywszy, że niektóre miasteczka, na utrzymywanie własnego Burmistrza funduszu żadnego nie mają; chcąc obronić tymczasowo ich mieszkańców od ciężaru składki, któryby na ten przedmiot ponosić musieli, na przełożenie Ministra Naszego Spraw Wewnętrznych, i po wysłuchaniu Naszej Rady Stanu

dozwalamy:

aby takowe miasteczka, dopóki nie znajdą u siebie funduszu na uformowanie Kassy miejskiej, i utrzymanie własnego Burmistrza, tymczasowo w sposobie Gminy wiejskiej administrowane były.

Исполнение настоящего указа, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Нашему Министру Внутреннихъ Дѣлъ.

Во дворцѣ Нашемъ въ Варшавѣ, 19 Октября 1811 года.

(подписано) Фридрихъ Августъ.

Министръ Статсъ-Секретарь

(подписано) Станиславъ Бреза.

N° 2.

О порядкѣ управленія въ городахъ, въ коихъ жители уклоняются отъ взноса складки на содержаніе Бургомистра.

(17 Іюня 1818 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полици.

Препровождая при семъ для исполненія копію постановленія Намѣстника отъ 30 мин. мѣс. о образованіи Муниципальныхъ Управленій, (1) Правительственная Коммисія вмѣстѣ съ тѣмъ предписываетъ:

1. Представить въ теченіе 4-хъ недѣль, считая со дня полученія настоящаго предписанія, вѣдомость городамъ, съ под-

(1) *Примѣчаніе.* Означенное постановленіе помѣщено во 2-мъ параграфѣ 1 Отдѣла о городскомъ управленіи, подъ N 4.

Uskutecznienie niniejszego Dekretu, który ma być w Dzienniku Praw umieszczony, Ministrowi Naszemu Spraw Wewnętrznych, polecamy.

w Pałacu Naszym w Warszawie, d. 19 Października 1811 r.

(podpisano) FRYDERYK AUGUST.

przez Króla

Minister Sekretarz Stanu,

(podpisano) Stanisław Breza.

N° 2.

O sposobie administrowania po miastach, w którychby mieszkańcy od składki na utrzymanie Burmistrza uchylali się.

(d. 17 Czerwca 1818 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Postanowienie Namiestnika Królewskiego na d. 30 z. m. zapadłe, przepisujące organizację Urzędów Municypalnych (1), przesyłając Kommissyi Wojewódzkiej w odpisie wierzytelnym do wykonania, poleca przytém co następuje:

1. W przeciągu tygodni 4-ch od odebrania niniejszego, nadesłe Kommissya Wojewódzka wykaz miast, z wyszczególnie-

(1) *Uwaga.*—Postanowienie to zamieszczone jest w Dziale I, Oddziale 2, o Zarządzie miast, pod Nr. 2.

раздѣленіемъ оныхъ на казенные, или государственные, институтскіе и частные, или наследственные, и съ показаніемъ съ возможною точностію примѣрнаго дохода каждаго города;

2. Вѣдомость городамъ, въ коихъ находятся Президенты, Бургомистры и Городекіе Казначей, или исправляющіе ихъ должность, съ показаніемъ ихъ фамилій, а также кѣмъ и когда они назначены, и съ приложеніемъ ихъ кондуитныхъ списковъ;

3. Вѣдомость городамъ невоеводскимъ, въ коихъ надлежало бы назначить Президентовъ.

4. До собранія вышеисчисленныхъ свѣдѣній, Воеводская Коммисія составить и представить на утвержденіе списокъ лицамъ, назначаемымъ въ должности Ратмановъ и лавниковъ.

5. Равномѣрно составить и представить Воеводская Коммисія проектъ штата жалованья для Ратмановъ и Лавниковъ, въ тѣхъ городахъ, кои имѣютъ на то собственные доходы;

6. Гдѣ нѣтъ суммъ на содержаніе Бургомистра, должны бы быть приглашены въ частныхъ городахъ владѣльцы, а въ казенныхъ и институтскихъ жители оныхъ, для составленія протоколярнаго обязательства о вносѣ складки на жалованье Бургомистру, не менѣе 600 злотыхъ въ годъ, при чемъ они будутъ предварены, что, въ случаѣ уклоненія съ ихъ стороны отъ этой складки, согласно статьи 7-ой приложеннаго къ сему постановленія, они лишатся всѣхъ городскихъ правъ и городъ ихъ будетъ управляемъ наравнѣ съ сельскими гминами, безъ нарушенія однако существующихъ дотолѣ отношеній между владѣльцемъ города и жителями.

Означенные протоколы въ подлинникахъ должны быть представлены Правительственной Коммисіи.

7. Наконецъ, Воеводская Коммисія должна представить списокъ Бургомистрамъ, временно устраненнымъ отъ должности или находящимся подъ судомъ, съ краткимъ поясненіемъ дѣла о каждомъ, которое могло бы послужить къ заключенію,

ниемъ, które są narodowe, instytucyjne, lub dziedziczne, tudzież z wyrażeniem każdego miasta dochodów, w sposobie najwięcej zbliżonym wyrachowanych.

2. Wykaz, w których miastach są nominowani Prezydenci, Burmistrzowie i Kassyerowie miejscy lub ich zastępcy, przez kogo i kiedy, ich imiona i nazwiska, z dołączeniem konduitu listy.

3. Wykaz, które miasta, oprócz Wojewódzkich, kwalifikują się, aby w nich Prezydenci nominowani być mogli.

4. Ułoży i prześle Kommissya Wojewódzka do nominacyi listę Radnych i Ławników, nie czekając jednak na to, z przesłaniem poprzednichъ wiadomości.

5. Poda Kommissya Wojewódzka projekt, względem pensyj dla Radnych i Ławników, tam, gdzie dochody miejskie pozwalają.

6. W miastach, które nie mają funduszy na utrzymanie Burmistrza, mają być wezwani, w miastach prywatnych dziedzice, w narodowych i instytucyjnych mieszkańcy, do protokolarnego oświadczenia się względem składki na pensję Burmistrza, najmniej w summie złotych polskich 600 rocznie; którym wyraźnie oświadczyć potrzeba, iż gdyby od składki wymawiali się, natenczas, stosownie do artykułu 7 przesyłającego się postanowienia, wszelkie prawa miastu nadane utracą, i miasta takowe, w sposobie gmin wiejskich administrowane będą, nie naruszając wszelako stosunków, jakie między właścicielami a mieszkańcami dotąd zachodziły.

Deklaracye ich w oryginałach Kommissyi Rządowej przesłane być winny.

7. W końcu prześle Kommissya Wojewódzka listę zasuspendowanych lub pod sąd oddanych Burmistrzów, z krótkim wypisem treści ich sprawy, aby łatwo z tego osądzić

будутъ ли они возвращены къ должности, или отрѣшены отъ службы.

Варшава, 17 Іюня 1818 года.
Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Т. Мостовскій*.
N. 187/191.

№ 3.

О воспрещеніи производить ярмарки, торги и всякую торговлю въ мѣстечкахъ, обращенныхъ въ деревни.

(21 Декабря 1821 года)

Люблинской Воеводской Коммисіи ⁽¹⁾

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Препровождая при семъ копію съ постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 13 истекшаго Ноября, за N. 19,253, на основаніи котораго мѣстечко Божа-Воля, Замойскаго обвода, въ Люблинскомъ воеводствѣ, обращено въ селеніе, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предлагаетъ

⁽¹⁾ *Примѣчаніе.* Распоряженіе это сообщено было Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія для свѣдѣнія, а нынѣ помѣщено въ Сборникъ, какъ показывающее послѣдствія переименованія города въ деревню.

было можна, czy ci przywrócenі lub zupełnie oddaleni zostaną.

W Warszawie, dnia 17 Czerwca 1818 r.
Minister Prezydujący,
(podpisano) *T. Mostowski*.
Nr. 187/191.

№ 3.

O uchyleniu targów, jarmarków i wszelkiego handlu w miastach zamienionych na wieś.

(d. 21 Grudnia 1821 r.)

do

Kommissyi Województwa Lubelskiego ⁽¹⁾.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przesyłając załącznie Kommissyi Wojewódzkiej kopię postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 13 Listopada r. b. Nr. 19,253, na mocy którego miasteczko *Boża Wola*, w Województwie Lubelskim, obwodzie Zamojskim położone, zamienione zostało na osadę wiejską, i za takie odtąd uważane być

⁽¹⁾ *Uwaga.*—Rozporządzenie to, komunikowaném było dla wiadomości Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Oświecenia Publicznego, i zamieszcza się w Zbiorze, jako wskazujące skutki zamiany miasta na wieś.

Воеводской Коммисіи командировать въ означенное мѣстечко, въ концѣ нынѣшняго года, участковаго Инспектора, для обревизованія тамошняго консумціоннаго Управленія, а также для принятія дѣлъ и всего казеннаго имущества, равно для объявленія, съ соблюденіемъ надлежащихъ формальностей, объ отмѣнѣ консумціоннаго сбора.

При томъ, имѣя въ виду, что по дѣйствующимъ правиламъ запрещены въ селеніяхъ всякіе подряды, торговля и промыслы, предоставленные исключительно городамъ, Правительственная Коммисія поручаетъ Воеводской Коммисіи распорядиться объ отмѣнѣ существующихъ въ означенномъ селеніи: базаровъ, ярмарокъ, торговли и даже лавочекъ для мелочной продажи. Наблюденіе за исполненіемъ сего и впредь возложить на кого слѣдуетъ, преимущественно же на участковыхъ Инспекторовъ.

Наконецъ, не оставитъ Воеводская Коммисія о всемъ вышеизложенномъ циркулярно сообщить подлежащимъ вѣдомствамъ Люблинскаго воеводства, объявить во всеобщее свѣдѣніе посредствомъ вѣдомостей и увѣдомить всѣ Воеводскія Коммисіи о времени переименованія упомянутаго города въ деревню, объ исполненіи же настоящаго предписанія донести Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, съ представленіемъ составленнаго на мѣстѣ акта, о послѣдовавшей въ казенной администраціи перемѣнѣ.

21 Декабря 1821 года.

Заступающій мѣсто Предсѣдательствующаго

Министра, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Вихлинскій.*

N. 38,877.

ma, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca niniejszém Kommissyi Wojewódzkiej, ażeby z końcem r. b. zesłała na miejsce Inspektora wydziałowego, któryby rewizyę Urzędu konsumcyjnego w témże mieście dopełnił; akta i wszelką własność Skarbową tamże znajdującą się odebrał, i zniesienie poboru dochodów konsumcyjnych, z wszelkiemi formalnościami, ogłosił.

Ponieważ zaś, podług exystujących przepisów, w osadach wiejskich żadne entrepryzy, handle i procedera, miastom wyłącznie służące, miejsca mieć nie mogą; Kommissya Wojewódzka wzbronіć zatém także winna wszelkich, w mowie będącej osadzie, praktykowanych targów, jarmarków, niemniej prowadzenia handlu, a nawet utrzymywanie choć najmniejszych kramików, tamże zabronić ma, i nadal dopilnować tego komu należy, szczególnież zaś Inspektorem wydziałowym, poleci.

Wreszcie o tém wszystkiém Kommissya Wojewódzka wszelkie urzędy skarbowe w Województwie Lubelskiem, przez cyrkularze, publiczność przez dzienniki, inne zaś wszystkie Kommissye Wojewódzkie przez doniesienie tymże, o dopełnionej tego miasta przemianie, wyrażając datę takowej przemiany, zawiadomi, i o skutku niniejszego polecenia, przy dołączeniu aktu zmiany administracyi skarbowej, w wymienioném mieście spisanego, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu raport złoży.

W Warszawie, dnia 21 Grudnia 1821 r.

W zastępstwie Ministra Prezydującego,

Radca Stanu

(podpisano) *Wichliński.*

Nr. 38,877.

№ 4.

Объ ограничении учрежденія новыхъ мѣстечекъ и уменьшеніи числа существующихъ.

(24 Іюня (6 Іюля) 1849 г.)

Выписка изъ журнала Совѣта Управленія.

При разсмотрѣніи всеподданнѣйшихъ рапортовъ Гражданскихъ Губернаторовъ за 1843 годъ, Государь Императоръ, обративъ вниманіе на причины, содѣйствующія распространенію пьянства между земледѣльческимъ населеніемъ, согласно съ мнѣніемъ Намѣстника, соизволилъ признать одною изъ важнѣйшихъ къ тому причинъ ежедневно увеличивающееся число ярмарокъ.

Его Императорское Величество, удостоивъ Высочайшаго утвержденія сдѣланное Намѣстникомъ распоряженіе объ ограниченіи числа вновь открываемыхъ ярмарокъ, соизволилъ присовокупить: что слѣдовало бы, сколь возможно, не допускать учрежденія новыхъ мѣстечекъ, владѣльцы которыхъ главнымъ образомъ стремятся къ заведенію ярмарокъ, и что вмѣстѣ съ тѣмъ надлежало бы озаботиться объ уменьшеніи числа нынѣ существующихъ мѣстечекъ, не нарушая однако правъ частныхъ лицъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ, Дѣлъ, коей Князь Намѣстникъ предписалъ объ исполненіи Вы-

№ 4.

O ograniczeniu erygowania nowych miasteczek i zmniejszeniu liczby istniejących.

(dnia 24 Czerwca (6 Lipca) 1849 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Z powodu złożonych Jego CESARSKIEJ MOŚCI raportów Gubernatorów Cywilnych za rok 1843, NAJJAŚNIEJSZY PAN zwrócić raczył, pomiędzy innemi, uwagę na powody sprzyjające nałogowi pijaństwa pomiędzy klasą rolniczą, i zgodnie z zdaniem Namiestnika uznać raczył, że pomnażająca się codziennie liczba jarmarków, szczególniej się do tego przyczynia.

Potwierdzając zatem rozporządzenia przez Jego Książęcą Mość wydane, a mające na celu ograniczenie stanowienia nowych jarmarków, Jego CESARSKA MOŚĆ dodać raczył, że należałoby, ile można, nie dopuszczać erygowania nowych miasteczek, główną dążnością właścicieli których jest, po większej części, odkrywanie nowych jarmarków, a zarazem starać się o zmniejszenie liczby dotychczasowych, bez naruszenia jednak praw osób prywatnych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, której, obok polecenia stosowania się do Woli Najwyższej, wzglę-

сочайшей воли касательно неувеличенія числа мѣстечекъ и съ тѣмъ вмѣстѣ поручилъ изыскать средства къ уменьшенію числа существующихъ уже мѣстечекъ, по сношенію съ Гражданскими Губернаторами и Правительственными Коммисіями Юстиціи, Финансовъ и Казначейства, отъ 10/22 Іюня сего года, за N 20,978/371,731, донесла:

Обращеніе городовъ въ селенія совершается до сихъ поръ на основаніи ст. 7. постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 30 Мая 1818 года, въ силу которой не зависитъ это отъ усмотрѣнія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, а преимущественно отъ заинтересованныхъ въ семъ дѣлѣ владѣльца и жителей города, такъ какъ городъ можетъ быть переименованъ въ деревню только тогда, когда владѣлецъ и жители онаго откажутся вносить ежегодно 90 руб. сер. на содержаніе управленія; если же владѣлецъ или жители изъявятъ на то согласіе, то нѣтъ никакого законнаго основанія къ обращенію города въ селеніе.

Съ 1818 года болѣе 20 мѣстечекъ переименованы въ селенія, или по желанію владѣльцевъ и жителей, или вслѣдствіе объявленія ихъ, что они не желаютъ, или не въ состояніи вносить складку на содержаніе мѣстнаго управленія. Кромѣ того, и въ настоящее время идетъ переписка объ обращеніи нѣкоторыхъ мѣстечекъ въ сельскія усадьбы.

Самымъ простымъ средствомъ къ упраздненію вдругъ большаго числа мѣстечекъ было бы, безъ сомнѣнія, возвышеніе размѣра складки, опредѣленной на содержаніе городского управленія; но, какъ неизбежнымъ послѣдствіемъ этой мѣры были бы убытки владѣльцевъ и жителей, не имѣющихъ средствъ ко взносу увеличенной складки, а это противорѣчило бы Высочайшей волѣ, согласно которой, при переименованіи мѣстечекъ въ деревни, не должны быть нарушены права частныхъ лицъ, то одного этого обстоятельства достаточно для устраненія подобнаго предположенія, влекущаго при томъ за собою принуж-

dem nie powiększania liczby miasteczek, poleconém zostało przez Księcia Namiestnika Królestwa, rozważenie przedmiotu drugiego, to jest środków, przez jakie do zmniejszenia liczby istniejących miasteczek dójśćby można, po porozumieniu się z Gubernatorami Cywilnymi, oraz z Kommissyami Rządowemi: Sprawiedliwości, oraz Przychodów i Skarbu, w raporcie swoim z dnia 10 (22) Czerwca r. b. Nr. 20,978/37,731, przedstawiła co następuje:

Przemiana miast na wsie skutecznia się dotąd na podstawie art. 7 postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 30 Maja 1818 r., według którego, nie zależy ona od wyłącznego uznania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, ale od stron, głównie w tém interessowanych, jakimi są: właściciel miasta i mieszkańcy; bo wtenczas tylko przemiana nastąpić może, gdy obie te strony łącznie, dawania składki rocznej po rs. 90 odmówią; jeżeli zaś jedna z nich składkę zadeklaruje, przemiana nie ma miejsca.

Jakoż od roku 1818, dwadzieścia kilka miasteczek przemieniono na osady wiejskie, bądź to na żądanie samych właścicieli i mieszkańców, bądź w takim razie, gdy wyraźnie oświadczyli, iż składki na administracyę płacić nie chcą, lub nie mogą. Nadto i w obecnym czasie toczy się korespondencya o zamianę niektórych miasteczek na osady wiejskie.

Najprostszym środkiem do spowodowania zamiany znacznej liczby miasteczek na wsie, byłoby podwyższenie stopy składki obowiązkowej; kiedy jednak za podwyższeniem, pójśćby musiało to konieczne następstwo, iż wszystkie takie miasteczka, w których właściciele i mieszkańcy nie byłiby w stanie opłacać zwiększonej składki, zostałyby, bez względu na straty ztąd dla nich wynikające, na wsie pozamieniane, a to sprzeciwiałoby się objawionej Woli Najwyższej, żeby zamiana ta dokonywana była nieinaczej, jak tylko bez naruszenia praw osób prywatnych, i mogłaby dać powód do licznych reklamacyj: ta więc już jedna

денное, нѣкоторымъ образомъ, обращеніе мѣстечекъ въ селенія и могущаго дать поводъ къ многочисленнымъ жалобамъ.

Входя однако въ ближайшее разсмотрѣніе столь важнаго предмета, оказывается, что принужденное, какимъ бы то ни было способомъ, обращеніе городовъ въ деревни встрѣтило бы, при исполненіи, большія препятствія, которыя было бы трудно устранить.

При учрежденіи городовъ, владѣльцы оныхъ предоставили разныя льготы въ пользу жителей, а сіи послѣдніе приняли на себя взаимно разныя обязательства въ отношеніи къ владѣльцамъ. Тѣ и другія такъ тѣсно связаны съ существованіемъ городовъ, что принудительное обращеніе послѣднихъ въ селенія, расторгая мѣстные акты и привилегіи, могло бы ввести обѣ стороны въ тяжбы.

Сверхъ того, на основаніи положенія 1818 года объ ипотекахъ, всякое ипотечное обезпеченіе ненарушимо и нераздѣльно объемлетъ недвижимость со всею ея принадлежностями; посему никакое измѣненіе, влекущее за собою уменьшеніе цѣнности недвижимаго имѣнія, хотя бы владѣлецъ согласился на то, не можетъ быть допущено безъ согласія кредиторовъ, тѣмъ болѣе, что владѣлецъ имѣнія не вправе нарушать средствъ, обезпечивающихъ капиталы и проценты ипотечныхъ заимодавцевъ. Слѣдовательно и для переименованія города въ деревню надлежало бы потребовать согласія тѣхъ заимодавцевъ, права коихъ обезпечены, какъ на всею имуществѣ владѣльца, такъ особенно и на самомъ городѣ, а такая формальность была бы весьма затруднительна и многосложна, въ особенности, если число заимодавцевъ значительно и если возникнутъ споры о дѣйствительности иска и позова. Это было бы также сопряжено съ большими издержками, которыя правительство должно принять на себя, требуя упраздненія мѣстечекъ, въ видахъ общаго благоустройства.

окoliczność, dostateczną być się zdaje do uchylenia myśli, ażeby przez podwyższenie składki posilkowej na administracyę, wywołać przymusową zamianę miasteczek na wsie.

Wchodząc jednak w bliższy rozbiór téj ważnej kwestyi, okazuje się, że zamiana obowiązkowa miast, z jakichkolwiek bądź tytułów dokonywana, napotkałaby w praktyce liczne trudności, nie łatwo usunąć się dające.

Przy zakładaniu miast, właściciele onych poczynili różne na korzyść miast i osadników koncesyje, osadnicy różne na korzyść właścicieli zaciągali zobowiązania. Jedne i drugie z exystencyą miast ściśle są połączone; zamiana więc przymusowa miasteczek na wsie, wzruszając akta lokacyjne i przywileje, mogłaby narazić strony na processa.

Podług prawa hypotecznego z r. 1818, hypoteka z natury swéj jest niepodzielna, utrzymuje się w całości na nieruchomościach zobowiązaniu uległych, i na wszelkich ich częściach. Wszelkie zatem zmniejszenie majątku, hypotecznie obciążonego, zgola wszelka zamiana, nie może mieć miejsca bez zezwolenia wierzycieli, choćby na takową właściciel się zgadzał, zwłaszcza, że zarząd nawet majątku nieruchomego przez właściciela, nie może nadwierać środków satysfakcyi dla wierzycieli hypotecznych, tak co do kapitału, jak co do prowizyi. Konieczną przeto byłoby rzeczą, w każdym razie nastąpić mającej zamiany, wezwać wierzycieli hypotecznych, mających ubezpieczone prawo, bądź na ogóle dóbr, bądź w szczególności na samém mieście, czyli ci na zamianę zgadzają się, a dopełnienie tego, tam zwłaszcza, gdzie są liczni wierzyciele, przy zajęciu mogących jeszcze różnych kwestyach, pod względem ważności samego wezwania i doręczenia, byłoby nader trudne, i wielkie koszta za sobą pociągnąć mogące, które ponieść Rząd byłby w obowiązku, gdyby, zwłaszcza z urzędu, miał zamiar zmianę uskutecznić.

Затрудненія сіи значительно увеличились бы еще въ тѣхъ мѣстечкахъ, гдѣ каждая недвижимость имѣетъ уже свою ипотеку въ уѣздной ипотечной книгѣ, а такихъ мѣстечекъ болѣе нежели прочихъ. Если за тѣмъ долги раздѣленной собственности (*dominii utilis*), согласно закону 1825 года, внесены уже въ ипотеку, то, для сохраненія правъ частныхъ лицъ, сторона, требующая обращенія города въ деревню, равномерно была бы обязана сдѣлать вызовъ всѣмъ кредиторамъ, коихъ претензіи обезпечены на какой либо недвижимости, состоящей въ городѣ, предназначенномъ къ упраздненію.

Переходя затѣмъ къ видамъ общаго управленія краемъ, нельзя отвергнуть того, что принужденное обращеніе вдругъ значительнаго числа мѣстечекъ въ деревни, уменьшая число торговыхъ пунктовъ съ ущербомъ для земледѣльской промышленности и торговли, понизило бы цѣнность домовъ въ упраздненныхъ мѣстечкахъ и стоимость окружающихъ оныя имѣній. Промышленники и торговцы, лишась средствъ къ заработкамъ, были бы принуждены, съ большими пожертвованіями, искать прибіжища въ другихъ городахъ. Въ еще болѣе трудное положеніе поставлены были бы Евреи, ибо, при воспрещеніи имъ селиться въ трехъ-мильной отъ границы чертѣ, они по необходимости скопились бы въ другихъ мѣстечкахъ, и такъ уже переполненныхъ Евреями.

Между тѣмъ ожидаемое вскорѣ снятіе таможенной линіи между Россією и Царствомъ, возбудивъ новую дѣятельность въ мануфактурной промышленности, ремеслахъ и торговлѣ, можетъ содѣйствовать къ улучшенію быта даже тѣхъ мѣстечекъ, которыя теперь находятся въ упадкѣ; значительное же число ярмарокъ и торговъ, вліяніе которыхъ на распространение пьянства въ особенности обратило Высочайшее Государя Императора вниманіе и возбудило мысль объ уменьшеніи числа го-

Труднось въ тѣхъ мѣстахъ увеличилась бы еще въ тѣхъ мѣстечкахъ, какихъ jest наибольшая часть, гдѣ pojedyncze nieruchomości miejskie mają już uregulowaną hypotekę powiatową. Tam więc gdzie to ma miejsce, gdzie obciążenia podzielonej własności (*dominii utilis*) w hipotece tej, w myśl prawa z r. 1825, już są objawione, z uwagi na prawa osób trzecich, strona żądająca zamiany miasta na wieś, byłaby również w koniecznym obowiązku, wezwać nadto, w wyżej wzmiankowanym sposobie, i te wszystkie osoby, które z powodu zabezpieczeń na pojedynczych nieruchomościach miasta, zamianie podlegającego, mają w tém interes.

Zwracając się dalej do widoków ogólnej administracji kraju, niepodobna zaprzeczyć tego, że zamiana przymusowa miasteczek na wsie w znacznej odrazu ilości, zmniejszając liczbę miejsc targowych, ze szkodą przemysłu rolniczego i handlu, wpłynęłaby zarazem na obniżenie wartości, tak domów, wzamienionych miastach pozostałych, jako też otaczających je dóbr ziemskich. Ludność z przemysłu i handlu po miasteczkach żyjąca, utracając, z chwilą zamiany ich na wsie, środki do zarobkowań, do których oddawna się przyzwyczaiła, musiałaby, ze znacznym własnego mienia uszczerbkiem, gdzieindziej szukać przytulku, co zwłaszcza dla żydów, którym wzbronione jest osiedlanie się w passie 3-ch milowym nad granicą, nader dotkliwie uczułyby się dało, i spowodowałoby koniecznie nadzwyczajny ich napływ do innych miasteczek, i tak już ludnością żydowską przepelnionych.

Tymczasem spodziewane wkrótce otwarcie granicy od strony Cesarstwa, nadając nowy popęd przemysłowi fabrycznemu, rzemiosłom i handlowi, przyczynić się może do polepszenia bytu materialnego i takich nawet miasteczek, które obecnie w biednym są stanie. Z drugiej zaś strony ograniczenie częstych targów i jarmarków, które stają się powodem szerzenia się pijactwa, na co głównie NAJJAŚNIEJSZY PAN zwrócił uwagę swoją, i co spowodowało myśl zmniejszenia liczby miast, nastąpiło już

родовъ, ограничено уже Высочайшимъ указомъ отъ 4 (16) Мая 1848 года о выдѣлѣхъ и продажахъ горячаго вина, опредѣлившимъ положительныя по сему предмету правила, и затѣмъ не требуетъ новыхъ мѣръ.

Все вышеизложенныя соображенія ведутъ къ тому заключенію, что, при существовавшемъ постановленіи, допускающемъ обращеніе городовъ въ деревни по обоюдному соглашенію владѣльца и жителей, или вслѣдствіе отказа ихъ отъ участія въ содержаніи городского управленія, посредствомъ умеренной денежной складки, не предстоить нынѣ надобности въ изданіи новыхъ на сей предметъ правилъ, которыя, съ одной стороны, трудно было бы установить на общемъ положительномъ основаніи, при различныхъ мѣстныхъ обстоятельствахъ, а съ другой правила эти, распространяясь на значительное число мѣстечекъ, произвели бы вредное потрясеніе, какъ въ общемъ управленіи края, такъ и въ соотношеніяхъ и положеніи частныхъ лицъ, что противорѣчило бы именно Монаршей волѣ.

Представляя это мнѣніе, раздѣляемое Правительственными Коммисіями Юстиціи, Финансовъ и Казначейства, на усмотрѣніе Совѣта Управленія, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ присовокупила, что при всякомъ причисленіи селенія къ разряду городовъ, чему въ послѣдніе годы было весьма мало примѣровъ, означенная Коммисія, кромѣ тщательнаго обсужденія мѣстныхъ соотношеній и вообще обстоятельствъ, требующихъ учрежденія новаго мѣстечка, не упускаетъ изъ вида постояннаго обезпеченія соответственной складки, изъ коей могли бы быть удовлетворяемы все потребности городского управленія.

Разсмотрѣвъ представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Совѣтъ Управленія убѣдился, что обращеніе мѣстечекъ въ селенія, тамъ гдѣ нѣтъ на это взаимнаго согласія владѣльца и жителей, и тамъ, гдѣ они исполняютъ условія, предписанныя постановленіемъ Намѣстника въ

в skutku ogłoszenia Ustawy pod dniem 4 (16) Maja 1848 r. o wyrobie i sprzedaży wódki, stanowcze pod tym względem przepisy określającej. Ta więc okoliczność, jako już w oddzielnej drodze załatwiona, nie powinna być na teraz, z materyi obecnej, na szczególny wzgląd być brana.

W ogólności przeto wyprowadzić się daje wniosek, że obok istniejącego przepisu, który dopuszcza zamiany miast na wsie, bądź to za zobopólnym porozumieniem się właściciela i mieszkańców, bądź też skutkiem odmówienia przez obie strony opłaty umiarkowanej składki obowiązkowej, nie zachodzi obecnie potrzeba, wydawania nowych w tej mierze urządzeń, które, o ile z jednej strony, nie łatwo w ogólnej osnowie skreślićby się dały, z powodu odmiennych rozlicznych okoliczności miejscowych, o tyle, z drugiej strony, dotykając od razu znacznej liczby miasteczek, wywołaćby musiały szkodliwe wstrząśnienie, tak w ogólnej administracji kraju, jako też szczególnie w stosunkach i położeniu pojedynczych osób, co sprzeciwiałoby się wyraźnej Woli MONARSZEJ.

Zdanie to, które podzieliły również Kommissye Rządowe: Sprawiedliwości i Skarbu, odnosząc pod decyzję Rady Administracyjnej, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zapewniła nadto, że przy erekeyi nowych miast, która zresztą nader rzadko w latach ostatnich miała miejsce, pomieniona Kommissya, obok skrupulatnego zgłębienia miejscowych stosunków i wszystkich okoliczności, potrzebę założenia nowego miasteczka wywołujących, nie spuszcza oraz z uwagi stałego zapewnienia składki obowiązkowej, z którejby wszelkie potrzeby miejscowej administracji, zaspokojone być mogły.

Rozważywszy przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, przekonała się Rada: że zamienienie istniejących miasteczek na wsie, bez współdziałania osób w tej mierze interessowanych, i tam gdzie i dziedzice i mieszczaństwo zadosyć czynią warunkom postanowienia Namiestnika z dnia

Царствѣ отъ 30 Мая 1818 года, а именно вносить посто янную складку на содержание Бургомистра, не могло бы имѣть мѣста безъ нарушенія правъ частныхъ лицъ, а тѣмъ самымъ было бы противно Высочайшей волѣ, объявленной его сему предмету. Притомъ положеніе дѣла съ 1843 года, въ которомъ Его Императорскому Величеству благоугодно было объявить Высочайшую волю на счетъ мѣстечекъ, совершенно измѣнилось, особенно въ томъ, что изданное въ 1848 году постановление о выкуркѣ и продажѣ горячаго вина возымѣло существенное вліяніе на укрощеніе страсти къ пьянству, которая постепенно ослабѣваетъ между земледѣльческимъ народонаселеніемъ.

По симъ уваженіямъ Совѣтъ положилъ: въ точное исполненіе Высочайшаго повелѣнія, подтвердить Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ объ исполненіи даннаго ей предписанія о томъ, чтобы она не причисляла селеній къ разряду городовъ единственно изъ личныхъ видовъ владѣльцевъ тѣхъ селеній; буде же, въ уважительныхъ случаяхъ, послѣдуетъ разрѣшеніе на учрежденіе новыхъ мѣстечекъ, то Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ обязана назначить большую противу нынѣшней складку на содержаніе городской администраціи, что съ одной стороны послужило бы къ обезпеченію лучшаго порядка службы, а съ другой-отстранило бы требованія о причисленіи селеній къ разряду мѣстечекъ безъ дѣйствительной въ томъ надобности. Кромѣ того, Совѣтъ Управленія поручилъ Правительственной Коммисіи заботиться объ уменьшеніи числа мѣстечекъ, по мѣрѣ представляющей къ тому возможности, стараясь достигать этого законнымъ путемъ, не нарушая правъ частныхъ лицъ.

Вѣрно:

Статсъ Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Θ. Лебренгъ.*

30 Maja 1818 r., a mianowicie gdzie zapewniają stały fundusz na utrzymanie Burmistrza, bez naruszenia praw osób prywatnych, nastąpićby nie mogło, a tѣm samѣm sprzeciwiałoby się wyraźnie Woli Najwyższej, w tѣj mierze objawionej, przekonała się niemniej Rada, że stan rzeczy, który istniał w r. 1843, kiedy podobało się JEHO CESARSKIEJ MOŚCI objawić Wolę Swą co do miast, od tego czasu się zmienił, a w szczególności, że wydana w r. 1848 Ustawa o wyrobie i sprzedaży wódki, skutecznie już wpłynęła na powściągnięcie pijaństwa, które stopniowo pomiędzy klasą rolniczą, zmniejszać się zaczyna.

Z tego powodu uznała Rada, że postępując w duchu rozkazu Najwyższego, nie pozostaje jѣj, jak ponowić wydane do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych polecenie, iżby erygowania nowych miasteczek, z osobistych jedynie widoków dziedziców, nie dozwalała; gdyby zaś ze względów uzasadnionych, udzielanie nowych przywilejów na erygowanie miast miejsce mieć miało, żeby w tym razie stanowiła wyższe od dotychczasowych opłaty na utrzymanie administracyi miejskiej, któreby, z jednej strony porządniejszy bieg służby zapewniały, a z drugiej, odstręczały od żądania przywilejów, istotną potrzebą nieusprawiedliwionych. Nadto zastrzegła Rada, żeby przy każdej wydarzonej sposobności, ilekroć to zgodnie z przepisami, bez naruszenia praw osób trzecich, nastąpić może, Kommissya o zmniejszenie liczby miasteczek istniejących, się starała.

Zgodno z protokółem

Sekretarz Stanu,

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *T. Le Brun.*

Nr. 4592.

№ 5.

О обращеніи мѣстечка Добре въ селеніе.

(13 (25) Мая 1852 года).

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I.

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО

и проч. и проч. и проч.

Совѣтъ Управленія Царства⁽¹⁾

Принявъ во вниманіе, что находящееся въ Станиславскомъ уѣздѣ, Варшавской губерніи, мѣстечко Добре, состоящее изъ 35 домовъ и 439 жителей, занимающихся преимущественно земледѣліемъ, пришло въ упадокъ, безъ всякой надежды на улучшеніе своего будущаго быта, Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

⁽¹⁾ *Примѣчаніе.* Настоящее постановленіе помѣщено въ Сборникъ потому, что оно указываетъ на причины и послѣдствія обращенія города въ селеніе.

№ 5.

O zamianie miasteczka Dobre na osadę wiejską.

(dnia 13 (25) maja 1852 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

RADA ADMINISTRACYJNA KRÓLESTWA⁽¹⁾.

Zważywszy, że dotychczasowe miasteczko Dobre, w gubernii Warszawskiej, powiecie Stanisławowskim położone, składające się z 35 domów i 439 mieszkańców, trudniących się głównie rolnictwem, jest w stanie upadku, i nie rokuje żadnej nadziei podniesienia się w przyszłości, na przedstawienie w tej mierze, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych uczynione, postanowiła i stanowi:

⁽¹⁾ *Uwaga.* Postanowienie to umieszcza się w Zbiorze, jako wskazujące powody i skutki zamiany miasta na osadę wiejską.

Статья 1.

Мѣстечко Добре, Станиславовскаго уѣзда, Варшавской губерніи, согласно просьбѣ владѣльца и жителей, съ 20 Декабря (1 Января) 185²/₃ года, обращается въ селеніе, коимъ съ того времени и должно быть признаваемо; что однако же ни въ чемъ не измѣняетъ тѣхъ законныхъ соотношеній, какія доселѣ между владѣльцемъ и тамошними жителями существовали и существуютъ.

Статья 2.

Предоставленные помянутому мѣстечку ярмарки и торги съ 20 Декабря (1 Января) 185²/₃ года отмѣняются.

Статья 3.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Финансовъ и Казначейства и Юстиціи, каждой по принадлежности.

Варшава, 13 (25) Мая 1852 года.

Намѣстникъ, Генераль Фельдмаршалъ

(подписано) *Князь Варшавскій.*

№. 3,920

Артикулъ 1.

Miasteczko Dobre, w powiecie Stanisławowskim, w skutek prosby dziedzica i mieszkańców, zamienione zostaje, od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 185²/₃ roku, na osadę wiejską, i za taką od téj daty ma być uważane; co jednak nie zmienia w niczemъ stosunków prawnych, jakie dotąd, między dziedzicem i tamiecznymi mieszkańcami, zachodziły i zachodzą.

Артикулъ 2.

Jarmarki i targi temuż miastu nadane, z dniem 20 Grudnia (1 Stycznia) 185²/₃ r., uchylają się.

Артикулъ 3.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które ma być pomieszczone w Dzienniku Praw, Kommissyom Rządowym: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Przychodów i Skarbu, oraz Sprawiedliwości, w czymъ do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, dnia 13 (25) Maja 1852 r.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek

(подписано) *Xiąże Warszawski.*

№. 3,920.

ГЛАВА VII.

О переходъ Казенныхъ или свободныхъ городовъ въ частное владѣніе.

В в е д е н і е.

При переходъ казеннаго или свободнаго города въ частное владѣніе, городъ сохраняетъ все права и привилегіи, коими пользовался въ качествѣ свободнаго города, ибо перемѣна владѣльца не можетъ нарушать правъ постороннихъ лицъ⁽¹⁾.

№ 1

О правахъ, служащихъ казеннымъ городамъ, переходящимъ въ частныя руки.

Сеймовое постановленіе 1768 года, въ главѣ: „*условія при перемѣнѣ собственника въ имѣніяхъ*“, включаетъ въ себя слѣдующее правило:

„Такъ какъ между имѣніями, переходящими въ другія руки, находятся и мѣстечка, состоящія на королевскихъ правахъ,

⁽¹⁾ Статья 1165 Гражданскихъ Законовъ.

TYTUŁ VII.

О przechodzie miast rządowych czyli wolnych w prywatne posiadanie.

W s t ę p.

W razie przejścia miasta wolnego czyli rządowego w prywatne posiadanie, miasto to zachowuje wszelkie swe prawa i przywileje, jakich w charakterze miasta wolnego używało; gdyż przemiana właściciela nie ma naruszać praw osób trzecich⁽¹⁾.

№ 1.

O prawach służących miastom rządowym, przy zamianie ich z prywatnymi dziedzicami.

Konstytucya z r. 1768 pod tyt.: *Ostrzeżenie dóbr idących w zamianę*, zawiera przepis następujący:

„Ponieważ zaś między dobrami ku zamianie determinowanemi i miasteczka zawierają się na prawach królewskich ufun-

⁽¹⁾ Art. 1165 Kod. Cyw.

то таковыя и впредь, въ предѣлахъ своихъ, оставляются, подѣ Нашимъ Королевскимъ покровительствомъ, согласно мѣстнымъ привилегіямъ, и должны состоять въ вѣдѣніи нашихъ Ассесорскихъ Судовъ.“

Въ статѣ 9 сеймоваго постановленія 1775 года, въ главѣ „*Староства и Королевщины*“, сказано:

„Для обезпеченія общественныхъ суммъ и предохраненія оныхъ отъ ущерба, оставляются неприкосновенными все права и преимущества, сопряженныя съ поземельною собственностію, съ данинами и рабочими повинностями, на основаніи давнихъ правъ и привилегій мѣщанамъ и крестьянамъ, проживающимъ нынѣ и впредь могущимъ поселиться, на правахъ данины или рабочей повинности, во всехъ городахъ, деревняхъ, старыхъ и новыхъ посадахъ, и на всехъ королевскихъ земляхъ. Настоящій переходъ эмфитевтическихъ правъ въ королевскихъ имѣніяхъ не можетъ, ни подѣ какимъ видомъ, отмѣнять или нарушать того, что имъ присвоено.“

dowane; więc aby te, w okręgu tylko swoim będące pod protekcją Naszą Królewską, podług przywilejów locationis zostawały, i do sądów Naszych Assesorskich należały, mieć chcemy.”

* Konstytucya z roku 1775 „*Starostwa i Królewszczyzny*” w ustępie 9, wyrzekła:

„ażeby summ publicznych wieczyście było ugruntowane bezpieczeństwo, i fundusze onych nigdy żadnemu nie podlegały uszczerbkowi, wszystkich w miastach, wsiach, nowych i starych osadach, i na wszelkich gruntach królewskich mieszczan i poddanych, pod prawem daniny i powinności roboczej teraz osiadłych i na potem osiadać mających, przywileje, prawa, tak względem osiadłości gruntowych, jako téż względem danin i powinności roboczych, tudzież wszelkie wolności, dawnemi prawami i przywilejami onym nadane, w całości zachowane mieć chcemy, i że ta teraźniejsza dóbr królewskich in jure emphiteusis przemiana, pod żadnym pretekstem praw onym służących odmieniać, ani naruszać nie powinna, ostrzegamy.”

ГЛАВА VIII.

О взаимныхъ отношеніяхъ между владѣльцами и жителями частныхъ городовъ.

Введеніе.

Отношенія между владѣльцами и жителями частныхъ городовъ основаны:

- 1) или на древнихъ королевскихъ привилегіяхъ, если королевскій городъ перешелъ въ частныя руки;
- 2) или же на локаціонныхъ привилегіяхъ, предоставленныхъ городу частными владѣльцами и утвержденными эрекціонными привилегіями Короля.
- 3) или наконецъ, на совершенныхъ владѣльцами въ подлежащемъ городскомъ суду позднѣйшихъ привилегіяхъ, опредѣляющихъ права и обязанности жителей къ вотчиннику.

Сеймовымъ постановленіемъ 1793 года, въ главѣ „о городахъ Ръчипосполитой,“ права жителей обезпечены разъ навсегда отъ всевозможныхъ злоупотребленій со стороны владѣльцевъ, такъ какъ пунктъ 4. ст. 3 сказано:

„Мѣщанинъ не можетъ быть привлекаемъ къ исполненію какихъ либо частныхъ работъ и повинностей, кромѣ тѣхъ, кои поименованы въ привилегіяхъ, за исключеніемъ необходимыхъ для общественной безопасности, какъ-то: во время пожара и наводненія; въ такихъ случаяхъ, каждый мѣщанинъ обязанъ исполнять приказанія Городоваго Магистрата“ и въ пунктъ 7:

TYTUŁ VIII.

O stosunkach dziedziców miast prywatnych z ich mieszkańcami.

Wstęp.

Stosunki te opierają się:

- 1) albo na dawnych przywilejach królewskich, jeżeli miasto królewskie przeszło w prywatne posiadanie;
- 2) albo na przywilejach lokacyjnych, przez dziedziców prywatnych miastu nadanych, a przez przywilej erekcyjny Króla potwierdzonych;
- 3) albo na późniejszych nadaniach dziedziców, w aktach właściwego grodu zeznanych (oblatowanych), w których to przywilejach lub nadaniach, prawa i obowiązki mieszkańców miasta względem dziedzica, były określone.

Konstytucya z r. 1793 pod tytułem: „miasta Rzeczypospolitej“ zabezpieczyła na zawsze prawa mieszkańców od możliwych nadużyć dziedziców w art. 3, ustępie 4, temi słowy:

„Mieszczanin do żadnych robót ani posług prywatnych, nad opis przywilejów, pociągany być nie może, wyjąwszy niebezpieczeństwa wszelkie, ogół dotykające, jako to ratunku od ognia, wody, w których to przypadkach, każdy mieszczanin, rozkazy Magistratu dopełniać jest obowiązany“.

i w ustępie 7:

„Если городъ или мѣстечко будутъ признавать себя обремененными назначеніемъ съ нихъ, по лustrации, данинъ и другихъ налоговъ выше привилегій, то они вправъ жаловаться Задворнымъ Судамъ, рѣшенія которыхъ, уменьшающія размѣръ данинъ и налоговъ, Мы, вполнѣ утверждаемъ, повелеваемъ Казеннымъ Коммисіямъ, по предъявленіи прѣговора Задворнаго Суда, отменить онымъ статью дохода считать несуществующею и освободить старостовъ и другихъ владѣльцевъ королевскихъ имѣній отъ взноса кварты.“

Согласно нижеподписанному предписанію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 27 Февраля 1822 года, за N 303/1126, прежнія эрекціонныя и локаціонныя привилегіи, и нынѣ вполнѣ сохраняютъ законную и обязательную силу.

Существовавшія, до введенія въ 1808 году Гражданскаго Уложенія, данины и работы, на сколько оны не противурѣчаютъ статьѣ 686 этого Уложенія, оставлены и на будущее время, въ силу ниже приведенной ст. 9 Королевской грамоты отъ 10 Октября 1809 года.

Наконецъ, перемѣны въ сказанныхъ отношеніяхъ и введеніе новыхъ условій зависятъ отъ взаимнаго соглашенія между владѣльцемъ и жителями города, на основаніи общихъ гражданскихъ законовъ.

Кiedyby miasto lub miasteczko lustracją którą, w jakiegokolwiek nazwiska daninie, czy opłacie, nad opis przywilejów sobie służących, rozumiało się być ukrzywdzonem, tedy, o takowe pokrzywdzenie swoje, w Sądach zadwornych czynić będzie mogło, w których, od jakiej opłaty, czy daniny uwolnionem zostanie, od tej i My uwalniamy — i Kommissyom Skarbowym zalecamy: aby za okazaniem sobie takowego dekretu, uchylony przezeń artykuł intraty za niebyły deklarowała, i od opłaty z niego kwarty, Starostę, bądź jakiegokolwiek possessora Królewskiej, uwolniła“.

Obecnie przywileje dawne erekcyjne i lokacyjne zachowały między stronami całkowitą moc prawną i obowiązującą, jakto uznała Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 27 lutego 1822 r. Nr. 303/1126, które się poniżej umieszcza.

Daniny zaś i robocizny, które istniały przed wprowadzeniem w r. 1808 Kodeksu Cywilnego, i nadal utrzymane zostały, na zasadzie dekretu królewskiego z dnia 10 Października 1809 r. artykułu 9, poniżej podanego, o ile zasadzie art. 686 K. Cyw. nie są przeciune.

Wreszcie, zmiana tych stosunków, oraz zaprowadzenie nowych, zależy od umów, między właścicielem miasta a jego mieszkańcami zawieranych, na zasadzie ogólnego prawa cywilnego.

Nº 1.

О ненарушимости правъ, приобрѣтенныхъ до 1 Мая 1808 года.

Выпущена изъ Королевской грамоты отъ 10 Октября 1809 года.

Статья 9.

Права, вполне приобрѣтенныя (Jura quaesita) до 1 Мая 1808 года, къ осуществленію которыхъ не требуется никакого юридическаго дѣйствія, на основаніи Кодекса Наполеона, не могутъ быть ни нарушаемы, ни отмѣняемы.

Всѣ дѣйствія, совершенныя законнымъ порядкомъ до 1 Мая 1808 года, не могутъ быть нарушаемы подъ предлогомъ, основаннымъ будто бы на Кодексѣ Наполеона, развѣ лишь тогда, когда подобныя дѣйствія рѣшительно противны буквѣ закона (Jus prohibitivum) напр: въ случаяхъ, касающихся крѣпостнаго права или рабства, вовсе уничтоженныхъ конституціею.

Nº 1.

О niewzruszalności praw przed dniem 1 Maja roku 1808 nabytych.

Wyciąg z Dekretu Królewskiego z d. 10 Października 1809 r.

Artykuł 9.

Prawa przed dniem 1 Maja roku 1808 zupełnie nabyte (Jura quaesita), do których osiągnięcia nie potrzeba żadnego dalszego stanowczego czynu, nie mogą być wzruszane, ani nadweryżane na zasadzie kodexu Napoleona.

Wszelkie czynności przed dniem 1 Maja roku 1808 ważne uzupełnione, nie mogą być wzruszanemi, pod pozorem powziętym z Kodexu Napoleona, chyba gdzieby czynnościom takowym zakaz wyraźny prawa (Jus prohibitivum) był przeciwny, jak na przykład co do poddaństwa lub niewoli, które konstytucya zupełnie znosi.

N° 2.

О взиманіи платы съ консенсовъ въ пользу городскихъ кассъ и воспрещеніи взимать таковую владѣльцамъ городовъ.

(19 Ноября 1811 года)

Пречекту Краковскаго Департамента. (1)

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ.

Изъ рапорта Вашего отъ 26 прошлаго мѣсяца я съ неудовольствіемъ удостовѣрился въ сдѣланномъ мнѣ донесеніи о приостановленіи взноса въ городскія кассы платы съ консенсовъ, взиманіе коей, въ виду усиленія источниковъ дохода на городскія надобности, предписано было прежнимъ правительствомъ. Я полагаю, что главная причина, по которой городскія кассы лишились сказанной суммы, заключается въ пренебреженіи мѣстными административными властями постановленій о томъ бывшаго правительства, которыя, какъ изданныя для пользы городовъ и неотмѣненныя настоящимъ правительствомъ, должны бы оставаться въ полной силѣ. Поэтому меня удивляетъ, что Вы, на котораго, по закону, возложено особенное попеченіе о городскихъ фондахъ, не обратили вниманія

(1) *Примѣчаніе.* Настоящее распоряженіе помѣщено въ Сборникъ потому, что въ немъ заключается правило, не позволяющее владѣльцамъ городовъ взимать плату съ консенсовъ, которая исключительно принадлежитъ городской кассѣ.

N° 2.

O pobieraniu opłat od konsensów na rzecz Kass Miejskich i wzbronieniu pobierania takowych przez dziedziców miast prywatnych.

(d. 11 Listopada 1811 r.)

do

W. Prefekta Departamentu Krakowskiego (1).

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Z przykrością wyczytał w raporcie W. Prefekta pod dniem 26 z. m. potwierdzenie uczynionego sobie doniesienia: o wstrzymaniu opłat od koncessyów do Kass Miejskich, które Rząd zeszły, troskliwy o zasilenie tychże Kass i pomnożenie funduszków na użytek publiczny i dobro miast służyć mających, pobierać zalecił. Dostrzega Minister Spraw Wewnętrznych, iż główną przyczyną pozbawienia tego funduszu Kass Miejskich, jest zaniebdanie urządzeń w tej mierze Rządu zeszłego przez Władze Administracyjne miejscowe, które to urządzenie, na korzyść miast postanowione, a od Rządu teraźniejszego nie zmienione, w swęj całej mocy zachować należało. Zadziwiło zatem nie pomału Ministra Spraw Wewnętrznych, iż okoliczność tak ważna, bo dobro miast interesująca, uszła baczności W. Prefekta, któremu prawo

(1) *Uwaga.* Rozporządzenie to umieszcza się w Zbiorze, jako wskazujące zasadę, iż dziedzic miasta nie ma prawa do opłat od konsensów, jedynie kassie miejskiej należnych.

на обстоятельство, столь важное и относящееся непосредственно къ благосостоянію городовъ.

Я не понимаю, что было причиною отмѣненія таковыхъ платъ отъ концессіи по установленіи патентовой подати. Всякій житель города, желающій завести торговлю, фабрику и т. п., получаетъ нато отъ Правительства концессію, которою дозволяется ему заводить оную. Плата за эту концессію не имѣетъ ничего общаго съ патентною податью, которую вносятъ ежегодно въ Государственное Казначейство всякій купецъ, ремесленникъ, художникъ и проч.

Получающій концессію на какойнибудь родъ промышленности, отъ котораго онъ можетъ въ какомънибудь городѣ ожидать прибыли, справедливо обязанъ вносить въ городскую кассу извѣстную сумму на общественныя потребности того города, котораго онъ житель и въ которомъ онъ, пользуясь покровительствомъ законовъ и привилегій, можетъ безпрепятственно вести избранный имъ родъ жизни.

Такъ-какъ учрежденіе таковыхъ платъ бывшимъ правительствомъ и взиманіе оныхъ въ пользу городскихъ кассъ не было отмѣнено настоящимъ Правительствомъ и существуетъ до сихъ поръ въ нѣкоторыхъ прежнихъ департаментахъ, то и правила о таковыхъ платахъ, изданныя въ 1802 г. Бреславльскою Камерою, должны бы имѣть силу по прежнему.

Владѣльцы помѣщичьихъ городовъ ни подъ какимъ видомъ не имѣютъ права требовать таковыхъ платъ, которыя назначены единственно для пользы общественной, а не частной. Вслѣдствіе этого, Вы имѣете не допускать впредь такого злоупотребленія, а между тѣмъ предписать, согласно постановленіямъ о томъ бывшаго правительства, взимать таковыя платы въ городскія кассы въ уѣздахъ Пилицкомъ и Лелѣвскомъ такъ-какъ это было тамъ постановлено прежде. Точное исполненіе этого Вы имѣете строго подтвердить Подпрефекту. Что же касается прочихъ уѣздовъ и департаментовъ, то я предоставляю себѣ

существеннѣею опеку и чуваніе надъ zabezпеченіемъ funduszów miejskich powierzyć.

Не поимую Minister Spraw Wewnętrznych co było przyczyną zniesienia podobnych opłat od koncessyów, za ustanowieniem podatku patentowego. Wszakże każdy z mieszkańców miasta, chcący zakładać handel, fabrykę, szynk, etc. zyskuje wprzód konsens od Rządu, pozwalający mu takowego założenia, opłata takowego pozwolenia nie ma nic wspólnego z podatkiem patentowego, który każdy kupiec, artysta, professyonista etc. corocznie do Kassы publicznej opłaca.

Zyskujący konsens na pewny sposób przemysłu, z którego zysku w mieście spodziewać się może, słusznie był obowiązany opłacać pewne quantum do kassy Miejskiej na fundusz publiczny miastu, którego był mieszkańcem, i gdzie pod opieką praw i przywilejów, sposobu życia przez siebie obranego spokojnie mógł używać.

Ponieważ urządzenia względem takowych opłat Rządu zeszłego i zwyczaj pobierania onych na użytek kass Miejskich przez Rząd dzisiejszy nie zmienione, dotąd w innych dawnych Departamentach exystują, z tego względu i przepisy kamery Wrocławskiej co się tycze tych opłat w r. 1802 wydane, zachowane być były powinny. Dziedzice miast szlacheckich pod żadnym pretextem wymagać rzeczonych opłat nie mają prawa, które jedynie na użytek publiczny, lecz nie prywatny były dozwolone. W. Prefekt przeto nadal temu zapobieczyć nie zaniedba; tymczasem zaś wydaniem stosownych do przepisów Rządu zeszłego urządzeń, względem pobierania takowych opłat do Kass Miejskich do powiatów: Pilickiego i Lelowskiego, w których takowe przepisy już exystowały, zatrudni się, i ściśle wykonanie Podprefektem najmocniej poleci; co zaś do innych powiatów

сдѣлать въ послѣдствіи надлежащее по этому предмету распоряженіе.

Что касается недоимокъ сказанныхъ платъ съ 1807 года, то Городовымъ Совѣтамъ предоставляется въ казенныхъ городахъ взыскивать оныя законнымъ порядкомъ, въ помѣщичьихъ же городахъ въ случаѣ, когда владѣльцы оныхъ не захотятъ возвратить ихъ городскимъ кассамъ,—добровольно домогаться этого передъ судомъ.

О мѣрахъ, принятыхъ Вами вслѣдствіе настоящаго моего предписанія, Вы имѣете мнѣ донести.

Варшава, 19 Ноября 1811 года.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ

(подписано) *И Луиеский.*

N 157/328.

N° 3.

О городахъ, пользующихся съ давняго времени названіемъ города, но не имѣющихъ на то привилегій.

(27 Февраля 1822 года.)

Подляской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Вслѣдствіе представленія Воеводской Коммисіи, отъ 8 Февраля с. г., за N 27,915, Правительственная Коммисія симъ объявляетъ, что, какъ изъ приложенныхъ къ сказанному представленію документовъ видно, что городъ Влодава пользуется уже три

i Departamentów, wydanie stosownych urzędzeń w tym przedmiocie Minister Spraw Wewnętrznych później sobie zastrzega.

Co się zaś tyczy zaległości tychże opłat od r. 1807, Rady Miejskie względem ściągnięcia onych w miastach narodowych przyzwoite przedsięwziąć mogą kroki; co się zaś tyczy miast dziedzicznych, jeżeli posiadacze onych dobrowolnie takowych zwrotów do kass Miejskich nie zechcą, Rady Miejskie mają sobie zostawioną drogę processu do poszukiwania zwrotu.

O skutku przedsięwziętych przez W. Prefekta środków ku dopełnieniu niniejszego reskryptu, stosownego rapportu Minister Spraw Wewnętrznych oczekiwać będzie.

W Warszawie, dnia 11 Listopada 1811 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

(podpisano) *J. Łuszczewski.*

Nr. 157/328.

N° 3.

О miastach, które od dawna tytułu miasta używają, lecz nie posiadają na to przywileju.

(d. 27 Lutego 1822 r.)

do

Kommissyi Województwa Podlaskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Na przełożenie Kommissyi dnia 8 Lutego r. z. Nr. 27,915 oświadcza, iż gdy z załączonych przy témże annexów okazuje się, że miasto Włodawa od trzech wieków używa już tytułu i praw miasta; wydawanie przeto nowego przywileju locationis et ere-

столѣтія названіемъ и правами города, то въ выдачѣ на это новой привилегіи не предстоить надобности. Имѣя при семъ въ виду, что всѣ города находятся нынѣ въ вѣдѣніи Правительства и не иначе, какъ съ его разрѣшенія, могутъ совершаться договоры, касающіеся городскихъ фундушей, проектъ же новаго договора, представленный повѣреннымъ владѣльца города Влодавы, не заключаетъ въ себѣ никакихъ выгодъ для городской гмины, Правительственная Коммисія, оставляя настоящее дѣло въ прежнемъ положеніи, не считаетъ нужнымъ дѣлать по сему предмету новыхъ распоряженій.

Варшава, 27 Февраля 1822 года.

Министръ Предѣдательствующій

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 303/1,126.

N° 4.

Объ ипотечномъ обезпеченіи взаимныхъ обязанностей города и владѣльца.

(6 Ноября 1826 года)

Въ

Коммисію Калишскаго Воеводства

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

На представленіе Воеводской Коммисіи отъ 5 Октября сего года, за N 38,878, о обезпеченіи кассы города Здунской-воли правъ, дарованныхъ ей Эрекціоннымъ актомъ, Правитель-

ctiois byłoby zbytęcznѣm. Źe zaš miasta zostaję teraz pod administracyą Rządu; wszelkie przeto układy o ich funduszѣ, dziać się tylko mogę za wiedzą i zezwoleniemъ tegoŹ Rządu; a poniewaŹ projekt do układu nowego przez Plenipotentę dziedzica miasta Włodawy podany, Źadnychъ gminie tegoŹ miasta nie zapewnia korzyšci, Kommissya Rządowa przeto, zostawującъ rzeczy w stanie jak były, nie widzi potrzeby Źadnychъ w tѣj mierze wydawać nowychъ zarządzeń.

W Warszawie, dnia 27 Lutego 1822 r.

Ministerъ Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 303/1,126.

N° 4.

O hypotecznѣmъ zabezpieczeniu wzajemnychъ obowiązkówъ miasta i dziedzica.

(d. 6 Listopada 1826 roku).

do

Kommissyi Województwa Kaliskiego

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCHъ I POLICYI.

Na przedstawienie Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 5 Października b. r. Nr. 38,878, w przedmiocie zabezpieczenia praw Kassy miasta Zduńskiej Woli, przywilejemъ erekcyjnymъ nada-

ственная Коммисія, возвращая при семъ приложение, объявляетъ, что вотчинный владѣлецъ поименованнаго города справедливо требуетъ, чтобы не только его обязанности для города, но и взаимныя обязанности города для него, были обезпечены въ ипотеку; а потому Воеводской Коммисіи слѣдуетъ, согласно Учрежденію Муниципальныхъ должностей, а именно ст. 71 и 75 постановленія отъ 3 Февраля 1816 года, а равно ст. 12 постановленія отъ 30 Мая 1818 года, предписать Муниципальному Правленію города Здунской-воли явиться въ своемъ составѣ, вмѣстѣ съ вотчиннымъ владѣльцемъ, въ ипотеку и признать слѣдующія ему по вышеказанному акту отъ города повинности.

Варшава, 6 Ноября 1826 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Θ. Мостовскій,*

N. 115/567.

nych, przy zwrocie annexu oświadcza: iż dziedzic tego miasta, słusznie żąda, żeby obok swoich obowiązków dla miasta, wzajemne obowiązki miasta dla niego, były w hipotece zawarowane; wypada więc ze strony Kommissyi Wojewódzkiej, stosownie do organizacyi Urzędów Municypalnych, mianowicie art. 71 i 75 postanowienia z dnia 3 Lutego 1816 r., tudzież art. 12 postanowienia z dnia 30 Maja 1818 r., upoważnić Urząd Municypalny miasta Zduńskiej Woli, aby stanawszy w składzie swoim wraz z dziedzicem w hipotece, przyznał mu powinności, wedle przywileju od miasta należące.

W Warszawie, dnia 6 Listopada 1826 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 115/567.

ГЛАВА IX.

О порядкѣ разрѣшенія споровъ между владѣльцами и жителями частныхъ городовъ.

В в е д е н і е.

Означеннаго рода споры, какъ возникающіе между частными лицами, подлежатъ судебному разбирательству, въ обыкновенномъ порядкѣ; но Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, по праву покровительницы городовъ, поручаетъ Прокуратори въ Царствѣ оказывать законную защиту общественнымъ интересамъ городской гмины.

№ 1.

О порядкѣ рѣшенія споровъ, возникающихъ между мѣщанами и владѣльцемъ города относительно повинностей.

(28 Августа 1820 года)

Люблинской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Въ отвѣтъ на рапортъ отъ 12 истекшаго Іюля, за N. 18,877, Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что ни Воеводская Коммисія, ни Бургомистры частныхъ городовъ, ни въ какомъ случаѣ не должны вмѣшиваться въ споры, возникающіе между

TYTUŁ IX.

О заłatwianiu sporów, wynikających ze stosunków właścicieli miast prywatnych z ich mieszkańcami.

W s t ę p.

Spory w tym przedmiocie, jako między stronami prywatnemi, ulegają rozpoznaniu sądów zwyczajnych; Kommissya zaś Rządowa Spraw Wewnętrznych, z tytułu opieki nad miastami, wzywa Prokuratoryę w Królestwie, aby w interessach obchodzących ogół gminy miejskiej, przynosiła miastu prawną obronę.

№ 1.

О способе rozpoznawania sporów między mieszkańcami a dziedzicem miasta, o różne powinności.

(d. 28 Sierpnia 1820 r.)

do

Kommissyi Województwa Lubelskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W odpowiedzi na rapport daty 12 Lipca r. b. Nr. 18,877 oświadcza: iż Kommissya Wojewódzka, a témbardziej Burmistrze, po miastach dziedzicznych ustanowieni, pod żadnym względem nie mogą się wdawać w prywatne stosunki, jakie między mie-

мѣщанами и владѣльцемъ города о поземельныхъ повинностяхъ, такъ какъ дѣла этого рода подлежатъ исключительно судебному разбирательству.

Варшава, 28 Августа 1820 года.
Предѣдательствующій Министръ
(подписано) *Θ. Мостовскій*.
N. 398/1,693.

N° 2.

О спорахъ судебнымъ порядкомъ между мѣщанами и владѣльцемъ города.

(24 Сентября 1828 года)

Подляской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полици.

На представленіе отъ 3 сего Сентября, за N. 32,130, которымъ Воеводская Коммисія испрашиваетъ разрѣшенія объ утвержденіи частнаго распоряженія по предмету взиманія сбора съ пекарей и торгующихъ мукою въ г. Соколовѣ, Правительственная Коммисія, съ возвращеніемъ приложеній, увѣдомляетъ, что, такъ-какъ города въ Царствѣ Польскомъ устанавливаемы были верховною властью, и потому владѣльцы не имѣли права облагать жителей налогами, то Инструктаръ 1777 года, впредь до утвержденія онаго подлежащею властью, не можетъ быть обязательенъ.

Но, какъ такіе Инструктары не уничтожены Правительствомъ, по той причинѣ, что вмѣстѣ съ ними (не смотря на ихъ

szkańcami a dziedzicem o różne powinności dworowi zachodzą; wszelkie bowiem spory ztąd wynikające, jedynie rozpoznaniu sądowemu ulegają.

W Warszawie, dnia 28 Sierpnia 1820 r.
Minister Prezydujący,
(podpisano) *T. Mostowski*.
Nr. 398/1,693.

N° 2.

O sporach między mieszkańcami miast i dziedzicem w drodze sądowej.

(d. 24 Września 1828 r.)

do
Kommissyi Województwa Podlaskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Na przedstawienie Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 3 Września r. b. Nr. 32,130 o zatwierdzenie urządzenia prywatnego do poboru opłaty od piekarzów i mączarzów w m. *Sokolowie*, przy zwrocie annexów oświadczą, iż w Królestwie Polskiem erekcyje miast należały do władzy Królów, i ztąd dziedzice opłat na mieszkańców wprowadzać nie byli mocni; a zatem i Instruktarz z roku 1777 nie jest obowiązującym, jak tylko przez władzę właściwą nie był zatwierdzony.

Jeżeli zaś Rząd Instruktarzów takich nie chce uchylać, z powodu, że z niemi (lubo nielegalnemi) majątki przeszły

незаконность) имѣнія перешли въ другія руки; то главнѣе по-
сему обстоятельство это слѣдуетъ покаместъ оставить въ насто-
ящемъ положеніи, а предъявляемые жителями или гминами
споры надлежитъ предоставлять судебному разбирательству,
безъ вмѣшательства административныхъ властей. Засимъ не
подлежать утверженію тарифы и тѣмъ болѣе частныя распо-
ряженія о взиманіи помянутыхъ сборовъ.

Варшава, 24 Сентября 1828 года.

Предсѣдательствующій Министръ

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 58/252.

w trzecie ręce, to staje się główną przyczyną do pozostawienia
rzeczy do czasu *in statu quo*, w którym to czasie spory mie-
szkańców lub gmin do właściwej drogi sądowej należy odsyłać,
a w rozpoznanie ich administracyjnie nie wdawać się; Taryfły
zaś, a tém bardziej urządzenia prywatne do poboru opłat, za-
twierdzone być nie mogą.

W Warszawie, dnia 24 Września 1828 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 58/252.

ОТДѢЛЪ II.

О ГОРОДСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ И ГОРОДСКИХЪ ФУНДУШАХЪ.

ГЛАВА I.

Объ экономическѣхъ кассахъ, представляющихъ собою городскія гмины по отношенію къ принадлежащимъ имъ фондушамъ.

Введеніе.

Все то, что служитъ къ общимъ пользамъ и цѣлямъ всей гмины и что притомъ ни въ какомъ случаѣ не можетъ быть обращено на увеличеніе доходовъ частныхъ ея членовъ, называется собственностью гмины, ея имуществомъ или фондушемъ. Городскія экономическія кассы въ хозяйственномъ управленіи городовъ Царства Польскаго представляютъ собою собственность или фондуши подлежащихъ городскихъ гминъ; слѣдовательно и выраженія: „собственность города, городскіе фондуши“, принимаются въ значеніи собственности или фондуша городской экономической кассы.

Сеймовое постановленіе 1793 года, въ отдѣлѣ о городахъ Речи-посполитой, опредѣлило и обезпечило городскую собственность въ ст. 1 пунктъ 2, который помѣщенъ въ 1 отдѣлѣ, подъ №. 1.

DZIAŁ II.

O WŁASNOŚCI I FUNDUSZACH MIEJSKICH.

TYTUŁ I.

O Kassach Ekonomicznych, reprezentujących Gminy miejskie, pod względem ich funduszków.

Wstęp.

Własnością Gminy, czyli jej majątkiem i funduszem, jest to wszystko, co na ogólny użytek i wspólne cele całej Gminy służy, i co, w żadnym razie, na powiększenie dochodu pojedynczych jej członków, obracaniem być nie może.

W zarządzie gospodarczym miast Królestwa, Kassy Ekonomiczne Miejskie reprezentują własność i fundusze respective Gmin miejskich. Wyrażenia zatem: własność miasta, fundusze miejskie, jedno znaczą co własność lub fundusz Kassy Ekonomicznej miejskiej.

Konstytucya sejmowa z r. 1793 pod tytułem „miasta Rzeczypospolitej“ określiła i ubezpieczyła własność miejską w art. 1, ustępie 2, który zamieszczono w Dziale 1, Tytuł 1, pod Nr. 1.

N° 1.

О юридическомъ значеніи слова гмина и о томъ, что именно слѣдуетъ считать гминною собственностію.

(17 Мая 1817 года)

Въ

Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

ГЕНЕРАЛЬНАЯ ПРОКУРАТОРІЯ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.

Вслѣдствіе поданнаго Францомъ Жуковскимъ прошенія о назначеніи законной защиты крестьянамъ деревни Недежова въ качествѣ гмины, по спорному дѣлу о правѣ свободной рубки въ лѣсахъ имѣнія Лащовки, представленному въ Верховный Судъ, и усматривая какъ изъ настоящаго, такъ и изъ другихъ подобныхъ случаевъ, что, въ избѣжаніе часто встречающихся вслѣдствіе различныхъ и произвольныхъ понятій о значеніи гмины недоумѣній, необходимо опредѣлить различіе между гминою, получающею это названіе отъ политическаго раздѣленія страны, и между гминою, которой въ юридическомъ языкѣ присвоено это имя въ смыслѣ общаго пользованія нераздѣльнымъ фундушемъ, какъ соединеніе людей для одной общей цѣли,—Генеральная Прокураторія, представляя о положеніи дѣла относительно интереса частнаго, вмѣстѣ съ тѣмъ имѣть честь просить:

I. объ изданіи общаго постановленія для руководства во всѣхъ подобныхъ случаяхъ.

II. Что касается до необходимости установить различіе между гминами въ юридическомъ значеніи и между гминами

N° 1.

Określenie znaczenia prawnego wyrazu Gmina i wyjaśnienie, co należy uważać za majątek gminny.

(dnia 17 maja 1817 r.).

do

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji.

PROKURATORYA GENERALNA W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Odebrawszy od Franciszka Żukowskiego prośbę, o dodanie assystencyi prawnej włóścianom wsi Nedeżowa, jako Gminie, w sporze (względem wolnego wrębu w lasach dóbr Łaszcówki) przed Sąd Najwyższy wytoczonym, i tak z téj, jako téż z podobnych okazji spostrzegając, iż (dla usunięcia wątpliwości, jakie się rodzą z rozmaitych wyobrażeń, do znaczenia gminy dowolnie przywiązywanych) potrzebnemi są wyraźne odznaczenia gminy, z politycznego podziału kraju imie biorąc, od gminy, która z wspólnego posiadania nierozdzielного funduszu (jako stowarzyszenie osób, ku wspólnemu celowi, w języku prawnym *nazwisko gminy* otrzymała; ma honor (przy przedstawieniu stanu rzeczy, co do partykularnego interesu), domieścić prośbę:

I. o wydanie *Declaratorii*, któreby za правило w postępowaniu dla Prokuratury Jeneralnej w podobnych zdarzeniach służyć mogło.

II. Co do potrzeby odznaczenia gmin w znaczeniu prawnym, od gmin w znaczeniu administracyjnym, a administrato-

въ значеніи административномъ, а также между администраторами гминнаго имущества и войтами, имѣющими административно-полицейскую власть; то опыты удостовѣряетъ, что войты, будучи вмѣстѣ владѣльцами имѣній, раздѣленныхъ на политическія гмины, нерѣдко, подъ предлогомъ наблюденія за благосостояніемъ гмины и какъ-бы во вниманіи къ тому, что ихъ имѣніе представляетъ юридическую гмину, подвергаютъ собственныя свои дѣла государственной защитѣ.

Посему Генеральная Прокуратура, имѣя въ виду возложенныя на нее Высочайшимъ повелѣніемъ отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года обязанности, а именно, по ст. 9 лит. к, обязанность защищать гмины, а по ст. 26 того же повелѣнія, обязанность не принимать къ защитѣ никакихъ частныхъ дѣлъ, долгомъ сочла ходатайствовать о начертаніи постоянныхъ правилъ, по которымъ бы всѣ споры, касающіеся общихъ владѣній (въ которыхъ, вслѣдствіе различныхъ сервитутовъ, иногда общесъ гминою, а иногда сама гмина бываютъ заинтересованы въ поддержаніи спорнаго права) всегда и съ точностью могли быть разрѣшаемы.

Исторія Польскихъ временъ не представляетъ никакихъ слѣдовъ, чтобы пользовавшимся крестьянскими землями, по поводу права рубки лѣсовъ, пастбищныхъ и другихъ сервитутовъ, предоставлялось гминное право. Это право, если бы оно и существовало, могло бы быть уничтожаемо во всякое время владѣльцами имѣній, предполагая, что сіи послѣдніе имѣли полную власть смѣщать своихъ крестьянъ изъ усадебъ, по собственному усмотрѣнію.

Австрійское законодательство оставило по отношенію къ волостямъ вообще *status quo*, т. е. порядокъ, существовавшій во времена бывшей Польской Рѣчи-посполитой въ областяхъ, извѣстныхъ подъ именемъ Галиціи.

Королевскіе города въ этомъ отношеніи отличались тѣмъ, что въ нихъ право распивочной продажи и выдѣлки напитковъ, коимъ пользовались всѣ вообще жители, предоставлено было

рѣшительному гминному одъ Войтовъ, которые обязанности Влady административно-полицейской допѣniają; допѣяченіе прѣко-
ныва, із Войци, бѣдѣц разѣмъ влѣстѣцелѣмѣ дѣбръ, на гмины поли-
тычне подѣлѣныхъ, подъ позѣромъ надзѣру надъ добѣромъ гмины,
і зѣ възгледу, іакѣбы влѣстѣ бѣла гминая правная, подсувая влѣ-
сне swe interesa до обѣроны рѣдѣowej.

Prokuratura Generalna mając do pogodzenia obowiązki postanowieniem Królewskim z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r. zakresłone, mianowicie z art. 9 pod lit. k, obowiązek bronięcia gmin; z artykułu zaś 26 tegoż postanowienia, obowiązek nieprzyjmowania do swych obron stron prywatnych, powinnością swoją być uznała, wyjednać wskazanie linii przedziałowej, przez którą w wspólnościach dóbr (gdzie z okazji różnych służebnictw, czasem sam właściciel dóbr, czasem wraz z gminą, czasem zaś sama gmina, do utrzymania prawa sporne-go, są interessowani) na zawsze i z pewnością kwestye tego rodzaju rozwiązane byćby mogły.

Niemasz śladu, aby za czasów polskich, posiadacze gruntów włościańskich, z tytułu wolnych wrębów, pastwisk, i t. p. służebności, prawo gmin przyznane mieli. Prawa te, (gdyby nawet były nadańe) mogłyby zawsze być zniweczonymi przez właścicieli dóbr, gdyby ci dozwolona mieli wolność ruszania swych włościan z siedlisk, ile razy by im się to podobalo.

Ustawy austriackie utrzymały, co do tych rzeczy, (względnie włości w ogólności) *status quo*, jak było za czasów dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, w krajach Galicyami zwanych.

Względnie miast królewskich zrobiono tę odmianę, iż prawo szynkowania lub robienia trunków, wszystkim służące mieszkańcom, przyznano, w niektórych miejscach, samemu miastu,

въ нѣкоторыхъ мѣстахъ самому городу въ качествѣ гмины, а каждый, желавшій имѣть участіе въ семъ правѣ, за дозволеніе муниципальной власти обязывался вносить известную плату въ городскую кассу, изъ которой также производились расходы на нужды муниципалитета.

Прусское законодательство, приближаясь наиболѣе къ юридическому значенію, назвало *общинными* такія права собственности, которыя принадлежатъ болѣе нежели одному лицу нераздѣльно (см. Отд. XVIII, гл. I) и *корпорациями* всякія общества, имѣющія одну какую нибудь общую цѣль (Отд. VI, ч. 2 Ландрехта); городскія же гмины сравнило съ государственными корпорациями (Гл. II, Отд. 7, ч. II) присовокупляя въ § 29, что всякій имѣетъ право пользоваться общею собственностью въ такой мѣрѣ, въ какой несетъ общественные повинности.

Французское же гражданское законодательство упоминаетъ о гминахъ (ст. 542, 543 Фр. Гр. Зак.), но не представляя подробностей относительно ихъ устройства, ссылается на Административныя Положенія, которыя хотя и находятся въ собраніи Административныхъ Законовъ (Code Administratif), но, какъ сіи послѣдніе никогда правительствомъ утверждены не были, то и нельзя на нихъ съ точностью полагаться, или же приводить ихъ въ видѣ доказательствъ.

Посему, не имѣя относительно гминъ и ихъ имущества точныхъ мѣстныхъ законоположеній, надлежитъ руководствоваться правилами общей теоріи права.

Изъ условій же, при которыхъ существуютъ общинныя владѣнія, а равно изъ общихъ ихъ признаковъ, можно вывести слѣдующія заключенія:

1. что владѣніе имуществомъ гмины (составившимся изъ складки или пожалованья) должно быть почитаемо, какъ частная собственность, съ правомъ отграниченія полной собственности отъ пользованія, слѣдовательно съ правомъ продажи, замѣна и уступки, съ высшаго, если нужно, разрѣшенія;

яко Gminie; а каждый зычззчы sobie mieć udział z tego prawa, musiał, za pozwolenie Urzędu Muncypalnego, pewną opłatę do Kassy Miejskiej składać, z której opędzane były potrzeby Muncypalności.

Ustawy Pruskie (najbliższe znaczenia prawnego) nazwały *wspólnościami* prawa własności, które więcej jak jednej osobie niepodzielnie służą (patrz Ty. XVII część I), a *korporacyami*, wszystkie do wspólnego celu dążące towarzystwa (jak o tém Tytuł VI cz. 2 Landrechtu); zaś *Gminy miejskie* porównały z korporacyami publicznymi (jak to Rozd. II Tytuł 7. część II przekonywa), dodając w § 29, że o tyle każdy z własności powszechnej korzysta, o ile do ciężarów wspólnych przykłada się.

Ustawy Cywilne francuzkie, robią wzmiankę o Gminach (art. 542, 543 kod. fran.); nigdzie zaś niezawierając szczegółów o ich urządzeniu, odsyłają do przepisów administracyjnych, które znajdujemy wprowadzić w kodeksie administracyjnym (Code Administratif); lecz gdy ten nigdy rządowego zatwierdzenia nie otrzymał, ściśle na urządzeniach jego polegać, i jako dowód, przywozić go nie można.

W kwestyi przeto gmin i ich majątków, nie mając ustaw krajowych wyraźnych, trzymać się musimy wyobrażeń z nauki powszechnej prawa.

Z warunków, pod któremi *exystują wspólności*, i z ogólnych znamion ich, wykazują się te następności, że:

1. majątek gminy (ze składki lub nadania) powinien być posiadany, jako własność prywatna, z tytułem: *illimitati domini directi vel utilis*; z wolnością przeto przedaży, zamiany, ustąpienia, za wyższem, gdzie tego potrzeba upoważnieniem:

2. что имущество сие не может быть раздѣлено между членами общества;

3. что оно должно служить для общихъ цѣлей;

4. что управление онымъ зависитъ не отъ воли каждаго порознь члена, а отъ распоряженій общества или Правительства;

5. что администрація должна быть нераздѣльною и находится въ рукахъ назначенныхъ администраторовъ;

6. что при реальныхъ сервитутахъ, принадлежащихъ гминѣ, гмина (или *praedium dominans*) должна быть собственникомъ земли, для которой *praedium serviens* приняло на себя вѣчное обязательство служенія.

Слѣдовательно всѣ такія права, какъ свободная рубка лѣсовъ, собираніе валежника и листьевъ, рыбная ловля, охота, вольная или общая пастьба скота, владѣніе бортами въ чужихъ лѣсахъ и т. п., не могутъ быть предметомъ защиты Генеральной Прокуратуры до тѣхъ поръ, покуда не будутъ коллективною собственностью гмины или моральной единицы, принимаемой за одно лицо въ такомъ смыслѣ, что собственностью его (*ex dominio*) могутъ пользоваться отдѣльные лица или семейства, но не иначе, какъ съ дозволенія представителей гмины, и то лишь въ размѣрѣ и на основаніяхъ, дозволенныхъ уставами общества или правительственными распоряженіями. Гдѣ же права пользованія не имѣютъ этихъ предѣловъ, тамъ нельзя сказать, что гмина, какъ моральная единица, но что люди, находящіеся въ ея границахъ, имѣютъ исключительное право сервитутовъ; что поэтому право сие есть личное въ отношеніи каждаго отдѣльнаго владѣльца; что, хотя бы даже оно было установлено относительно собственности, подлежащей сервитуту, все таки оно остается выпрошеннымъ и отъ воли *domini praedii dominantis* зависящимъ, и что слѣдовательно никогда не можетъ быть названо правомъ гмины.

Гдѣ напр. деревня или городъ имѣютъ право на пропинацію или на выдѣлку напитковъ, а специальное и ограниченное

2. że majątek ten nie jest podzielny na wszystkich członków towarzystwa;

3. że jest dla celów wspólnych;

4. że zarządzanie, nie zawisło od woli indywidualnego członka, ale od przepisów Towarzystwa lub Rządu;

5. że administracya nie jest podzielna, ale przy administratorach ustanowionych;

6. że w służebnościach realnych, do gminy należących, gmina (czyli *praedium dominans*) powinna być właścicielką gruntu, dla którego *praedium serviens* wieczny zaciągnęło obowiązek cierpienia służebności.

Prawa więc tego rodzaju, jak są: wrąb wolny do lasów, prawo zbierania łomów i liścia, prawa rybołówstwa, myślistwa, wolnego lub wspólnego pastwiska, prawo mienia barci w lasach cudzych i t. p. służebności, dotąd nie mogą być przedmiotem obron Prokuratury Jenerałnej, dokąd nie będą własnością collective gminy, czyli osoby moralnej, za pojedynczą istotę, a to w tym sposobie uważanej, że z własności jej (*ex dominio*) mogą pojedyncze indywidua lub familie, ale tylko za pozwoleniem reprezentantów gminy, i to w tej proporcji, i z tych tytułów korzystać, które z Ustaw Zgromadzenia i przepisów rządowych, są dozwolone. Gdzie zaś prawa używania nie są w tych obrębach, tam nie można powiedzieć, aby gmina (jako istota moralna), ale że osoby w jej obwodzie będące, szczegółowo posiadają prawo służebności; że tém samém prawo to jest osobistém, względnie każdego używacza; że (choćby było intabulowaném circa *praedium serviens*), zawsze jest *praecarium* i od woli *domini praedii dominantis* zawisłém, i że następnie nigdy prawem gminy nazwane być nie może.

Gdzie np. wieś lub miasto ma prawo propinacyi, lub robienia trunków, a dozwolenie na to szczegółowe, pod pewnemi

известными законными условиями позволение на то выдают администраторы или представители гмины, тамъ можно назвать таковыя права имуществомъ или фондушемъ гмины, подлежащимъ опеке Правительства. Гдѣ же, напротивъ, таковыя права на пропинацію или выдѣлку напитковъ, принадлежатъ отдѣльнымъ лицамъ, которые могутъ пользоваться оными безъ дозволенія власти, и гдѣ доходы, происходящіе отъ сего пользованія, не обращаются на общія нужды гмины или не входятъ въ составъ постоянныхъ ея доходовъ, тамъ имущество сіе считается принадлежностью частныхъ лицъ, которые, въ случаѣ спора, имѣютъ право коллективной защиты, могутъ дѣлать складки, заключать условія, но отнюдь не требовать законной защиты на правахъ гмины.

Варшава, 17 Мая 1817 года.

Экстраординарный Статсъ-Совѣтникъ, Предсѣдательствующій
Генеральный Прокуроръ
(подписано) *И. К. Шанявскій.*
N. 294.

N° 2.

О юридическомъ значеніи гмины и гминной собственности, и о возложеніи на Прокуратوریю въ Царствѣ обязанности защищать права крестьянъ, а также права, касающіяся общей ихъ пользы или гминной собственности.

(7 Августа 1817 г.)

Генеральной Прокураторіи въ Царствѣ Польскомъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

На представленіе Генеральной Прокураторіи отъ 17 Мая с. г., N. 294, по предмету спора крестьянъ деревни Недежова

ограниченіями и въ warunkachъ prawnych, wydają administratorowie czyli reprezentanci gminy, tam prawa te można nazwać majątkiem gminy i funduszem, który pod rządu należy opiekę. Gdzieby zaś np. prawo propinowania i robienia trunków, mieli mieszkańcy pojedynczy, i używać go mogli bez pozwolenia władzy, i gdzieby udział korzyści, wynikających z takowego używania, nie był przeznaczony na wspólne cele gminy, i nie wchodził do składu stałych jej funduszów; tam majątek jest osób pojedynczych, które w przypadku sporu, mogą wprawdzie collective bronić się, składki robić, ugody zawierać, ale nigdy tytułem gminy po obronę przychodzić.

W Warszawie, dnia 17 Maja 1817 r.

Radca Stanu Nadzwyczajny,
Prokurator Jeneralny Prezydujący,
(podpisano) *J. K. Szaniawski.*
Nr. 294.

N° 2.

Określenie znaczenia prawnego gminy i majątku gminnego, i polecenie Prokuratorji w Królestwie, przynoszenia także obrony za prawami włościan dobra ogólnego włości, czyli majątku gminnego dotyczącemi.

(d. 7 Sierpnia 1817 r.)

do

Prokuratorji Jeneralnej w Królestwie Polskim.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Na przełożenie Prokuratorji Jeneralnej z dnia 17 Maja r. b. Nr. 294, w przedmiocie processu włościan wsi Nedeżowa,

съ вотчинникомъ имѣнія Лащувки о правѣ рубки въ лѣсахъ, принадлежащихъ этому имѣнію, Правительственная Коммисія сообщаетъ, что, ежели крестьяне водворены не на собственныхъ, а на господскихъ земляхъ (какъ объ этомъ Прокураторія доносить въ своемъ представленіи) то не подлежитъ, никакому сомнѣнію, что въ такомъ случаѣ крестьяне сии, какъ находящіеся во временныхъ только отношеніяхъ съ вотчинникомъ и лишь вслѣдствіе этихъ отношеній пользующіеся землею и правомъ рубки лѣсовъ, о которомъ начали они искъ, никакъ не могутъ быть принимаемы въ значеніи гмины, и слѣдовательно никакого права на защиту со стороны Прокураторіи не имѣютъ.

Что же касается общаго вопроса, въ какихъ случаяхъ иски крестьянъ, какъ иски гминъ, подлежатъ защитѣ Генеральной Прокураторіи, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, находя, что въ означенномъ представленіи Генеральной Прокураторіи понятіе о гминѣ достаточно разъяснено согласно началамъ теоріи права, считаетъ нужнымъ только замѣтить, что въ такомъ значеніи доселѣ нѣтъ у насъ еще ни одной сельской гмины, а тѣмъ менѣе имѣнія, которое могло бы быть названо сельскимъ гминнымъ имѣніемъ. Крестьяне хотя и водворены на собственныхъ общѣ имъ предоставленныхъ земляхъ но, доходами, слѣдующими имъ вообще, они пользуются каждый отдѣльно въ извѣстной пропорціи и соразмѣрно тому несутъ налоги. Ни въ доходахъ ихъ, ни въ расходахъ нѣтъ общей цѣли, а посему нѣтъ ни особой администраціи фундушей, ни ближайшаго надзора за оною Правительства.

Городскія гмины находились прежде въ такомъ же положеніи, и лишь въ послѣдствіи Правительства, вникая ближе въ ихъ пользы, предназначали постепенно нѣкоторые частные доходы въ пользу общественныхъ городскихъ доходовъ и улучшеній. Этимъ способомъ образовалось имущество городской гмины, подъ покровительствомъ и надзоромъ Правительства. Такихъ же самыхъ распоряженій должно ожидать и относительно

противъо здѣдзцову дѳр Ласzczѳвкѳ, о волнѳ wrѳb w lasach, do tychѳzѳ dѳbr naleѳzѳcych, oswiadcza: iѳz jeѳzeli wlościanie, nie na dziedzicznych, ale na dworskich gruntach sѳ osadzeni (jak to Prokuratorya Jeneralna w przeloѳzeniu swoimъ donosi), nie ulega ѳadnej wѳtpliwѳści, iѳz w takimъ razie, jako w czasowych tylko z dziedzicem zostajѳcy zwiѳzkach, podlѳg nich uѳzywajѳcy gruntѳw i prawa wrѳbu, o ktѳre process, za gminę uwaѳzani byѳ nie mogѳ, i do obrony rzѳdowej przez Prokuratoryę Jeneralnѳ ѳadnego nie majѳ prawa.

Co siѳe zaѳ тѳczy ogѳlnęj kwestyi, kiedy processa wlościan, jako gminne, przez Prokuratoryę Jeneralnѳ popierane byѳ majѳ? Kommissya Rzѳdowa Spraw Wewnѳtrznych i Policji znajduje w przeloѳzeniu Prokuratoryi Jeneralnej, wyobraѳzenie gminy, podlѳg ogѳlnych zasad prawa, doklѳdnie wyloszczone. Czyni tylko tѳ uwagę, ѳe w tѳmъ znaczeniu, ѳadnej jeszcze gminy wiejskiej nie mamy, a tѳmъ mniѳj majѳtku, ktѳoryby siѳe gminnym wiejskim mѳglъ nazwaѳ. Wlościanie, chociaѳ na dziedzicznych, wspѳlnie im nadanych gruntach osadzeni, korzyścѳi w ogѳle im naleѳzѳcych, podlѳg pewnej proporecyi, szczegѳlowo uѳzywajѳ, i w tymъ samymъ stosunku ponosѳ cięѳzary. Nie masz, ani w dochodach, ani w wydatkach wspѳlnego celu, a ztѳd ѳadnej oddzielnej funduszѳw administracyi, ani bliѳszego nad niѳ rzѳdowego dozoru.

Lecz jak gminy miejskie, w tymѳzѳe, samymъ dawniѳj zostawały stanie, i pѳzniѳj dopiero Rzѳdy, bliѳej w ich dobro wglѳdajѳc, pewne korzyścѳi, szczegѳlowo uѳywane, na ogѳlny dochѳd miasta i wspѳlne onego ulepszenie przeznaczyły, a tymъ sposobem *majѳtek gminy* miejskiej, pod opiekѳ i dozoremъ Rzѳdu utworzony zostal; tak spodziewaѳ siѳe naleѳzy, ѳe w miarę polepszenia stanu wlościan, podobne, wzglѳdemъ gminъ wiejskichъ rozporzѳdzenia, mo-

сельскихъ гминъ, помѣръ, постепеннаго развитія сельскаго благосостоянія. Посему всѣ права, принадлежащія крестьянамъ, какъ обществу, хотябы пользовались ими только частныя лица, коль скоро, при иномъ устройствѣ собираемыхъ ими доходовъ, волости или гминное имущество въ тѣсномъ значеніи слова могутъ быть употреблены для общаго блага, не только заслуживаютъ защиты Правительства, но таковая должна быть имъ оказываема.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи желаетъ, чтобы Генеральная Прокураторія, дѣйствуя на основаніяхъ, выраженныхъ въ ея представленіи отъ 17 Мая с. г., примѣнялась и къ вышеизложенному взгляду на крестьянъ, которые будутъ обращаться къ ней въ своихъ искахъ съ ходатайствомъ о защитѣ.

Варшава, 7 Августа 1817 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Мостовскій.*

N. 922/1557.

№ 3.

О томъ, что гминною собственностью слѣдуетъ признавать все то, что уже назначено или впредь будетъ назначено для совмѣстныхъ цѣлей всей гмины.

(27 Мая 1826 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ.

Правительственная Коммисія Юстиціи.

Вслѣдствіе отзыва Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 29 пр. м., N. 292, о сообщеніи мнѣнія:

гѣ быть предпріевзѣте. Всѣхъ затѣмъ права, кѣтѣ вѣлѣщаномъ jako wspѣlności słuŹą, chociaŹby szczegѣlowo były używane, skoro przez inne tylko pobieranych użytkѣw urządzienie, na dobro ogѣlne wѣlѣci, czyli majątek gminny, w ściślѣm sѣlwa znaczeniu, obracane być mogą, nie tylko zasługują na obrѣnę rządową, ale takowa udzielona im być powinna.

Źyczeniem jest Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, aby Prokuratora Jeneralna, przy zasadachъ w przeloŹeniu jѣj z dnia 17 Maja r. b. wyłuszczoneхъ, pod tymъ jeszcze względemъ uważała wѣlѣcian, kѣtѣrzy do niѣj po obrѣnę, w processachъ, udawać się będa.

W Warszawie, dnia 7 Sierpnia 1817 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *Mostowski.*

Nr. 922/1,557.

№ 3.

Majątkiem gminnymъ jest to, co na ogѣlny dochѣd i wspѣlne cele całѣj gminy słuŹy lub słuŹyć moŹe.

(d. 27 Maja 1826 r.)

do

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznychъ.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Na odezwę Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznychъ i Policyi z dnia 29 z. m. Nr. 292 o udzielenie jѣj opinii: czyli

обязана ли Генеральная Прокуратура вести отъ имени города Каменчика, предстоящее спорное дѣло съ Графомъ Замойскимъ о правѣ рубки дровъ на домашнія нужды мѣщанъ на лугахъ Конты, въ Каменчиковскихъ лѣсахъ, а также о правѣ собиранія сущника на топливо по всѣмъ лѣсамъ Каменчиковскаго имѣнія, имѣетъ честь сообщить:

что общій вопросъ о томъ, какіе споры имѣютъ быть признаваемы гминными и, по ст. 8 и 9 лит. К постановленія отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года, должны подлежать вѣдѣнію и защитѣ Прокуратуры, вовсе не новъ. Со времени учрежденія Генеральной Прокуратуры, онъ часто былъ возбуждаемъ и въ нѣкоторыхъ частныхъ случаяхъ былъ разсматриваемъ и рѣшаемъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, подъ покровительствомъ которой находятся всѣ гминные фондуши и имущества; слѣдовательно, при разрѣшеніи настоящаго дѣла, надлежало бы руководствоваться принятыми Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи въ подобныхъ случаяхъ основаніями. Съ своей стороны Правительственная Коммисія Юстиціи считаетъ нужнымъ замѣтить, что, на основаніи общихъ правилъ, гминнымъ имуществомъ или фондушемъ можно признавать не то, что служить къ индивидуальной пользѣ и благосостоянію городскихъ или сельскихъ жителей, хотябы даже совокупно взятыхъ, но только то, что служить или можетъ служить для совместныхъ цѣлей и общихъ доходовъ цѣлой гмины, и притомъ составляетъ собственность общества гмины, какъ юридическаго лица.

Съ такой точки зрѣнія, Коммисія Юстиціи, простираемую жителями города Каменчика на право рубки лѣса и собиранія сухостоя претензію, какъ имѣющую цѣлью индивидуальную частную ихъ пользу, не можетъ считать подлежащею защитѣ Генеральной Прокуратуры, а потому ходженіе п отыс-

Prokuratura Jeneralna jest obowiązana do prowadzenia, imieniem miasta Kamieńczyka, rozpocząć się mającego procesu, przeciw hrabiemu Zamoyskiemu, o przyznanie prawa wolnego rąbania drzewa na potrzebę domową mieszczan na łąkach *Konty*, w lasach Kamieńczykowskich, tudzież zbierania drzewa suchego opałowego w lasach całych dóbr Kamieńczykowskich? — ma honor odpowiedzieć:

kwestya ogólna, jakie processa za gminne uważane, i w myśl art. 8 i 9 lit. k, postanowienia z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r. przez Prokuraturę Jeneralną popierane i bronione być powinny, nie jest nową. Od czasu zaprowadzenia Prokuratury Jeneralnej, często ona już zachodziła, i w szczególnych przypadkach, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi, jako Władzę, pod której opieką majątki i fundusze gminne zostają, rozbiieraną i rozwiązaną być musiała; zasad przeto, w przypadkach podobnych, raz przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi przyjętych, i w rozwiązaniu przypadku obecnego trzymaćby się należało.

Ze swęj strony Kommissya Sprawiedliwości tę tylko czyni uwagę: że podług wyobrażeń ogólnych, nie to uważaném być może za majątek lub fundusz gminny, co na indywidualny użytek i lepszy byt mieszkańców miasta lub wsi, choćby razem wziętych, lecz to tylko, co na ogólny dochód i wspólne cele całej gminy, służy, lub służyć może, i jest własnością ogółu gminy, jako osoby moralnej.

Pod tym względem Kommissya Sprawiedliwości pretendowaną przez mieszkańców miasta Kamieńczyka służebność wolnego wrębu i zbierania drzewa suchego, jako indywidualnie prywatnych korzyści ich dotyczącą się, nie uważa za przedmiot, do obrony Prokuratury Jeneralnej należący, im

киваніе правъ по сему дѣлу слѣдовало бы предоставить имъ самимъ.

Варшава, 27 Мая 1826 года.
Предсѣдательствующій Министръ
(подписано) *Иг. Соболевскій.*
N. 5,653.

N° 4.

Опредѣленіе значенія государственной собственности.

(17 Ноября 1830 года)

Въ

Совѣтъ Управленія Царства.

Правительственная Коммисія Юстиціи.

По разсмотрѣніи препровожденнаго на заключеніе сей Коммисіи, при выпискѣ изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 12 Октября с. г., N. 23,982, рапорта Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, отъ 3 Октября с. г., представленнаго въ Совѣтъ Управленія по вопросу:

обязана ли Генеральная Прокураторія защищать дѣла городовъ, находящихся на земляхъ частныхъ?

имѣть честь при возвращеніи сказаннаго рапорта изъяснить:

Согласно Высочайшему повелѣнію отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года, Генеральная Прокураторія учреждена, какъ въ началѣ онаго выражено, для утвержденія на прочныхъ основаніяхъ законной защиты всякаго рода государ-

самымъ раче́й dochodzenie praw swych do takowéj, jakie mieć sądzą, pozostawićby należało.

W Warszawie, dnia 27 Maja 1826 r.
Minister Prezydujący,
(podpisano) *Ig. Sobolewski.*
Nr. 5,653.

N 4.

Określenie znaczenia własności publicznej.

(dnia 17 Listopada 1830 r.)

do

Rady Administracyjnej Królestwa.

KOMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Mając sobie przy wypisie z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej z dnia 12 Października r. b. Nr. 23,982, zakomunikowany do opinii rapport, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi pod dniem 3 Października r. b. Radzie Administracyjnej złożony, względem kwestyi:

czyli Prokuratora Jeneralna jest obowiązana bronić sprawy miast, na gruncie prywatnym położonych?

ma zaszczyt, przy zwrocie tego rapportu, przedstawić:

Podług postanowienia Królewskiego z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r. Prokuratora, jak na wstępie wyrażono, ustanowioną została dla oparcia na gruntowniejszych zasadach prawnej obrony, wszelkich, jakiegokolwiek rodzaju, własno-

ственныхъ имуществъ какъ-то: коронныхъ, народныхъ, а также тѣхъ, которыя Правительство обязано имѣть подъ своимъ покровительствомъ или ближайшимъ надзоромъ.

Таковыя государственныя имущества, согласно ст. 9 того же повелѣнія, между прочими тамъ же исчисленными, суть слѣдующія:

к. имѣнія и всѣ фондуши городовъ, гминъ, благотворительныхъ заведеній, госпиталей, а также всякихъ корпорацій и государственныхъ институтовъ;

л. всѣ фондуши прочихъ религіозныхъ исповѣданій, наконецъ всѣ государственныя имущества движимыя и недвижимыя, которыя Правительство обязано имѣть подъ своимъ покровительствомъ, и которыя не составляютъ частной собственности.

Посему относительно отысканія или законной защиты таковыхъ имуществъ, Генеральная Прокураторія считается верховнымъ уполномоченнымъ Правительства, въ подчиненіи однакожъ Правительственнымъ Коммисіямъ, безъ которыхъ вѣдома, разрѣшенія и спеціальнаго уполномоченія она не вправе, на основаніи ст. 8 и 15: вчинать какой либо искъ, относящійся къ государственной собственности, особенно по предметамъ подлежащимъ вѣдомству Правительственныхъ Коммисій; совершать мировыя сдѣлки относительно государственной собственности; отречься отъ начатаго спорнаго дѣла, или же опускать аппеляціи по неблагоприятнымъ рѣшеніямъ.

Упоминаемое повелѣніе не дѣлаетъ никакой разницы между фондушами городовъ и гминъ, будутъ ли они находиться на казенной, или на частной землѣ; а потому Генеральная Прокураторія обязана доставлять законную защиту всѣмъ, коль скоро дѣло идетъ о государственной собственности. Поэтому она должна всегда отличать, дѣйствительно ли споръ касается государственной собственности, или же частнаго интереса отдѣльныхъ лицъ, хотя бы этотъ интересъ былъ для нихъ и общимъ.

ści publicznych, jakoto: korony, narodowych, oraz tych, którym Rząd opiekę swoją, lub bliższy dozór jest winien.

Такими власностями publicznemi, podług artykułu 9 tegoż postanowienia, są, między innemi, tam wyliczonemi:

к. dobra i wszelkie fundusze miast, gmin, zgromadzeń miłosierdzia, szpitalów, oraz wszelkich korporacyów i instytucyów publicznych;

л. wszystkie fundusze innych wyznań religijnych,—nakońiec wszystkie własności publiczne, ruchome i nieruchome, którym Rząd krajowy opiekę swą jest winien, a które do prywatnej własności nie należą.

Względem dochodzenia więc lub obrony prawnej takich własności publicznych, Prokuratora Jeneralna jest zwierzchnim Pełnomocnikiem Rządu; pod naczelnym jednak sterem Komisyj Rządowych, bez których wiedzy, zezwolenia i szczególnej autoryzacyi, żadnego procesu, własności publicznej tyčzącego się, w przedmiotach tych, które do każdej respective Kommissyi Rządowej należą, rozpoczynać, lub o własność publiczną godzić się, od zaczętego procesu odstępować, lub appellacyi od wyroków niepomysłnych opuszczać, nie jest jej wolno, jak to w artykule 8 i 15 przepisano.

Postanowienie w mowie będące żadnej między funduszami miast i gmin, czyli te na gruncie rządowym lub prywatnym są położone, nie czyni różnicy; Prokuratora Jeneralna więc obronę swoją wszystkim jest winna, skoro przedmiotem sprawy jest własność publiczna.

Rozróżnić przeto zawsze potrzeba, czyli spór tyczy się istotnie własności publicznej, czyli też interessu prywatnego osób indywidualnych, chociażby łączny interes mających.

Государственною собственностію должно признавать всякое имущество, фундушъ или предметъ, который не составляетъ собственности никакого отдѣльнаго въ городѣ, гминѣ и т. д. лица, такъ чтобы сіе послѣднее имѣло право распоряжаться онымъ по своему усмотрѣнію, а напротивъ составляетъ общее достояніе гмины, города и т. д., какъ лица юридическаго. Въ этомъ послѣднемъ значеніи, собственность состоитъ подъ опекою Правительства, и затѣмъ никто, безъ подлежащаго разрѣшенія, распоряжаться ею не вправе.

Если же споръ не касается такого имущества или фундуша, составляющаго государственную собственность, или когда дѣло идетъ о правѣ или предметѣ, хотя общемъ для всѣхъ, но притомъ составляющемъ интересъ и каждого отдѣльнаго лица, какъ напр. споры между владѣтелемъ города или селенія и жителями за барщину, чинши, данины и прочія взаимныя ихъ отношенія,--въ такомъ случаѣ дѣло должно считаться частнымъ, и заинтересованныя въ немъ лица, города, гмины могутъ отдѣльно или совокупно, начинать оное въ судахъ, давать дальнѣйшій ходъ или прекращать, или же совершать мировыя сдѣлки по своему усмотрѣнію, безъ защиты и участія Генеральной Прокуратуры, ибо отъ того, что нѣсколько жителей одной гмины или города въ общемъ для нихъ интересѣ предпринимаютъ какое либо спорное дѣло, или же получаютъ позовъ въ судъ, исковое дѣло не лишается частнаго характера, коль скоро это дѣло не относится къ имуществу, фундушу или предмету, принадлежащему обществу города или гмины, какъ юридическому лицу, и вслѣдствіе того, не могущему назваться государственною собственностію.

Варшава, 17 Ноября 1830 года

Заступающій Министра Предсѣдательствующаго,

Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Возницкій.*

Яко własność publiczną, uważać należy majątek, fundusz lub przedmiot, który nie będąc własnością żadnej osoby, w mieście, gminie, etc., tak, iżby takowym, podług swęj woli rozporządzać miała prawo, jest owszem wspólnym całej gminy, miasta, etc. jako osoby moralnej, i jako taki pod opieką Rządu zostaje, a którym następnie, bez jego zezwolenia, nikt rozporządzać nie jest mocen.

Jeżeli spór nie tyczy się takiego majątku lub funduszu, własność publiczną stanowiącego, lub chodzi o prawo lub o rzecz wszystkim wspólną, ale oddzielnie każdego dotyczącą, jak np. spory między właścicielem miasta lub włości a mieszkańcami o pańszczyznę, czynsze, daniny, lub inne stosunki, w razie takim, sprawa uważana być musi za prywatną, którą osoby interessowane miasta lub gminy, bądź pojedynczo, bądź razem w sądach, bez obrony i assistencyi Prokuratorji Jeneralnej, rozpoczynać, popierać, lub zaniechać, albo o takowe pogodzić się mogą; przeto bowiem, że kilku lub kilkunastu mieszkańców jednej gminy lub miasta, łączny mają interes, wspólnie przedsiębiorą process, lub są zapozwanemi, sprawa ich nie przestaje być prywatną, skoro przedmiotem jej nie jest majątek, fundusz, lub przedmiot, do ogółu miasta lub gminy, jako osoby moralnej, należący, a tém samém własnością publiczną nazwać się mogący.

w Warszawie, dnia 17 Listopada 1830 r.

W zastępstwie Ministra Prezydującego,

Radca Stanu,

(podpisano) *Woźnicki.*

N° 5.

Разрѣшеніе по вопросу, какія городскія дѣла должны
быть защищаемы Прокураторіею.

(11 (23) Декабря 1831 г.)

*Выписка изъ журнала засѣданія Временнаго Правительства
въ Царствѣ Польскомъ.*

Вслѣдствіе возобновленнаго Правительственной Ком-
мисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, въ отзывѣ ея отъ 8/20
с. м., N. 11,333, въ коемъ ссылается на представленіе отъ 8
Октября 1830 года, вопроса о томъ: „обязана ли Генеральная
Прокураторія на основаніи существующихъ постановленій,
въ толкованіи коихъ встрѣчается недоумѣніе, защищать горо-
да, лежащіе на земляхъ частныхъ,“—Временное Правительство,
принимая въ уваженіе представленное Правительственной
Коммисіею Юстиціи отъ 17 Ноября, согласно порученію быв-
шаго Совѣта Управленія отъ 12 Октября 1830 года, мнѣніе,
по которому Генеральная Прокураторія, въ точное исполненіе
правиль Высочайшаго повелѣнія отъ 29 Сентября (11 Октя-
бря) 1816 г., обязана защищать всѣ фондуши городовъ и гминъ,
безъ различія, лежатъ ли они на казенныхъ или на частныхъ
земляхъ, коль скоро спорное дѣло относится къ государствен-
ной собственности, таковое мнѣніе утвердило и рапортъ Пра-
вительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи пору-
чило препроводить въ копіи.

Варшава, 11 (23) Декабря 1831 года.

Съ подлиннымъ вѣрно:

и. д. Генеральнаго Секретаря Правительства,
Статсъ-Резерндарій

(подписано) *Бродовскій.*

N. 797.

N° 5.

Wyrzeczenie w kwestyi, jakie prawa miastom służą-
ce do obrony Prokuratury kwalifikują się.

(d. 11 (23) Grudnia 1831 roku).

*Wypis z protokołu posiedzenia Rządu Tymczasowego Królestwa
Polskiego.*

W skutek ponowionego przez Kommissyę Rządową Spraw
Wewnętrznych i Policji zapytania, przy odezwie z dnia 8 (20)
b. m. ad Nr. 11,333, oraz przy odwołaniu się do przedstawienia
z dnia 8 Października, 1830 r.: czyli Prokuratury Jeneralna
obowiązana jest, na zasadzie istniejących przepisów, w których
tłumaczeniu zachodzi wątpliwość, co do obrony miast na grun-
cie prywatnym położonych; Rząd Tymczasowy wzięwszy na
uwagę opinię w powyższym przedmiocie, stosownie do polecenia
byłej Rady Administracyjnej z dnia 12 Października 1830 r.
przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości pod dniem 17 Listo-
pada t. r. złożoną, podług której, Prokuratury Jeneralna, w ści-
ślém zastosowaniu się do przepisów postanowienia Królewskiego
z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r. winna jest obronę
swoją wszelkim funduszom miast i gmin, czy to na gruncie pry-
watnym, czy też rządowym położonych, skoro przedmiotem spra-
wy jest własność publiczna, do takowej przychylił się, i rapport
wyż rzeczonej Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Po-
licji w kopii przesłać polecił.

w Warszawie, dnia 11 (23) Grudnia 1831 r.

Zgodno z protokołem:

p. o. Sekretarza Jeneralnego Rządu,

W zastępstwie, Referendarz Stanu,

(podpisano) *Brodowski.*

Nr. 797.

ГЛАВА II.

О управлении собственностью и фондами городских гминъ.

Введение.

Къ обязанностямъ Городскихъ Советовъ принадлежитъ управление собственностью и фондами городскихъ гминъ при помощи Магистратовъ, по правиламъ, указаннымъ въ III и IV главахъ Высочайшаго указа 24 Мая (5 Июня) 1861 о Городскихъ Советахъ, изображеннаго въ I отдѣлѣ подъ N. 7. Въ городахъ же, не имѣющихъ Городскихъ Советовъ, управление городскою собственностью оставлено въ вѣдѣніи Магистратовъ.

Городскія власти управляютъ собственностью и фондами городовъ, подъ опекою и надзоромъ Правительства, которое наблюдаетъ за нуждами города черезъ посредство Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Губернскихъ Правленій.

Впрочемъ важнѣйшія дѣйствія, относящіяся къ городскому имуществу, какъ-то: приобрѣтеніе и отчужденіе недвижимой собственности, принятіе пожертвованій и записей, должны быть утверждаемы Советомъ Управленія. Основанія, на коихъ Правительство распространяетъ опеку на имущество городскихъ гминъ, изложены въ сеймовомъ постановленіи 1793 года, подъ заглавіемъ: „Комисія Полиціи“ въ ст. 4, пунк. 4 и 5, которые помѣщены ниже.

Послѣднее по сему предмету постановленіе находится въ вышеупомянутомъ Высочайшемъ указѣ 24 Мая (5 Июня) 1861 г.

TYTUŁ II.

O zarządzie własnością i funduszami gmin miejskich.

Wstęp.

Zarząd własnością i funduszami gmin miejskich, sprawują Rady miejskie przy pomocy Magistratów, w sposób wskazany w tytułach III i IV Najwyższego Ukazu z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 r., o Radach miejskich, który zamieszczono w całości w Dziale I, Tytuł II, pod Nr. 7. W miastach gdzie nie istnieją Rady Miejskie, Zarząd własnością miejską zostaje przy Magistratach.

Zwierzchności miejskie zarządzają własnością i funduszami gminnemi, pod opieką i dozorem Rządu, który nad interessami miast czuwa, za pośrednictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Rządów Gubernialnych. ~

Dla spełnienia jednak ważnych czynności, dotyczących majątku miejskiego, jako to: do nabywania i pozbywania nieruchomej własności, do przyjęcia darowizn i zapisów, potrzebnem jest zatwierdzenie Rady Administracyjnej. Zasadę do rozciągania opieki Rządu nad majątkiem gmin miejskich, ustaliła Konstytucya z r. 1793, pod tytułem: „Kommissya Policji” w art. 4, ustępach 4 i 5, które się poniżej umieszczają.

Ostatni przepis w tej mierze znajduje się w wyżej powołanym Najwyższym Ukazie z dnia 24 Maja (5 Czerwca)

о Городскихъ Совѣтахъ, въ ст. 20, въ которой изъясняется: по какимъ именно предметамъ, касающимся управленія городскихъ имуществъ, рѣшенія Городскихъ Совѣтовъ подлежатъ утвержденію Правительственныхъ ведомствъ.

N° 1.

Запрещеніе отчуждать и обременять долгами городскія имѣнія и суммы, безъ разрѣшенія Правительства и въ противность существующимъ правиламъ для управленія городскимъ имуществомъ.

Извлеченіе изъ сеймоваго постановленія, подъ заглавіемъ: „Коммисія Полиціи“ отъ 1793 года.

Статья 4.

Пунктъ 4. Запрещается Коммисіи, а также городамъ, безъ дозволенія Рѣчи-посполитой, отчуждать какія либо движимыя или недвижимыя имущества, предоставленныя въ пользу городовъ; напротивъ того, Коммисія должна наблюдать, дабы всѣ таковыя имущества отданы были съ публичныхъ торговъ въ арендное содержаніе, по предварительнымъ въ 6-недѣльный срокъ оповѣщеніямъ, черезъ посредство Магистратовъ, подъ надзоромъ полицейскихъ Чиновниковъ, и чтобы доходы отъ оныхъ обрацаемы были отнюдь не на частныя, а только на общественныя нужды, выгоды или украшенія; и какъ Коммисія сейму, такъ города и всякое отдѣльное лицо, управляющее какимъ бы то ни было имуществомъ, предназначеннымъ на нужды Полиціи, обязаны представлять отчетъ Коммисіи.

1861 r. o Radach miejskich, pod artykułem 20, który wyłącza: w jakich przedmiotach, do zarządu własności i funduszków miejskich należących, uchwały Rad miejskich ulegają zatwierdzeniu Władz Rządowych.

N° 1.

Wzbronienie alienacyi, oraz obciążania dóbr i funduszków gmin miejskich, bez upoważnienia Rządu, i zasady zarządu niemi.

Wyciąg z Konstytucyi, pod tytułem: „Kommissya Policyi“ z r. 1793.

Artykuł 4.

Ustęp 4. Ani Kommissyi Policyi, ani miastom, nie będzie wolno, bez pozwolenia Rzeczypospolitej, alienować dóbr i wszystkich funduszków, miastom dla porządku i wygody onym nadanych; owszem Kommissya ściśle doglądać ma, aby wszelkie takowe dobra i fundusze miejskie arendowane były przez licytację, za poprzedzającym 6^{ci} niedzielnym urzędowym obwieszczeniem przez Magistraty, pod dozorem urzędników Policyi, a dochody w nich nigdy na prywatną, lecz zawsze na publiczną miast potrzebę, wygodę i ozdobę były obracane. A jako Kommissya przed Sejmem, tak miasta i każdy zarządzający jakimkolwiek funduszem, na objekta policyi przeznaczonym, przed Kommissją ściśle rachować się będą.

Пункт 5. Коммисія обязана наблюдать, чтобы отнынѣ никакіе города не дѣлали долговъ, не закладывали имуществъ, не взимали данинъ, платежей, акцизовъ ни на товары, ни на лица, прибывающія или постоянно пребывающія въ городѣ, не обращали домовъ и плацовъ, которые составляютъ государственную собственность, на увеличение частныхъ доходовъ. Въ случаѣ же необходимыхъ издержекъ на признаніе правъ, или на другія надобности, Коммисія Полиціи, по удостовѣреніи въ дѣйствительной ихъ необходимости, и то подѣ условіемъ представленія надлежащей отчетности, разрѣшаетъ употребленіе государственныхъ доходовъ или собираніе добровольныхъ складокъ, равномѣрно на всѣхъ распредѣляемыхъ, за исключеніемъ однакожъ такихъ чрезвычайныхъ случаевъ по предмету расходовъ въ главныхъ городахъ, когда, по недостатку времени, нѣтъ возможности сдѣлать представленіе по этому дѣлу въ Коммисіи, но и то подѣ отвѣтственностью лицъ, принадлежащихъ къ составу Магистрата, о чемъ тотчасъ долженъ быть представленъ рапортъ Коммисіи Полиціи.

N° 2.

Опредѣленіе правъ городскихъ властей относительно управленія городской собственностью.

(3 Февраля 1816 г.)

Выписка изъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ.

Статья 71.

Городскимъ властямъ принадлежитъ особенное наблюденіе за гминною собственностью и распоряженіе оною, а также пред-

Ustęp 5. Przestrzegać będzie Kommissya, ażeby odtąd żadne miasta długów nie zaciągały, dóbr nie zastawiały, danin, opłat, akcyz, ani na rzeczy, ani na towary, ani na osoby przybywające lub znajdujące się w mieście nie nakładały, domów i placów, które są własnością publiczną, na powiększenie dochodów prywatnych nie obracały; w przypadku jednak koniecznej expensy na prawo lub inne wydatki, za uznaniem słuszności przełożenia, Kommissya Policyi *salvo calculo* pozwolić może użyć dochodów publicznych, lub na składkę dobrowolną, która wszystkich zarówno dotyczyć powinna. Wyjąwszy jednak tak nagle wypadki wydatku w miastach głównych, iżby tak rychło nie można było dolożyć się w tym Kommissyi Policyi, (jednak równie pod odpowiedzialnością osób Magistratu pod ten czas będącego); o czém natychmiast rapport być powinien Kommissyi Policyi uczyniony.

N° 2.

Oznaczenie attrybucyi zwierzchności miejskich, co do zarządu majątkiem gmin miejskich.

(dnia 3 Lutego 1816 roku).

Wyciąg z postanowienia Namiestnika Królewskiego.

Artykuł 71.

Do zwierzchności miejskich należy w szczególności czuwanie nad własnością gminną, nią zarządzanie, podawanie etatów

ставление смѣтъ на утверждение Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи черезъ посредство Воеводскихъ Властей.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія,
3 Февраля 1816 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 3.

Опредѣленіе правъ городскихъ властей по предмету
управленія имѣніями и суммами городскихъ гминъ.

*Извлеченіе изъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 14
Августа 1821 года, N. 17,585, о бережливости въ расходахъ
Казны Царства.*

Статья 22.

Мѣстныя Муниципальныя Управленія дѣлаютъ предположенія объ употребленіи доходовъ, превышающихъ постоянные расходы мѣстныхъ городскихъ кассъ. Воеводскія же Коммисіи имѣютъ право утверждать таковыя расходы въ количествѣ, не превышающемъ 1,000 п. зл. въ годъ для каждаго отдѣльнаго города; о всѣхъ же расходахъ, превышающихъ означенное maximum, онѣ обязаны представлять на усмотрѣніе и окончательное разрѣшеніе въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, равно какъ и о всѣхъ утвержденныхъ ими доносить той же Коммисіи.

do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi za pośrednictwem Urzędów Wojewódzkich.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 3 Lutego 1816 r.

(podpisano) *Zajaczek.*

№ 3.

Oznaczenie atrybucyj Władz w przedmiocie zarządu majątkiem i funduszami gmin miejskich.

Wyciąg z Postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 14 Sierpnia 1821 r. Nr. 17,585, względem zaprowadzenia oszczędności w wydatkach skarbu Królestwa.

Artykuł 22.

Inicjatywa użycia przychodów, zbywających nad stałe miejscowe kass miejskich wydatki, należeć ma do miejscowego urzędu Municypalnego; ostateczne zatwierdzanie wydatków podobnych do 1,000 złp. dla każdego miasta rocznie, należeć ma do Kommissyi Wojewódzkiej, która wydatki tego rodzaju, przenoszące powyższe maximum, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi do rozpoznania i do ostatecznej decyzji przekładać, o zatwierdzonych zaś przez siebie, tejże Kommissyi raportować, będzie obowiązana.

Статья 24.

Воеводскія Комисіи должны озаботиться устройствомъ недвижимыхъ имуществъ, принадлежащихъ городскимъ гминамъ, какъ-то: пахатныхъ земель и лѣсовъ, предполагаемыхъ къ отдачѣ въ безсрочное арендное содержаніе, при помощи Экономическихъ Коммисаровъ, Землемѣровъ и Воеводскихъ старшихъ Лѣсничихъ, согласно правиламъ, какія будутъ изданы Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Подобныя безсрочныя регуляціи имѣютъ быть представляемы на разсмотрѣніе и окончательное утвержденіе въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Князь Намѣстникъ Царства,
(подписано) *Заіончець*.

№ 4.

Извлеченіе изъ инструкции Бурмистрамъ и Городскимъ Кассирамъ относительно управленія городскими недвижимыми имуществами и доходами, поступающими въ городскія кассы, отъ 15 Января 1822 года.

7. Къ обязанностямъ Городскаго Управленія принадлежатъ: заботливость о надлежащемъ обеспеченіи гминнаго имущества въ юридическомъ отношеніи; изысканіе источниковъ доходовъ; составленіе проектовъ смѣтъ, а также раскладки сборовъ на отдѣльныхъ плательщиковъ, гдѣ этого потребуетъ надоб-

Artykuł 24.

Własności gmin miejskich w gruntach obsiewnych i lasach, powinny być urządzone, do wieczystych wydzierżawień, przez Kommissye Wojewódzkie, za pomocą Kommissarzy Ekonomicznych, Jeometrów i Nadleśnych Wojewódzkich, podług przepisów, jakie przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji wskazane zostaną.

Podobne wieczyste regulacye, przedstawiane będą do rozpoznania i do ostatecznego zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji.

Xiążę Namiestnik Królewski,
(podpisano) *Zajaczek*.

№ 4.

Wyciąg z Instrukcyi dla Burmistrzów i Kassyerów miejskich, dotyczącej administracyi funduszów i dochodów do Kass miejskich wpływających, z dnia 15 Stycznia 1822 roku.

7. Do składu Urzędu miejskiego należy trudnić się przyzwoitęm zabezpieczeniem majątku gminnego we względzie prawnym, wynajdywać źródło dochodów, układać projekta do etatu, sporządzać rozkłady na szczególnych kontrybuentów,

ность, какъ для надлежащаго дополненія смѣтъ, такъ и для исполненія принятыхъ въ отношеніи Правительства или обществъ обязательствъ.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Θ. Мостовскій.*

№ 5.

Выписка изъ Учрежденія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Высочайше утвержденнаго въ 14 (26) день Марта 1833 года, о правахъ ея относительно управленія городской собственностью. ⁽¹⁾

Статья 6.

Пунктъ 15. Къ Отдѣленію Общаго Управленія принадлежатъ: надзоръ и попеченіе о собственности и управленіи имуществами, принадлежащими городскимъ и сельскимъ обществамъ.

Статья 9.

Къ Экспедиціи контрольныхъ и счетныхъ дѣлъ принадлежатъ:

1. производство всѣхъ дѣлъ, касающихся собственности и фундушей: духовныхъ, Народнаго Просвѣщенія, также институтскихъ—городскихъ и сельскихъ, и

2. общая и частная ревизія фундушей, какъ состоящихъ въ вѣдѣніи Правительственной Коммисіи, такъ и назначенныхъ по годовому бюджету въ ея распоряженіе.

⁽¹⁾ Препровождена Намѣстнику въ Царствѣ при отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря, Стефана Грабовскаго, отъ 21 Марта (2 Апрѣля) 1833 года, за N. 415.

gdzie tego wyniknie potrzeba, bądź to, dla dopełnienia etatu, bądź dla uiszczenia zobowiązań względem Rządu i towarzystw.

Minister Prezydujący
(podpisano) *T. Mostowski.*

№ 5.

Wyciąg z Organizacyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonej, d. 14 (26) Marca 1833 r. o attrubucyach jęj co do zarządu własności miejskich. ⁽¹⁾

Artykuł 6.

Ustęp 15. Do wydziału administracyi ogólnej należy: dozór i opieka nad całością i administracyą własności gmin miejskich i wiejskich.

Artykuł 9.

Do Bióra Kontrolli i Rachuby należy:

1. wyrabianie interessów, ściągających się do własności i funduszów: duchownych, edukacyjnych, instytucyjnych, miejskich i włościańskich.

2. ogólna i szczególna kontrolła funduszów tak tych, które zostają pod opieką Kommissyi Rządowej, jako i tych, które rocznym budżetem, do jęj rozrządzenia zostawiono.

⁽¹⁾ Przy odezwie Ministra Sekretarza Stanu Stefana Grabowskiego, z dnia 21 Marca (2 Kwietnia) 1833 r. Nr. 415, zakommunikowana Namiestnikowi Królestwa.

Статья 12.

Коллегіальному совѣщанію Правительственной Комисіи подлежатъ:

Пунктъ 4. Дѣла о приходѣ и расходѣ фундушей, принадлежащихъ заведеніямъ, городамъ и общинамъ.

№ 6.

О воспрещеніи мѣщанамъ всякихъ самовольныхъ сборищъ.

(11 (23) Декабря 1835 года)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Въ Учрежденіи Правительственныхъ вѣдомствъ отъ 1816 года, во II томѣ Дневника Законовъ, § 71, изображено: „что къ обязанностямъ городскихъ властей въ особенности „относятся наблюденіе за гминною собственностью и распоряженіе оною“.

Изданная на основаніи сего Правительственною Комисією Внутреннихъ Дѣлъ отъ 15 Января 1822 года инструкция объ управленіи фундушами и доходами городскихъ кассъ, въ § 7, гласитъ:

„что къ обязанностямъ Городскаго Управленія принадлежатъ: заботливость о надлежащемъ обезпеченіи гминнаго

Artykuł 12.

Obradom kollegialnym Kommissyi Rządowej podlegają:

Ust. 4. Interessa dotyczące przychodów i wydatków funduszów, należących do instytucji, miast i gmin.

№ 6.

O wzbronieniu wszelkich samowolnych zgromadzeń mieszczan.

(dnia 11 (23) Grudnia 1835 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Organizacya Władz Administracyjnych w r. 1816 przepisana, i w Tomie II Dziennika Praw zamieszczona, w § 71 stanowi: „że do zwierzchności miejskich należy w szczególności czuwanie nad własnością gminną i nią zarządzanie”.

Na zasadzie tego, Instrukcyja w dniu 15 Stycznia 1822 r. przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych względem administracyi funduszów i dochodów Kass miejskich wydana, w § 7 opiewa:

„że do składu urzędu miejskiego należy się trudzić przyzwoitęm zabezpieczeniem majątku gminnego we względzie

имущества въ юридическомъ отношеніи; изысканіе источниковъ доходовъ; составленіе проектовъ смѣтъ, а также раскладки сборовъ на отдѣльныхъ плательщиковъ, гдѣ этого потребуетъ надобность, какъ для надлежащаго дополненія смѣтъ, такъ и для исполненія принятыхъ въ отношеніи Правительства или общества обязательствъ“.

Въ такомъ смыслѣ, естественными представителями городскихъ жителей должны быть члены, составляющіе муниципальныя и городскія вѣдомства, или же высшія правительственныя мѣста, которымъ принадлежитъ попеченіе о городахъ, а также наблюденіе за правами оныхъ и обезпеченіемъ ихъ нуждъ.

Принявъ однакожъ въ уваженіе, что, не смотря на столь ясныя и достаточнымъ образомъ обезпечивающія общіе интересы городскихъ гминъ постановленія, нерѣдко случаются въ муниципальных и городскихъ присутственныхъ мѣстахъ собранія мѣщанъ, имѣющія цѣлью совѣщанія объ устройствѣ или употребленіи какого либо дохода, составляющаго общую собственность, или же о средствахъ представленія Правительству своихъ предположеній по различнымъ предметамъ, гдѣ, при собираніи голосовъ, по недостаточному знанію дѣла, или изъ личныхъ видовъ, рождаются новыя вопросы, или же вводятся безпорядокъ и замѣшательство;

сообразивъ притомъ, что допущеніе подобныхъ самовольныхъ сборищъ мѣщанъ могло бы имѣть весьма вредныя послѣдствія, и что, подъ предлогомъ совѣщаній о пользахъ города, могли бы укрываться другія, противныя видамъ Правительства, стремленія, —

Правительственная Коммисія, согласно съ мнѣніемъ Совѣта Управленія Царства, объявленнымъ въ выпискѣ изъ журнала засѣданія отъ 22 Октября (3 Ноября) с. г., поручаетъ Воеводской Коммисіи поставить въ извѣстность всѣ муниципальныя и городскія власти, что отнынѣ никакія самовольныя сборища мѣщанъ, для какихъ бы то ни было цѣлей, терпимы

правнымъ, wynajdywać źródła dochodów, układać projekta do etatów, sporządzać rozkłady na szczególnych kontrybuentów, gdzie tego wyniknie potrzeba, bądź to dla dopełnienia etatu, bądź dla uiszczenia zobowiązań względem Rządu i Towarzystwa.

W tym porządku rzeczy mieszkańcy miast mają naturalnych reprezentantów w Członkach, Urzędy municypalne i miejskie składających, i we władzach wyższych administracyjnych, do których opieka miast należy, a które nad ich prawami czuwać i o zaspokajanie ich potrzeb, starać się winny.

Gdy przecież, mimo tak wyraźnych przepisów, interest ogółu gmin miejskich dostatecznie zabezpieczających, zdarza się często, że w urzędach Municypalnych i miejskich, odbywają się zgromadzenia mieszczan w zamiarze naradzenia się, czy to nad sposobem urządzenia i użycia jakowego dochodu, wspólną własnością będącego, czyli też nad środkami podawania Rządowi wniosków różnego rodzaju w szczególnych wypadkach, gdzie zbierane zdania większości, przez niedostateczną znajomość rzeczy i osobiste widoki, albo nowych kwestyj stają się powodem, albo wprowadzają nieporządek i zamieszanie;

gdy dopuszczanie samowolnych zgromadzeń mieszczan, mogłoby się stać w skutkach najszkodliwszém, i pod pozorem narady nad dobrem miasta, mogłyby być spełnione dalsze, zamiarom Rządu przeciwne, cele;

temi przeto powodowana uwagami, stosownie do decyzji Rady Administracyjnej Królestwa, przez wypis z protokołu posiedzenia z dnia 22 Października (3 Listopada) r. b. objawionej, poleca Kommissyi Wojewódzkiej, ażeby zawiadomiła wszystkie urzędy municypalne i miejskie, iż odtąd, żadne samowolne odbywanie zgromadzeń mieszczan, w jakim bądź celu, nie może mieć

быть не могут; что совѣщанія о общественныхъ интересахъ гминъ могутъ происходить не иначе, какъ по выше-сказаннымъ правиламъ, предписаннымъ закономъ; что мѣщане въ такомъ только случаѣ имѣютъ право на изъявленіе мнѣнія по общему гминному дѣлу, когда таковаго мнѣнія потребуетъ отъ нихъ Правительственная Коммисія; наконецъ, что за нарушение сего правила виновные будутъ подвергаемы отвѣтственности по законамъ. Наблюденіе за точнымъ исполненіемъ сего возлагается на Воеводскую Коммисію.

Варшава, 11 (23) Декабря 1835 года.

Главный Предсѣдательствующій Директоръ.

(подписано) Головинъ.

N. 26,445/54,434.

miejsca; że narady w interesach wspólnych gmin, uskuteczniać się tylko mogą w formie, prawem na początku cytowanym, przepisanej; że wtedy tylko w interesie legalnym mieszczanie zdanie swoje objawiać będą mocni, gdy o to, z upoważnienia Kommissyi Rządowej, zapytani zostaną, наконец, że przeciwne temu postępowanie, ściąganie na winnych odpowiedzialność prawami zastrzeżoną; skutku czego wszystkiego Kommissya Wojewódzka dopilnuje.

W Warszawie, dnia 11 (23) Grudnia 1835 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) Gołwin.

Nr. 26,445/54,434.

ГЛАВА III.

О приобрѣтеніи городскими гминами разнаго рода недвижимостей и о дѣланіи займовъ на городскія потребности.

В в е д е н і е

Приобрѣтеніе въ городскую собственность разнаго рода недвижимостей происходитъ или посредствомъ покупки, залога, принудительнаго отчужденія для общественной пользы города, или отчужденія по судебному приговору за долги, или же посредствомъ дарственныхъ записей и завѣщаній, сдѣланныхъ въ пользу города.

Приобрѣтенію недвижимости въ собственность гмины должны предшествовать:

- 1). съемка ситуационнаго плана и описаніе границъ недвижимости, которую предполагается приобрести, и составленіе описи статей дохода;
- 2). официальная оцѣнка имущества, предполагаемаго къ приобретению;
- 3). составленіе проекта условій приобретенія;
- 4). представленіе всего дѣла чрезъ Губернское Правленіе въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ, съ испрашиваніемъ разрѣшенія на заключеніе контракта;
- 5). исходатайствованіе утвержденія контракта Совѣтомъ Управленія по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ.

Приобрѣтеніе считается состоявшимся, когда сдѣланъ вводъ, переписано право собственности на городъ въ ипотекихъ

TYTUŁ III.

O nabywaniu przez gminy miejskie na własność różnej natury realności, i o zaciąganiu pożyczek na potrzeby miasta.

W s t ę p.

Nabywanie na własność miejską różnej natury realności, może następować, albo przez kupno lub zamianę, albo drogą przymusowego wywłaszczenia na użytek publiczny miasta, albo przez sądowe wywłaszczenie za долги, albo też przez darowiznę lub zapisy, na rzecz miasta uczynione.

Nabycie realności przez gminę miejską w drodze kupna, poprzedzić winny następujące czynności:

- 1) pomiar, zdjęcie planu sytuacyjnego i opisanie granic mającej się nabyć realności, z wyszczególnieniem przedmiotów jej użytkowych;
- 2) oszacowanie urzędowe realności do nabycia proponowanej;
- 3) ułożenie punktów przedugodnych do nabycia;
- 4) przedstawienie całego operatu powyższego, za pośrednictwem Rządu Gubernialnego, do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, dla pozyskania decyzji, upoważniającej do spisania, kontraktu;
- 5) Wyjednanie zatwierdzenia kontraktu przez Radę Administracyjną, na wniosek Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

Nabycie, zostaje doprowadzone do skutku, przez odebranie realności nabytej, przepisanie tytułu własności w księdze wieczy-

книгах и уплачена вся договорная сумма с разрешения Правительственной Комиссии Внутренних Делъ.

При замять городской недвижимости на другую частную, к вышеупомянутым актам должно быть присовокуплено описание замяняемой городской недвижимости.

Занятие частной недвижимостью для общественной пользы можетъ послѣдовать на основаніи ст. 545 Гражданскаго Кодекса, въ которой сказано:

„никого нельзя принудить къ уступкѣ своей собственности, исключая только для общественной пользы, и то за справедливымъ предварительнымъ вознагражденіемъ“ и не иначе, какъ соблюденіемъ правилъ, изложенныхъ въ постановленіи Совета Управленія отъ 6 (18) Іюня 1852 (Дн. 3. Т. XLV, стр. 302), которое помѣщено ниже.

Приобрѣтеніе собственности вслѣдствіе отчужденія по судебному приговору за долей городской гминь производится по правиламъ, изложеннымъ въ ст. 673—779 Кодекса Гражданскаго Судопроизводства.

Наконецъ, приобретѣніе недвижимости посредствомъ дарственныхъ записей или завѣщаній, а равно и всякая дарственная запись или завѣщаніе, сдѣланныя въ пользу городской гминь, не иначе могутъ совершиться, какъ вслѣдствіе предварительнаго утвержденія оныхъ Советомъ Управленія, дѣйствующимъ отъ имени Верховной Власти, по представленію Правительственной Комиссии Юстиціи, согласно съ ст. 910 Гражд. Кодекса, и съ условіемъ, изложеннымъ въ ст. 1165 того же Кодекса, что утвержденіе дарственной записи или завѣщанія не уничижаетъ правъ третьихъ лицъ, согласно съ правилами, изложенными въ собраніи постановленій по вѣдомству Юстиціи.

На заключеніе займовъ на городскія надобности, Городскія Управленія должны, чрезъ Губернское Правленіе, испрашивать разрѣшенія Правительственной Комиссии Внутреннихъ Дѣлъ.

stęj na rzecz miasta, i wypłacenie należności, z upoważnienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

Przy zamianie realności miejskiej na inną, czynności są te same jak wyżej, z dodaniem nadto opisu i oszacowania realności miejskiej, mającej być zamienioną.

Zajęcie realności prywatnej na publiczną potrzebę miasta, może nastąpić, w zastosowaniu się do art. 545 Kod. Cyw., orzekającego:

„nikt nie może być zmuszonym do odstąpienia swęj własności, wyjąwszy na użytek publiczny, i to za słusznym poprzednim wynagrodzeniem“ i nieinaczej, jak przy zachowaniu przepisów, objętych postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 6 (18) Czerwca 1852 r. (Dz. P. T. XLV, str. 303), które jest poniżej umieszczone.

Nabycie realności w drodze sądowego wywłaszczenia, za długi gminie miasta jako wierzycielce przynależne, następuje podług przepisów, objętych art. 673 do 779 Kodexu postępowania sądowego.

Wreszcie, nabycie realności przez darowiznę lub zapis, również jak wszelka darowizna lub zapis na rzecz gminy miejskiej uczynione, do skutku przyjść mogą, jedynie za poprzednim zatwierdzeniem onych przez Radę Administracyjną, w imieniu Władzy Najwyższej działającą, na wniosek Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, zgodnie z art. 910 Kod. Cyw. i z warunkiem, w art. 1651 tegoż Kodexu zastrzeżonym, mianowicie, iż zatwierdzenie darowizny lub zapisu, nie narusza praw osobom trzecim służących, a to stosownie do przepisów, objętych zbiorom Wydziału Sprawiedliwości.

Do zaciągnięcia pożyczek na potrzeby miast, Zawierności miejskie powinny wyjednywać, za pośrednictwem Rządów Gubernialnych, upoważnienia od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

№ 1.

Правила о вчинаніи исковъ по дѣламъ гминъ и институтовъ и объ окончаніи оныхъ мировою сдѣлкою.

(15 Февраля 1812 года) (¹)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата.

Божією Милостію

ФРИДРИХЪ АВГУСТЪ,

Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій,

и проч., и проч., и проч.

Развивая предписанія, изложенныя въ Нашихъ декретахъ, отъ 7 Февраля 1809 года, ст. 26. бук. f., и отъ 23 сего же мѣсяца и года, ст. 17, и устанавливая нѣкоторыя правила веденія дѣлъ институтовъ и бенефицій, состоящихъ подъ покровительствомъ, надзоромъ, посредственнымъ или непосредствен-

(¹) *Примѣчаніе.* Постановленіе это, о гминныхъ судебныхъ искахъ, по своему содержанію, относится къ III отдѣлу и помѣщается здѣсь потому только, что въ 8 статьѣ онаго говорится, какимъ порядкомъ могутъ быть дѣлаемы займы гминами. Въ III отдѣлѣ будетъ ссылка на это постановленіе.

№ 1.

Prawidła o prowadzeniu spraw, gmin lub instytucyj dotyczących, i załatwianiu ich drogą zgody.

(d. 15 Lutego 1812 r.)

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu (¹):

z Bożej Łaski

FRYDERYK AUGUST,

KRÓL SASKI, XIĄŻĘ WARSZAWSKI,

etc. etc. etc.

Rozciagając przepisy w dekretach Naszych de data 7 miesiąca Lutego 1809 roku w § 26 pod lit. f, i de data 23 tegoż miesiąca i roku w § 17, a oraz zaprowadzając pewne prawidła w sprawach Instytutów i Beneficyjów, pod opieką, dozorem, lub zarządzeniem zwierzchniém, albo bezpośredniém administracyi

(¹) *Uwaga.* — Dekret ten, stanowiący o processach, dotyczących gmin i instytucyj, a tém samém odnoszący się do Działu III, został tutaj umieszczonym ze względu na art. 8, przepisujący warunki dla zaciągnięcia pożyczki przez gminę; w Dziale zaś III, będzie powołanym.

нымъ управленіемъ администраціи края, по представленію Нашего Министра Внутреннихъ Дѣлъ и по выслушаніи заключенія Нашего Государственного Совѣта, Мы постановили и постановляемъ слѣдующее:

Статья 1.

Каждая гмина, институтъ или владѣлецъ бенефиціи, намѣреваясь начать искъ по дѣлу, подлежащему гражданскому судопроизводству, обязанъ получить на то разрѣшеніе Совѣта Префектуры; въ противномъ случаѣ актъ, составленный безъ сего разрѣшенія, считается недѣйствительнымъ, и составившій его будетъ подвергнутъ уплатѣ проторей.

Статья 2.

Вчинающій искъ въ Гражданскомъ Судѣ, противъ гмины, института или владѣльца бенефиціи обязанъ, за 30 дней до подачи позова, донести о томъ Совѣту Префектуры, въ предѣлахъ вѣдомства котораго находится позванная сторона; въ донесеніи этомъ должны быть изложены предметъ иска и доказательства, на которыхъ онъ основывается; Префектъ же обязанъ выдать свидѣтельство въ полученіи такового донесенія. По истеченіи 30 дней, истецъ будетъ вправѣ начать искъ, приложеніемъ къ позову доказательства, что объ этомъ было донесено подлежащему Совѣту Префектуры. Въ противномъ случаѣ, позовъ, поданный безъ соблюденія сихъ правилъ, считается недѣйствительнымъ.

Статья 3.

Гмина, институтъ или владѣлецъ бенефиціи, проигравъ дѣло, какъ истецъ или какъ отвѣтчикъ, не могутъ оставить оное безъ аппеляціи, безъ разрѣшенія Совѣта Префектуры.

кrajowej będących, na przełożenie Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych, i po wysłuchaniu Naszej Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Artykuł 1.

Każda gmina, instytucja, lub posiadacz beneficji, mający rozpocząć proces w sprawie, któraby do Sądu Cywilnego należała, powinien wprzódzyskać pozwolenie na to od właściwej Rady Prefekturalnej, pod nieważnością aktu, bez takowego pozwolenia zdziałanego, i pod karą ponoszenia kosztów przez tego, kto by go wnieść považył się.

Artykuł 2.

Ktokolwiek gminę, instytucję, lub posiadacza beneficji w takimże rodzaju sprawy przed Sąd Cywilny, o rzecz do gminy, instytucji, lub do beneficjum należącą pozywać będzie, obowiązany jest, na dni trzydzieści przed wydaniem pozwu, donieść o tém Radzie Prefekturalnej właściwej, dla strony zapozwać się mającej, w doniesieniu tém przedmiot pozwu i powody na których go ma wspierać wymienić, a Prefekt zaświadczenie na odebranie takowego doniesienia podającemu wydać, winien będzie. Po upłynieniu dni trzydziestu działać sądownie mocen będzie, do pozwu swego dowód, że właściwej Radzie Prefekturalnej o nim wprzódzdoniósł, załączysz. Inaczéj pozew, przeciwko tym przepisom zanesiony, nieważnym będzie.

Artykuł 3.

Gmina, instytucja, lub posiadacz beneficji, przegrawszy sprawę, bądź z swego powództwa, bądź z obrony, będąc zapozwanym, nie mogą zaniechać appellacyi, bez zezwolenia Rady Prefekturalnej.

Статья 4.

Равно, безъ разрѣшенія Совѣта Префектуры, не могутъ отказаться отъ апелляціи въ Кассационный Судъ, каковая апелляція имѣетъ мѣсто, когда рѣшенія двухъ инстанцій несогласны, а также безъ разрѣшенія Совѣта не могутъ просить о кассациі рѣшенія послѣдней инстанціи, подтверждающаго рѣшеніе первой инстанціи.

Статья 5.

Получившій въ первой или послѣдней инстанціи рѣшеніе противъ гмины, института или владѣльца бенефиціи, представляетъ Совѣту Префектуры засвидѣтельствованную копию онаго, на что въ тотъ же день Префектъ выдаетъ ему свидѣтельство; въ противномъ случаѣ, еслибъ даже гмина, институтъ или бенефициантъ и оставили дѣло безъ апелляціи или не просили о кассациі, исполненіе произведено не будетъ.

Статья 6.

Ежели бы оканчивающійся срокъ давности былъ недостаточенъ для того, чтобы испросить разрѣшеніе Совѣта Префектуры на подачу позова, — въ такомъ случаѣ дозволяется подать позовъ и безъ предварительнаго донесенія, но съ тѣмъ, чтобы въ то же время донесено было объ этомъ Совѣту Префектуры; въ противномъ случаѣ позовъ считается недействительнымъ. Въ этомъ случаѣ, срокъ для явки въ судъ, назначенный закономъ для гминъ, институтовъ и владѣльцевъ бенефиціи продолжается еще на 30 дней въ прочихъ же случаяхъ, когда донесеніе Совѣту Префектуры сдѣлано было за 30 дней до подачи позова, срокъ для явки въ судъ, назначенный закономъ для гминъ, институтовъ и бенефициантовъ, удваивается.

Артикулъ 4.

Подобnież, bez zezwolenia Rady Prefekturalnej, nie mogą zaniechać odwołań się do Sądu Kassacyjnego, gdzie podług praw odwołanie się ma miejsce, jeżeli wyroki dwóch instancyj zgodnemi nie będą, a przeciwnie odwoływać się do kassacyi od wyroku ostatecznej instancyi, wyrok pierwszej instancyi potwierdzającego, bez zezwolenia Rady Prefekturalnej nie będą mogły.

Артикулъ 5.

Zyskujący, bądź w pierwszej, bądź w ostatecznej instancyi wyrok przeciwko gminie, instytutowi, lub posiadaczowi beneficyi, prześle go Radzie Prefekturalnej w kopii autentycznej, i na takowe przesłanie zaświadczenie Prefekta odbierze, które zaświadczenie tegoż samego dnia wydane mu będzie, i pod żadnym pretekstem odmówionem być nie może; inaczéj, w przypadku nawet zaniechania appellacyi, lub nieodwołania się z strony gminy, instytutu, lub beneficyatu, do kassacyi egzekucya daną nie będzie.

Артикулъ 6.

Gdyby upadający czas przedawnienia, nie dopuszczał czekania z wydaniem pozwu na zezwolenie Rady Prefekturalnej, wolno będzie go wydać bez poprzedniczego opowiedzenia się; natychmiast jednak wydając go do Sądu, uwiadomić o nim Radę Prefekturalną należy, pod nieważnością aktu; w którym to przypadku, termin prawem przeznaczony do odpowiedzi w Sądzie, dla gminy, instytutu i posiadacza beneficyi o dni trzydzieści przedłużonym; w innych zaś przypadkach, gdzie opowiedzenie się Radzie Prefekturalnej na dni trzydzieści przed wydaniem pozwu uczynionem było, termin pierwszy do odpowiedzi w Sądzie prawem przepisanej, dla gmin, instytutów i beneficyatów podwojnym będzie.

Статья 7.

Сторона, получившая решение против гмины, назначающее уплату долгов по долговым обязательствам и даже ипотечных долгов, не может произвести взыскания с имущества гмины, пока Советъ Префектуры не постановитъ, какимъ образомъ и въ какое время гмина должна уплатить долги; при чемъ предоставляется сторонѣ право на постановление Совета жаловаться Государственному Совету; проценты же отъ таковыхъ долговъ должны быть уплачиваемы и взыскиваемы немедленно въ подлежащие сроки.

Статья 8.

Гмины не могутъ заключать займовъ безъ разрѣшенія Совета Префектуры и безъ утверждения Министра Внутреннихъ Дѣлъ; въ долговомъ обязательствѣ гмины должны быть обозначены время и способъ уплаты долговъ, а въ случаѣ неуплаты—порядокъ взысканія.

Статья 9.

Мировыя сдѣлки въ спорныхъ дѣлахъ съ гминами, институтами и бенефициантами должны совершаться въ Советахъ Префектуры съ ихъ разрѣшенія. Ежели споръ касался только временнаго пользованія, то таковыя сдѣлки должны быть утверждены Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ; если же производилось дѣло объ отчужденіи, замѣнѣ или уступкѣ правъ вѣчнаго владѣнія, то сдѣлки эти, по разсмотрѣніи ихъ Государственнымъ Советомъ, должны быть представлены на Наше утверждение.

Артыкулъ 7.

Strona zyskująca przeciwko gminie wyroki na zapłacenie przyszłych długów ze skryptu, a nawet hypotecznego, nie może skutecznie exekucyi co do kapitału na funduszach gminy, póki Rada Prefekturalna nie urządzi, jakim sposobem, i w jakim czasie gmina zapłacić winna, z wolném od tego urządzenia odwołaniem się do Rady Stanu; prowizyę jednak od takowego długu niezwłocznie na terminach płaconemi i exekwowanemi będą.

Артыкулъ 8.

Gminy żadnych długów, bez zezwolenia Rady Prefekturalnej i za potwierdzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, zaciągać nie mogą, w skrypcie długowym gminy czas, sposób wypłacenia i sposób exekucyi, na przypadek niezapłacenia, opisanym być powinny.

Артыкулъ 9.

O przedmioty w sporze będące, zgody z gminami, instytucjami i beneficjantami w Radach Prefekturalnych właściwych, za ich zezwoleniem, zawieraniem, jeżeli w nich o czasowe użytkowanie iść będzie, przez Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych potwierdzanemi; jeżeli zaś wywłaszczania, zamiany, zrzeczenia się praw wieczystego tyczeć się będą, do Naszego potwierdzenia, za poprzedniczym rozstrząśnieniem Rady Stanu, przesyłanemi będą.

Исполнение сего Нашего декрета поручаемъ Нашимъ Министрамъ Юстиціи и Внутреннихъ Дѣлъ, а напечатаніе его въ Дневникъ Законовъ—Министру Юстиціи.

Во дворцѣ Нашемъ въ Дрезденѣ, 15 Февраля 1812 года.

(подписано) Фридрихъ Августъ.

Контрасигнировалъ Министръ Статсъ-Секретарь,

(подписано) *Станиславъ Бреза.*

№ 2.

Объ уступкѣ въ пользу городскихъ гминъ разныхъ казенныхъ статей, находящихся въ чертѣ городскихъ владѣній.

(9 Января 1819 года)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Правительство, въ заботливости своей объ улучшеніи быта городовъ, пользуясь всѣми способствующими къ тому средствами, обратило вниманіе Князя Намѣстника на находящіеся на городскихъ земляхъ оброчныя статьи, какъ-то: пропинаціи, постоянные дворы, мельницы, мосты, перевозы и земли, составляющія казенную собственность, предполагая замѣнить или уступить ихъ въ пользу городовъ, въ видахъ облегченія мѣстной администраціи уничтоженіемъ посторонняго вліянія и возникающихъ изъ этого споровъ между полицейскимъ управленіемъ бурмистра и аренднымъ содержателемъ, какъ войтомъ

Wykonanie tego dekretu, Naszym Ministrom: Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a ogłoszenie w Dzienniku Praw, Ministrowi Sprawiedliwości, poruczamy.

w Pałacu Naszym w Dreźnie, dnia 15 Lutego 1812 roku.

(podpisano) FRYDERYK AUGUST.

przez Króla,

Minister Sekretarz Stanu,

(podpisano) *Stanisław Breza.*

№ 2.

O odstąpieniu na rzecz gmin miejskich rozmaitych realności skarbowych, w pośród posiadłości miejskich położonych.

(d. 9 stycznia 1819 r.)

do

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Troskliwość Rządu o ulepszenie bytu miast, korzystając z środków zdolnych ułatwić to przedsięwzięcie, zwróciła uwagę Xięcia Namiestnika Królewskiego na realności skarbowe, jako to: propinacje, karczmy, młyny, mosty, przewozy i grunta, własnością skarbu będące, a w pośród posiadłości miejskich położone, celem odstąpienia onych na rzecz miasta, lub zamienienia, a to, dla ułatwienia miejscowej administracyi, przez usunięcie obcego wpływu i ztąd wynikającej kolizyi między władzą policyjną Burmistrza i dzierżawcy, jako Wójta gminy. Zamiar takowy ma być w całym kraju przywiedziony do skutku. Kommissya

гмины. Предположение это должно быть приведено въ исполненіе во всемъ краѣ. Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, получивъ разрѣшеніе Князя Намѣстника отъ 17 Октября прошедшаго года войти въ сношеніе по этому дѣлу съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи и составить вмѣстѣ съ послѣднею проектъ, полагаетъ:

что, для надлежащаго соображенія и заключенія, слѣдуетъ прежде всего знать, все ли Королевскіе города, или по крайней мѣрѣ нѣкоторые изъ нихъ, имѣютъ уже опредѣленные чертежи границъ и ситуационные планы, и ежели таковыя существуютъ, то Правительственная Коммисія Финансовъ покорнѣйше проситъ препроводить ихъ въ оную, чтобы она имѣла возможность рѣшить, какъ самымъ удобнымъ образомъ уступка или замѣна оброчныхъ статей можетъ быть приведена въ исполненіе.

Варшава, 9 Января 1819 года.

(подписано) *И Венгеленскій.*

N. 25,016/2,964.

N° 3.

О обращеніи во владѣніе городовъ недвижимостей: казенныхъ, институтскихъ и частныхъ, находящихся въ городской чертѣ, и объ устройствѣ городовъ для водворенія въ нихъ иностранныхъ фабрикантовъ.

(21 Ноября 1823 года.)

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ.

Желая устранить нѣкоторые препятствія, происходящія отъ однихъ лишь формальностей при исполненіи нашего поста-

Рządowa Przychodów i Skarbu upoważniona poleceniem Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 17 Listopada r. z. do zniesienia się w tej mierze z Kommissją Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji i przedstawienia łącznie w tym przedmiocie projektu, mniema:

iż do gruntownego rzeczy rozbioru i zaopiniowania, wypada naprzód wiedzieć: czyli miasta Królewskie, lub przynajmniej niektóre z nich, odebrały już stałe co do obrębu granic zakreslenia, i czyli są stosowne mappy sytuacyjne? co jeżeli już chociaż w najmniejszej części znajduje się, o zakommunikowanie onych Kommissya Rządowa uprasza, aby mogła przekonać się: w jakim sposobie, z największą dogodnością, odstąpienie lub zamienienie posiadłości skarbowych na rzecz miast, nastąpićby mogło.

W Warszawie, dnia 9 Stycznia 1819 r.

(podpisano) *J. Wegleński.*

Nr. 25,016/2,964.

N° 3.

О заієци на rzecz miast realności skarbowych, instytucyjnych, lub prywatnych, w pośród miast położonych, i regulacji miast, w celu osiedlania fabrykantów zagranicznych.

(d. 21 Listopada 1823 r.)

XLĄŻE NAMIESTNIK KRÓLEWSKI.

Cheąc usunąć niektóre przeszkody, z samych tylko formalności wynikające, w przywiedzeniu do skutku postanowienia Na-

новления отъ 18 Сентября 1816 года о переселяющихся въ городъ иностранныхъ фабрикантахъ и о предоставленіи имъ разныхъ льготъ и пособій, а равно и объ устройствѣ городовъ, въ развитіе вышеупомянутаго постановления:

1. постановили мы разрѣшить и настоящимъ разрѣшаемъ Предсѣдателямъ Коммисіи Воеводства Мазовецкаго и Калишскаго, при предполагаемомъ устройствѣ казенныхъ городовъ, послѣ размежеваніи ихъ и съемки плановъ въ трехъ одинаковыхъ экземплярахъ, поступать въ слѣдующемъ порядкѣ:

а) при приведеніи въ исполненіе 3 статьи вышеупомянутаго постановления, находящіяся, какъ въ городахъ, такъ и вблизи оныхъ казенныя земли, плацы и строенія, причисленныя къ казеннымъ имуществамъ, могутъ быть заняты и включены въ городскую черту по мѣрѣ встрѣчающейся надобности, съ тѣмъ, чтобы на таковыхъ земляхъ, плацахъ и строеніяхъ поселены были желающіе того фабриканты, или чтобы они замѣнены были на другія болѣе удобныя для этой цѣли недвижимости, принадлежащія частнымъ лицамъ;

б) точно также Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій будутъ поступать со всѣми институтскими недвижимоcтями, принадлежащими городскимъ канцеляріямъ или госпитальнымъ и тому подобнымъ институтамъ, ежели онѣ до сихъ поръ не отданы въ вѣчное арендное содержаніе по контрактамъ, утвержденнымъ подлежащими властями, съ тѣмъ, чтобы были установлены постоянный вѣчный доходъ для сихъ институтъ;

в) земли и строенія, принадлежащія духовнымъ институтамъ, ежели онѣ мѣшаютъ предполагаемому устройству городовъ, должны быть приобрѣтены или посредствомъ замѣны ихъ на другія находящіяся въ распоряженіи Правительства недвижимости, или посредствомъ обезпеченія симъ институтамъ соотвѣтственнаго дохода; о чемъ Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій должны войти въ сношеніе съ епархіальными епископами;

szego z d. 18 Września 1816 r., w przedmiocie osadzenia po miastach z zagranicy przybywających fabrykantów, i udzielania tymże rozmaitych zachęceń i zapomogi, tudzież względem regulacyi miast wydanego, w rozwinięciu wyżej wspomnionego postanowienia:

1. postanowiliśmy upoważnić, jakoż niniejszém upoważniamy Prezesów Kommissyi Województwa Mazowieckiego i Kaliskiego, ażeby w przedsięwziętej regulacyi miast rządowych, po skutecznionym onychże pomiarze i zdjęciu planu w trzech jednogodnych exemplarzach, postępowali w następującym sposobie:

а) w wykonaniu artykułu 3, wyżej z daty cytowanego postanowienia, grunta, place i budynki rządowe, tak w miastach, lub w ich bliskości położone, do dóbr rządowych należące, w miarę uznanej potrzeby, mogą być zajęte i wcielone na rzecz tychże miast, osadzając na rzeczonych placach, gruntach i budynkach bezpośrednio zgłaszających się fabrykantów, lub też, aby wspomnianych realności użyli na wymianę za inne bliższe i dogodniejsze do osiągnięcia tego celu grunta, place, lub budowle, prywatną własnością będące.

б) podobnieж postąpią sobie Prezesowie Kommissyj Wojewódzkich z wszelkimi realnościami instytutowemi, bądź do karmelaryów miejskich, bądź do instytutów szpitalnych i innych tym podobnych należącemi, skoro takowe dotąd nie są w wieczystą dzierżawę wypuszczone na mocy kontraktów, przez władze przyzwoite zatwierdzonych; z zapewnieniem wszelako i ustanowieniem stałego wieczystego dochodu tymże instytutom.

в) grunta i zabudowania, należące do instytutów duchownych, skoroby były na przeszkodzie skutecznie się mającej regulacyi miasta, mają być na ten cel nabyte, bądź przez stosowną zamianę na inne, do dyspozycyi Rządu pozostające, bądź też, przez zapewnienie z nich stosownego czynszu rzeczonym instytutom; w czém się Prezesowie Kommissyj Wojewódzkich poprzednio z Biskupami diecezjalnymi powinni znieść.

d) ежели встрѣтится надобность, для удобнѣйшаго проведѣнія улицъ и устройства площадей приобрѣсти частную недвижимость на наличныя деньги изъ городскихъ фундушей и Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій убѣдятся, что выгоднѣе приобрѣсти сію недвижимость посредствомъ добровольной сдѣлки съ владѣльцемъ ея, нежели посредствомъ отчужденія; то Предсѣдателямъ предоставляется право прибрѣтать подобныя недвижности послѣ предварительной оцѣнки ихъ оцѣнщиками, а также дѣлать распоряженіе объ отпускѣ владѣльцу договорной суммы изъ городскихъ фундушей;

e) по устраненіи вышеупомянутыхъ препятствій, Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій составлять на планѣ каждаго города проектъ исправленія улицъ, а равно площадей и плацовъ и послѣдніе немедленно раздадутъ фабрикантамъ, по мѣрѣ заявленія ими желанія строиться на оныхъ; равнымъ образомъ предполагать особые участки для евреевъ, по существующимъ правиламъ; за тѣмъ составлять регуляціонный актъ, въ которомъ будутъ обозначены всѣ вытекающія изъ сего соотношенія города со всѣми институтами и способъ, какимъ городскіе доходы должны быть обезпечены или будутъ увеличиваться въ будущее время.

Составленное такимъ образомъ дѣло объ устройствѣ города, съ приложеніемъ въ трехъ экземплярахъ плановъ и межевыхъ описей, Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій представляютъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи; кромѣ сего, въ общемъ, отдѣльно для каждаго города рапортъ объясняютъ все сдѣланное ими согласно настоящему нашему постановленію и представляютъ отчетъ въ расходѣ суммъ, употребленныхъ для этой цѣли.

Такимъ образомъ не будетъ надобности въ продолженіе сей операціи въ каждомъ частномъ случаѣ сноситься съ Правительственными Коммисіями; отъ чего настоящимъ постановленіемъ освобождаю Предсѣдателей Воеводскихъ Коммисій, объявляемъ:

d) gdyby wypadło, dla uregulowania ulic, lub placów, jaką własność prywatną nabyć z funduszków miejskich za gotowe pieniądze, a Prezesowie Kommissyj Wojewódzkich przekonali się, że nabycie takowej w drodze dobrowolnej ugody z właścicielem korzystniejszem być może, niżeli drogą wywłaszczenia; na taki przypadek upoważniamy Prezesów, do nabycia podobnych realności, po poprzedniczym onychże przez biegłych oszacowaniu, z zachowaniem największej oszczędności; oraz do zarządzenia niezwłocznej sprzedającemu wypłaty z funduszków miejskich.

e) gdy tym sposobem powyższe przeszkody usunięte zostaną, zaprojektują Prezesowie Kommissyj Wojewódzkich, na planach zdjętych miasta każdego, kierunek ulic, rynków i placów; ostatnie, jak daleceby się do ich zabudowania zgłaszali fabrykanci, tymże rozdadzą bez najmniejszej zwłoki; zaprojektują oraz oddzielne rewiry dla starozakonnych, wedle istniejących przepisów; a dopiero spiszą w sposobie aktu regulacyjnego wszelkie dalsze stosunki miasta z wszelkimi instytucjami, i sposób: w jakim dochody miejskie zapewnione lub podwyższone nadal być mają.

Całe w tym sposobie ułożone dzieło regulacyjne, wraz z trzema exemplarzami planów pomiaru i rejestrów pomiarowych, po zupełnem wszystkiego dokończeniu, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji przedstawia, i w stosownym z swęj strony ogólnym, co do każdego miasta, raporcie, zdadzą sprawę tejże Kommissyi Rządowej z każdego kroku i postąpienia, jakie w skutek powyższych naszych upoważnień przedsięwziąć znajdują się powodowanemi; oraz wyrachują się z wszelkich funduszków, jakichby na ten cel poprzedniczo użyli.

Tym sposobem ustaje potrzeba ustawicznego w ciągu całej operacyi w szczegółowych przypadkach odnoszenia się do Kommissyj Rządowych, od czego niniejszém Prezesów Kommissyj Wojewódzkich zwalniając, oświadczamy:

1. что никакая въ этомъ родѣ отговорка въ оправданіе замедленія дѣла принята не будетъ. Впрочемъ полное дѣло, произведенное отдѣльно для каждаго города, въ силу настоящаго нашего постановленія, и представленное намъ Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, неиначе получить окончательное наше утвержденіе, какъ послѣ предварительнаго сношенія между подлежащими Правительственными Коммисіями.

2. На основаніи ст. 5 и 6 нашего постановленія отъ 18 Сентября 1820 года, разрѣшаемъ Предсѣдателямъ Воеводскихъ Коммисій назначать изъ казенныхъ или гминамъ принадлежащихъ лѣсовъ, ежели верѣтится въ томъ надобность, бесплатный отпускъ строеваго матеріала желающимъ строиться фабрикантамъ, въ теченіе срока, назначеннаго въ томъ же постановленіи, а равно на устройство въ городахъ и другихъ фабричныхъ поселеніяхъ кирпичныхъ заводовъ, изъ которыхъ выдѣлываемый кирпичъ долженъ отпускатся строящимся по возможно сходнымъ цѣнамъ.

3. Наконецъ, убѣдясь, что въ городахъ постройка казенныхъ строеній хозяйственнымъ образомъ подъ присмотромъ и наблюденіемъ чиновниковъ, въ усердіи которыхъ Предсѣдатели Воеводскихъ Коммисій имѣли возможность убѣдиться, гораздо выгоднѣе, чѣмъ посредствомъ подрядовъ, разрѣшаемъ Предсѣдателямъ Воеводскихъ Коммисій не уклоняться отъ этого способа произведенія работъ, когда они верѣтять въ томъ надобность и увидятъ возможность соблюсти выгоды Казны, поручая командированнымъ для производства работъ чиновникамъ представлять отчеты въ употребленіи отпускаемыхъ на этотъ предметъ суммъ и вмѣняя имъ въ обязанность соблюдать возможную экономію при составленіи смѣтъ.

Такимъ образомъ, устранивъ препятствія и все, что можетъ быть поводомъ къ замедленію сего дѣла, желаемъ чтобы устройство всѣхъ казенныхъ городовъ въ воеводствахъ Мазовецкомъ и Калишскомъ, сколько возможно, было окончено

изъ żadna tego rodzaju wymówka na usprawiedliwienie jakiegokolwiek bądź zwłoki przyjętą nie będzie. Wszakże dzieło całe, co do każdego miasta w szczególności, z mocy niniejszych naszych upoważnień dokonane, gdy nam, za pośrednictwem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, przedstawione będzie, nie może, jak tylko po zniesieniu się wzajemném wówczas właściwych Kommissyów Rządowych, ostateczne nasze pozyskać zatwierdzenie.

2. Na zasadzie art. 5 i 6 postanowienia naszego z daty 18 Września 1820 r., upoważniamy Prezesów Kommissyj Wojewódzkich do assygnowania z borów rządowych lub gminnych, gdziekolwiekby tego widzieli potrzebę, bezpłatnego budulcu, przez ciąg czasu, témże postanowieniem oznaczonego, na budowanie się fabrykantów, na założenie, po miastach i innych osadach fabrycznych, przez Rząd wspieranych, cegielni, w którychby materiały wyrabiany, jak najtaniiej budującym się mógł być dostarczonem.

3. Nakoniec przekonawszy się naocznie, iż stawianie wszelkich budowli po miastach na rachunek Rządu przez administracyę, pod nadzorem i kierunkiem urzędników, o których gorliwości w tym względzie Prezesowie Kommissyów Wojewódzkich mieli sposobność się przeświadczyć, daleko jest korzystniejszem, niżeli budowanie przez entreprzyę, upoważniamy niniejszem Prezesów Kommissyów Wojewódzkich, aby na przypadek, gdzie tego osądzą potrzebę i widoczną ztąd przewidywać będą oszczędność, nie odbiegali od takiego sposobu, poleciwszy urzędnikom, którym dozór nad podobną poruczą budowlą, wyrachowanie się z powierzonych im na ten cel funduszków, z wykazaniem koniecznej oszczędności, względnie sporządzonych kosztorysów.

Tym sposobem uprzątnawszy wszelkie przeszkody i usunawszy wszystko, coby w tych działaniach niepotrzebną zwłokę sprawić mogło, miéć chcemy, ażeby ile możności w ciągu roku 1824 wszystkich miast rządowych, w Województwach Mazowiec-

въ теченіе 1824 года, при чемъ предписываемъ представлять трехмѣсячные рапорты о ходѣ дѣла.

Варшава, 21 Ноября 1823 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

N. 14,586.

N° 4.

О томъ, что въ малыхъ городахъ вознагражденіе за менѣе цѣнные плацы можетъ быть уплачиваемо собственникамъ оныхъ, на основаніи словесныхъ объявленій.

(24 Октября 1825 года)

Въ Люблинскую Виеводскую Коммисію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Вслѣдствіе представленія Воеводской Коммисіи отъ 14 Сентября с. г., за N. 31,920, касательно удовлетворенія владѣльцевъ за занятыя у нихъ плацы для устройства плотины у моста, въ городѣ Краснотавѣ, возвращая приложенія, объявляетъ: что, при переходѣ отъ однихъ владѣльцевъ къ другимъ небольшихъ недвижимостей въ малыхъ городахъ, нельзя требовать соблюденія тѣхъ формальностей, какія требуются въ большихъ городахъ или помѣщичьихъ деревняхъ, гдѣ каждая недвижимость имѣетъ свою ипотечную книгу; даже при устройствѣ новыхъ ипотекъ, ипотечныя Коммисіи принимаютъ за

kiem i Kaliskiem położonych, regulacya uskutecznioną została. Zastrzegamy sobie oraz zdawanie nam co kwartał rapportu, o postępie téj całej operacyi.

Dan w Warszawie, d. 21 Listopada 1823 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 14,586.

N° 4.

W małych miastach, należności za zajęte place mniejszej wartości, mogą być wypłacone właścicielom, na zasadzie wywodów słownych.

(d. 24 Października 1825 r.)

do

Kommissyi Województwa Lubelskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Na przedstawienie Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 14 Września b. r. Nr. 31,920, w przedmiocie wypłaty należności, za zajęte place pod groblę przedmostową w mieście Krasnymstawie, przy zwrocie annexu oświadcza: iż w małych miastach, co do nieruchomości małej wartości, nie można żądać co do ich przelewu tyle formalności, ile w miastach większych, lub wsiach szlacheckich, gdzie każda nieruchomość ma swoją księgę hipoteczną, a nawet przy regulacyi nowych hipotek, Kommissye hipoteczne przyjmują zasadę, że małe nieruchomości w miastach, regulują na imię zgłaszających się bez tytułów; jedynie na zasadzie wywodów słownych, że są właścicielami; zatem właścicielom w Krasnymstawie może być wypłacona należność za zabra-

правило, что небольшія недвижимости въ городахъ могутъ быть устроиваемы на имя владѣльцевъ на основаніи протоколярнаго дознанія безъ представленія документовъ на владѣніе. Посему владѣльцы въ Красноставѣ могутъ быть удовлетворены за занятыя у нихъ плацы на основаніи протоколярныхъ дознаній тѣмъ болѣе, что они объявили готовность для большей вѣрности, представить залогомъ.

Варшава, 24 Октября 1825 года.

Министръ Предсѣдательствующій,

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 316/1125.

N° 5.

О сдѣланіи въ Кредитномъ Земскомъ Обществѣ займа подъ залогъ имѣній, принадлежащихъ Экономической кассѣ города Велюня.

(28 Февраля (12 Марта) 1833 года.)

Выписна изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.⁽¹⁾

Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію Калишской Воеводской Коммисіи отъ 25 Февраля (9 Марта), N. 16,525/29,428, испрашивала

⁽¹⁾ *Примѣчаніе.* Постановленіе это, хотя не заключаетъ въ себѣ положительнаго правила, помѣщено въ сборникъ въ видѣ примѣра, какимъ образомъ въ подобныхъ случаяхъ города могутъ дѣлать займы въ Земскомъ Кредитномъ Обществѣ.

ne place, na mocy wywodów słownych, témbardziej jeszcze, jeśli ciż właściciele gotowi są, dla większej pewności, złożyć ewikcyę.

W Warszawie, dnia 24 Października 1825 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 316/1125.

N° 5.

Upoważnienie do przystąpienia z dobrami Kassy ekonomicznój miasta Wielunia, do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

(d. 28 Lutego (12 Marca) 1833 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej ⁽¹⁾.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego powodowana przedstawieniem Kommissyi Województwa Kaliskiego, upraszała Radę pod d. 9 b. m.

⁽¹⁾ *Uwaga.*—Decyzja ta, jakkolwiek nie stanowiąca ogólnego przepisu, weszła do zbioru, jako przykład wyjątkowy zaciągnięcia pożyczki dla miasta z Towarzystwa Kredytowego, mogący służyć za wzór w podobnych przypadkach.

разрѣшенія на уступленіе съ имѣніями Туровъ и Куровъ, принадлежащими къ экономической кассѣ города Велюня, въ Кредитное Земское Общество.

Совѣтъ, находя, что на означенныхъ имѣніяхъ числится разныхъ долговъ на 98,000 злотыхъ, и что экономическая касса города Велюня не имѣетъ другаго средства къ удовлетворенію оныхъ, опредѣлилъ дать ей испрашиваемое Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія разрѣшеніе.

Вѣрно:
Статсъ-Секретарь,
(подписано) *Θ. Тымовскій.*
N. 14,994

N° 6.

Правила о принудительномъ отчужденіи какой либо собственности на общественную надобность.

(6 (18) Іюня 1852 года)

По Указу Ево Величества

НИКОЛАЯ I,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССІЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО

и проч. и проч. и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Какъ существующія донынѣ правила объ отчужденіи какой либо собственности на Государственную или обществен-

Nr. 16,525/29,428 o udzielenie jęj upoważnienia: do przystąpienia z dobrami Turów i Kurów, należącemi do Kassy Ekonomicznej m. Wielunia, do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Rada przekonawszy się, że na dobrach pomienionych oparte są różne wierzytelności, ogólną sumę złp. 98,000 wynoszące, tudzież, że Kassa Ekonomiczna miasta Wielunia innego źródła do spłacenia ich nie posiada, oświadczyła: że żądane przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego upoważnienie, niniejszém jęj udziela.

Zgodno z protokołem:
Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Tymowski.*
Nr. 14,994.

N° 6.

Przepisy: o zajęciu własności, sposobem przymusowego wywłaszczenia, na użytek publiczny.

(d. 6 (18) Czerwca 1852 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Gdy dotychczasowe przepisy, w przedmiocie zajęcia własności, sposobem przymusowego wywłaszczenia, na rządowy lub in-

ную надобность, оказались недостаточными, то Совѣтъ Управленія, на основаніи особаго Высочайшаго разрѣшенія, постановилъ и постановляетъ слѣдующее:

ГЛАВА I.

Общія правила.

Статья 1.

Всякая частная, а равно Заведеніямъ и Гминнымъ обществамъ принадлежащая собственность можетъ быть обращена, посредствомъ отчужденія, на Государственную или общественную надобность, но не иначе, какъ по Именнымъ Высочайшимъ Указамъ.

Статья 2.

Въ видѣ изытія отъ общаго правила, Совѣтъ Управленія можетъ, въ случаяхъ изъясненныхъ въ ст. 3., распорядиться немедленнымъ отчужденіемъ, когда это по обстоятельствамъ признано будетъ необходимымъ и особенно, когда отчужденіе окажется нужнымъ для приведенія въ исполненіе Высочайшаго разрѣшенія на производство какихъ либо построекъ или иныхъ работъ. О распоряженіяхъ своихъ по сему предмету, Совѣтъ Управленія каждый разъ доводитъ до Высочайшаго свѣдѣнія.

Статья 3.

Въ слѣдующихъ случаяхъ, къ которымъ относится правило, въ ст. 2. изъясненное, можетъ быть распоряджено отчужденіе какой либо собственности на Государственную или общественную надобность.

ny publiczny użytek, okazały się niedostateczne, Rada Administracyjna, z mocy szczególnego NAJWYŻSZEGO upoważnienia, postanowiła i stanowi co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Rozporządzenia ogólne.

Artykuł 1.

Własność prywatna, instytucyjowa, lub gminna, zajęta być może, sposobem przymuszonego wywłaszczenia, na rządowy lub inny publiczny użytek, nie inaczej, jak na mocy NAJWYŻSZYCH Ukazów.

Artykuł 2.

Wyjątkowo od ogólnego prawidła, Rada Administracyjna Królestwa będzie mogła, w przypadkach w art. 3 wyszczególnionych, zajęcie na przymuszone wywłaszczenie rozporządzić bezzwłocznie, gdy dla zachodzących okoliczności, uznanem to zostanie za konieczne, mianowicie zaś, gdy potrzeba zajęcia wyniknie w przywiedzeniu do skutku woli poprzednio objawionej Jego CESARSKIEJ MOŚCI, co do uskutecznienia wymagających tego budowli lub innych robót; o wydanych przez siebie rozporządzeniach, Rada Administracyjna, w każdym razie NAJJAŚNIEJSZEMU PANU doniesie.

Artykuł 3.

Przypadki zajęcia własności, sposobem przymuszonego wywłaszczenia, na rządowy lub inny publiczny użytek, do których się odnosi przepis art. 2, są:

1. Если встретится надобность отвести земли или употребить строения.

a) на учреждение или исправление общественной дороги, на необходимыя для поддержанія или употребленія оной строения и прочія заведенія, какъ напр. на придорожныя казармы, на станціи и пристанки желѣзной дороги, на почтовые станціи, на разсадники для разведенія придорожныхъ деревьевъ, на ритвины для стока воды съ дорогъ и т. п., не смотря на то, будетъ ли дорога содержима Правительствомъ, или же содержаніе оной ввѣрено будетъ частнымъ лицамъ, Гминнымъ обществамъ либо частнымъ компаніямъ;

b) на учреждение и содержаніе телеграфической линіи и на необходимыя для сего постройки;

c) на учреждение или поддержаніе улицъ и площадей, а также сточныхъ городскихъ трубъ, наконецъ, на постройку скотобоенъ и мясныхъ рядовъ по городамъ;

d) на учреждение какъ судоходныхъ каналовъ, такъ и такихъ, кои необходимы для приведенія несплавныхъ рѣкъ въ сплавы, а также на устройство русла; на укрѣпленіе береговъ судоходныхъ рѣкъ, на освобожденіе сихъ рѣкъ отъ подводныхъ препятствій и на постройку набережныхъ;

e) на фортификаціонныя работы;

f) на устройство лагерныхъ и вообще потребныхъ временно, или навсегда, для военныхъ маневровъ, мѣстъ;

g) на проведеніе граничной линіи Царства со стороны сосѣдственныхъ Государствъ, а также на необходимыя для надзора за границею промежутки и дороги, наконецъ, на постройку пограничныхъ таможенъ и другихъ строеній для пограничныхъ чиновъ;

I. Gruntów i budowli.

a) на заложеніе, lub uregulowanie drogi publicznej, czyli do powszechnego użytku przeznaczonej, tudzież na potrzebne do jej utrzymania i użytkowania z niej budowle i zakłady, jako to: na koszary drogowe, stacje i przystanki drogi żelaznej, stacje pocztowe, szkółki drzew do wysadzenia dróg, na rowy do odpływu wód z dróg publicznych i t. p. a to bez względu, czyli Rząd utrzymywać będzie drogę własnym funduszem, albo poruczy jej utrzymanie osobom pojedynczym, gminom, lub stowarzyszeniom;

b) на заложеніе i utrzymanіе komunikacyi telegraficznej, i на potrzebne w tym celu budowle;

c) на заложеніе, lub uregulowanie ulic i placów, tudzież kanałów, do odprowadzania nieczystości po miastach, wreszcie на budowę szlachtuzów i jatek rzeźniczych po miastach;

d) на заложеніе kanałów spławnych, albo dla usplawnienia rzek niesplawnych, tudzież dla uregulowania koryta i ubezpieczenia brzegów rzek spławnych, dla uprzątnienia z nich zawad, oraz przy robieniu nadbrzeżnych bulwarków;

e) на roboty fortyfikacyjne;

f) на заложеніе obozu, lub dla odbywania popisów wojskowych czasowo lub na zawsze;

g) на uregulowanie linii granicznej Królestwa od krajów ościennych, oraz на potrzebne dla dozoru granicy odstępy i drogi, wreszcie, на заложеніе Komór Celnych, i innych budowli dla służby granicznej;

h) на учреждение и увеличение кладбищ, на возведение церквей и других молельных всѣхъ исповѣданій и на строенія для церковнаго причта.

II. Если вступитъ надобность въ матеріалы.

i) для постройки и поддержанія общественныхъ дорогъ, и

k) для укрѣпленія береговъ судоходныхъ рѣкъ, въ обоихъ сихъ случаяхъ, не взирая на то, будутъ ли матеріалы находиться на поверхности, или въ недрахъ земли.

Правила, по коимъ низшія Управленія вправѣ приступить къ бранію матеріаловъ и къ временному отводу на общественную надобность земель, изложены въ нижеслѣдующей III-й Главѣ.

Статья 4.

Уступка собственности на государственную или общественную надобность, требуема быть можетъ, только за предварительнымъ соотвѣтственнымъ вознагражденіемъ.

Статья 5.

Мѣра этого вознагражденія должна быть предварительно опредѣлена по добровольному съ владѣльцами соглашенію. Вознагражденіе можетъ состоять или въ замѣнѣ отчуждаемой собственности другою однородною и по достоинству и по выгодамъ ей равнымъ, или въ денежной суммѣ. Еслибы добровольное соглашеніе состояться не могло, то Судъ опредѣлитъ количество вознагражденія.

h) на заложеніе, lub rozszerzenie cmentarzów do grzebania zmarłych, na założenie kościołów i innych domów modlitwy wszelkich wyznań, i na budowle, dla pomieszczenia osób, do służby kościelnej przeznaczonych.

II. Materyałów.

i) do budowy i utrzymywania dróg publicznych; tudzież

k) do ubezpieczenia brzegów rzek splawnych; w obu tych przypadkach bez różnicy: czy materyały na gruncie, lub w gruncie znajdują się.

Pod jakimi warunkami Władze niższe mocne są przystępować do zajęcia materyałów i do czasowego zajęcia gruntów, opisane jest niżej w Rozdziale 3 m.

Artykuł 4.

Odstąpienie własności na rządowy lub inny publiczny użytek, żądane być może jedynie za poprzedniem stosownem wynagrodzeniem.

Artykuł 5.

Wysokość tego wynagrodzenia, oznaczoną być winna przede wszystkim, w drodze dobrowolnej z właścicielami ugody. Wynagrodzenie udzielone być może, bądź przez zamianę własności, której odstąpienie jest żądane, na inną takiegoż rodzaju i odpowiednią tamtéj pod względem wartości i korzyści, bądź w pieniądzu. Gdyby ugoda dobrowolnie nie nastąpiła, Sady wysokość wynagrodzenia ustanowią.

ГЛАВА II.

Объ отчужденіи на общественную надобность строеній и земель

Статья 6.

Правительственная Коммисія, или другое Главное Управление, прежде внесенія въ Совѣтъ Управленія представленія о разрѣшеніи приступить къ принужденному отчужденію, обязана войти съ владѣльцемъ въ соглашеніе на счетъ цѣны и рода вознагражденія.

Владѣлецъ изъяснить свое требованіе въ должествующемъ составиться протоколѣ и изложить въ ономъ свои представленія, какія признаетъ необходимыми.

Статья 7.

Если встрѣчается надобность взять нѣкоторую только часть строенія, то владѣлецъ вправе требовать, чтобы таковое приобрѣтено было у него полностью.

Равномѣрно владѣлецъ, можетъ требовать покупки у него всей поземельной его собственности, ежели изъ оной нужно взять болѣе $\frac{3}{4}$ частей ея поверхности, или если въ земледѣльской усадьбѣ остающаяся за владѣльцемъ часть составитъ менѣе трехъ десятинъ, и буде въ обоихъ сихъ случаяхъ у владѣльца не остается другой смежной недвижимости.

Требованіе сіе, какъ въ отношеніи строеній, такъ и въ отношеніи земли, должно быть также внесено въ упомянутый въ ст. 6. протоколъ.

ROZDZIAŁ II.

O zajęciu, dla użyteczności publicznej, budowli i gruntów.

Artykuł 6.

Kommissya Rządowa, lub inna Władza naczelną właściwa, przed uczynieniem wniosku: o upoważnienie do przedsięwzięcia przymusowego wywłaszczenia, obowiązana jest porozumieć się z właścicielem o cenę i sposób wynagrodzenia.

Właściciel objawi swoje żądanie do protokołu, który w tym celu spisany być powinien, i przedstawi uwagi, jakieby miał do przytoczenia.

Artykuł 7.

Jeżeli tylko część budowli do zajęcia jest potrzebną, właściciel mocen jest żądać, aby budowle w całości były od niego nabyte.

Podobnie właściciel może żądać, aby cała posiadłość gruntowa była od niego nabytą, jeżeli do zajęcia potrzeba więcej niż $\frac{3}{4}$ części przestrzeni, albo, jeżeli w osadzie rolniej, część pozostająca przy właścicielu, nie dochodzi trzech dziesiątych, i jeżeli w obu tych wypadkach, właściciel nie ma innej nieruchomości przytykającej.

Żądanie to co do budowli i przestrzeni, wniesione być powinno również do protokołu, w art. 6 wymienionego.

Статья 8.

Владѣльцы маіоратовъ и ординацій, а также вступившіе во временное владѣніе имѣніемъ, принадлежащимъ лицу, признанному пропавшимъ безъ вѣсти, могутъ сами, опекуны же малолѣтнихъ и несамовольныхъ, по разрѣшеніямъ Семейныхъ Совѣтовъ, заключать добровольныя сдѣлки на переуступку собственности для общественной пользы. Финансовое вѣдомство обязано пецись о вѣрномъ обезпеченіи той цѣнности, какая причтется за собственность, принадлежащую Всемилоствѣйше пожалованнымъ въ частное владѣніе маіоратамъ, на основаніи Высочайше утвержденныхъ 4 (16) Октября 1835 г. правилъ.

Обязанность сія относится также къ подлежащимъ Гражданскимъ Судамъ, въ отношеніи тѣхъ маіоратовъ и ординацій, которыя учреждаются частными лицами и въ отношеніи имѣній лицъ, признанныхъ пропавшими.

Статья 9.

Если Совѣтъ Управленія Царства, по разсмотрѣніи представленія подлежащаго Начальства и протокола, о которомъ упомянуто въ статьѣ 6, удостовѣрится въ необходимости обратить какую либо собственность въ общественную пользу и въ томъ, что добровольное условіе не можетъ состояться, въ такомъ случаѣ, представить это обстоятельство Государю Императору, а въ случаяхъ, въ статьяхъ 2. и 8. изъясненныхъ, издаетъ постановление въ разрѣшеніе оцѣнки и отчужденія судебнымъ порядкомъ. Въ постановленіи этомъ должно указать названіе или номеръ недвижимости (если она составляетъ отдѣльную собственность въ городѣ или селеніи), мѣстоположеніе оной, причины требуемаго отчужденія, а также упомянуть, вся ли она требуется, или же въ нѣкоторой только части.

Артикулъ 8.

Властители маіоратовъ и posiadacze ordynacyj, tudzież wprowadzeni w posiadanie tymczasowe majątku osoby, za znikłą uznaną, mocni są sami; zaś opiekunowie małoletnich i bezwłasnowolnych, za upoważnieniem Rady familijnej, zawierać układy dobrowolne, względem odstąpienia własności dla użyteczności publicznej. Władza skarbowa czuwać powinna nad bezpiecznem umieszczeniem szacunku, przypadającego za własność, należącą do majoratu, pochodzącego z Najwyższego nadania, podług prawideł, pod datą 4 (16) Października 1835 r. zatwierdzonych.

Obowiązek ten należy do Sądów Cywilnych co do majoratów i ordynacyj, przez osoby prywatne ustanowionych, tudzież co do majątku osoby, za znikłą uznaną.

Артикулъ 9.

Rada Administracyjna Królestwa po rozpoznaniu wniosków władzy właściwej i protokołu, o którym w art. 6-ym jest mowa, jeżeli się przekona, że zachodzi konieczna potrzeba zajęcia, i że dobrowolny układ nastąpić nie może, przedstawi okoliczność tę Najjaśniejszemu Panu, a w przypadkach art. 2 i 8 oznaczonych, wyda postanowienie, upoważniające do żądania detaxacyi i wywłaszczenia, w drodze postępowania sądowego. W postanowieniu tém, należy wymienić nazwisko nieruchomości lub numer (jeżeli jest szczególną posesyją miasta lub wsi), onejże położenie, powód do żadanego odstąpienia, czyli w całości lub części zajęta być powinna.

Статья 10.

На основаніи Высочайшаго указа, или постановленія Совѣта Управленія, по коему дозволено будетъ приступить къ принужденному отчужденію, надлежитъ внести въ ипотечныя книги предполагаемой къ отчужденію недвижимости, предъявленіе о семъ постановленіи.

Еслибы ипотека такой недвижимости, не была еще устроена, въ такомъ случаѣ, Высочайшій указъ или постановленіе Совѣта Управленія должно быть опубликовано въ Губернскихъ Вѣдомостяхъ той Губерніи, въ которой означенная недвижимость находится, а также въ официальной газетѣ, по крайней мѣрѣ за двадцать дней до срока, для оцѣнки назначеннаго.

Статья 11.

Дѣло объ оцѣнкѣ и требованіе объ уступкѣ чьей либо собственности въ пользу отчуждающаго, должно быть внесено на постановленіе того Трибунала, въ округѣ котораго та собственность состоитъ.

Статья 12.

Начальство, вошедшее съ требованіемъ объ отчужденіи, обязано озаботиться врученіемъ владѣльцу позва, чтобы онъ явился въ Трибуналъ для полученія рѣшенія объ оцѣнкѣ. Въ позвѣ слѣдуетъ назначить 8-ми дневный срокъ, сверхъ времени, на прибытіе отъ мѣстожителства потребнаго, и указать имена, прозванія и мѣстожителства лицъ, коихъ Начальство предполагаетъ назначить оцѣнщиками. Вмѣстѣ съ позвомъ должна быть вручена владѣльцу копія Высочайшаго указа, или постановленія Совѣта Управленія, коимъ отчужденіе распоряжено.

Артыкулъ 10.

На zasadzie Najwyższego Ukazu, lub postanowienia Rady, upoważniającego do postępowania drogą przymusowego wywłaszczenia, powinno być wpisane o tém upoważnieniu ostrzeżenie do wykazu hipotecznego nieruchomości, która ma być zajęta.

Jeżeli hipoteka tej nieruchomości urządzoną nie została, Ukaz Najwyższy, lub postanowienie Rady Administracyjnej, powinny być ogłoszone w Dzienniku Urzędowym tej gubernii, w której taż nieruchomość jest położoną, jako też w Gazecie Rządowej, przynajmniej na dni 20 przed terminem, wyznaczyć się mającym do oszacowania.

Артыкулъ 11.

Sprawa o taxę i żądanie przysądzenia nieruchomości na rzecz wywłaszczającego, wnoszone być powinny do Trybunału, w obrębie którego taż nieruchomość znajduje się.

Артыкулъ 12.

Władza popierająca wywłaszczenie, postara się o wręczenie właścicielowi zapozwu, do stawienia się przed Trybunał, dla uzyskania wyroku nakazującego oszacowanie; w pozwie, oznaczyć należy termin ósmiodniowy, prócz czasu na odległość zamieszkania, i wymienić imiona i nazwiska i zamieszkanie osób, których proponuje Władza na biegłych do oszacowania. Wraz z pozwem, doręczoną być powinna właścicielowi kopia Ukazu Najwyższego, lub postanowienia Rady Administracyjnej, upoważniającego do wywłaszczenia.

Въ нетерпящихъ отлагательства случаяхъ, Трибуналъ можетъ сократить срокъ для явки сторонъ.

Еслибы мѣстожителство владѣльца было не извѣстно, или еслибы онъ проживалъ за границею и не имѣлъ своего повѣреннаго, копію съ позова должно вручить подлежащему Городскому или Сельскому Начальству.

Статья 13.

Владѣлецъ можетъ дѣлать возраженія противъ избираемыхъ отчуждателемъ оцѣнщиковъ и представить съ своей стороны другихъ, по правиламъ, изложеннымъ въ Уложеніи о Гражданскомъ судопроизводствѣ.

Статья 14.

Гражданскій Трибуналъ, по разсмотрѣніи, какъ возраженій, если таковыя будутъ сдѣланы, такъ и требованій сторонъ, постановитъ рѣшеніе объ оцѣнкѣ, назначить для наблюденія за оною своего, или изъ Окружнаго Суда, члена, и изберетъ оцѣнщиковъ.

На таковое рѣшеніе, стороны не могутъ дѣлать ни возраженій, ни апелляціи; вручать даже онаго не нужно, если состоялось при личной явкѣ.

Статья 15.

Въ оцѣнщики могутъ быть избраны только тѣ, кои имѣютъ на то постоянное предназначеніе, или кои по должностямъ своимъ занимались подобными дѣйствіями. Другія лица могутъ быть назначаемы въ оцѣнщики, только по соглашенію сторонъ, или еслибы не было лицъ, имѣющихъ вышепропи-саннаго качества.

Трибуналъ, в наглымъ wypadku, może skrócić termin do stawienia się stron.

Gdyby właściciel nie był wiadomy z zamieszkania, albo mieszkał za granicą, i nie miał ustanowionego pełnomocnika, kopię pozwu wręczyć należy na ręce właściwej zwierzchności miejskiej lub wiejskiej.

Artykuł 13.

Właściciel mocen jest czynić zarzuty przeciwko podanym ze strony wywłaszczającego biegłym, i podawać innych ze swęj strony, stosownie do przepisów Kodexu postępowania sądowego.

Artykuł 14.

Trybunał Cywilny, po rozpoznaniu zarzutów, jeżeli były czynione, i żądań stron, wyda wyrok nakazujący oszacowanie, tudzież wyznaczy, dla dopilnowania téj czynności, członka swego, lub Sądu okręgowego, i zamianuje biegłych.

Przeciw temu wyrokowi, nie służy stronom oppozycya, ani appellacya, nie potrzeba go nawet wręczać, jeżeli był naoczny.

Artykuł 15.

Na detaxatorów, mogą być mianowani tylko ci, którzy mają stałe do tego upoważnienie, lub ci, którzy z urzędowania swego zajmowali się podobnemi czynnościami. Inne osoby mogą być mianowane na detaxatorów tylko za zgodzeniem się stron, albo, gdyby nie było osób, posiadających przymioty wyżej wymienione.

Статья 16.

Назначенный Судомъ Членъ обязанъ, по представленіи ему рѣшенія о приступленіи къ оцѣнкѣ, опредѣлить для оной срокъ и отъ оцѣнщиковъ, тамъ, гдѣ это требуется закономъ, принять безотлагательно присягу въ день ихъ явки.

Статья 17.

О назначенномъ для оцѣнки срокѣ, слѣдуетъ извѣстить владѣльца чрезъ повѣстку, которая должна быть вручена установленному съ его стороны защитнику, а еслибы такового не было, вручить повѣстку ему самому или въ его мѣстожительствѣ, по крайней мѣрѣ за 8 дней до наступленія срока, съ прибавкою времени на отдаленность разстоянія.

Статья 18.

Если предложенная Правительствомъ цѣна окажется недостаточною на удовлетвореніе кредиторовъ, вписанныхъ въ ипотечныя книги по день внесенія въ оныя предьявленія о предстоящемъ отчужденіи и на удовлетвореніе привилегированной принадлежности, въ такомъ случаѣ, слѣдуетъ увѣдомить всѣ значащіяся въ ипотеку стороны о предполагаемомъ отчужденіи недвижимости, дабы онѣ могли защищать права свои при оцѣнкѣ. Увѣдомленіе сіе должно имъ быть вручено по крайней мѣрѣ за 8 дней до наступленія срока, назначеннаго для оцѣнки, съ прибавкою времени, потребнаго на отдаленность разстоянія отъ мѣста жительства.

Неизвѣстнымъ, по пребыванію и мѣстожительству, наследникамъ вписаннаго въ ипотеку кредитора извѣщеніе можетъ быть доставлено на мѣсто жительства того, послѣ коего они получили наследство.

Artykuł 16.

Delegowany Sądu, obowiązany jest, za okazaniem sobie wyroku nakazującego oszacowanie, oznaczyć do tego termin, i odebrać od biegłych przysięgę, gdzie jej prawo wymaga, bez odwołki, w dniu ich zgłoszenia się.

Artykuł 17.

O terminie do oszacowania oznaczonym, należy zawiadomić właściciela, przez akt doręczyć się mający ustanowionemu obrońcy, a gdyby ustanowiony nie był, przez doręczenie osobie lub w zamieszkanіu, przynajmniej na dni 8 przed terminem, z przydaniem czasu na odległość.

Artykuł 18.

Jeżeli szacunek przez Rząd postąpiiony, nie wystarcza na zaspokojenie wierzycieli, po datę wniesionego ostrzeżenia do hypoteki wpisanych, i na zaspokojenie należności uprzywilejowanych; w takim razie, należy zawiadomić wszystkich mających wpisy hypoteczne, o zamiarze zajęcia nieruchomości, aby praw swoich, przy oszacowaniu, pilnowali. Zawiadomienie to, powinno im być wręczone, przynajmniej na dni 8 przed terminem do oszacowania wyznaczyć się mającym, z dodaniem czasu na odległość ich zamieszkania.

Niewiadomym z nazwiska i zamieszkania spadkobiercom, wpisanego do hypoteki wierzyciela, doręczone będzie zawiadomienie w zamieszkanіu ich spadkodawcy.

Лицамъ, неявляющимся и неустанавливающимъ отъ себя защитника, никакія дальнѣйшія повѣстки вручаемы не будутъ.

Врученіе ипотечнымъ кредиторамъ повѣстокъ считается не нужнымъ, если предполагаемая къ отчужденію часть не превышаетъ десятой части пространства всей обремененной ипотечными обязательствами недвижимости. Въ подобномъ случаѣ, достаточно объявить имъ Высочайшій указъ или постановленіе Совѣта Управленія, порядкомъ, указаннымъ въ статьѣ 10, за 20 дней до наступленія срока, назначеннаго для оцѣнки.

Статья 19.

Цѣну надлежитъ устанавливать по мѣстнымъ обычаямъ, съ соблюденіемъ слѣдующихъ правилъ:

а) Строенія, фабричныя заведенія, англійскіе сады и прочія заведенія могутъ быть оцѣниваемы двоякимъ образомъ: т. е., по соразмѣрности издержекъ, на ихъ возведеніе или основаніе употребленныхъ, съ обращеніемъ при томъ вниманія на состояніе, въ которомъ онѣ во время оцѣнки находятся, или же по соразмѣрности приносимыхъ оными доходовъ.

Оцѣнка, по соразмѣрности доходовъ, должна быть основана на чистомъ и постоянномъ доходѣ, не смотря на обстоятельства, могущія имѣть временное вліяніе на возвышеніе или пониженіе дохода; владѣльцу предоставляется право выбирать одно изъ вышеприведенныхъ основаній для оцѣнки его собственности.

б) Должно обращать вниманіе, въ какой степени отчужденіе части недвижимости будетъ имѣть непосредственное вліяніе на возвышеніе или пониженіе цѣнности остающейся за владѣльцемъ части.

в) При устройствѣ направленія публичныхъ дорогъ, оставляемая дорога послужитъ въ цѣлости или въ нѣкоторой части на вознагражденіе за отходящую землю подъ новую дорогу.

Osobom niezgłaszającym się i nie ustanawiającym obrońcy, żadne dalsze wręczenia czynione nie będą.

Doręczenie zawiadomienia wierzycielom hipotecznym; potrzebnem nie jest, jeżeli ma być zajęta część ziemi, która nie przewyższa dziesiątej części ogólnej przestrzeni całej nieruchomości, wierzytelnościami hipotecznymi obciążonej. W tym wypadku, dostatecznem będzie ogłoszenie Najwyższego Ukazu, lub postanowienia Rady Administracyjnej, w sposób art. 10 opisany, na dni 20 przed terminem, do oszacowania oznaczonym.

Artykuł 19.

Szacunek ustanowiony być ma podług zwyczajów miejscowych, z zachowaniem następujących prawideł:

a) Budowle, zakłady fabryczne, ogrody angielskie i inne zakłady, mogą być w dwojaki sposób oszacowane, to jest: albo podług kosztów, na ich wzniesienie i założenie potrzebnych, ze względu na stan, w jakim się, w czasie oszacowania, znajdują, albo też podług dochodu.

Oszacowanie z dochodu, opierać się powinno na dochodzie czystym i trwałym, bez względu na okoliczności przemijające, które chwilowo na podniesienie lubniżenie dochodu wpływać mogły; właścicielowi służy prawo wyboru, podług której z tych zasad ma ono nastąpić.

b) Zwracać należy uwagę, czyli zajęcie częściowe nieruchomości wpływać będzie bezpośrednio na podniesienie, albo na niżenie szacunku, pozostać mającej przy właścicielu części.

c) Przy regulacyi dróg publicznych, droga opuszczona służyć ma w całości lub w części na wynagrodzenie za część nowo zajętą.

Статья 20.

По окончаніи оцѣнки, командированный Судомъ Членъ обязанъ протоколъ свой, вмѣстѣ съ заключеніемъ оцѣнщиковъ, препроводить въ теченіе 24 часовъ въ канцелярію Секретаря Трибунала, подъ его росписку, и увѣдомить о томъ письменно, также за роспискою, защитника того Начальства, которое требуетъ отчужденія.

Статья 21.

Защитникъ Начальства, вошедшаго съ требованіемъ объ отчужденіи, удостовѣрившись о представленіи Трибунальному Секретарю протокола, пригласить другихъ защитниковъ, если таковыя будутъ сторонами установлены, дабы они представили свои замѣчанія, если признають оныя нужными, въ теченіе 8 дней, и самъ онъ, также въ теченіи сего времени, долженъ сдѣлать свои возраженія, если таковыя признаеть необходимыми. Сторона, входящая съ возраженіемъ, обязана сообщить таковое съ доказательствами противной сторонѣ, посредствомъ акта между защитниками, съ приглашеніемъ явиться въ засѣданіе Суда, по истеченіи новаго 8-ми дневнаго срока и объявить искъ свой Секретарю Трибунала, который сдѣлаетъ о томъ оговорку въ концѣ оцѣночнаго протокола. Вручать же отвѣта не нужно. Оцѣнка считается окончательною, если никакихъ противу оной возраженій и споровъ не сдѣлано.

Статья 22.

Гражданскій Трибуналъ рѣшить оцѣнку властію послѣдней инстанціи, и стороны не вправѣ приносить апелляции объ измѣненіи рѣшенія, если цѣнность, какъ владѣльцемъ требуемая, такъ и оцѣнщиками установленная, не превышаетъ 240 руб. сер. Апелляціонный Судъ рѣшать будетъ властію

Артикулъ 20.

Po ukończeniu oszacowania, delegowany sądowy obowiązany jest protokół swój, wraz z opinią biegłych, w ciągu 24 godzin posłać do kancellaryi Pisarza Trybunału, za jego kwitem i zawiadomić o tém, przez ekspedycyę za rewersem, Obroncę Władzy, popierającą wywłaszczenie.

Артикулъ 21.

Obronca władzy, wywłaszczenie popierającą, po przekonaniu się o złożeniu protokołu u Pisarza, wezwie innych obrońców, jeżeli ich strony ustanowią, aby uwagi swoje, jakie będą mieli, poczynili w ciągu dni 8, i sam w tym przeciągu czasu zarzuty, jeżeli ma jakie, poczynić jest obowiązany. Strona czyniąca zarzuty, obowiązana jest komunikować wywód ich z dowodami stronie przeciwniej, przez akt między Obroncami, z wezwaniem, do stawienia się na audyencyę sądu, z upływem nowego 8-mio dniowego terminu, i objawić spór przez siebie zanesiony Pisarzowi Trybunału, który zanotuje o tém wzmiankę na końcu protokołu, obejmującego relacyę biegłych. Wręczenie odpowiedzi nie jest potrzebne. Taxa uważaną będzie za stanowczą, jeżeli żadne przeciw niej zarzuty i spory wniesione nie zostaną.

Артикулъ 22.

Tyбуналъ Cywilny wyrokować będzie względem tacy moca ostatniej instancyi, i stronom dalsze odwołanie nie służy, jeżeli ani szacunek przez właściciela żądany, ani szacunek przez biegłych wynaleziony, nie przenosi rs. 240. Sąd Appellacyjny wyrokować będzie moca ostatniej instancyi, gdy szacunek nie prze-

последней инстанции, если такая же ценность не превышает 600 руб. сер. По делам, превышающим 600 руб. сер., стороны вправе обращаться с апелляциями в IX Департамент Правительствующего Сената.

По заочным решениям ни в какой инстанции неодовольствие не принимается.

Статья 23.

Издержки по оценке и все прочие расходы по бесспорному производству о том деле упадут на сторону, требующую отчуждения. В случае спора об оценке, возникший вследствие сего издержки упадут на проигравшую сторону.

Статья 24.

В случае установления Судом низшей цены отчуждаемому имуществу от той, какую требует владелец, прибавляется к оной, в вид вознаграждения за беспокойства и убытки при уступке собственности, $\frac{1}{3}$ часть оценочной суммы; ни в каком однако случае назначаемое владельцу вознаграждение не может превышать той суммы, за которую он сам соглашался отдать имущество.

Статья 25.

Если владелец не имеет законных качеств для получения установленных за отчуждаемую собственность денег, или если не является за получением оных в Казначейство, не смотря на последовавшие к нему извещения, или если ипотека не устроена еще на его имя, либо существует на счет прав собственности спор, или, наконец, если в ипотеку заявлены права третьих лиц, — означенные деньги вносятся в Банк.

wyższa rs. 600. W sprawach przenoszących rs. 600 służy stronom prawo odwołania się do IX Departamentu Rządzącego Senatu.

Przeciw wyrokom zaocznym, w żadnej instancji opozycja nie ma miejsca.

Artykuł 23.

Koszta oszacowania, i wszelkie dalsze koszty postępowania bezspornego, zaspokoi strona popierająca wywłaszczenie. W razie sporu o taxę, koszty z tego sporu wynikłe, zaspokoi strona przegrywająca.

Artykuł 24.

W przypadku ustanowienia przez sąd szacunku zajętej własności niższego od ceny przez właściciela żądanej, szacunek ten podwyższa się o $\frac{1}{3}$ część, tytułem wynagrodzenia strat i niewygód, z przymuszonego wywłaszczenia wynikłych; w żadnym jednakże razie, wynagrodzenie przyznać się mające, nie może przewyższać summy, za jaką właściciel praw swoich w drodze dobrowolnej odstąpić był gotów.

Artykuł 25.

Szacunek złożony być powinien w depozyt Banku, ilekroć właściciel nie ma prawnej zdolności do odebrania, albo jeżeli, mimo zawiadomienia, nie zgłasza się do kasy po odebranie, albo, jeżeli nie ma uregulowanej hypoteki na swoje imię, lub spór o własność zachodzi, albo wreszcie, jeżeli w hypotece są objawione prawa osób trzecich.

Статья 26.

По внесении въ ипотеку (если таковая устроена) предъявления объ отчуждении и по вручении позва, о которомъ сказано въ статьѣ 12, Административное Начальство вправе приступить къ отчуждению недвижимости, по предварительной уплатѣ требуемой владѣльцемъ цѣнности, слѣдующимъ порядкомъ:

Часть, признанную Начальствомъ, слѣдуетъ уплатить владѣльцу, или кому таковая по закону причтется (см. ст. 25); остальную же, составляющую разницу между просимою цѣнностію и цѣнностію, Начальствомъ назначенною, надлежитъ внести въ Польскій Банкъ, до окончанія спора объ оцѣнкѣ.

Если владѣлецъ неизвѣстенъ, или не объявилъ, либо не могъ объявить требуемой имъ цѣнности, — въ такомъ случаѣ, назначенная Начальствомъ цѣнность должна быть прежде отчужденія внесена въ депозитъ Банка.

Копію съ депозитной квитанціи, если владѣлецъ неизвѣстенъ, надлежитъ вручить Городскому или Сельскому Начальству того мѣста, гдѣ отчужденный предметъ находится, а въ мѣстѣ пребыванія самого владѣльца, буде онъ извѣстенъ, съ объявленіемъ срока, въ которомъ Начальство приступить къ принятію собственности въ свое вѣдѣніе.

Если собственность состоитъ изъ строеній, назначенныхъ къ сломкѣ, — въ такомъ случаѣ сломка эта можетъ послѣдовать не прежде, какъ по представленіи Трибуналу описанія строеній и если на счетъ описанія оныхъ не воспослѣдуетъ никакого возраженія.

Статья 27.

Послѣ окончанія споровъ объ оцѣнкѣ, если внесенная, на основаніи статьи 26, въ депозитъ Польскаго Банка, спорная часть цѣнности, т. е., разница между цѣною, требуемою

Артикулъ 26.

Po wniesieniu ostrzeżenia do hypoteki (jeżeli ta jest uregulowaną) i po wręczeniu pozwu, o którym w art. 12 jest mowa, władza administracyjna mocną będzie przystąpić do zajęcia nieruchomości, za poprzedniem zapłaceniem szacunku, przez właściciela żadanego, w sposobie następującym:

Część przez władze przyznana, powinna być wypłacona właścicielowi, lub komu z prawa wypada (art. 25); reszta zaś, stanowiąca różnicę, pomiędzy szacunkiem żadany, a szacunkiem przez Władzę przyznany, powinna być złożona do Banku Polskiego, aż do skończenia sporu o taxę.

Jeżeli właściciel wiadomy nie jest, lub żądania co do szacunku oświadczyć nie mógł, lub nie chciał, w takim razie, szacunek przez Władzę ofiarowany, powinien być przed zajęciem złożony w depozyt Banku.

Kopia kwitu depozytowego będzie doręczona na ręce Zwierzchności miejskiej lub wiejskiej, gdzie przedmiot znajduje się, jeżeli właściciel wiadomy nie jest, a w mieszkaniu właściciela, jeżeli jest wiadomy, z ostrzeżeniem o dniu, w którym władza do zajęcia przystąpi.

Jeżeli w nieruchomości znajdują się budowle, przeznaczone do rozebrania, rozebranie to, nie prędzej przedsięwzięte być może, aż opis ich z taxą będą złożone w Trybunale, i gdy żaden zarzut co do opuszczonych szczegółów, wniesiony nie zostanie.

Артикулъ 27.

Po ukończeniu sporów o taxę, jeżeli sporna część szacunku, to jest różnica między szacunkiem przez właściciela żadany, a szacunkiem przez Władzę ofiarowany, na zasadzie art. 26

владѣльцемъ, и цѣною, назначаемою Начальствомъ, признана будетъ владѣльцу исполнѣ или въ нѣкоторой части,—въ такомъ случаѣ онъ вправе требовать прибавки ему, за время истекшее отъ забора его собственности, до воспослѣдованія окончательнаго на счетъ спора рѣшенія, законныхъ процентовъ, недостающихъ къ процентамъ депозитнымъ. Еслибы же владѣлецъ требуемой имъ цѣнности не объявлялъ, а между тѣмъ признана ему была высшая сумма противу той, какая, на основаніи втораго пункта 26 статьи, внесена въ Банкъ,—въ такомъ случаѣ отчуждающая сторона обязана уплатить ему превышеніе, съ законными процентами, за время, истекшее со дня забора собственности, по день уплаты за оную.

Статья 28.

По представленіи квитанціи, какъ въ уплатѣ слѣдуемой за собственность цѣнности самому владѣльцу, такъ и во внесении оной въ депозитъ Банка, Трибуналъ, по одностороннему требованію Начальства, ходатайствующаго объ отчужденіи, принесенному въ оный безъ всякаго уже приглашенія сторонъ (droga illacyi), долженъ выдать въ пользу отчуждающей стороны рѣшеніе о принадлежности ей взятой на общественную пользу собственности. Рѣшеніе это должно заключать въ себѣ: содержаніе Высочайшаго указа, или постановленія Совѣта Управленія, о которыхъ сказано въ статьѣ 9, цѣну, установленную, приобрѣвшимъ законную силу рѣшеніемъ или протоколомъ оцѣнки, если по оному не было спора, свѣдѣніе о томъ, прибавлена ли пятая часть, и наконецъ, полное содержаніе квитанціи въ уплатѣ денегъ владѣльцу, или во взносѣ оныхъ въ депозитъ Банка.

Статья 29.

Означенное рѣшеніе, по врученіи таковаго владѣльцу, должно быть внесено въ ипотечную книгу, и на основаніи

въ депозитъ Банка złożona, przyznana zostanie w całości lub w części właścicielowi, natenczas będzie miał prawo żądać, aby mu, od czasu zajęcia nieruchomości, do daty wyroku spór kończącego, procent prawny był zapłacony, przez stosunkową dopłatę do procentu depozytowego; w przypadku zaś gdy właściciel żądania co do szacunku nie oświadczył, a mieć będzie sobie przyznany wyższy szacunek od złożonego do Banku na zasadzie 2 ustępu art. 26, strona wywłaszczająca zapłaci mu przewyżkę z procentem prawnym, za czas od daty zajęcia, do daty wypłaty.

Artykuł 28.

Za złożeniem kwitu z wypłaconego szacunku, czyli to do rąk właściciela, czy też do depozytu Banku, Trybunał, na żądanie Władzy popierającej, bez żadnego już wzywania stron, drogą illacyi wniesione, wyda na rzecz strony wywłaszczającej wyrok przysądzenia własności, jako nabytej dla użyteczności publicznej. Wyrok ten obejmować powinien w treści Ukaz NAL- wyższy lub postanowienie Rady Administracyjnej, o którym w artykule 9 jest mowa; szacunek wyrokiem prawomocnym ustanowiony, lub protokołem tacy objęty, jeżeli sporu nie było, i wzmiankę: czyli piąta część jest dodana, wreszcie w całej osnowie kwit z upłaconego szacunku, bądź do rąk właściciela lub do depozytu Banku.

Artykuł 29.

Wyrok przysądzenia po doręczeniu właścicielowi, wniesiony będzie do księgi wieczystej, i na jego zasadzie Wydział Hypo-

онаго, какъ имѣющаго законную силу, ипотечное Отдѣленіе безотлагательно распорядить переписать право собственности на имя отчуждающаго, и вмѣстѣ съ тѣмъ исключить изъ ипотечной книги всѣ внесенныя въ оную записи, не обязывающія уже покупателя. Если же взята будетъ только часть недвижимости, то ипотечное Отдѣленіе, предписывая исключить сказанныя записи, предложитъ вмѣстѣ съ тѣмъ отдѣлить ту часть въ ипотечныхъ книгахъ отъ общей недвижимости.

Опредѣленіе ипотечнаго Отдѣленія вручается кредиторамъ, которыхъ права исключаются изъ ипотеки.

Статья 30.

Внесенная въ Банкъ цѣнность раздѣляется между кредиторами по порядку первенства ихъ, согласно 749-й и слѣдующимъ статьямъ Уложенія о порядкѣ судопроизводства, съ соблюденіемъ однако правъ Кредитнаго Земскаго Общества, если недвижимость обременена долгомъ оному.

Если недвижимость отдана въ безсрочное чиншевое, либо арендное содержаніе, или, подъ другимъ названіемъ, въ вѣчное пользованіе, то внесенная въ депозитъ цѣнность, должна быть прежде всего раздѣлена между вотчиннымъ владѣльцемъ (*dominus directus*) и тѣмъ, кто содержитъ недвижимость (*dominus utilis*), смотря по обширности правъ каждаго изъ нихъ.

ГЛАВА III.

Объ отчужденіи матеріаловъ, потребныхъ для починки дорогъ и для укрѣпленія береговъ рѣкъ, а также о временномъ обращеніи на государственную надобность частной собственности.

Статья 31.

Въ безотлагательныхъ обстоятельствахъ, какъ напр: если, по причинѣ угрожающаго наводненія, встрѣтится надобность

teczny nakaże bez odwołki przepisać tytuł własności na rzecz wywłaszczającego, jak z wyroku prawomocnego, oraz poleci wykreslić z wykazu hipotecznego wszelkie wpisy nie obowiązujące nabywcę. Jeżeli tylko część nieruchomości została zajęta, Wydział Hypoteczny, przy nakazaniu wykreslenia wpisów, poleci odzielenie jej z księgi wieczystej.

Decyzja Wydziału Hypotecznego doręczoną będzie wierzycielom, których prawa wykreslić z.hypoteki nakazano.

Artykuł 30.

Szacunek do Banku złożony, rozdzielony będzie pomiędzy wierzycieli w porządku pierwszeństwa, podług przepisów art. 749 i następnych Kodeksu postępowania sądowego, z zachowaniem jednak praw Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, jeżeli nieruchomość długiem tegoż Towarzystwa jest obciążoną.

Jeżeli nieruchomość wypuszczoną była na czynsz wieczysty w dzierżawę wieczystą, albo pod innym tytułem w użytkowanie wieczyste, szacunek w depozyt złożony, powinien być przedewszystkiem rozdzielony między właściciela pierwotnego (*dominus directus*) i właściciela użytkowego (*dominus utilis*), podług rozciągłości praw każdemu służących.

ROZDZIAŁ III.

O zajęciu materjałów do naprawy dróg, i do ubezpieczenia brzegów rzek, tudzież o czasowém zajęciu nieruchomości prywatnej.

Artykuł 31.

W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy z powodu grożącego wylewu rzeki, zajdzie potrzeba naprawy wału, lub inne-

починить валь, или инымъ образомъ укрѣпить берегъ рѣки, или если, по случайному прекращенію сообщенія, окажется необходимость починить дорогу, а между тѣмъ нельзя будетъ заключить добровольной сдѣлки, какъ на цокупку матеріаловъ, а именно: камней, щебень, песку, глины, земли, лѣса, такъ и на отводъ смежныхъ участковъ земли на объѣздную дорогу, складъ матеріаловъ и на приготовленіе строенія въ теченіе того времени, пока дорога не будетъ починена, или рѣка не укрѣплена, Уѣздный Начальникъ можетъ приступить ко взятію означенныхъ предметовъ, на слѣдующемъ основаніи:

Прежде всего Уѣздный Начальникъ, основываясь на измѣреніи и исчисленіи завѣдывающаго работами Инженера, и пригласивъ другое свѣдущее лицо, въ присутствіи Президента, Бургомистра или Войта Гмины, произведетъ оцѣнку необходимыхъ для работы матеріаловъ и исчислитъ доходъ, приносимый землею, предполагаемою къ временному отводу, потомъ оцѣночную сумму внесетъ въ Уѣздное Казначейство, для отправления въ Банкъ, и, вручивъ квитанцію владѣльцу, или, въ случаѣ небытности его, Гминному Войту или Бургомистру, приступить ко взятію тѣхъ предметовъ, за которые платежъ имъ внесенъ.

Статья 32.

Во всѣхъ экстренныхъ и безотлагательныхъ случаяхъ, препятствующихъ слѣдованію по дорогамъ, какъ-то: въ случаѣ занесенія снѣгомъ, сорванія плотины, моста на водѣ и т. п., мѣстное Начальство вправѣ, на основаніи нынѣ существующихъ правилъ (статья 12 постановленія отъ 12 Февраля 1822 г.), устроить временное сообщеніе, чрезъ находящіяся по сторонамъ дороги земли, по предварительному совѣщанію съ владѣльцемъ на счетъ того, гдѣ это будетъ удобнѣе для проѣзда; владѣлецъ не вправѣ сопротивляться сему, но въ теченіи 30 дней, можетъ потребовать вознагражденія за могущія ему

го ubezpieczenia brzegów rzeki, albo, gdy z powodu przerwanéj przez przypadek komunikacyi, zajdzie potrzeba naprawy drogi, a dobrowolny układ nie mógł nastąpić, bądź o nabycie materjałów, jako to: kamieni, żwiru, piasku, gliny, ziemi, albo drzewa, bądź o zajęcie gruntów pobocznych na drogę objazdową, na skład materjałów, i na przygotowanie budowy, przez czas, póki droga, lub ubezpieczenie rzeki naprawione nie zostanie, natenczas Naczelnik Powiatu będzie mógł przystąpić do zajęcia tych przedmiotów, za dopełnieniem form następujących:

Przedewszystkiem Naczelnik Powiatu, podług wymiaru i obrachowania Inżyniera robotami kierującego, za przybraniem drugiego biegłego, w obecności właściciela, lub za jego przywołaniem, a w razie jego nieobecności, za przywołaniem właściwego Prezydenta, Burmistrza, lub Wójta gminy, materiały potrzebne i użytek z gruntu czasowo zająć się mającego oceni, i szacunek w Kassie Powiatowej złoży, dla odesłania go do Banku, a po wręczeniu kwitu Kassy Powiatowej właścicielowi, lub w razie jego nieobecności Wójtowi gminy, lub Burmistrzowi, mocen będzie zająć przedmioty, za które zapłata została złożoną.

Artykuł 32.

We wszystkich nadzwyczajnych i nagłych zdarzeniach, tamujących przeprawę po drogach, jako to: zawiewu śniegu, zerwaniu grobli, mostu przez wodę i t. p., Zwierzchność miejscowa mocną jest, na zasadzie dotychczasowych przepisów (art. 12 postanowienia z dnia 12 Lutego 1822 r.) urządzić przez grunta poboczne tymczasową komunikację, za porozumieniem się z właścicielem, gdzie to najdogodniéj dla przejazdu będzie; właściciel nie może się temu sprzeciwić; lecz w ciągu dni 30-tu będzie

быть причиненными поврежденія въ хлѣбѣ и другихъ земныхъ произведеніяхъ.

Статья 33.

Кромѣ безотлагательной надобности, указанной въ статьѣ 31, принужденное отчужденіе матеріаловъ, потребныхъ для починки или постройки дорогъ, а также для обезпеченія береговъ рѣкъ, не можетъ имѣть мѣста безъ предварительнаго разрѣшенія Совѣта Управленія, коему, согласно 6-й статьѣ долженъ быть представленъ на разсмотрѣніе протоколъ совѣщанія сторонъ, съ надлежащими замѣчаніями.

Статья 34.

Придорожныя земли, необходимыя на время производства построекъ и починокъ дорогамъ, если не встрѣчается въ нихъ безотлагательной надобности, означенной въ 31-й статьѣ, а также земли, потребныя временно для военныхъ эволюцій, имѣющихъ производиться въ теченіе одного года, могутъ быть отводимы принужденнымъ образомъ, по разрѣшенію губернскаго Начальства, и по внесеніи въ депозитъ цѣнности, слѣдуемой за заборъ оныхъ, согласно 35-ой статьѣ.

Статья 35.

Въ случаяхъ, указанныхъ въ статьяхъ 33-й и 34-й, заборъ матеріаловъ и земель не можетъ послѣдовать прежде исчисленія цѣнности первыхъ и оцѣнки послѣднихъ, административнымъ порядкомъ, оцѣнщиками, въ присутствіи владѣльца или послѣ приглашенія оного на срокъ, а въ случаѣ неявки, по приглашеніи Войты Гмины или Бургомистра, и прежде уплаты сего вознагражденія владѣльцу, либо внесенія оного въ депозитъ Уѣзднаго или Губернскаго Казначейства, въ доказательство чего, квитанція должна быть вручена владѣльцу прежде взятія его собственности.

mógł żądać wynagrodzenia szkody, jeżeliby jakie poniósł w zbożu, lub innych ziemiopłodach.

Artykuł 33.

Prócz wypadku nagłej potrzeby, opisane w art. 31 przymusowe wywłaszczenie co do materiałów, potrzebnych do naprawy lub zakładania dróg, tudzież do ubezpieczenia brzegów rzek, nie może być przedsięwzięte, bez poprzedniego upoważnienia Rady Administracyjnej, której, stosownie do art. 6-go protokołów porozumienia się stron z uwagami, przedstawiony do rozpoznania być powinien.

Artykuł 34.

Grunta poboczne przy drogach publicznych, potrzebne na czas wykonywania budowy i naprawy dróg, kiedy nie zachodzi nagła potrzeba, w art. 31 opisana, jako też grunta potrzebne czasowo na popisy wojskowe, w ciągu jednego roku odbywać się mające, w braku dobrowolnego układu, mogą być drogą przymusową zajmowane, za upoważnieniem władzy gubernialnej, i złożeniem szacunku w depozyt, stosownie do art. 35.

Artykuł 35.

W przypadkach w art. 33 i 34 wymienionych, zajęcie rzeczywiście materiałów i gruntów nastąpić nie może, dopóki szacunek pierwszych nie będzie wyrachowany, a użytek z gruntów nie będzie oceniony przez biegłych w drodze administracyjnej, w obecności właściciela lub za jego przywołaniem na termin, a w razie jego nieobecności, za przywołaniem Wójty gminy lub Burmistrza, i dopóki tenże szacunek, bądź do rąk właściciela, lub do depozytu Kasy powiatowej lub gubernialnej wniesiony nie zostanie; w dowód czego kwit właścicielowi, przed zajęciem doręczony być powinien.

ГЛАВА IV.

Объ отчужденіи собственности, принадлежащей Заведеніямъ и Гминнымъ Обществамъ.

Статья 38.

Заведеніямъ и Гминнымъ Обществамъ предоставляется право требовать переоцѣнки ихъ собственности присажными оцѣнщиками, если бы онѣ не довольствовались цѣною, Начальствомъ опредѣленною. Для сего, въ поданномъ о томъ прошеніи въ подлежащее Губернское Правленіе, онѣ укажутъ имена, прозванія и мѣстопребыванія лицъ, коихъ предлагаютъ избрать съ своей стороны оцѣнщиками.

Статья 39.

Губернское Правленіе, по истребованіи заключенія того Управленія или Начальства, на которое отчужденіе возложено, не находятъ ли онѣ чего либо противъ лицъ, избранныхъ въ оцѣнщики, рѣшаетъ окончательно въ комплектѣ, предписанномъ для административныхъ Судовъ, могущіе возникнуть споры на счетъ выбора оцѣнщиковъ, примѣняясь къ 308, 309 и 310 статьямъ Уложенія о Гражданскомъ Судопроизводствѣ.

Статья 40.

Переоцѣнка должна производиться въ присутствіи командированныхъ: административнаго и судебного чиновниковъ, съ соблюденіемъ правилъ, изложенныхъ въ 19-й статьѣ.

Статья 41.

Губернское Правленіе рѣшаетъ властію послѣдней инстанціи споры на счетъ оцѣнки предметовъ, потребныхъ для

ROZDZIAŁ IV.

O zajęciu własności, należącćj do instytucjów i gmin.

Artykuł 38.

Instytucjom i gminom służy prawo żądania detaxacyi przez biegłych przysięgłych, jeżeliby na szacunku przez Władzę Rządową podanym nie poprzestawały. W tym celu przez podanie, do właściwego Rządu Gubernialnego zanieść się mające, wskazać imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie osób, na detaxatorów ze swęj strony proponowanych.

Artykuł 39.

Rząd Gubernialny po zasięgnięciu uwag właściwego Wydziału lub Władzy, któręj zajęcie jest poruczone, czyli przeciw podanym na biegłych ma co do przytoczenia, decydować będzie ostatecznie, w komplecie dla Sądów Administracyjnych przepisany, spory co do wyboru biegłych zająć mogące, stosujące się do artykułów 308, 309 i 310 Kodexu postępowania sądowego.

Artykuł 40.

Detaxacya odbywać się powinna w obecności delegowanych urzędników, administracyjnego i sądowego, z zastosowaniem się do przepisu, w art. 19-ym wyżej zamieszczonego.

Artykuł 41.

Rząd Gubernialny decydować będzie mocą ostatnięj instancyi spory, co do taxy przedmiotów, do naprawy dróg i ubezpie-

починки дорогъ и обезпеченія береговъ рѣкъ, а также на счетъ дохода съ временно взятой недвижимо~~сти~~ти, если требуемая цѣнность не превышаетъ 150 руб. сер. По дѣламъ высшей цѣнности, предоставляется сторонамъ право апелляціи въ Правительственныя Коммисіи, которыя рѣшать будутъ дѣло окончательно, согласно правиламъ, въ слѣдующей статьѣ изложеннымъ.

Статья 42.

Споры на счетъ цѣнности недвижимостей, а также споры, возникшіе на основаніи предыдущей статьи по апелляціи сторонъ, должны быть рѣшаемы, согласно правиламъ, указаннымъ въ постановленіи Царскаго Намѣстника 18 Іюля 1818 года, съ тою разницею, чтобы, вмѣсто заключенія Прокураторіи, было требуемо заключеніе подлежащаго Техническаго Управленія, т. е. Управленія XIII Округа Путей Сообщенія, по предметамъ до сообщенія относящимся, Строительнаго Совѣта, если дѣло идти будетъ о цѣнности строеній —, Отдѣленія Государственныхъ Имуществъ и Лѣсовъ въ Правительственной Коммисіи Финансовъ, если дѣло будетъ заключаться въ цѣнности имѣній, земель или лѣсовъ.

Статья 43.

Правила, изложенныя въ статьяхъ 6, 7, 9, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 27, должны быть соблюдаемы при отчужденіяхъ собственности, принадлежащей Заведеніямъ и Гминнымъ Обществамъ.

Временное правило.

Статья 44.

Со времени изданія настоящаго положенія, прекращается обязательная сила закона 1820 года и постановленій Совѣ-

ченъ береговъ рѣкъ потребныхъ, tudzież ceny użytków za czasowe zajęcie nieruchomości, jeżeli szacunek żądany nie przenosi 150 rub. sr. W sprawach wyższego przedmiotu, służy stronom prawo odwołania się do decyzji Komisyj Rządowych, które, stosownie do przepisu artykułu następnego, ostatecznie decydować będą.

Artykuł 42.

Spory dotyczące szacunku nieruchomości, tudzież spory, z odwołania się stron od decyzji Rządu Gubernialnego, na zasadzie art. 41-go przychodzące, decydowane być powinny na drodze, przepisanej postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Lipca 1818 r., z tą różnicą, że zamiast opinii Prokuratoryi, żadaną być ma opinia właściwego Wydziału Technicznego, to jest: Zarządu XIII-go Okręgu Kommunikacyj w przedmiotach dotyczących komunikacji; Rady budowniczój, gdy będzie szło o szacunek budowli; Wydziału Dóbr przy Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, gdy będzie szło o szacunek dóbr, gruntów, albo lasów.

Artykuł 43.

Przepisy art. 6, 7, 9, 15, 16, 17, 19, 23, 24 i 27 zachowane być powinny przy zajmowaniu instytucyj własności i do gmin należącój.

Przepis przemijający.

Artykuł 44.

Z dniem ogłoszenia niniejszój Ustawy, przestają obowiązywać: prawo z r. 1820, wraz z postanowieniem Rady Administra-

та Управленія отъ 27 Сентября (9 Октября) 1840 года и 10 (22) Августа 1845 года, объ отчужденіи чьей бы ни было собственности на государственную надобность.

Статья 45.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагается на всѣ Правительственныя Коммисіи и на Главныя Управленія, по принадлежности, а внесеніе онаго въ Дневникъ Законовъ—на Коммисію Юстиціи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія отъ 6 (18) Іюня 1852 г.

Предсѣдательствующій въ Совѣтѣ Управленія,

Генераль Адъютантъ,

(подписано) Князь Горчаковъ.

cyjnej z dnia 27 Września (9 Października) 1840 r. i 10 (22) Sierpnia 1845, dotyczące zajmowania własności dla użytku publicznego.

Artykuł 45.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyom Rządowym, oraz innym Władzom naczelnym, w czém do której należy, a zamieszczenie w Dzienniku Praw, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 6 (18) Czerwca 1852 r.

Prezydujący w Radzie Administracyjnej,

Generał-Adjutant,

(podpisano) Książę Gorczakow.

ГЛАВА IV.

Объ отчужденіи или уступкѣ недвижимостей, принадлежащихъ городскимъ гминамъ.

В в е д е н і е.

Отчужденіе городской недвижимости происходитъ вследствие продажи, замѣна или занятія для общественной пользы. Последний случай опредѣляется въ IV главѣ постановленія Совета Управленія отъ $\frac{6}{18}$ Іюня 1852 года, помѣщенного выше, подъ N. 17.

Для отчужденія городской недвижимости посредствомъ продажи или замѣна, необходимо разрѣшеніе Совета Управленія Царства, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ. Продажа городскихъ недвижимостей, согласно принятымъ вообще основаніямъ, происходитъ посредствомъ публичныхъ торговъ; отступленіе отъ сего правила допускается только съ разрѣшенія Совета Управленія, въ томъ случаѣ, когда вольная продажа предоставляетъ городу такія удобства, какія посредствомъ торговъ приобритены быть не могутъ.

TYTUŁ IV.

O alienacyi czyli pozbywaniu się realności, należących do gmin miejskich.

W s t ę p.

Alienacya realności miejskiej może nastąpić przez sprzedaż, lub zamianę na inną, albo przez wywłaszczenie z niej gminy na użytek publiczny, który to ostatni przypadek przewidzianym jest w Rozdziale IV postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 6 (18) Czerwca 1852 r., wyżej zamieszczonego pod Nr. 17.

Na alienacyę realności miejskiej przez sprzedaż lub zamianę, potrzebne jest zezwolenie Rady Administracyjnej Królestwa, na wniosek Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych wyjednanę. Sprzedaż realności miejskich, według przyjętej ogólnie zasady, następować winna w drodze publicznej licytacji, i wyjątek od tej zasady dopuszcza się jedynie za upoważnieniem Rady Administracyjnej, w razie, kiedy sprzedaż z wolnej ręki przedstawia pewne dogodności dla miasta, jakie przez licytację osiągnąćby się nie dały.

N° 1.

О предвареніи Нотаріусовъ, что городскія Управленія не вправъ отчуждать городской собственности, безъ разрѣшенія высшей власти.

(10 Февраля 1812 года)

Всѣмъ Префектамъ.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ препровождаетъ при семъ къ Г. Префекту Департамента NN. копію съ отношенія своего къ Г. Министру Юстиціи, касательно формальностей, которыя Нотаріусы должны соблюдать при заключеніи городскими властями съ частными лицами контрактовъ на городское имущество.

Г. Префектъ благоволитъ съ своей стороны имѣть наблюденіе, дабы ничего противнаго сему распоряженію не допускалось.

Варшава, 10 Февраля 1812 года.

(подписано) *Лушевскій.*

N. 106.

Приложеніе къ N. 1.

Министру Юстиціи.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ.

Часто случается, что Муниципальныя и Городскія Совѣты или Бургомистры заключаютъ передъ публичными Нотаріу-

N° 1.

O ostrzeżeniu Notaryuszów, że Zarządy Miejskie nie są mocne, bez wyższego upoważnienia, alienować własności miejskich.

(d. 10 Lutego 1812 r.)

do

Wszystkich Prefektów.

MINISTER SPRAW WĘWNĘTRZNYCH.

Minister Spraw Wewnętrznych komunikuje W. Prefektowi Departamentu N. копію, uczynionęj w dniu dzisiejszym odezwy do Ministra Sprawiedliwości, względem formalności, których Notaryusze, przyjmując kontrakty przez władze miejskie z osobami prywatnemi o własności gmin zawierać się mające, przestrzegać powinni.

Zechce W. Prefekt z swęj strony dopilnować, aby nie przeciwnego takowemu urządzeniu, miejsca nie miało.

W Warszawie, dnia 10 Lutego 1812 r.

(podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 106.

Annex do Nr. 1-go.

do

Ministra Sprawiedliwości.

MINISTER SPRAW WĘWNĘTRZNYCH.

Gdy zdarzają się przypadki: że Rady Municypalne Miejskie, lub Burmistrze, zawierają częstokroć przed Notaryuszami

сами контракты и договоры съ частными лицами, касающіеся городского имущества, безъ увѣдомленія высшихъ властей и полученія отъ нихъ разрѣшенія, отъ чего городское имущество подвергается убыткамъ. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, во избѣжаніе впередъ подобныхъ злоупотребленій, честь имѣетъ просить Г. Министра Юстиціи предостеречь, чрезъ кого слѣдуетъ, публичныхъ Нотаріусовъ:

1) что Муниципальные или Городскіе Совѣты не имѣютъ права заключать какіе бы то нибыло договоры и контракты;

2) что только Президентъ или Бургомистръ, имѣя надобность заключить договоръ или контрактъ въ дѣлѣ, касающемся городского имущества, долженъ имѣть на это согласіе и разрѣшеніе высшей своей власти, то есть Подиректа или Префекта;

3) что всѣ предварительные договоры, условія и одѣлки должны быть заключаемы непременно съ согласія Муниципальныхъ или Городскихъ Совѣтовъ, съ условіемъ, чтобы на это было испрошено разрѣшеніе Министра Внутреннихъ Дѣлъ или Префекта, согласно Высочайшему декрету отъ 10 Іюля 1810 года; и только когда таковое разрѣшеніе Министра Внутреннихъ Дѣлъ или Префекта будетъ представлено, формальный контрактъ можетъ быть Нотаріусомъ составленъ и заключенъ.

Какъ много благосостояніе городовъ зависитъ отъ того, чтобы Нотаріусы не принимали для совершенія представленныхъ имъ договоровъ и сдѣлокъ, не убѣдившись въ ихъ законности согласно вышеупомянутымъ предписаніямъ, Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, вѣроятно, убѣжденъ, и потому благоволитъ предписать, чрезъ кого слѣдуетъ, чтобы Нотаріусы обращали особенное вниманіе на соблюденіе сихъ правилъ.

Варшава, 10 Февраля 1812 года.

(подписано) *Душевскій.*

N. 106.

publicznymi, kontrakty i ugody, dotyczące się pertynencyj miejskich z osobami prywatnemi, a to bez wiadomości i poprzedniego uzyskania autoryzacyi Władz wyższych, i z tego powodu własności miejskie często na stratę wystawione bywają, — Minister Spraw Wewnętrznych, zapobiegając nadal podobnym nadużyciom, ma honor upraszać J.W. Ministra Sprawiedliwości, aby przez kogo należy, Notaryuszów publicznych ostrzedz rozkazał:

1. że Rady Muncypalne lub Miejskie nie są mocne wchodzić same w żadne ugody i zawieranie kontraktów;

2. że tylko Prezydent lub Burmistrz, chcący zawierać ugodę lub kontrakt, dotyczące się własności miejskiej, musi złożyć na to zezwolenie i autoryzację wyższej swój Władzy, jaką jest Podprefekt lub Prefekt;

3. że poprzednicze w tej mierze ugody, punktacye, komplanacye i t. d. opatrzone być powinny koniecznie opinią respective Rad Muncypalnych lub Miejskich, i klauzulą, zastrzegającą potwierdzenie czynności przez Ministra Spraw Wewnętrznych, lub właściwego Prefekta, stosownie do myśli Dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, pod dniem 5 Lipca 1810 r. zapadłego; dopiero gdy takowa aprobacja Prefekta lub Ministra Spraw Wewnętrznych dołączoną będzie, kontrakt urzędowy zawartym i spisany przez Notaryusza być może.

Jak wiele na tém, dla dobra miast, zależy, aby Notaryusze publiczni nie przyjmowali przedstawionych sobie ugód i punktacyj bez poprzedniego przekonania się o ich legalności, według wyżej wzmiankowanych przepisów, J.W. Minister Sprawiedliwości zapewne jest przekonany; raczy przeto wydać rozkazy, aby w tej okoliczności szczególna bacność Notaryuszom poleconą została.

w Warszawie, d. 10 Lutego 1812 r.

(podpisano) *Łuszczewski.*

Nr. 106.

N° 2.

О томъ, что Прокуроры обязаны наблюдать, дабы Нотариусы, при совершении контрактовъ на городское имущество, обращали особенное вниманіе на права договаривающихся сторонъ.

(7 Марта 1812 года).

Министру Внутреннихъ Дѣлъ.

Министръ Юстиціи.

Вслѣдствіе отзыва Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 10 Февраля сего года, за N. 106, о томъ, что Муниципальные и Городскіе Совѣты или Бурмистры заключаютъ у публичныхъ Нотариусовъ контракты и договоры, касающіеся городского имущества, безъ увѣдомленія высшихъ властей и не испрашивая на то ихъ разрѣшенія, Министръ Юстиціи имѣетъ честь сообщить, что, не имѣя донесенія о какомъ либо частномъ случаѣ отступленія отъ сего правила со стороны Нотариусовъ, для удовлетворенія отзыву Г. Министра Юстиціи, онъ ограничился лишь тѣмъ, что обратилъ вниманіе Прокуроровъ на это обстоятельство, вѣняя имъ въ обязанность наблюдать за исполненіемъ законовъ, посредствомъ циркуляра, котораго копію имѣетъ честь при семъ препроводить.

Варшава, 7 Марта 1812 года.

(подписано) Лубенскій.

N. 2,453.

N° 2.

Prokuratorowie pilnować mają, aby Notaryusze przyjmujący kontrakty, dotyczące własności miejskich, zwracali uwagę na legitymację osób kontraktujących.

(d. 7 Marca 1812 r).

do

Ministra Spraw Wewnętrznych

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI.

W odpowiedzi na odezwę JW. Ministra Spraw Wewnętrznych, względem zawierania przez Rady Muncypalne Miejskie, lub Burmistrzów, przed Notaryuszami publicznymi kontraktów, ugód i t. p. dotyczących pertynencyj miejskich z osobami prywatnymi, a to bez wiadomości i poprzedniego uzyskania autoryzacji Władz wyższych, pod dniem 10 Lutego r. b. sub N. 106 uczynioną, ma honor oświadczyć: iż nie mając sobie komunikowanego szczególnego przypadku uchybienia w tej mierze ze strony Notaryuszów, nie widział innéj drogi zadosyć uczynienia wezwaniu JW-go Ministra Spraw Wewnętrznych, jak tylko tę, iż ostrzegł urzędy prokuratorskie, i wezwał ich do czuwania nad przepisami prawa, przez okólniki, jakich kopię ma honor komunikować.

W Warszawie, dnia 7 Marca 1812 r.

(podpisano) Eubieński.

Nr. 2,453.

Приложение къ N. 2.

Королевскому Прокурору при Гражданскомъ Трибуналѣ первой инстанціи N. Департамента.

Министръ Юстиціи.

Получивъ отзывъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ отъ 10 Февраля сего года о томъ, что Муниципальные и Городскіе Совѣты или Бурмистры заключаютъ у публичныхъ Нотаріусовъ контракты и договоры съ частными лицами, касающіеся городского имущества, безъ увѣдомленія высшихъ властей и не испрашивая на это ихъ разрѣшенія, Министръ Юстиціи сообщаетъ о томъ Королевскому Прокурору при Гражданскомъ Трибуналѣ первой инстанціи N. Департамента, предлагая предписать Нотаріусамъ своего Департамента, дабы они, при совершеніи контрактовъ, болѣе обращали вниманія на то: имѣютъ ли стороны право заключать оныя, такъ какъ извѣстно, что, по декретамъ Его Величества, напечатаннымъ въ Дневникѣ Законовъ, Президентъ, Бурмистръ, Войтъ и Муниципальный Совѣтъ, ни отдѣльно, ни вмѣстѣ, не имѣютъ права отчуждать городскую собственность, какимъ бы то ни было образомъ, посредствомъ продажи, замѣна, или договора, безъ соблюденія формальностей, предписанныхъ этими декретами, и безъ высшаго разрѣшенія. *Во первыхъ*, декретомъ 7 Февраля 1809 года, § 26 бук. f, предписано, что разсмотрѣнію Совѣтовъ Префектуры подлежатъ представленія гминъ о разрѣшеніи продажи или замѣна гминной собственности; *во вторыхъ*, декретомъ 10 Февраля 1809 г., § 13 предписано, относительно городовъ Варшавы, Познаня, Торуня и Калиша, что на предложеніе Муниципальнаго Президента, по разрѣшенію Префекта, Муниципальные Совѣты собираются для совѣщаній и подачи прошеній въ Совѣты Префектуры, на имя Префекта, объ отчужденіи или замѣнѣ городской собственности. Таковое же правило существуетъ и для всѣхъ прочихъ гминъ, примѣненное

Annex do Nr. 2-go.

do

Prokuratora Królewskiego przy Trybunale Cywilnym pierwszej Instancji Departamentu N.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI.

Mając sobie nadesłaną odezwę Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 Lutego r. b., względem zawierania przez Rady Municypalne miejskie lub Burmistrzów przed Notaryuszami publicznymi kontraktów, ugód i t. p., tyczących się pertynencyj miejskich z osobami prywatnemi, a to bez wiadomości i poprzedniego uzyskania autoryzacyi Władz wyższych, komunikuję takową odezwę Prokuratorowi królewskiemu przy Trybunale Cywilnym pierwszej Instancji Departamentu N. N., z tém zaleceniem, aby ostrzegł Notaryuszków, w swym Departamencie urząd sprawujących, iżby ci, przy przyjmowaniu kontraktów, baczniejszymi byli na legitymacyę, czyli upoważnienie stron kontraktujących. Wiadomą bowiem rzeczą jest, iż podług Dekretów NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, w Dziennikach Praw umieszczonych, ani Prezydent, Burmistrz lub Wójt, ani Rada Municypalna, pojedynczo ani wspólnie, nie są upoważnione do alienowania, jakakolwiekby drogą, czyli to przez sprzedaż, zamianę, ugode, czyli w inny sposób, własności gminnej, bez zachowania formalności, temiż dekretami przepisanych, i bez wyższego zatwierdzenia. Przepisano jest *najprzód* w Dekrecie dnia 7 Lutego roku 1809, w § 26 pod lit. f, iż do Rad prefekturalnych należy rozpoznanie podań gminów, o pozwolenie sprzedania lub zamienienia własności gminnej; *powtóre*, w Dekrecie dnia 10 Lutego roku 1809 przepisano jest co do miast: Warszawy, Poznania, Torunia i Kalisza w § 13-m, iż na wezwanie Prezydenta Municypalnego, do którego umocowanym został przez Prefekta, Rady Municypalne zgromadzają się, końcem naradzenia się i podania prosby do Rad prefekturalnych, na ręce Prefekta, względem dozwolenia municypalności, zamienienia, lub aliena-

къ ихъ отношеніямъ съ Подпрефектами, въ декретѣ 23 Февраля 1809 года § 17. Декреты эти помѣщены въ I томѣ Дневника Законовъ Герцогства Варшавскаго.

Наконецъ, декретъ 15 Февраля 1812 года, ст. 9 т. IV Дневн. Закон., предписываетъ, что договоры, заключенные съ Гминами въ Совѣтахъ Префектуры и съ ихъ разрѣшенія, должны быть утверждаемы Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ; если же дѣло идетъ о занятіи, замѣнѣ или уступкѣ правъ вѣчнаго владѣнія, то должны быть, по разсмотрѣніи Государственнымъ Совѣтомъ, представлены на Высочайшее утвержденіе.

Строгое соблюденіе сихъ предписаній благоволяетъ Прокуроръ подтвердить Нотариусамъ.

Варшава, 7 Марта 1812 года.

Министръ Юстиціи

(подписано) *Лубенскій*.

№ 3.

О формальностяхъ при замѣнѣ городскихъ земель на другія.

(7 (19) Декабря 1839 года).

Калишскому Губернскому Правленію. (¹)

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Возвращая представленные при рапортѣ отъ 1 (13) Іюня с. г., N. 37,250, составленные 21 Мая (2 Іюня) Инжене-

(¹) *Примѣчаніе*. Распоряженіе это помѣщается въ Сборникѣ въ видѣ указанія, какія должны быть соблюдаемы формальности при замѣнѣ городскихъ земель.

цыи власности municypalnej. Podobnyż przepis znajduje się dla innych wszystkich gmin, z właściwem zaaplikowaniem stosunków ich z Podprefektami w Dekrecie z d. 23 Lutego 1809 roku w § 17. Wszystkie te dekreta umieszczone są w Tomie I-ym Dziennika Praw Księztwa Warszawskiego.

Nareszcie Dekret dnia 15 Lutego 1812 r. w Dzienniku Praw Tomie IV, równie Księztwa Warszawskiego zamieszczony, przepisuje w art. 9, iż ugody z gminami, w Radach prefekturalnych za ich zezwoleniem zawierane, jeżeli w nich o czasowe użytkowanie iść będzie, przez Ministra Spraw Wewnętrznych potwierdzane, jeżeli zaś wywłaszczenia, zamiany, zrzeczenia się prawa wieczystego tyczeć się będą, do potwierdzenia przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, za poprzedniczém rozstrząsaniem Rady Stanu, przesłanemi być mają.

Zachowanie więc jak najściślejsze przepisów tych, zaleci Prokurator Notaryuszom.

w Warszawie, dnia 7 Marca 1812 r.

Minister Sprawiedliwości,

(podpisano) *Lubiński*.

№ 3.

Wskazanie formalności co do zamiany gruntów miejskich na inne.

(d. 7 (19) Grudnia 1839 roku).

do

Rządu Gubernialnego Kaliskiego. (¹).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Zwraca przedstawiony przy raporcie z dnia 1 (13) Czerwca b. r. Nr. 37,250 protokół, przez Inżyniera Obwodu Kaliskiego

(¹) *Uwaga*. — Rozporządzenie niniejsze umieszcza się w Zbiorze jako wzór formalności, przy zamianie gruntów miejskich wymaganych.

ромъ Калишскаго округа протоколъ и планъ земель деревни Косцельница, принадлежащей городу Унѣвѣ, Правительственная Коммисія предписываетъ: чтобы Губернское Правленіе, вслѣдствіе желанія, объявленнаго Его Высокопревосходительствомъ Генераломъ отъ Инфантеріи Графомъ Толемъ, которому пожаловано имѣніе Унѣвѣ, дать городу другія земли въ замѣнъ земель деревни Косцельница, отмѣченныхъ на планѣ зеленой краской и принадлежащихъ городу, — назначило отъ себя чиновника, который бы вмѣстѣ съ Экономическимъ Комисаромъ Добекъ и Землемѣромъ Домбровскимъ, командированными Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства для передачи земель имѣнія Унѣвѣ Графу Толю, составилъ проектъ замѣна.

Но, дабы городское Казначейство не понесло отъ этого убытка и не лишилось дохода, который нынѣ получаетъ отъ сихъ земель, Городское Управление Унѣва должно присутствовать при этомъ дѣйстви въ полномъ своемъ составѣ.

Протоколъ замѣна, въ которомъ слѣдуетъ обозначить:

- a) количество земель деревни Косцельница, принадлежащихъ городу, и нынѣ получаемый отъ нихъ доходъ;
- b) количество земель, которыя Графъ Толь желаетъ отдать въ замѣнъ, и предполагаемый отъ нихъ доходъ;
- c) разстояніе сихъ земель отъ города, ихъ мѣстоположеніе и качество;

Губернское Правленіе представить въ свое время Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ вмѣстѣ съ своимъ и командированныхъ отъ города чиновниковъ мнѣніемъ и планами.

Варшава, 7 (19) Декабря 1839 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ,

(подписано) *Бадени.*

N. 4,133/23,365 4,308/11,927 4,385/25,094.

go pod dniem 21 Maja (2 Czerwca) r. b. spisany, jako téż mappe gruntów wsi Kościelnica, do miasta Uniejowa wcielonych, z oznajmieniem:

że gdy Donataryusz Ekonomii Uniejów General piechoty Hrabia Toll, życzy sobie dać Kassie Miejskiej inne grunta, w zamian za grunta wsi Kościelnicy, zielonym kolorem na mappie oznaczone, a do tejże Kassy należące; przeto Rząd Gubernialny wyznaczy od siebie delegowanego, któryby, łącznie z Kommissarzem Ekonomicznym Dobek i Jeometrą Dąbrowskim, przeznaczonymi do tradycyi dóbr Uniejowskich na rzecz Donataryusza przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, ułożył projekt zamiany żądanej.

Żeby jednak kassa miejska nie poniosła na tém uszczerbku i nie utraciła dochodu, jaki obecnie z gruntów przez siebie posiadanych pobiera; Urząd więc Municypalny pomienionego miasta, w całym swoim składzie, czynności téj atentować powinien.

Protokol zamiany, który obejmować ma w sobie:

- a) rozległość gruntów wsi Kościelnicy do Kassy Miejskiej należących, jako téż dochód z nich, jaki obecnie taż Kassa pobiera;
- b) rozległość z intratą spodziewaną z gruntów mających się przez Donataryusza oddać w zamian;
- c) odległości tychże gruntów od miasta, położenie i gatunek gleby.

Rząd Gubernialny z opinią Delegowanych ze strony miasta, jako téż swoją, łącznie z mappami, przedstawi w swoim czasie do uznania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

w Warszawie, dnia 7 (19) Grudnia 1839 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu,

(podpisano) *Badeni.*

Nra 4,133/23,365, 4,308/11,927, 4,385/25,094.

N° 4.

О томъ, что правительственныя власти обязаны представлять на утверждение Совета Управления о всѣхъ торгахъ и контрактахъ, по предметамъ, превышающимъ 15,000 р. с.

(13 (25) Ноября 1846 года).

Главному Директору Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Советѣ Управления.

По порученію Совета Управления, имѣю честь препроводить къ Вашему Превосходительству, для приведенія въ исполненіе, копію отзыва Министра Статсъ-Секретаря отъ 22 Октября (3 Ноября) с. г., N. 2,654, о послѣдовавшемъ Высочайшемъ разрѣшеніи, въ томъ:

1. чтобы всѣ торги и контракты по предметамъ, превышающимъ 15,000 р. с., представляемы были Правительственными Коммисіями и Главными Управленіями на утверждение Совета Управления;

2. чтобы дозволено было тѣмъ же вѣдомствамъ входить съ представленіями и о меньшихъ суммахъ, въ тѣхъ случаяхъ, когда это признано будетъ ими нужнымъ.

Варшава, 13 (25) Ноября 1846 года.

Статсъ-Секретарь,

(подписано) *Θ. Лебрень.*

N. 7,890.

N° 4.

О представіиіи przez Władze do zatwierdzenia Rady Administracyjnej protokółów licytacyjnych i kontraktów, których przedmiotem będzie summa, rub. sr. 15,000 przenosząca.

(d. 13 (25) Listopada 1846 r.)

do

Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

Z polecenia Rady Administracyjnej, mam zaszczyt przesłać JW. Dyrektorowi Głównemu w kopii odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 22 Października (3 Listopada) r. b. Nr. 2654, w celu zastosowania się do oznajmionej przez nią Najwyższej Woli NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, podług której:

1. Kommissye Rządowe i inne naczelne Władze, obowiązane są przedstawiać do zatwierdzenia Rady Administracyjnej, wszelkie protokoły licytacyjne i kontrakty, których przedmiotem będzie summa licytacyjna lub dzierżawna, rs. 15,000 przenosząca.

2. Też Władze, nawet w razach, gdzie summa licytacyjna lub dzierżawna, mniejszą jest od summy rs. 15,000, mogą czynić do Rady Administracyjnej przedstawienia, jeżeli tego uznają potrzebnę.

w Warszawie, dnia 13 (25) Listopada 1846 r.

Radca Stanu,

(podpisano) *T. Le-Brun.*

Nr. 7,890.

Приложение къ N. 4.

Милостивый Государь,

Князь Иванъ Оедоровичъ,

Государь Императоръ, удостоивъ разсмотрѣть отзывъ ко мнѣ Вашей Свѣтлости, отъ 7 (19) Октября N. 6,319 (Канц Сов. Упр.) о предполагаемыхъ Совѣтомъ Управленія распоряженіяхъ, касательно порядка утвержденія торговъ, Высочайше соизволяетъ на приведеніе, въ видѣ временной мѣры, въ дѣйствіе, впредь до изданія особыхъ правилъ о торгахъ, изъясненныхъ въ ономъ отзывѣ предположеній Совѣта Управленія, заключающихся въ слѣдующемъ:

1. чтобы Правительственныя Коммисіи и Главныя Управленія о всѣхъ торгахъ, превышающихъ 15 т. руб. сер., или объ арендахъ, по коимъ годовой платежъ окажется выше этой суммы, и вообще всѣ контракты по предметамъ, превышающимъ означенную сумму, представляли на утвержденіе Совѣта Управленія и

2. чтобы дозволено было тѣмъ же вѣдомствамъ входить съ представленіями и о меньшихъ суммахъ, въ тѣхъ случаяхъ, когда они признаютъ это нужнымъ.

Донося Вашей Свѣтлости о такомъ Высочайшемъ соизволеніи, честь имѣю быть съ совершеннымъ высокопочитаіемъ и преданностію.

Вашей Свѣтлости,
всепокорѣйшимъ слугою,

(подписано) *Иг. Туркулъ.*

С. Петербургъ,
22 Октября
3 Ноября 1846 г.
N. 2,654.

Annex do Nr. 4.

do

Namiestnika Królestwa.

MINISTER SEKRETARZ STANU.

NAJJAŚNIEJSZY PAN mając sobie przedstawioną odezwę do mnie, Waszjej Xiążęcej Mości z dnia 7 (19) Października Nr. 6,319 (Kancellarya Rady Administracyjnej), o proponowanych przez Radę Administracyjną rozporządzeniach, względem porządku zatwierdzania licytacji, Najwyżej zezwolić raczył, na tymczasowe wprowadzenie w wykonanie, aż do ułożenia szczególnych pod tym względem przepisów, wniosków Rady, objętych pomienioną odezwą, a zawierających co następuje:

1. Ażeby wszelkie licytacje, przewyższające 15,000 rs., jako też dzierżawy, których raty roczne wynoszą więcej od summy powyższej, i wogóle wszelkie kontrakta, w przedmiotach przewyższających tę sumę, przedstawiane były przez Kommissye Rwe. i Władze naczelne do zatwierdzenia Rady Administracyjnej.

2. Ażeby pozostawioném było rzeczonym Władzom czynić przedstawienia do Rady Administracyjnej i w przedmiotach na mniejsze summy, o ile znajdą tego potrzebę.

(podpisano) *Turkul.*

Petersburg,
22 Października
3 Listopada 1846 g.
Nr. 2,654.

ГЛАВА V.

Объ отдачь городскихъ недвижимостей въ безсрочное и эфитевтическое арендное содержание.

Введение.

Полною собственностію (*dominium directum, proprietas*) называется право исключительно пользоваться и распоряжаться известными предметомъ.

Пользование (*dominium utile rei*) состоитъ въ правѣ пользоваться чужимъ предметомъ, то есть извлекать изъ него доходы, или какія нибудь выгоды. Примеромъ такого рода собственности можетъ служить временная, неограниченная или безсрочная аренда.

Отдача въ безсрочное, или продолжительное (эфитевтическое) арендное содержание городскихъ недвижимостей, какъ уступка части собственности, то есть права пользованія оною, можетъ послѣдовать лишь съ публичнаго торга и съ разрѣшенія Совета Управленія; впрочемъ исключеніе изъ этого правила допускается въ томъ случаѣ, если, по усмотрѣнію означеннаго Совета, отдача въ аренду съ вольной руки представляетъ особую выгоду для города.

ТЪТУЛЪ V.

О выпусчаніи въ вѣчистую и эфитевтическую дѣржаву realności miejskich.

Wstę p.

Право выключнаго употребленія rzeczy i rozrządzania nią, stanowi własność onęj zupełną, *dominium directum, proprietatem*.

Право употребленія з cudzej rzeczy, to jest ciągnięcia z niej użytków, dochodów, stanowi własność użytkową rzeczy (*dominium utile rei*). To ostatnie право, może być przedmiotem dzierżawy czasowej, lub nieograniczonej czyli wieczystej.

Wypuszczanie w wieczystą lub w długoletnią (emfiteutyczną) dzierżawę realności miejskich, będące również pozbywaniem się części własności, to jest prawa użytkowania z onęj, wymaga zatwierdzenia Rady Administracyjnej, i powinno następować w drodze publicznej licytacji, z dopuszczeniem wyjątku, jedynie z upoważnienia tejże Rady, dla szczególnych korzyści, mogących się natrafić dla miasta, z wypuszczenia w dzierżawę z wolnej ręki.

№ 1.

О примѣненіи правилъ, касающихся отдачи въ безсрочное арендное содержаніе казенныхъ земель, къ безсрочной арендѣ городскихъ недвижимостей.

(30 Сентября 1820 года).

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Препровождаются при семъ Воеводской Коммисіи вѣрныя копии отзыва Министра Статсъ-Секретаря Царства къ Его Сіятельству Намѣстнику отъ 27 Января (8 Февраля) сего года и представленнаго Его Величеству плана⁽¹⁾ устройства казенной земской собственности, по которому послѣдовавшая Высочайшая воля объявлена въ сказанномъ отзывѣ. Эти документы должны служить основаніемъ при составленіи имѣющихъ быть представляемыми Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции проектовъ отдачи въ вѣчное арендное содержаніе городскихъ имуществъ.

Варшава, 30 Сентября 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій,

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 65/1,719.

⁽¹⁾ Планъ не помѣщается по поводу неудоенія онаго Высочайшаго утвержденія.

№ 1.

O zastosowaniu wieczystego wydzierżawienia własności ziemskiej rządowej, do takiegoż wydzierżawienia własności miejskich.

(d. 30 Września 1820 r.).

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 27 Stycznia (8 Lutego) r. b. tudzież plan urządzenia własności ziemskiej rządowej⁽¹⁾, NAJJAŚNIEJSZEMU PANU przedstawiony, w skutek którego Minister Sekretarz Stanu w powyższej odezwie swojej NAJWYŻSZĄ wolę NAJJAŚNIEJSZEGO PANA Księciu Namiestnikowi Królewskiemu oświadczył, przesyła Kommissyi Wojewódzkiej w kopiach wierzytelnych, co Jój posłuży za zasadę, w przedstawianiu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi projektów wieczystego wydzierżawienia własności miejskich.

w Warszawie, dnia 30 Września 1820 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 657/1,719.

⁽¹⁾ Plan nie zamieszcza się, z powodu: że ten nie zyskał N a j w y ż s z e g o zatwierdzenia.

Приложение къ N. 1.

*Копія съ отзыва Министра Статсъ-Секретаря къ Намѣстнику
въ Царствѣ.*

Имѣю честь сообщить Вашему Сіятельству слѣдующую
Высочайшую волю Его Императорско-Царскаго Величества.

Его Величество, разсмотрѣвъ внимательно рапортъ Свое-
го Намѣстника отъ 4 (16) Января сего года, за N. 5,743, а так-
же отчетъ Комитета, учрежденнаго для обсужденія проекта
отдачи въ вѣчное арендное содержаніе казенныхъ имуществъ
и планъ устройства этихъ имуществъ, Высочайше соизволилъ
объявить: что, похваляя цѣль, для которой предпринято было
это дѣло, какъ относительно экономическихъ соображеній, такъ
и относительно болѣе важнаго въ глазахъ Его Величества
улучшенія быта крестьянъ, Онъ утверждаетъ представленныя
на Его рѣшеніе распоряженія.

Но, такъ какъ предварительныя условія, необходимыя
для приведенія въ исполненіе вышесказаннаго плана, не мо-
гутъ быть предприняты и окончены одновременно во всѣхъ
безъ изыятія казенныхъ имуществъ, то Его Величество не
считаетъ еще необходимымъ ни придавать посредствомъ Свое-
го рѣшенія сказанному плану характеръ административнаго
постановленія, непреложно обязательнаго, ни подвергать его
въ настоящихъ обстоятельствахъ обсужденію въ общемъ Со-
браніи Государственнаго Совѣта.

Его Величество полагаетъ, что въ настоящее время бу-
детъ достаточно и даже болѣе полезно считать этотъ планъ
и приложенныя къ нему правила объ устройствѣ крестьянъ за

Annex do Nr. 1.

*Kopia odezwy Ministra Sekretarza Stanu do Namiestnika Kró-
lestwa.*

Ma honor udzielić Namiestnikowi wolę NAJJAŚNIEJSZEGO
PANA wypisaną jak następuje:

„Uważnie odczytawszy rapport Namiestnika swego z daty
4 (16) Stycznia b. r. Nr. 5,743, jako téż i zdanie sprawy depu-
tacyi, wyznaczonej do rozstrząśnięcia projektu wiecznego wy-
dzierżawienia dóbr rządowych i planu urządzenia tychże dóbr,
dołączone do rapportu wyż wzmiankowanego, raczył NAJJA-
ŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL JEGOMOŚĆ oświadczyć, iż pochwalając
widoki, pod któremi praca ta przedsięwzięta została, tak ze
względem stosunków ekonomicznych, jako téż i ze względu droż-
szego jeszcze w oczach JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI
polepszenia stanu włóścian, zatwierdza JEGO CESARSKO-KRÓLEW-
SKA MOŚĆ rozporządzenia, do decyzji NAJJAŚNIEJSZEGO PANA
podane.

Lecz gdy przedwstępne układy, jakich wymaga wykonanie
wspomnionego planu, przedsiębranemi i ukończonemi być nie
mogą zarazem we wszystkich dobrach rządowych bez różnicy;
nie widzi przeto jeszcze JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ po-
trzeby koniecznej zamieniać planu tegoż teraz już, za pomocą
postanowienia, w urządzenie administracyi publicznej nieodzo-
wnie obowiązujące, ani téż zatem, w obecnym rzeczy położeniu,
poddawać go pod rozstrząśnienie ogólnego Zgromadzenia Rady
Stanu.

Zdało się NAJJAŚNIEJSZEMU PANU, iż tymczasem będzie do-
statecznym, a nawet i pożyteczniejszym uważać plan ten i zasady
urządzenia włóścian do niego dołączone za instrukcyę, wedle

инструкцію, сообразно которой Правительственная Коммисія Финансовъ можетъ приступить къ устройству тѣхъ казенныхъ имуществъ, въ которыхъ представится наиболѣе удобства къ скорѣйшему, совершеннѣйшему и полезнѣйшему примѣненію оныхъ.

Тогда, смотря по болѣе или менѣе благоприятнымъ послѣдствіямъ, какія будетъ имѣть осуществленіе вышесказанной мѣры, принятыя для оной правила можно будетъ, по справедливому замѣчанію Комитета, распространить, исправить, измѣнить или же сдѣлать изъ нихъ исключенія, сообразно различнымъ мѣстнымъ обстоятельствамъ. Тогда, слѣдуя также указаніямъ опыта, касательно лучшаго способа распоряжаться казенными имуществами, можно будетъ постановить окончательно общій планъ устройства этихъ имуществъ, такъ, чтобы интересы Казны могли быть согласены съ интересами земледѣльческаго благосостоянія края, и чтобы улучшено было состояніе того многочисленнаго сословія жителей, которое въ настоящее время нуждается въ особенной заботливости Правительства.

Между тѣмъ Правительственная Коммисія Финансовъ должна безотлагательно заняться всѣми приуготовительными мѣрами для отдачи, сообразно изложеннымъ въ планѣ правиламъ, въ вѣчную аренду тѣхъ имѣній, которыя всего удобнѣе было бы отдать въ теченіе настоящаго или будущаго года.

Сверхъ того, Правительственная Коммисія Финансовъ должна представить на разсмотрѣніе Совѣта и затѣмъ на утвержденіе Его Императорско-Царскаго Величества, черезъ посредничество Намѣстника, вѣдомость о всѣхъ тѣхъ государственныхъ имуществѣхъ, которыя подлежатъ сказанной категоріи, подобную той вѣдомости, которой составленіе предписано было Его Величествомъ въ рѣшеніи отъ 1 (13) Декабря 1819 года, за N. 3,417.

Къ этой вѣдомости долженъ быть приложенъ рапортъ объ употребленіи суммъ, долженствующихъ составиться отъ вкуповъ, которыя, составляя фондъ экстраординарный и от-

кторѣй Kommissya Przychodów i Skarbu byłaby upoważniona do przystąpienia do organizacyi tych dóbr rządowych, które najwięcej łatwości przedstawiać mogą w zastosowaniu onegoż najrychlejszém, najzupełniejszém i najkorzystniejszém.

Wtedy, podług skutków, jakieby z takowej próby wykazały się mniej lub więcej pomyslnemi, zasady przyjęte w tej mierze, będą mogły, wedle sprawiedliwej uwagi deputacyi, zostać rozciągniętemi, zmienionemi, lub poprawionemi; albo też będą mogły być poczynione w nich wyjątki, zastosowane do rozmaitych okoliczności miejscowych, wtedy także, radząc się doświadczenia, co do najlepszego sposobu spożytkowania dóbr rządowych, będzie można nieodzownie postanowić ogólny i dostateczny plan ich korzystnego urządzenia taki, któryby mógł interes skarbowy kraju pogodzić z interesem pomyslności jego rolniczej, a oraz posłużyć do podźwignienia doli licznej owęj mieszkańców klasy, których terażniejszy stan, wszelkiej pieczołowitości Rządu potrzebuje.

Tymczasem Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zajęć się bez zwłoki powinna wszelkiemi przygotowaniami, potrzebnymi do wieczystego wydzierżawienia, według zasad w planie wyłożonych, tych dóbr, któreby były najwłaściwsze na takowy użytek w terażniejszym już roku, lub w roku następującym.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wnieść ma, prócz tego, do rozstrząśnienia Rady, a następnie do zatwierdzenia Jego CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, przez pośrednictwo Namiestnika, tabellaryczny wykaz wszystkich tych własności publicznych, któreby do tej kategorii należały, na podobieństwo owego, którego ułożenie zalecił był NAJJAŚNIEJSZY PAN w decyzji swjej z daty 1 (13) Grudnia 1819 r. Nr. 3,417.

Do wykazu wspomnionego dołączonym ma być rapport, względem użycia summ, wyniknąć mających z wкупnego, które, gdy stanowią fundusz nadzwyczajny i oddzielny od stałych do-

дѣльный отъ постоянныхъ казенныхъ доходовъ, не должны служить на покрытие расходовъ обыкновенныхъ, которые не могутъ быть сокращаемы и возобновляются ежегодно.

На будущее время таковой рапортъ долженъ входить въ общее представленіе о годовомъ бюджетѣ, повергаемому на утвержденіе Его Императорско-Царскаго Величества.

Независимо отъ этого, Правительственная Коммисія Финансовъ должна приказать—во всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ приступить, согласно постановленнымъ въ планѣ правиламъ, къ раздѣлу полей помѣщичьихъ отъ крестьянскихъ, къ распредѣленію даней и рабочей повинности и къ постепенному замѣненію барщины денежною платою.

Утверждая положенныя для этого въ планѣ правила, Его Императорско-Царское Величество желаетъ:

1. чтобы, при вышеупомянутомъ раздѣлѣ полей, стараться, по возможности, отводить каждому крестьянину поля, соединенныя въ одну дачу и прилежащія его жилищу, сколько это дозволитъ мѣстность;

2. чтобы, при устройствѣ, согласно правиламъ VI и VII, повинностей крестьянъ, стараться не накладывать на нихъ большихъ тягостей противъ тѣхъ, какія они несутъ въ настоящее время, и, по возможности, приближать ихъ къ первоначальнымъ условіямъ ихъ поселенія, исключая тотъ случай, когда крестьяне присвоили себѣ поля, которыя не были имъ даны и отъ которыхъ они ничего не платятъ;

3. чтобы отнять у арендныхъ владѣльцевъ всякую возможность лишать крестьянъ предоставленной имъ, по правилу VIII, свободы объявлять, по истеченіи первыхъ трехъ лѣтъ, желаютъ ли они на слѣдующіе шесть лѣтъ, или же только на три года, соблюдать договоры, заключенные между ими и арендными владѣльцами, чтобы всякій крестьянинъ, до истеченія перваго трехлѣтія, былъ призываемъ въ надлежащее мѣсто, для вышесказаннаго заявленія;

ходовъ казенныхъ, не должны служить на опѣденіе выдатковъ обычныхъ, умniejszyć się nie dających, a których co rok odnawiałyby się potrzeba.

Na przyszłość zaś rapport podobny składać powinien część ogólnego przedstawienia do rocznego budżetu, składanego pod zatwierdzenie Jego CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

Pomimo tego, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przystąpić każe we wszystkich dobrach rządowych, wedle zasad w planie postanowionych, do rozdziału pól folwarcznych dworskich od włościańskich, do uregulowania robocizny i danin, i do stopniowego zamienienia pańszczyzny w opłatę pieniężną.

Zatwierdzając zasady wyłożone w tej mierze w planie, Jego CERARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ pragnąłby:

1. iżby wspomniony rozdział uskuteczniając, mianym był wzgląd na to, aby każdego włościanina pole, mogło, ile możliwości, być w jeden dział połączone, i przyległe jego mieszkaniu, o ile pozwolą miejscowości;

2. iżby urządzając powinności włościan, wedle zasad VI i VII starano się nie nakładać na nich większych ciężarów nad te, którym teraz podlegają, i zbliżać się, ile możliwości, do pierwotnych warunków ich posad, wyjąwszy przypadek, gdyby włościanie mieli sobie przywłaszczać grunta, które onym nie były podanemi, i z których nie nie opłacają;

3. iżby, dla odjęcia dzierżawcom wszelkiej sposobności pozabawienia włościan wolności, jaka im wedle zasady VIII służy, oświadczenie się, po upływie pierwszych lat trzech, czyli chcą na sześć lat następnych, lub też na trzy tylko, dotrzymać układów, między nimiż a dzierżawcami zawartych? iż każdy włościanin wezwany być ma do stawienia się przed końcem pierwszych trzech lat w właściwej władzy, w zamiarze uczynienia wspomnionego oświadczenia;

4. чтобы, приводя постепенно крестьянъ къ лучшему и болѣе свободному состоянію, сдѣлать ихъ наконецъ полными вотчинными владѣльцами, и чтобы поэтому опредѣлены были случаи и условія, при которыхъ крестьянинъ, сдѣлавшись вѣчнымъ аренднымъ владѣльцемъ, можетъ, посредствомъ выкупа отъ аренды, приобрести неограниченную свободу распоряжаться своею собственностью наравнѣ съ другими владѣльцами. Такая свобода должна быть равно предоставлена всѣмъ вѣчнымъ аренднымъ владѣльцамъ по обоюдному принятымъ условіямъ.

Его Величество изволилъ усмотрѣть, что въ началѣ послѣдней статьи первой части плана, начинающейся словами: „Гдѣ находятся крестьяне, имѣющіе теперь во владѣніи казенныя фольварки” вмѣсто *крестьяне*, слѣдовало бы сказать *арендные владѣльцы*, такъ какъ правило, постановленное въ этой статьѣ относительно крестьянъ, находится уже во второй статьѣ вступленія, гдѣ сказано: „что не будетъ торговъ на вкупъ съ фольварковъ, раздѣленныхъ между крестьянъ” и тѣмъ болѣе, что Комитетъ, въ своемъ рапортѣ, предлагаетъ—предоставить Правительственной Комисіи Финансовъ право отдавать имѣнія безъ торговъ на вкупъ въ вѣчное арендное содержаніе настоящимъ аренднымъ владѣльцамъ, отличающимся умѣніемъ вести хозяйство, справедливостью и снисходительностью въ обращеніи съ крестьянами.

Что касается установленія попечительныхъ обществъ надъ крестьянами казенныхъ имуществъ, то Его Императорско-Царское Величество, похваливъ мысли, изложенныя по этому предмету въ рапортѣ Комитета, ожидаетъ, что Совѣтъ представитъ проектъ относительно учрежденія сказанныхъ обществъ, выбора лицъ, имѣющихъ входить въ составъ оныхъ, и предоставляемыхъ онымъ правъ и обязанностей, для болѣе вѣрнаго достиженія цѣли, предположенной этимъ установленіемъ.

С. Петербургъ, 27 Января (8 Февраля) 1820 года.

(подписано) *Иг. Соболевскій.*

N. 3,550.

4. iżby prowadząc stopniami włościanina do stanu pomysłniejszego i swobodniejszego, doprowadzono go do stanu zupełnego *dziedzica gruntowego*, i iżby zatem oznaczonemi były przypadki i warunki, pod któremi włościanin stawszy się dzierżawcą wieczystym, mógłby, wykupując się z dzierżawy, nabyć nieograniczonej wolności rozrządzenia swą własnością, tak jak inni obywatele; wolność ta powinna być również być udzieloną wszystkim dzierżawcom wieczystym, podług warunków wzajemnie przyjętych.

NAJJAŚNIEJSZY PAN uważał, iż na początku ostatniego odstepu pierwszej części planu, poczynającego się od słów: „*Gdzie się znajdują włościanie teraz trzymający folwarki rządowe*” zamiast wyrazu „*włościanie*” byćby powinno „*dzierżawcy*”; ile że przepis w tym odstepie zawarty, już co do włościan wyrażonym jest w drugim odstepie wstepu, gdzie stoi „*że nie będzie licytacya na wкупно z folwarków między włościan rozdzielonych*” i tém bardziej, że deputacya w raporcie swoim proponuje: upoważnić Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wypuszczania, bez licytacyi, na wкупne dzierżaw wieczystych terazniejszym dzierżawcom, zalecającym się rozsądnem prowadzeniem gospodarstwa i znajomym w sprawiedliwości i łagodności w obchodzeniu się z rolnikami.

Co się tycze ustanowienia towarzystw opiekuńczych nad włościanami dóbr rządowych, JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ pochwalając myśli wyłuszczone w téj mierze w raporcie Deputacyi, oczekuje od Rady projektu, względem organizacyi tychże towarzystw, wyboru osób, z jakich się one składać mają, i attrubucyj, jakie im mają być udzielone, ażeby tém niezawodnie osiągnąć zamierzonego w takowém ustanowieniu celu.

St. Petersburg, dnia 27 Stycznia (8 Lutego) 1820 r.

(podpisano) *Ig. Soboлевski.*

Nr. 3,550.

№ 2.

О безсрочномъ арендованіи городскихъ земель.

(18 Апрѣля 1821 года)

Мазовецкой Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Вслѣдствіе рапорта Воеводской Коммисіи, отъ 1 Іюня м. г., за N. 24,792, Правительственная Коммисія симъ объявляетъ, что, при отдачѣ въ безсрочную аренду грунтовъ и пустыхъ земель, подъ строенія, не чинши, а вкупъ подлежатъ аукціону. До изданія постоянныхъ правилъ относительно этого предмета, временно слѣдуетъ соображаться съ Королевскимъ постановленіемъ, отъ 31 Января 1810 года, помѣщеннымъ во II томѣ Дневника Законовъ ⁽¹⁾, въ коемъ определено minimum вкупу для пахатныхъ земель. Что же касается до minimum вкупу для пустыхъ земель, подъ строенія, то такимъ надобно считать въ 5 или 8 разъ увеличенный чиншъ, смотря по вѣншимъ обстоятельствамъ и болѣе или менѣе выгодному мѣстоположенію города.

Варшава, 18 Апрѣля 1821 года.

Министръ Предсѣдательствующій,

(подписано) *Θ Мостовскій.*

N. 156/601.

⁽¹⁾ *Примѣчаніе.* Означенное постановленіе, помѣщенное во II томѣ, на 133 страницъ Дн. З. Г. В., находится въ Сборникѣ постановлений по финансовоѣ части.

№ 2.

О wydzierżawianiu wieczystém gruntów miejskich.

(d. 18 Kwietnia 1821 r.)

do

Kommissyi Województwa Mazowieckiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W odpowiedzi na rapport Kommissyi Wojewódzkiej daty 1 Czerwca r. z. Nr 24,792 oświadcza, iż przy dzierżawach wieczystych, tak gruntów, jako téż placów do zabudowania, nie czynsz, lecz wkupne licytowaném być powinno. Dopóki stałe w tym względzie nie zapadną przepisy, tymczasowie stosować się należy do Dekretu Królewskiego z dnia 31 Stycznia 1810 r. w Tomie II Dziennika Praw umieszczonego ⁽¹⁾, którym minimum wkupnego co do gruntów ornych jest oznaczone; co zaś do minimum wkupnego z placów do zabudowania, to w miarę kwalifikacyi miast i korzystnego położenia miejsca, od 5 do 8 razy rocznego czynszu stanowioném być może.

w Warszawie, dnia 18 Kwietnia 1821 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 156/601.

⁽¹⁾ *Uwaga.*—Dekret powołany, D. P. X. W. Tom II, fol. 133, odnosi się do Zbioru przepisów skarbowych.

№ 3.

Объ оцѣнкѣ казенныхъ земель въ городахъ и отдачѣ оныхъ въ безсрочное арендное содержаніе.

(10 Ноября 1823 года).

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Имѣя въ виду завести надлежащее однообразіе въ оцѣнкѣ казенныхъ пустыхъ мѣстъ въ городахъ и въ отдачѣ оныхъ въ безсрочную аренду, Правительственная Коммисія постановила:

1. Каждое пустое мѣсто должно имѣть свой съемочный планъ.

2. При съемкѣ казенныхъ пустыхъ мѣстъ въ городахъ, единицею мѣры принимается новопольскій рутенъ, содержащій $7\frac{1}{2}$ локтей.

3. Обращеніе квадратнаго рутена въ локти происходитъ по правиламъ, изложеннымъ въ сочиненіи Кольберга, то есть, считая квадратный рутенъ въ $56\frac{1}{2}$ квадратныхъ локтей. Квадратная сажень считается въ 9 квадратныхъ локтей.

4. Города раздѣляются на пять разрядовъ, согласно подраздѣленію, принятому Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи. Цѣна одного квадратнаго локтя пустаго мѣста, въ предѣлахъ города, полагается:

для городовъ	II	разряда		8	грш.
„	„	III		6	„

№ 3.

O szacowaniu placów rządowych po miastach, i wypuszczaniu onych w wieczystą dzierżawę.

(d. 10 Listopada 1823 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Chcąc zaprowadzić jednostajność przy szacowaniu placów rządowych po miastach, i wypuszczaniu onych w wieczystą dzierżawę, Kommissya Rządowa postanowiła:

1. Każdy plac powinien być pomierzony, i plan z niego sporządzony.

2. Do przemierzenia placów rządowych po miastach, użytą być ma miara nowo-polska, mianowicie prętów $7\frac{1}{2}$ łokci trzymająca.

3. Redukcyą pręta kwadratowego na łokcie, następować ma wedle dzieła Kolberga, to jest pręt kwadratowy rachuje się po łokci kwadratowych $56\frac{1}{4}$, sążeń kwadratowy zaś po łokci kwadratowych 9.

4. Miasta dzielą się na pięć rzędów, wedle podziału miast przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji uskutecznionego. Wedle tego podziału oszacuje się łokieć kwadratowy placu w obrębie samego miasta II rzędu po gr. 8

w obrębie samego miasta III „ „ 6

для городовъ	IV	разряда	4	грш.
"	"	V	2	"

6. Такъ-какъ цѣна пустыхъ мѣстъ зависитъ отъ того, помѣщены ли они въ предѣлахъ города, или въ предмѣстьѣ, то и цѣна одного квадратнаго локтя пустаго мѣста въ предмѣстьѣ, полагается:

для городовъ	II	разряда	5	грошей
"	"	III	4	"
"	"	IV	3	"
"	"	V	1	"

7. Капитальъ вычисляется посредствомъ умноженія площади подлежащаго пустаго мѣста на нормальную цѣну + 1 □ локтя.

8. Пять процентовъ съ капитала составляютъ годовой чиншъ.

9. При отдачѣ въ безсрочную аренду пустыхъ земель, годовой чиншъ, за вычетомъ одной трети на грунтовья повинности, составляетъ канонъ.

10. Четырехлѣтній канонъ составляетъ вкупъ.

11. Послѣ оцѣнки казеннаго пустаго мѣста, по указанному способу, составляется декларационный протоколъ съ заинтересованнымъ лицомъ, и представляется вмѣстѣ съ планомъ и описью, составленною по приложенному при семъ образцу, на дальнѣйшее усмотрѣніе Правительственной Коммисіи.

При составленіи декларационнаго протокола, заинтересованное лицо обязано положить, на время, въ воеводекую кассу, подъ залогъ, надлежащій вкупъ.

При отдачѣ въ аренду казенныхъ пустыхъ мѣстъ въ городахъ и предмѣстьяхъ, Воеводская Коммисія обязана строго соблюдать правила, изложенныя въ настоящемъ предписаніи.

О случаяхъ, гдѣ уклоненіе отъ этихъ правилъ будетъ необходимо, Воеводская Коммисія донесетъ Правительственной Коммисіи, съ поясненіемъ дѣла и причинъ, прилагая отъ себя соотвѣтственное представленіе.

въ обрѣбѣ самого miasta IV рѣду по gr. 4

" " " V " " 2

6. Ponieważ place na przedmieściach, nie mogą być uważane w tej samej wartości, w jakiej są place w obrębie miast samych położone, przeto oszacuje się łokieć kwadratowy na przedmieściu miasta rządu II po gr. 5

" " " III " " 4

" " " IV " " 3

" " " V " " 1

7. Powierzchnia placu, rozmnożona przez cenę normalną, stanowi kapitał.

8. Pięć procent od kapitału, czyni roczny czynsz z placu.

9. Przy wieczystém placów wydzierżawieniu, potrąci się z czynszu rocznego jedna trzecia część na ciężary gruntowe, a summa pozostała, będzie kanon roczny.

10. Czteroletni kanon, stanowi wkupne.

11. Po oszacowaniu wskazanym sposobem placu rządowego, spisze się protokół deklaracyjny z interessentem, a następnie sporządziwszy wykaz, według załączającej się tu normy, takowy, wraz z protokółem i planem, do dalszej decyzji Kommissyi Rządowej przedstawi się.

Przy spisaniu protokołu deklaracyjnego, interessent winien złożyć należyte wkupne, tymczasowo do depozytu w Kassie Wojewódzkiej.

Kommissya Wojewódzka zatém, przy wydzierżawianiu placów rządowych po miastach i przedmieściach, do niniejszego rozporządzenia ściśle zastosuje się.

W przypadkach zaś, gdzieby od niego odstąpić konieczność wskazywała, doniesie o tém poprzednio Kommissyi Rządowej, z wyjaśnieniem stanu rzeczy i powodów, niemniej załączając projekt stosowny.

Ежели классификація городовъ въ Воеводской Коммисіи не имѣется, то потребовать оную отъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Варшава, 10 Ноября 1823 года.

По порученію Министра Предсѣдательствующаго,

Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Плятеръ.*

№. 43,311/2,361.

№ 4.

О примѣненіи правилъ, изданныхъ Правительственною Коммисіею Финансовъ, относительно отдачи въ арендное содержаніе казенныхъ мѣстъ, находящихся въ городахъ, къ безсрочному арендному содержанію пустопорожнихъ городскихъ мѣстъ.

(7 Мая 1825 года)

Сандомирской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Вслѣдствіе рапорта Сандомирской Коммисіи, отъ 26 Апрѣля с. г., симъ объявляется, что, при отдачѣ въ безсрочную аренду пустыхъ земель, составляющихъ собственность городскихъ кассъ, слѣдуетъ строго соблюдать правила, изданныя Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства относительно безсрочной аренды городскихъ пустыхъ мѣстъ, принадлежащихъ казнѣ.

Варшава, 7 Мая 1825 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Мостовскій.*

№. 433/1,601.

Klasyfikacya miast, gdyby się w Kommissyi Wojewódzkiej znajdować nie miała, ma być zażadana od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.

w Warszawie, dnia 10 Listopada 1823 r.

Z polecenia Ministra Prezydującego,

Radca Stanu, (podpisano) *Plater.*

Nr. 43,311/2,361.

№ 4.

O stosowaniu się, przy wieczystém wydzierżawianiu placów miejskich, do przepisów, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydanych, względem wieczystej dzierżawy placów skarbowych po miastach.

(d. 7 Maja 1825 r.)

do

Kommissyi Województwa Sandomierskiego

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W odpowiedzi na rapport Kommissyi Sandomierskiej z d. 26 Kwietnia r. b. oświadczają, iż przy wieczystém wydzierżawianiu placów, własnością Kass Miejskich będących, ściśle stosować się należy do przepisów, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu co do wieczystej dzierżawy placów skarbowych po miastach wydanych.

w Warszawie, dnia 7 Maja 1825 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *Mostowski.*

Nr. 433/1,601.

N° 5.

Объ обязанности представлять Нотариусу консенсъ, при совершении акта о покупке или замѣнѣ городскихъ земель.

(3 Октября 1827 года).

Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи

Правительственная Коммисія Юстиціи.

Вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, отъ 7 п. м., за N. 271/1,180, Правительственная Коммисія симъ имѣетъ честь сообщить, что сегодня отдано ею предписаніе Королевскимъ Прокурорамъ при Трибуналахъ о необходимости предостеречь всѣхъ Воеводскихъ и Уѣздныхъ Регентовъ, чтобы они не скрѣпляли представляемые имъ контракты о покупке или обмѣнѣ земель и всякихъ городскихъ недвижимостей, состоящихъ на эмфитевтическихъ или безсрочно арендныхъ правахъ, безъ представленія консенса Муниципальнаго Управленія подлежащаго города, и прилагали таковой консенсъ къ скрѣпленному ими акту.

Варшава, 3 Октября 1827 года.

Министръ Предѣдательствующій,

(подписано) *Иг. Соболевскій.*

N. 10,097.

N° 5.

O obowiązku składania konsensu Rejentom, przy spisywaniu kontraktu kupna lub zamiany gruntów miejskich.

(d. 3 Października 1827 r.)

do

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.

- KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

Ma zaszczyt zawiadomić Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi, iż na skutek odezwy jej z dnia 7 z. m. pod Nr. 271/1,180 poleciła w dniu dzisiejszym Prokuratorom Królewskim przy Trybunałach, aby ostrzegli wszystkich Rejentów, tak Wojewódzkich jak i Powiatowych, iżby od zeznawających przed nimi kontrakty kupna lub zamiany gruntów i wszelkich posiadłości miejskich, prawem emphyteutyczném lub wieczysto dzierżawném posiadanych, żądali złożenia konsensu Urzędu Muncypalnego właściwego miasta, i aby takowy do przyjętego aktu dołączali.

w Warszawie, dnia 3 Października 1827 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Nr. 10,097.

№ 6.

О порядкѣ утвержденія контрактовъ по безсрочнымъ арендамъ.

(26 Февраля (9 Марта) 1832 года).

Выписка изъ журнала засѣданія Временнаго Правленія въ Царствѣ.

Его Свѣтлость Генераль-Фельдмаршалъ сообщилъ Временному Правленію о Высочайше объявленной волѣ, что всѣ безсрочно-арендные контракты подлежатъ утвержденію Временнаго Правленія. По постановленію отъ 17 (29) Апрѣля 1828 года этотъ предметъ былъ предоставленъ б. Совѣту Управленія, но, такъ какъ означенное постановленіе было издано только временно, по случаю путешествія Его Императорскаго Величества въ южныя губерніи, то, въ настоящее время, оно не могло быть принято въ основаніе Временнымъ Правленіемъ, безъ разрѣшенія Его Императорскаго Величества. Нынѣ, получивъ это разрѣшеніе и постановивъ впредь къ оному примѣняться, Временное Правленіе, въ настоящемъ засѣданіи, утверждаетъ два, возвращенные Его Величествомъ безсрочно-арендные контракта, а именно:

1. съ Иваномъ Яговидскимъ, фабрикантомъ бумаги, относительно усадьбы Дурай въ лѣсномъ Округѣ Згвръжъ, близъ деревни Орля, въ имѣніи Ткачевъ, Мазовецкаго Воеводства, Ленчицкаго обвода, согласно представленію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 9 Января с. г., за N. 44,039/4,093;

№ 6.

О затwierdzaniu kontraktów wieczysto-dzierżawnych.

(d. 26 Lutego (9 Marca) 1832 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rządu Tymczasowego Królestwa.

Gdy z odezwy Księcia Feldmarszałka Rząd Tymczasowy powziął przekonanie, że wolą jest JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, aby wszelkie kontrakty wieczysto-dzierżawne ostatecznemu zatwierdzeniu tegoż Rządu ulegały, i na zasadzie decyzji, pod dniem 17 (29) Kwietnia 1828 r. wydanej, attribucye rzeczona b. Radzie Administracyjnej nadającej, a którą to decyzją, jako chwilową, gdyż tylko na czas oddalenia się NAJJAŚNIEJSZEGO PANA do południowych prowincyj Cesarstwa wydaną, Rząd Tymczasowy, bez wyraźnego upoważnienia JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI za zasadę postępowania swego w chwili obecnej przyjąć nie sądził się upoważnionym; po uzyskaniu tegoż upoważnienia, do niego nadal stosować się postanowił; jakoż zaraz na obecnym posiedzeniu dwa kontrakty wieczysto-dzierżawne, przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA zwrócone, jakoto:

1. z Janem Jagowidzkim fabrykantem papieru, o osadę Duraj w Leśnictwie Zgierz, przy wsi Orla, w Ekonomii Tkaczew, w Obwodzie Łęczyckim, Województwie Mazowieckiem położonej, stosownie do przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 9 Stycznia r. b. Nr. 44,039/4,093.

2. съ г. Шуминскимъ, относительно имѣнія Плебанка съ лугомъ Вальковице, въ имѣніи Рационжекъ, Мазовецкаго Воеводства, Куявскаго обвода, согласно представленію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 1 Января с. г., на условіяхъ, изложенныхъ въ означенномъ представленіи.

Варшава, 26 Февраля (9 Марта) 1832 года.

Вѣрно съ журналомъ,
и. д. Генеральнаго Секретаря Правленія,
Экстраординарный Статсъ-Совѣтникъ,
(подписано) О. Тимовскій.
N. 2,684.

N° 7.

Объ отдачѣ безъ торговъ городской недвижимости въ безсрочное арендное содержаніе.

(3 (15) Іюля 1834 года).

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, отъ 18 числа истекшаго мѣсяца, N. 13,415/24,374, доноситъ, что принадлежащій м. Згержу участокъ земли, смежный съ казеннымъ лѣсомъ, называемымъ Каргулецъ, и заключающій въ себѣ 43 морга 217 квадратныхъ прентовъ польской мѣры, предположено отдать въ безсрочно-арендное содержаніе нѣкоей Марѣ Кожуховской, безъ производства публичныхъ торговъ, и какъ сіе признается выгоднымъ для Згерскаго Казначейства, то Коммисія испрашиваетъ разрѣшенія на приведеніе такового предположенія въ исполненіе.

2. з панем Szumińskim: o dobra Plebanka z Łąką Wielkowice, w Ekonomii Raciążek, w Obwodzie Kujawskim, Województwie Mazowieckiem leżące, stosownie do przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 1 Stycznia r. b. i pod warunkami w témże przedstawieniu wyszczególnionemi zawarte.

Rząd Tymczasowy zatwierdził.

w Warszawie, dnia 26 Lutego (9 Marca) 1832 r.

Zgodno z protokółem:

p. o. Sekretarza Jeneralnego Rządu,
Radca Stanu Nadzwyczajny,
(podpisano) I. Tymowski.
Nr. 2,684.

N° 7.

Zezwolenie na wieczyste wydzierżawienie z wolnej ręki własności miejskiej.

(d. 3 (15) Lipca 1834 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, przedstawiając w raporcie swym z d. 18 z. m. Nr. 13,415/24,374 korzyści, jakie odniesie Kassa Ekonomiczna miasta Zgierza, przez wieczyste wydzierżawienie z wolnej ręki pani Maryannie Kozuchowskiej odpadku zarosłego gruntu, stykającego się z lasem, Kargulec zwanym, własnością Kassy Ekonomicznej pomienionego miasta będącego, obejmującego powierzchnię 43, prętów □ 217 miary nowopolskiej, uprasza Radę o udzielenie stosownego upoważnienia.

Хотя, по существующимъ правиламъ, городская собственность не можетъ быть отдаваема въ наемъ безъ производства публичныхъ торговъ, но, принимая въ уваженіе объясненныя Коммисією выгоды, Совѣтъ положилъ: разрѣшить оной Коммисіи принять декларацію Кожуховской и заключить съ нею безсрочно-арендный контрактъ, который имѣетъ быть затѣмъ представленъ, установленнымъ порядкомъ, на утверждение Совѣта.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь,

(подписано) *О. Тимовскій.*

N. 11,691.

N° 8.

О точномъ составленіи условій при отдачѣ въ арендное содержаніе городскихъ недвижимостей и различіи между эмфитевтическимъ владѣніемъ и безсрочнымъ аренднымъ содержаніемъ.

(14 (26) Ноября 1836 г.).

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Замѣтивъ, что условія, при отдачѣ въ безсрочную, эмфитевтическую или временную аренду городскихъ недвижимостей, представляемыя нѣкоторыми Воеводскими Коммисіями, бываютъ невѣрны, до того, что составленные по нимъ контрак-

Rada rozważywszy rapport Kommissyi Rządowej, oświadczyła, iż ze względu na wykazane przez nią korzyści, zezwala, pomimo przepisów istniejących, niedopuszczających wydzierżawienia realności miejskich z wolnej ręki, na przyjęcie deklaracji pani Kożuchowskiej, niemniej na spisanie z nią stosownego wieczysto-dzierżawnego kontraktu, który następnie drogą zwyczajną Radzie do ostatecznego zatwierdzenia przedstawiony być ma.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu,

(podpisano) *I. Tymowski.*

Nr. 11,691.

N° 8.

O dokładnémъ спisyваніи warunkówъ dzierżaw realności miejskich, i różnicy, zachodzącej pomiędzy emfiteutyczną a wieczystą dzierżawą.

(d. 14 (26) Listopada 1836 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHÓWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Gdy często dostrzega, że przedstawione od niektórych Kommissyj Wojewódzkich warunki, do wieczystego, emfiteutycznego, lub czasowego wydzierżawienia realności miejskich, są zbyt niedokładne, tak dalece, że spisywane z nich urzędowe

ты, какъ неточные и неудовлетворительные, не согласующіеся съ состояніемъ самаго предмета, нерѣдко должны быть препровождаемы обратно, для исправленія, отчего понапрасну увеличивается переписка и замедляется исполненіе служебныхъ обязанностей, въ ущербъ общественнымъ интересамъ, при чемъ заинтересованныя лица подвергаются двойнымъ издержкамъ. — Правительственная Коммисія, имѣя въ виду устранить эти неудобства, симъ предписываетъ Воеводской Коммисіи при составленіи условій для аукціоновъ при отдачѣ городскихъ, институтскихъ и т. п. недвижимостей въ безсрочную, эмфитевтическую или временную аренды, соображаться впредь съ общими, до сихъ поръ употребляемыми правилами и постановленіями, а именно: въ аукціонныхъ условіяхъ для безсрочныхъ арендъ не помѣщать пункты, не касающіеся исключительно арендъ эмфитевтическихъ. Безсрочная, иначе эрпахтовая, аренда существенно отличается отъ эмфитевтической; та и другая влечетъ за собою различныя обязанности. Безсрочный арендаторъ не ограничивается никакимъ срокомъ въ своей арендѣ; онъ не только самъ пользуется ею, но и передаетъ свои права наслѣдникамъ; онъ распоряжается какъ владѣлецъ; ему дозволяется, съ согласія прямого собственника, уступать свои права другимъ лицамъ; онъ только вноситъ условленный вкупъ и годовой канонъ, установленный для арендуемаго имъ предмета. Сущность эмфитевтическихъ арендъ совершенно иная: для нихъ назначается 20, 30, 40 и 50-лѣтніе сроки; вкупъ здѣсь не имѣетъ мѣста; съ нихъ взимается только одинъ чиншъ, съ вѣдома прямого собственника, и *laudemium*, въ случаѣ передачи правъ другому лицу.

Кромѣ того, эмфитевтическій владѣлецъ обязанъ, по истеченіи срока, обновлять свой контрактъ; при чемъ съ него взимается и *laudemium*, не рѣдко же имѣетъ мѣсто и переоцѣнка самой недвижимости и установленіе новаго изъ нея дохода.

Такое различіе между эрпахтомъ и эмфитевзмомъ необходимо соблюдать и въ аукціонныхъ условіяхъ, не смѣшивая одно-

контракты są mniej dokładne, lub niedostateczne, a tѣm samѣm stanowi rzeczy nieodpowiadające; i z tego powodu częstokroć muszą być zwracane do poprawy, lub zupełnego przerobienia onych; przez co pomnaża się bezpotrzebna korespondencya, służba publiczna doznaje szkodliwej zwłoki w załatwianiu czynności urzędowych, a strony interesowane wystawione są na podwójne koszta; przeto dla zaradzenia temu, Kommissya Rządowa poleca Kommissyi Wojewódzkiej, aby na przyszłość, przy spisaniu warunków przedlicytacyjnych, do wieczystych, emphyteutycznych, lub czasowych dzierżaw realności miejskich, instytucyjnych i t. p., stosowała się do ogólnych zasad i przepisów, dotąd w używaniu będących; mianowicie zaś, aby w warunkach licytacyjnych do wieczystych dzierżaw, nie były zamieszczane punkta wyłącznie dzierżaw emphyteutycznych dotyczące. Inna bowiem jest natura dzierżaw wieczystych, inaczej *erbpachtami* zwanych, i inna emphyteutycznych; odmienne obowiązki z pierwszych, odmienne z drugich wypływają. Wieczysty dzierżawca nie jest ograniczony żadnym przeciągiem lat w swojej dzierżawie; służy ona jemu i jego spadkobiercom; zarządza nią jako właściciel, z możliwością alienowania, za zezwoleniem *dominii directi*; płaci tylko *wkupne* umówione i kanon roczny, z wydzierżawionego obiektu ustanowiony. Inaczej zaś rzecz się ma w emphyteutycznych dzierżawach; tych termin trwania zakresła się na lat 20, 30, 40 i 50; *wkupne* żadne wymagane z nich być nie powinno, sam tylko czynsz *in recognitionem Dominii directi* i *laudemium*, w razie alienacji, pobieranemi bywają.

Nadto emphyteutyczny posiadacz jest w obowiązku starać się o odnowienie wydanego mu kontraktu, po upływie terminu do emphyteuzy zakreszonego; przyczem także *laudemium* jest od niego wymaganiem, a nawet nowe oszacowanie realności i wyprowadzenie z niej intraty, częstokroć za potrzebne uznaniem zostaje.

Skoro zatem taka jest różnica między *erbpachtem* a *emphyteuzami*, potrzeba unikać w warunkach przedlicytacyjnych, aby

го съ другимъ, ни же сопряженныхъ съ тѣмъ и другимъ обязанностей. Аукціонныя условія, строго примѣненныя къ самому предмету и роду аренды, до публикаціи объ аукціонѣ, должны быть представлены Воеводскою Коммисією, вмѣстѣ съ прочими документами, на усмотрѣніе и утвержденіе Правительственной Коммисіи, на тотъ конецъ, чтобы до изданія общихъ и однообразныхъ правилъ для этого предмета, чѣмъ именно занимается нынѣ Правительственная Коммисія, составленныя такимъ образомъ и, послѣ утвержденія, опубликованныя при аукціонѣ, условія, могли уже служить постояннымъ основаніемъ для офиціально заключаемыхъ контрактовъ съ безсрочными, эмфитевтическими, или временными арендаторами.

Варшава, 14 (26) Ноября 1836 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,

(подписано) Головинъ.

N. 23,084/43,754

N° 9.

Объ условіяхъ отдачи разнаго рода городскихъ недвижимостей въ безсрочное арендное содержаніе.

(27 Января (8 Февраля) 1843 года).

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Препроводя при семъ Губернскому Правленію, для надлежащаго употребленія, засвидѣтельствованную копию условій, составленныхъ для руководства при отдачѣ въ безсрочную аренду пустыхъ мѣстъ и всякаго рода городскихъ недвижимо-

те jedne za drugie nie brano, i żeby obowiązki z nich wypływające nie były mieszane. Następnie potrzeba spisywać warunki przedlicytacyjne, z zastosowaniem ich ściśle do przedmiotu i rodzaju dzierżawy, a później przedstawić je winna Kommissya Wojewódzka, wraz z innemi dowodami, do rozpoznawania i potwierdzenia Kommissyi Rządowej, przed ogłoszeniem zamierzonej licytacji; a to w tym celu, iżby warunki, tym sposobem ułożone, i po zatwierdzeniu, przy licytacji ogłoszone, mogły już służyć za niezmienną zasadę do kontraktów urzędownie zawieranych o wieczyste, emphyteutyczne, lub czasowe dzierżawy, dopóki nie będą w téj mierze wydane ogólne i jednostajne przepisy, czém się obecnie Kommissya Rządowa zajmuje.

w Warszawie, dnia 14 (26) Listopada 1836 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,

(podpisano) Gołwin.

Nr. 23,084 / 43,754.

N° 9.

O warunkach wieczystego wydzierżawiania placów i wszelkiego rodzaju nieruchomości miejskich.

(d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1843 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Ułożone przez siebie warunki, do wieczystego wydzierżawiania placów i wszelkiego rodzaju nieruchomości miejskich, mające oraz służyć za zasadę, do zawierania kontraktów wieczysto-

стей, Правительственная Коммисія объясняетъ, что означенныя условія должны впредь служить основаніемъ при заключеніи безсрочно-арендныхъ контрактовъ.

Варшава, 27 Января (8 Февраля) 1843 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

N. 23,322/44,627.

Приложеніе къ N. 9.

Условія для безсрочно-арендныхъ контрактовъ.

При отдачѣ въ безсрочную аренду городскихъ недвижимостей, въ контрактахъ помѣщается слѣдующее:

1. Фамиліи договаривающихся лицъ, съ показаніемъ, кѣмъ они уполномочены, или по чьему порученію дѣйствуютъ.
2. Кому отдается городская недвижимость въ безсрочную аренду. Подробное описаніе положенія, границъ, пространства этой недвижимости, и всего состава, или всѣхъ принадлежностей оной.
3. Количество вѣчнаго канона, вносимаго ежегодно въ городскую кассу; срокъ вступленія въ безсрочное владѣніе недвижимостію и сроки взноса канона, подъ опасеніемъ административнаго понужденія.
4. Въ контрактъ слѣдуетъ внести предостереженіе, что, въ случаѣ неуплаты канона безсрочнымъ арендаторомъ въ теченіе двухъ лѣтъ, Магистратъ имѣетъ право взять въ свое вѣдѣніе подлежащую недвижимость административнымъ порядкомъ и отдать ее, со строеніями, находящимися въ оной, съ публичнаго торга, въ новую безсрочную аренду, на тѣхъ же условіяхъ, на какихъ владѣлъ ею неустоявшій въ контрактъ. Послѣ удовлетворенія всѣхъ причитающихся грунтовыхъ по-

дierzawnych, Kommissya Rządowa przesyła Rządowi Gubernialnemu w kopii wierzytelnej, do stosownego użytku.

w Warszawie, d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1843 r.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu,

(podpisano) *Badeni*.

Nr. 23,322 / 44,627.

Annex do Nr. 9.

Warunki do kontraktów wieczysto-dzierżawnych.

W kontraktach, zawieranych o wieczyste dzierżawy realności miejskich, zamieszczone być powinny następujące zastrzeżenia:

1. Strony do układu wchodzące z datami pełnomocnictw, lub upoważnień do działania danych.
2. Komu wypuszcza się realność miejska w wieczystą dzierżawę? Realności téj opisuje się z dokładnością położenie, granice, rozległość, i wszystko to co ją składa, lub co do niéj należy.
3. Wysokość ustanowionego wieczystego kanonu, jaki ma być płacony rocznie do Kassy Miejskiej, data objęcia w posiadanie wieczyste realności; termina wypłaty kanonu pod rygorem exekucyi administracyjnej.
4. Zastrzegać się powinno wyraźnie, iż gdyby wieczysty dzierżawca przez lat dwa kanonu nie płacił, w takim razie Magistrat miasta mocnym będzie zająć realność w drodze prostéj administracyjnej, i wydzierżawić ją na nowo wieczyście przez publiczną licytację, wraz z budowlami, jakie w tym czasie na gruncie znajdować się będą, pod temi samemi warunkami, pod jakimi posiadał niedotrzymujący kontraktu; poczem zaspoko- iwszy wszelkie zalegające gruntowe ciężary i koszta nowego

винностей и издержек на отдачу въ новую аренду изъ вкупной суммы, оказавшейся послѣ аукціона, остальная часть ея передается устранившему арендатору, или его наслѣдникамъ.

5. Безсрочный арендаторъ не можетъ быть стѣсненъ въ пользованіи своими правами никакимъ опредѣленнымъ срокомъ; право аренды переходитъ и къ его наслѣдникамъ; онъ можетъ пользоваться ею, какъ владѣлецъ, и передавать свои права другимъ лицамъ, впрочемъ съ согласія прямого собственника, то есть городской гмины.

6. Безсрочный арендаторъ, намѣреваясь передать кому либо свои права, обязанъ испросить на это дозволеніе Магистрата; уступка безъ письменнаго дозволенія, по установленной, официальной формѣ, считается не законною. Городской гминѣ присвоивается право первенства; каждый же новый покупатель, за исключеніемъ прямыхъ наслѣдниковъ арендатора, обязанъ внести въ городскую кассу такъ называемое *laudemium*, то есть сумму равную двухлѣтнему чиншу, съ вѣдома прямого собственника города. Только послѣ сего можетъ быть ему дано упомянутое дозволеніе.

7. Городская недвижимость, состоящая въ безсрочной арендѣ, не можетъ быть дѣлима, ни передаваема въ другія руки по частямъ; развѣ только по особому дозволенію властей, утверждающихъ контрактъ.

8. Со дня вступленія во владѣніе недвижимостію, безсрочно-арендный владѣлецъ обязанъ безусловно вносить всѣ подати и повинности, присвоенныя недвижимости, отданной въ безсрочную аренду, или впредь могущія быть присвоенными.

9. Безсрочно-арендный владѣлецъ, подѣ опасеніемъ отвѣтственности собственнымъ имуществомъ, обязанъ наблюдать, чтобы границы арендуемой имъ недвижимости не были уменьшены или испорчены.

10. Строенія, находящіяся на безсрочно-арендныхъ земляхъ и построенныя впоследствии, а равно проживающія

выдѣржавленія, з суммы на вкупне przy téj licytacji postąpionéj, reszta dopiero z téjże summy oddana być może usuniętemu dzierżawcy, lub jego spadkobiercom.

5. Wieczysty dzierżawca w wykonywaniu prawa swego wieczystej dzierżawy nie jest ograniczony żadnym przeciągiem lat; dzierżawa ta służy jemu i jego spadkobiercom; rozrządzać nią może jako właściciel, z wolnością alienowania, czyli odstąpienia praw swoich komu innemu; za zezwoleniem jednak dominii directi, to jest gminy miejskiej.

6. Gdyby wieczysty dzierżawca zamierzył odstąpić komu innemu swoje prawa, w takim razie obowiązany jest mieć pozwolenie na to od Magistratu; odstąpienie zaś bez pozwolenia na piśmie, bez formy urzędowej, uznaném będzie za nieważne. Gmina miejska zastrzega sobie pierwszeństwo do nabycia. Każdy zaś obcy nabywca, oprócz potomków w prostej linii idących, powinien wnieść na raz jeden do Kassy Miejskiej opłatę tak zwaną *laudemium*, dwuletniemu czynszowi wyrównującą, in recognitionem dominii directi miasta, poczem dopiero wzmiarkowane pozwolenie wydaném mu być może.

7. Realność miejska wieczysto wydzierżawiona, w żadnym przypadku nie może być, ani dzieloną na części, ani częściowo odstępowaną, chyba za oddzielném na to, Władzy zatwierdzającej kontrakt, zezwoleniem.

8. Wszelkie podatki i ciężary jakiegokolwiek bądź rodzaju, jakie do realności wieczysto wydzierżawionej są lub będą na przyszłość przywiązane, posiadacz wieczysto-dzierżawny bezwarunkowo zaspakając winien, od dnia objęcia w posiadanie pomienionej realności.

9. Posiadacz wieczysto-dzierżawny, pod odpowiedzialnością z własnego majątku, ma obowiązek czuwać nad tém, aby granice wydzierżawionej mu realności, w niczym uszczuplone lub nadwężone nie były.

10. Zabudowania na gruncie wieczysto-dzierżawnym już stojące, i te, jakie w przyszłości wystawione będą, tudzież osoby

въ оныхъ лица, должны навсегда оставаться подъ городскою юрисдикціею и подлежать общимъ податямъ, складкамъ, да-
нинамъ и личнымъ обязанностямъ; однимъ словомъ — всѣмъ
повинностямъ, наравнѣ съ жителями города, ежели означенная
недвижимость не будетъ отъ этого освобождена, на основаніи
общихъ положеній въ краѣ, или особыхъ правилъ.

Примѣчаніе. Предыдущее условіе касается только недвижимо-
стей, находящихся на территоріи городскихъ уса-
дебъ или земель.

11. Безсрочному арендатору воспрещается заводить ви-
нокурни, пивоварни и шинки мѣстныхъ и иностранныхъ на-
питковъ.

Примѣчаніе. Въ случаѣ согласія на право винокурения, въ кон-
трактъ слѣдуетъ внести точное описаніе присвоен-
ныхъ арендатору правъ на винокурение.

12. Безсрочный арендаторъ не имѣетъ права требовать
возмездія отъ городской гмины за какіе бы то ни было убытки,
могущіе произойти отъ предвидимыхъ или непредвидимыхъ
случаевъ.

13. Во всѣхъ спорахъ, могущихъ возникнуть по поводу
контракта, а равно въ случаѣ неисполненія контрактныхъ
условій, безсрочный арендаторъ подлежитъ административно-
му рѣшенію и понужденію, отрекаясь вполнѣ отъ иска судеб-
нымъ порядкомъ.

14. Безсрочному арендатору передается только право
безсрочно пользоваться поверхностію арендуемой имъ недви-
жимости (*dominium utile*); право же собственности (*dominium
directum*) всегда остается за городскою гминою.

Слѣдовательно, ежели безсрочный арендаторъ пожелаетъ
учредить ипотеку поверхности арендуемой земли, съ намѣре-
ніемъ укрѣпить за собою право собственности, то онъ обязанъ,
въ числѣ безсрочныхъ повинностей, ограничивающихъ право

w nich zamieszkałe, zostawać mają na zawsze pod jurysdykcyą
miejską, i należeć do wspólnej opłaty podatków, składek, danin,
i obowiązków osobistych, słowem do wszystkich ciężarów z mie-
szkańcami miasta, o ile posiadłości tej ogólne ustawy krajowe,
lub szczególne przepisy, od tego nie uwolnią.

Uwaga. — Zastrzeżenie powyższe stosuje się tylko do realności po-
łożonych w obrębie siedlisk, lub gruntów miejskich.

11. Nie wolno wieczystemu dzierżawcy zakładać gorzelni,
browarów, lub szynków, tak trunków krajowych, jako też i za-
granicznych.

Uwaga. — Jeżeli propinacya pozwala się, należy w kontrakcie opisać
z dokładnością rozciągłość nadającego się prawa do teŹe
propinacyi.

12. Wieczysty dzierżawca zrzec się winien roszczenia
do gminy miejskiej jakiejkolwiek bądź pretensyi, lub remissyi,
za niedobory, straty i szkody, wyniknąć mogące z przypadków
losowych, przewidzianych i nieprzewidzianych.

13. We wszelkich sporach z kontraktu wynikłych, lub
też w razie niedopełnienia warunków kontraktowych, wieczysty
dzierżawca poddać się winien decyzji i exekucyi administracyj-
nej, zrzekając się w zupełności drogi sądowej.

14. Wieczystemu dzierżawcy odstępuje się tylko prawo
do wieczystego użytkowania z powierzchni realności jemu wy-
dzierzawionej (*dominium utile*); tytuł zaś własności (*dominium
directum*) zawsze przy gminie miejskiej pozostaje.

Gdyby więc wieczysty dzierżawca, hypotekę powierzchni za-
dzierzawionego gruntu uregulować pragnął, i tytuł własności
na imię swoje przepisać zamierzał, obowiązany będzie zamieścić
w Dziale trzecim wykazu hipotecznego, pomiędzy ciężarami wie-

собственности, внести въ третій отдѣлъ ипотечной описи плату канона и лаudemii въ пользу городской кассы.

Для учрежденія ипотеки необходимо особое, письменное согласіе Магистрата. Безъ этого согласія, внесеніе предложеній арендатора въ вѣчныя книги послѣдовать не можетъ.

15. Безсрочный арендаторъ обязанъ принять на себя издержки:

- a. опубликованія объ аукціонѣ;
- b. при заключеніи официального контракта у Регента;
- c. гербовой пошлины и почтовой платы;
- d. учрежденія ипотеки и составленія ипотечныхъ описей.

16. Особыя обязанности, коимъ можетъ подлежать безсрочный арендаторъ суть слѣдующія:

1. постройка дома, по плану, утвержденному Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ, на землѣ, отданной въ безсрочную аренду, и въ опредѣленный срокъ, но съ условіемъ: что, въ случаѣ неустойки, въ этомъ отношеніи, арендаторъ лишается своихъ правъ на безсрочную аренду;

2. постройка деревянныхъ или каменныхъ заборовъ, для разграниченія земель, отданныхъ въ безсрочную аренду и т. п.

Примѣчаніе. Предыдущія условія не касаются огородовъ, луговъ и т. п. недвижимостей, находящихся внѣ города.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

чzystemi i ścieśniającemi własność, opłatę kanonu i laudemii na rzecz Kassy Miejskiej.

Do uregulowania hypoteki mieć powinien szczególne na piśmie od Magistratu pozwolenie, bez którego przyjęcie do ksiąg wieczystych wniosków, miejsca mieć nie może.

15. Do wieczystego dzierżawcy należy zaspokojenie kosztów:

- a) ogłoszenia licytacji;
- b) zawarcia przed Regentem urzędowego kontraktu;
- c) kosztu stempla i opłaty pocztowej;
- d) uregulowania hypoteki i wyjęcia hypotecznych wykazów.

16. Obowiązki szczególne, jakie na wieczystego dzierżawcę wkładać się mogą, są następujące:

1. Wybudować dom, według planu przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych zatwierdzonego, na placu w wieczystą dzierżawę wypuszczającym się, w terminie oznaczonym; lecz z tém zastrzeżeniem: że niedopełniający warunku tego, prawo wieczystej dzierżawy utracą.

2. Wystawić parkany murowane, lub drewniane, dla oddzielenia placu wieczysto wydzierżawionego i t. p.

Uwaga. — Zastrzeżenia powyższe nie stosują się do ogrodów, łąk, i t. p. realności, za miastem znajdujących się.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu,
(podpisano) *Badeni*.

№ 10.

О долговременномъ арендномъ содержаніи подуховныхъ
и казенныхъ имѣній.

(22 Іюля (3 Августа) 1844 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ
Дѣлъ.

СТАТСЬ-СЕКРЕТАРЬ ПРИ СОВѢТѢ УПРАВЛЕНІЯ.

По порученію Совѣта Управленія, имѣю честь препрово-
дить въ Правительственную Коммисію, для приведенія въ испол-
неніе, по принадлежности, копію Высочайшаго указа 5 (17)
Іюля с. г., N. 1,744, объ отдачѣ по-духовныхъ имѣній въ дол-
говременную аренду.

Вмѣстѣ съ симъ препровождаю копію съ отзыва Министра
Статсь-Секретаря отъ 5 (17) Іюля с. г., N. 1,744, о послѣ-
довавшемъ Высочайшемъ разрѣшеніи, въ какихъ случаяхъ от-
дача казенныхъ имуществъ въ долговременную аренду не дол-
жна быть примѣняема къ общимъ правиламъ.

Варшава, 22 Іюля (3 Августа) 1844 года.

Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Θ. Лебренъ.*

N. 15,853.

№ 10.

О выпусzczаніи вѣдлогоетніа дзержавѣ дѳбр, до
funduszu ogólno religijnego należących, i wydzier-
żawianiu dѳbr skarbowych.

(d. 22 Lipca (3 Sierpnia) 1844 r.)

do

Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

Z polecenia Rady Administracyjnej mam zaszczyt przesłać
Kommissyi Rządowej w kopii, w celu wykonania w czѣm do
niej należy, Najwyższy Ukaz z dnia 5 (17) Lipca r. b.
Nr. 1744, stanowiący zasady, podług jakich dobra, do funduszu
ogólno religijnego należące, w dѣgłoetnią dzierzawę wypuszcza-
ne być mają.

Obok tego przesyłam Kommissyi Rządowej również w ko-
pii, odezwę Ministra Sekretarza Stanu z teŹe daty i tymŹe Nume-
rem oznaczoną, w której oznajmia Wolę NAJJAŚNIEJSZEGO PANA,
w jakich przypadkach zasady do oddawania wszelkich dѳbr
skarbowych w dѣgłoetnią dzierzawę nie mają być stosowane.

W Warszawie, dnia 22 Lipca (3 Sierpnia) 1844 r.

Radca Stanu,

(podpisano) *T. Le-Brun.*

Nr. 15,853.

Приложение 1-е къ N. 10.

Копія съ отзыва Министра Статсъ-Секретаря къ Намѣстнику съ Царствъ Польскомъ.

(5 (17) Іюля 1844 года.)

Почтительнѣйше представляя у сего Вашей Свѣтлости засвидѣтельствованную копію съ утвержденного Высочайшимъ подписаніемъ указа объ отдачѣ по-духовныхъ имуществъ въ долговременную не превышающую 50 лѣтъ аренду, долгомъ считаю довести, что Государь Императоръ, согласно ходатайству Вашей Свѣтлости, изъясненному въ отзывѣ ко мнѣ отъ 26 Іюня (8 Іюля) н. г., N. 14,973 (по канцеляріи Совѣта Управленія), Высочайше соизволилъ на изъятіе изъ общихъ правилъ сдачи имуществъ въ долговременное содержаніе всякаго рода казенныхъ имуществъ трехъ родовъ, а именно:

1. такихъ заведеній, которыя для обезпеченія съ нихъ постоянного дохода требуютъ значительныхъ капиталовъ, и. т., мельницы, пильни и т. п.;

2. пустопорожнихъ мѣстъ въ городахъ для застройки ихъ, и

3. мелкихъ участковъ земель, лежащихъ посреди частныхъ владѣній;

каковыя имущества отдавать по прежнему въ безсрочную аренду.

Съ совершеннѣйшимъ высокопочитаніемъ и преданностію имѣю честь быть

Вашей Свѣтлости

всепокорнѣйшимъ слугою,

(подписано) *Игнатій Туркулъ.*

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь

(подписано) *Θ. Лебренъ.*

С. Петербургъ,
5 (17) Іюля 1844 года.
Nr. 1,744.

1-szy annex do Nr. 10-go.

Kopia odezwy Ministra Sekretarza Stanu do Namiestnika w Królestwie Polskiem.

(d. 5 (17) Lipca 1844 roku).

Kommunikując najuprzejmiej przy niniejszém Waszój Książęcej Mości zalegalizowaną kopię, zatwierdzonego Nj wyższy m podpisem Ukazu, o wypuszczaniu dóbr po-духовныхъ w długoletnią, nie przenoszącą lat 50 dzierżawę, poczytuję sobie za obowiązek zawiadomić, że NAJJAŚNIEJSZY PAN, zgodnie z wnioskiem Waszój Książęcej Mości, zakomunikowanym w odezwie do mnie z daty 26 Czerwca (8 Lipca) roku przeszłego Nr. 14,973, (z Kancellaryi Rady Administracyjnej), Najmiłościwiej zezwolić raczył na zrobienie, z ogólnych przepisów o wypuszczaniu dóbr w długoletnią dzierżawę, wyjątku, co do wszelkiego rodzaju dóbr rządowych, trzech kategorii, a mianowicie:

1. takich zakładów, które dla zapewnienia z nich stałego dochodu, wymagają znacznych kapitałów, jako to: młynów, tartaków, i t. p.;

2. pustych placów w miastach do zabudowania; i

3. małych kawałków gruntu, leżących w pośród dóbr prywatnych;

które to własności należy wypuszczać, jak przedtém, w dzierżawę wieczystą.

Z najgłębszém uszanowaniem i zyczliwością, mam honor pozostawać najpokorniejszym sługą Waszój Książęcej Mości.

(podpisał) *Ignacy Turkull.*

Za zgodność, Sekretarz Stanu,

(podpisano) *Le-Brun.*

S. Petersburg,
d. 5 (17) Lipca 1844 r.
Nr. 1,744.

Приложение 2-е къ N. 10.

Выписка из журнала Статсъ-Секретариата Царства Польскаго.

Божією Милостію

МЫ, НИКОЛАЙ I,

ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ Всероссійскій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Желая привести въ должное устройство по-духовныя имѣнія, состоящія въ завѣдываніи Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства и улучшить бытъ крестьянъ ихъ, равно увеличить и упрочить получаемые съ сихъ имѣній доходы, Мы, по представленію Совѣта Управленія Нашего Царства Польскаго, постановили и постановляемъ:

Статья 1.

Имѣнія, принадлежащія къ общему духовному имуществу, за исключеніемъ лѣсовъ, должны быть отдаваемы въ долговременное арендное содержаніе, не менѣе, какъ на 25 лѣтъ, и не болѣе, какъ на 50 лѣтъ. Самая же отдача сихъ имѣній въ таковое содержаніе будетъ производиться съ публичныхъ торговъ, на основаніяхъ, установленныхъ для кратковременныхъ арендъ.

Статья 2.

Каждый, кому имѣніе отдано будетъ въ долговременное арендное содержаніе, обязанъ въ продолженіе первыхъ двѣнадцати лѣтъ устроить и очиншевать крестьянъ, сообразно правиламъ, опредѣленнымъ въ утвержденномъ Нами 4 (16) Октября 1835 года положеніи объ устройствѣ имѣній, посту-

2-gi annex do Nr. 10.

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY MIKOŁAJ I,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI

etc. etc. etc.

Zamierzyszy dobra, do funduszu ogólnoreligijnego należące, w zarządzie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zostające, uporządkować, los włościan w nich zamieszkałych polepszyć, niemniej dochody, z takowych dóbr pobierane, powiększyć i ustalić,—na przedstawienie Rady Administracyjnej Naszego Królestwa Polskiego, Postanowiliśmy i Stanowimy:

Artykuł 1.

Dobra, do funduszu Ogólnoreligijnego należące, wypuszczane być mają, wyłącznie lasów, w długoletnią czasową dzierżawę, najmniej na lat 25, a najwięcej na lat 50. Wypuszczanie to, odbywać się będzie przez publiczną licytację, na zasadach, dla czasowych dzierżaw przepisanych.

Artykuł 2.

Każdy, któremu długoletnia dzierżawa dóbr tych przyznana zostanie, obowiązany będzie, w przeciągu pierwszych lat dwunastu, urządzić i oczynszować włościan, w duchu zasad, dla dóbr rozdawanych, wolą Naszą, w dniu 4 (16) Października 1835 r. objawioną, przepisanych. O ileby zaś dzierżawca rze-

пающихъ въ частную собственность по Всемиловѣйшему пожалованію. По мѣрѣ же ускоренія арендаторомъ исполненія сихъ обязательствъ, можетъ быть продолженъ ему на такое же число лѣтъ срокъ долговременнаго аренднаго содержанія имѣнія, съ тѣмъ, что по истеченіи договореннаго первоначально срока долговременной аренды, будетъ доплачивать въ пользу казны, за отероченное время, десять процентовъ сверхъ арендной суммы.

Статья 3.

Устройство крестьянъ, поддержаніе строеній ихъ и другія, сопряженныя съ тѣмъ издержки арендаторъ обязанъ произвести собственнымъ иждивеніемъ, безъ всякаго со стороны Правительства вспомошествованія и безъ всякаго въ какомъ бы ни было случаѣ вознагражденія.

Статья 4.

Еслибы, для соотвѣтственнѣйшаго надѣленія крестьянъ, оказалось нужнымъ, при устройствѣ ихъ, занять часть фольварковыхъ земель, луговъ или пастбищъ, въ такомъ случаѣ арендаторъ не можетъ тому противиться и никакого за сѣ вознагражденія требовать не вправе, ибо, въ видѣ такового вознагражденія, онъ будетъ получать отъ крестьянъ съ уступленныхъ имъ участковъ поземельную плату, какая будетъ определена сообразно основаніямъ, установленнымъ въ вышеупомянутомъ утвержденномъ Нами 4 (16) Октября 1835 года положеніи для имѣній, поступающихъ въ частную собственность по Всемиловѣйшему пожалованію.

Статья 5.

Крестьяне, уклоняющіеся отъ предложеннаго имъ устройства, не будутъ имѣть права на окупъ отъ личныхъ повинностей, а Правительство Царства Польскаго въ такомъ случаѣ

czonych dóbr prędzej to wykonał, o tyle, w nagrodę, długoletnia dzierżawa przedłużoną być mu może, pod warunkiem, iż po upłynieniu pierwotnie umówionego terminu długoletniej dzierżawy, płacić będzie do skarbu za czas przedłużony, o 10% procentu dzierżawę wyższą.

Artykuł 3.

Urządzenie włościan, podniesienie ich budowli, i inne wydatki z tą czynnością połączone, dzierżawca własnym nakładem wykonać powinien, bez żadnej ze strony Rządu pomocy, i bez żadnego, w jakimkolwiek bądź wypadku, wynagrodzenia.

Artykuł 4.

Gdzieby, dla polepszenia uposażenia osad włościańskich, okazała się, przy urządzeniu, potrzeba zajęcia części gruntów, łąk, lub pastwisk folwarcznych, dzierżawca temu sprzeciwiać się i żadnego z tego tytułu wynagrodzenia żądać nie może; gdyż takowe znajdzie w opłacie czynszu od włościan, jaka od utraconego gruntu, w duchu zasad, dla dóbr darowanych wolą Naszą w dniu 4 (16) Października 1835 r. przepisanych, ustanowioną będzie.

Artykuł 5.

Włościanie, którzy urządzenia nie przyjmą, nie będą mieli prawa stania się czynszownikami; Rząd jednak Królestwa, każe

распорядится изслѣдованіемъ во всей точности причинъ тако-
ваго несогласія крестьянъ и приметъ надлежащія къ устране-
нію оныхъ мѣры.

Статья 6.

Тѣ изъ нынѣшнихъ арендаторовъ, заключенные съ кои-
ми контракты оканчиваются не прежде, какъ чрезъ 6 лѣтъ
или еще позже, будутъ имѣть право на оставленіе взятыхъ ими
въ аренду имѣній въ содержаніи своемъ до 25 лѣтъ, безъ тор-
говъ, съ тѣмъ, что лѣта прежняго контракта, какъ истекшія,
такъ и остающіеся еще, зачислены будутъ въ новую аренду,
равно съ обязательствомъ устройства и очиншеванія крестьянъ,
безъ всякаго за сіе вознагражденія, въ продолженіи 6 лѣтъ со
дня отсрочки, и съ тѣмъ, чтобы за будущіе годы они вносили
10% болѣе теперешней арендной платы.

Статья 7.

Совѣту Управленія Царства предоставляется опредѣлить
подробныя условія, на коихъ должны быть основываемы кон-
тракты о долговременномъ арендномъ содержаніи, равно
утверждать таковыя контракты и окончательно разрѣшать
всякія могущія встрѣтиться недоумѣнія въ дѣйствіяхъ по сему
предмету, еслибы доходили на его разсмотрѣніе.

Статья 8.

Исполненіе настоящаго указа Нашего, который долженъ
быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручается Правитель-
ственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, рав-
но Финансовъ и Казначейства, каждой по принадлежности.

Данъ въ Царскомъ Селѣ, Іюля 5 (17) дня 1844 года.

(подписано) „НИКОЛАЙ.“

Контрасигнировалъ

Министръ Статсъ-Секретарь,

(подписано) *Иг. Туркулъ.*

в такомъ случаѣ, какъ najściślej причины тѣй нечѣсти выба-
даć, i środki zaradcze obmyślic.

Артикулъ 6.

Dotychczasowi dzierżawcy, których kontrakty dopiero za
lat 6 lub jeszcze później kończą się, mają prawo, do 25-letniej
dzierżawy trzymanych przez siebie dóbr z wolnej ręki, pod wa-
runkiem, iż lata dawnego kontraktu, bądź już upłynione, bądź
jeszcze do wytrzymania pozostające, do nowej długoletniej dzier-
żawy zaliczone będą, tudzież pod obowiązkiem urządzenia
i oczynszowania włościan, bez żadnego za to wynagrodzenia,
w przeciągu pierwszych lat 6, licząc od daty uzyskanego prze-
dłużenia, oraz opłacenia do skarbu, za czas przedłużonej dzier-
żawy o 10g wyższą dzierżawę.

Артикулъ 7.

Rada Administracyjna Królestwa upoważnioną zostaje do
wskazania warunków szczegółowych, na jakich основа kontrak-
tów o długoletnią dzierżawę zasadzać się będzie, niemniej do za-
twierdzania takowych kontraktów i rozstrzygania ostatecznego
wszelkich, przy podobnej czynności zachodzić mogących trudno-
ści, jeżeliby takowe wymagały jej decyzji.

Артикулъ 8.

Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku
Praw umieszczony być ma, Kommissyi Rządowej Spraw We-
wnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu,
w czem do której należy, Polecamy.

Dan w Carskiem Siele, dnia 5 (17) Lipca 1844 roku.

(podpisano) „НИКОЛАЙ.“

Przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu,

(podpisano) *Ig. Turкулъ.*

N° 11.

Объ отдачу фабрикантамъ въ безсрочное арендное содержание городскихъ пустопорожнихъ мѣстъ и земель.

(15 (27) Сентября 1844 года).

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Высочайшимъ указомъ 5 (17) минувшаго Юля, объявленнымъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ отзывѣ Статсъ-Секретаря Совѣта Управленія отъ 22 Юля (3 Августа) текущаго года, дозволено отдавать въ безсрочно-арендное содержание городскихъ недвижимо-сти, а именно: *пустопорожнія мѣста, малой обширности земли и т. п.*

При исполненіи этого указа, Правительственная Коммисія встрѣтила сомнѣніе на счетъ отдачи въ содержание городскихъ площадей и земель фабрикантамъ, которымъ прежде сего Совѣтъ Управленія предписалъ отъ 17 (29) Сентября прошлаго года отдавать эти недвижимо-сти въ содержание не долѣе, какъ на 99 лѣтъ.

Хотя же Коммисія и полагала, что, по восполнѣдованіи по этому предмету Высочайшаго повелѣнія, въ которомъ не сдѣлано ни для кого изъятія въ отношеніи отдачи въ безсрочно-арендное содержание тѣхъ недвижимо-стей, система отдачи ихъ въ долговременное арендное содержание фабрикантамъ должна бы быть отмѣнена, тѣмъ болѣе, что она введена была до восполнѣдованія Высочайшаго рѣшенія по этому предмету; но, какъ помянутое выше постановленіе Совѣта Управленія не было до

N° 11.

O wieczystem wydzierżawianiu fabrykantom placów pustych i gruntów po miastach.

(d. 15 (27) Września 1844 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Rozkazem Najwyższym z dnia 5 (17) Lipca r. b., przy odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z dnia 22 Lipca (3 Sierpnia) r. b. Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych zakomunikowanym, dozwo-
lono wieczyście wydzierżawiać nieruchomości miejskie, a mianowi-
cie *place puste, grunta pomniejsze i t. p.*

W wykonaniu zasady téj, Kommissya Rządowa znalazła się jedynie tylko w niepewności, jak postępować ma nadal w przedmiotach dotyczących placów i gruntów, fabrykantom wieczyście wydzierżawiać się mających; albowiem poprzednio jeszcze Rada Administracyjna Królestwa w dniu 17 (29) Wrze-
śnia roku zeszłego poleciła wydzierżawiać fabrykantom tego ro-
dzaju nieruchomości, nie dłużej jak tylko na lat 99.

Jakkolwiek zaś obecnie Kommissya Rządowa byłaby zdania, iż po zapadnięciu woli Najwyższej, żadnych co do wydzierżawiania wieczystego placów pustych i gruntów pomniejszych po mia-
stach wyjątków nieczyniącej, zasada długoletniego wydzierża-
wania fabrykantom takichże samych nieruchomości, uchyloną być powinna, tém bardziej, że wprowadzenie jęj w wykonanie nastąpiło przed rozstrzygnięciem ogólnej w tym przedmiocie przez Najwyższą decyzję kwestyi; gdy jednakże powyższe posta-
nowienie Rady nie jest dotąd cofniętém, przeto Kommissya Rzą-
dowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych upraszała pod dniem

сихъ поръ отмѣнено, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ вошла съ представленіемъ 14 (26) Сентября с. г., за N. 19,000/36,061, о разрѣшеніи сомнѣній ея въ этомъ отношеніи.

Совѣтъ, имѣя въ виду, что Высочайшимъ повелѣніемъ, объявленнымъ въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 5 (17) Іюля с. г., о дозволеніи отдавать малыя городскія недвижимости въ безсрочно-арендное содержаніе безъ всякаго ограниченія, отмѣнено рѣшеніе Совѣта Управленія отъ 17 (29) Сентября прошлаго года, послѣдовавшее относительно фабрикантовъ при иномъ положеніи дѣла, опредѣлило: чтобы, оставляя въ своей силѣ тѣ только контракты, какіе, на основаніи упомянутаго рѣшенія Совѣта, могли бы быть заключены съ фабрикантами объ отдачѣ имъ городскихъ земель въ арендное содержаніе лишь на 99 лѣтъ, допустить этихъ фабрикантовъ наравнѣ съ прочими жителями къ безсрочно-арендному содержанію упомянутыхъ земель.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лебренъ*.

N. 17,572.

N° 12.

О примѣненіи правилъ безсрочнаго аренднаго содержанія имѣній, принадлежащихъ къ общему духовному имуществу, къ безсрочной арендѣ городскихъ имѣній.

(24 Октября (5 Ноября) 1844 года).

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Высочайшимъ Указомъ 5 (17) Іюля с. г. опредѣлены правила, по коимъ имѣнія, входяція въ составъ общихъ

14 (26) Września r. b. Nr. 19,000/36,061 o wydanie stosownej w tym względzie decyzji.

Rada zważając, że wola Najwyższa, objawiona w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 5 (17) Lipca, pozwalająca na wieczyste wydzierżawianie nieruchomości miejskich po miastach, bez żadnego ograniczenia, uchyliła tém samém decyzję Rady Administracyjnej z dnia 17 (29) Września r. z. co do fabrykantów, w innym stanie rzeczy wydaną, wyrzekła: że pozostawiając jedynie w swęj mocy kontrakty, jakieby z fabrykantami, na zasadzie powołanej decyzji Rady, na wydzierżawienie jedynie na lat 99 gruntów miejskich pozawierane być mogły, fabrykanci pomienieni mają nadal, zarówno z innymi mieszkańcami, być przypuszczeni do wieczystego rzeczonych gruntów zadzierżawiania.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu,
(podpisano) *Le-Brun*.

Nr. 17,572.

N° 12.

O stosowaniu się, przy długoletniém wydzierżawianiu dóbr miejskich, do sposobu wydzierżawiania dóbr, do funduszu ogólnoreligijnego należących.

(d. 24 Października (5 Listopada) 1844 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Ukazem Najwyższym z dnia 5 (17) Lipca r. b. przepisane zostały zasady, podług jakich dobra, do funduszu ogólnoreligij-

духовныхъ имуществъ, должны быть отдаваемы въ долгосрочную аренду.

Такъ какъ, при исполненіи сего Высочайшаго повелѣнія, встрѣтилось сомнѣніе въ томъ, относятся ли помянутыя правила къ долгосрочнымъ арендамъ городскихъ и институтскихъ имѣній, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ вошла отъ 23 Октября (4 Ноября) с. г. съ представленіемъ въ Совѣтъ Управленія о разрѣшеніи сего вопроса.

Принявъ въ соображеніе, что правила сказаннаго Высочайшаго указа, какъ видно изъ отзыва Министра Статсъ-Секретаря отъ 5 (17) Іюля, согласно представленію Совѣта Управленія, заключающемуся въ выпискѣ изъ его журнала отъ 16 (28) Іюня, распространены на всѣ вообще имущества, принадлежащія Правительству, Совѣтъ положилъ, что Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ обязана примѣняться къ помянутымъ правиламъ и при отдачѣ въ долгосрочную аренду городскихъ и институтскихъ имѣній.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь,
Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Лебренъ.*

N. 18,532.

ligijnego należące, w długoletnią dzierżawę wypuszczanemi być mają.

Gdy w wykonaniu téj Najwyższej woli, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych znalazła się w niepewności, pod tym szczególniej względem, czyli zasady powyższe, mają także służyć i co do długoletniego wydzierżawiania dóbr miejskich i instytucowych; przeto таż Kommissya Rządowa upraszała Radę pod dniem 23 Października (4 Listopada) r. b. o rozwiązanie takowej wątpliwości.

Rada zważając, że zasady przyjęte w Ukazie Najwyższym z dnia 5 (17) Lipca, zgodnie z przedstawieniem Rady, objętém wypisem z jej protokołu z dnia 16 (28) Czerwca r. b. rozciągnięte zostały przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA do wszystkich w ogólności własności rządowych, jak świadczy odezwa Ministra Sekretarza Stanu z dnia 5 (17) Lipca r. b., oświadczyła: że Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych obowiązana jest stosować się do nich i przy długoletniém wydzierżawianiu dóbr miejskich i instytucowych.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu,

Radca Stanu,

(podpisano) *Le-Brun.*

Nr. 18,532.

ГЛАВА VI.

Объ учрежденіи ипотеки имѣній, составляющихъ городскую собственность.

В в е д е н і е.

Собственно говоря, имѣнія, принадлежащія городскимъ гминамъ, какъ общественная, а не частная собственность, не подлежащая передачѣ права владѣнія, ни произвольнымъ ограниченіямъ, обремененіямъ, или облегченіямъ, не могутъ быть предметомъ ипотеки. Этотъ взглядъ основывается на ст. 537 Гражданскаго Кодекса. и на ст. 52 Ипотечнаго Устава 1818 года, въ коемъ сказано:

„могутъ быть предметомъ ипотеки:

1. недвижимыя имѣнія, составляющія собственность частныхъ лицъ, которыя можно закладывать;

2. ипотечныя права и капиталы такого же рода.“

Въ случаѣ оказавшейся надобности, напр: въ случаѣ заложенія городскихъ имѣній въ Кредитномъ Обществѣ, можетъ послѣдовать установленіе права собственности городскихъ имѣній, на имя Экономической Кассы города, лишь въ видѣ исключенія и съ разрѣшенія Совѣта Управленія, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ.

TYTUŁ VI.

O regulowaniu hypoteki dóbr, stanowiących własność miast.

W s t ę p.

Dobra należące do gmin miejskich, jako stanowiące własność ogólną, nie prywatną, i nie podlegające dowolnemu przenoszeniu tytułu własności, dowolnym ścieśnieniom, obciążeniom i zwolnieniom od onych, w zasadzie nie są przedmiotami hypotek, co wynika z art. 537 Kod. Cyw., oraz art. 52 Ustawy hipotecznej z r. 1818, który opiewa:

„przedmiotem hypoteki być mają:

„1. dobra nieruchome, które są własnością prywatnych i obciążeniu podlegają;

„2. prawo i kapitały hipotekowane tej samej natury“.

Wyjątkowo, regulacja tytułu własności dóbr miejskich, nastąpić może jedynie za upoważnieniem Rady Administracyjnej na wnioszek Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, na rzecz Kasy Ekonomicznej miasta, kiedy się tego okaże potrzeba, np. w razie zaciągnięcia pożyczki z Towarzystwa Kredytowego na dobra miejskie.

N° 1.

О приведеніи въ порядокъ ипотечной книги по имѣнію, принадлежащему къ экономической кассѣ г. Велюня.

(23 Мая (4 Іюля) 1833 года).

По Указу Ево Величества

НИКОЛАЯ I,

ИМПЕРАТОРА ВСЕРОССІЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія въ Царствѣ, ⁽¹⁾ принимая во вниманіе:

что ипотечные долги, обременяющіе имѣнія экономической кассы городовъ Велюня, Курова и Турова, могутъ быть уплачены посредствомъ займа изъ Земскаго Кредитнаго Общества;

что акту присоединенія къ Обществу, на что уже послѣдовало разрѣшеніе Совѣта Управленія, объявленное Калишской Воеводской Коммисіи выпискою изъ протокола засѣданія отъ 28 Февраля (12 Марта) с. г., долженъ предшествовать переводъ права собственности изъ прежнихъ, прусскихъ, ипотечныхъ книгъ въ новую, вѣчную книгу, что до сихъ поръ не

⁽¹⁾ *Примѣчаніе.* Сіе постановленіе помѣщается въ Сборникъ, какъ исключительный примѣръ установленія права собственности для имѣній, принадлежащихъ городу.

N° 1.

O uregulowaniu tytułu własności dóbr, do Kassy ekonomicznej m. Wielunia należących.

(d. 23 Maja (4 Czerwca) 1833 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa ⁽¹⁾.

Zważywszy:

że wierzytelności hypoteczne, obciążające dobra kassy ekonomicznej miasta Wielunia, Kurów i Turów, za pośrednictwem Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego spłacone być mogą;

że akt przystąpienia do Towarzystwa, do czego Rada przez wypis z protokołu posiedzenia z dnia 28 Lutego (12 Marca) r. b. Kommissyę Województwa Kaliskiego upoważniła, poprzedzić musi przeniesienie tytułu własności i hypotek z dawnych ksiąg hypotecznych pruskich do nowej księgi wieczystej, co dla braku jedynie stosownego upoważnienia, w terminie właściwym, Usta-

⁽¹⁾ *Uwaga.*—Postanowienie to, umieszcza się w Zbiorze, jako wyjątkowy przykład uregulowania tytułu własności dóbr, do miasta należących.

последовало въ назначенный, по Сеймовому Уставу 1818 года, для Калишскаго Воеводства, срокъ, только за неимѣніемъ подлежащаго уполномоченія;

далѣе, принимая во вниманіе, что означенныя помѣстья уже имѣли учрежденную ипотеку во время б. Прусскаго правленія и тогда были заложены;

что, такимъ образомъ, ихъ необходимо внести въ новую, вѣчную книгу, согласно ст. 52 и 146 вышеприведеннаго Сеймоваго Устава, и

наконецъ, принимая во вниманіе, что учрежденіе ипотеки для имѣній Курова и Турова, какъ составляющихъ собственность гмины города Велюня, представляемой въ лицѣ экономической кассы, находящейся только подъ покровительствомъ и присмотромъ Правительства, можетъ последовать съ разрѣшенія Совѣта Управленія;—постановилъ:

Статья 1.

Симъ дозволяется Калишской Воеводской Коммисіи перевести въ ипотеку и право собственности помѣстій Курова и Турова съ принадлежностями, Калишскаго Воеводства, Велюнскаго Уѣзда и Округа, составляющихъ собственность экономической кассы города Велюня, изъ прежнихъ, прусскихъ ипотечныхъ книгъ въ новыя, вѣчныя книги и установить право собственности этихъ помѣстій на имя экономической кассы означеннаго города.

Статья 2.

Исполненіе настоящаго постановленія поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

въ Сеймовую з. r. 1818 для Войеводства Калискаго означеннымъ, не наступило;

зваżywszy далѣе, że dobra pomienione miały już uregulowaną hypotekę za b. Rządu Pruskiego, i wówczas obciążeniu hipotecznemu uległy:

że zatemъ w myśl art. 52 i 146 powołanej Ustawy Sejmowej, powinny być do nowej księgi wieczystej zapisane;

zważywszy nakoniecъ, że do regulacji hypoteki dóbr Kurowa i Turowa, jako własności gminy miasta Wielunia, reprezentowanej przez Kasę ekonomiczną, zostającej tylko pod opieką i dozoremъ Rządu, upoważnienie Rady Administracyjnej jest dostatecznymъ,

stanowi:

Artykuł 1.

Kommissya Województwa Kaliskiego upoważnioną zostaje niniejszémъ, do przeniesienia tytułu własności i hipoteki dóbr Kurowa i Turowa z przyległościami, w obwodzie i powiecie Wieluńskim, w Województwie Kaliskiemъ położonych, będącychъ własnością Kassy ekonomicznej miasta Wielunia, z dawnychъ ksiągъ hipotecznychъ pruskichъ do nowej księgi wieczystej, i do uregulowania tytułu własności tychъ dóbrъ na rzecz Kassy ekonomicznej tegoż miasta.

Artykuł 2.

Wykonanie niniejszego Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownychъ i Oświecenia Publicznego; poleca się.

Состоялось въ засѣданіи Совѣта Управленія Царства, въ Варшавѣ, 23 Мая (4 Іюня) 1833 года.

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ, Генералъ Фельдмаршалъ, (подписано) *Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ Эриковскій.*

N° 2.

Объ ипотечномъ обезпеченіи на имя частныхъ лицъ имѣній, приобрѣтенныхъ ими отъ экономическихъ кассъ.

(14 (26) Марта 1836 года).

Всѣмъ Воеводскимъ Комисіямъ.

Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Для устраненія возникнувшихъ сомнѣній, можно ли учреждать ипотеку права вѣчной собственности на имя лицъ, купившихъ земли и пустыя мѣста отъ городскихъ экономическихъ кассъ, Правительственная Комисія симъ постановила:

Не препятствовать учрежденію ипотеки и установленію права собственности на имя жителей городовъ, какого бы то ни было вѣроисповѣданія, владѣющихъ, на правахъ полной собственности, или на правахъ безсрочной аренды, землями, пустыми мѣстами, или другими недвижимостями, приобрѣтенными отъ экономическихъ кассъ, ежели они будутъ въ состоя-

Działo się na posiedzeniu Rady Administracyjnej Królestwa, dnia 23 Maja (4 Czerwca) 1833 r. w Warszawie.

Namiestnik Jego CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI w Królestwie Polskim, General Feldmarszałek, (podpisano) *Książę Warszawski, Hrabia Paskiewicz Erywański.*

N° 2.

O regulowaniu tytułu własności realności, od Kass ekonomicznych nabytych, na imię nabywców.

(d. 14 (26) Marca 1836 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

W załatwieniu wątpliwości, czyli regulacya hypoteczna tytułów wiecznego posiadania, może być dozwolona t, m, którzy takowego do gruntów i placów od Kass ekonomicznych miejskich nabyli? postanawia:

Iż mieszkańcom miast, jakiegokolwiek bądź wyznania, posiadającym, albo prawem własności, lub téż prawem wieczystej dzierżawy nabyte od Kass ekonomicznych place, grunta, lub inne realności, jeżeli tytułami prawnymi, w formie przyzwoitej, to jest w formie notaryalnej, lub w formie urzędowo-administracyjnej działaniami, posiadanie swe niezaprzeczone udowodnią,

ни доказать свои права законными актами, составленными по предписанной формѣ, то есть передъ нотариусомъ, или въ административныхъ присутственныхъ мѣстахъ. На имя лицъ, не имѣющихъ скрѣпленныхъ контрактовъ о покупкѣ или безерочной арендѣ, установление права собственности не допускается; ибо таковыя лица не могутъ считаться дѣйствительными владельцами.

Воеводской Комисіи вѣняется въ обязанность строжайше предписать Муниципальнымъ Управленіямъ, чтобы они, при такомъ учрежденіи ипотеки, подъ опасеніемъ отвѣтственности, охраняли права экономическихъ касъ.

Настоящее постановление состоялось влѣдствіе рапорта Воеводской Комисіи отъ 5 (17) Декабря, за N. 79,929, о дозволѣніи учредить ипотеку на имя евреевъ города Петркова, кои, проживая на казенныхъ земляхъ и внося въ казну поземельный чиншъ, обязаны доказать свои права на владѣніе этими землями, посредствомъ контрактовъ, заключенныхъ съ Правительствомъ.

Варшава, 14 (26) Марта 1836 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) Голоевскій.

N. 1,455/3,219.

не należy tamować regulacyi tytułów własności i hipoteki. Jednakże nie wypada dopuszczać uregulowania tytułu własności tym, którzy kontraktów nabycia, lub téż wieczysto-dzierżawnych, zawartych i potwierdzonych nie mają; tacy bowiem za aktualnych właścicieli uważani być nie mogą.

Przy podobnych regulacyach hipotek, Kommissya Wojewódzka najmocniéj Urzędowi Muncypalnemu zaleci, ażeby się z prawami, Kassom ekonomicznym służącemi, pod odpowiedzialnością dopilnowali.

Powyższa decyzya służy za odpowiedź na rapport Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 5 (17) Grudnia Nr. 79,929 względem dozwoleń regulacyi hipotecznej starozakonnym w m. Piotrkowie, którzy jako na gruncie rządowym osiedli i do skarbu publicznego czynsz gruntowy opłacający, tytułami od władzy skarbowej otrzymanemi, posiadanie swoje legitymować są obowiązani.

w Warszawie, dnia 14 (26) Marca 1836 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) Gołowin.

Nr. 1,455 / 3,219.

N° 3.

О лицахъ, содержащихъ городскія недвижимости въ безсрочной арендѣ, безъ письменныхъ на то доказательствъ.

(22 Іюня (4 Іюля) 1836 года).

Люблинской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

До утвержденія представленія Воеводской Коммисіи отъ 15 (27) Апрѣля с. г., за N. 18,092, Правительственная Коммисія симъ предписываетъ:

1. разузнать, дѣйствительно ли бываютъ такіе случаи, что постороннія лица, безъ контракта и безъ установленнаго акта, пользуются городскими землями на безсрочно арендныхъ правахъ;

2. вносить ли подобныя лица чиншъ или канонъ, въ городскія кассы;

Ежели вносить, то само собою разумѣется, что они должны имѣть и права владѣнія, основанныя на контрактѣ, аукціонномъ протоколѣ, или установленномъ актѣ, и въ такомъ случаѣ чиншъ не можетъ быть увеличиваемъ, ни уменьшаемъ; ежели же они не имѣютъ документовъ на право владѣнія, а между тѣмъ вносятъ исправно чиншъ въ экономическія кассы, то слѣдуетъ подробнѣе разузнать: съ чьего разрѣшенія

N° 3.

O posiadaczach sposobem wieczystej dzierżawy realności miejskich, bez tytułu posiadania na piśmie.

(d. 22 Czerwca (4 Lipca) 1836 r.)

do

Kommissyi Województwa Lubelskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WĘWNETRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Przed rozwiązaniem wniosku Kommissyi Wojewódzkiej, uczynionego w raporcie z d. 15 (27) Kwietnia b. r. Nr. 18,092, Kommissya Rządowa poleca:

1. przekonać się, czyli w rzeczy samej zdarzają się takie wypadki, że ktoś obcy posiada własność miejską, niby tytułem wieczystej dzierżawy, nie mając ani kontraktu, ani też aktu nadawczego.

2. czyli posiadacze podobni płacą czynsz lub kanon do kass miejskich lub nie?

Jeżeli płacą, już tém samém muszą mieć tytuł posiadania oparty na kontrakcie, protokóle licytacyjnym, lub akcie nadawczym; a czynsz w takim razie nie może być ani podwyższonym, ani zniżonym; jeżeli zaś nie mają tytułu posiadania na piśmie, a czynsz regularnie do Kass ekonomicznych wnoszą, wypada bliżej rozpoznać, za czyjém pozwoleniem posessyę objeli, i na jakiej zasadzie wysokość czynszu postanowiono? Co do takich

они вступили во владѣніе, и на какихъ основаніяхъ было установлено количество чинша. Для такихъ владѣльцевъ можно бы установить чинши на общихъ основаніяхъ и выдать имъ соотвѣтственные консенсы.

Воеводской Коммисіи симъ предписывается представить о вышесказанномъ надлежащій рапортъ, въ теченіе 40 дней.

Варшава, 22 Іюня (4 Іюля) 1836 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Статскій Совѣтникъ, Директоръ Отдѣленія,

(подписано) *Бадени*.

N. 14,002/25,972.

posiadaczy mogłoby mieć miejsce uregulowanie podług jednostajnych prawideł czynszów, po czem byłyby im wydane stosowne konsensa.

Rapport w téj mierze Kommissya Wojewódzka złoży w dniach 40.

w Warszawie, dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1836 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu,

(podpisano) *Badeni*.

Nr. 14,002/25,972.

ГЛАВА VII.

Объ ипотечномъ обезпеченіи на казенныхъ и частныхъ имѣніяхъ правъ, принадлежностей и повинностей, слѣдующихъ городскимъ гминамъ.

В в е д е н і е.

Согласно ст. 46 Ипотечнаго Устава 1818 года, подлѣ опасеніемъ потери правъ, Городскія Управленія, какъ представители экономической кассы города, обязаны смотрѣть за внесеніемъ, въ надлежащій отдѣлъ книги подлежащаго имѣнія, всѣхъ вещественныхъ правъ и ипотечныхъ суммъ, слѣдующихъ городу.

По смыслу гражданскаго права, городъ или городская гмина, какъ собирательное лицо, пользуется одинаковыми правами, наравнѣ съ частными лицами, слѣдовательно правила, изложенныя въ Ипотечномъ Уставѣ 14 (26) Апрѣля 1818 года (Дн. З. т. V стр. 295), а именно ст. 1, 41 до 47, 52, 61 и 62, а также постановленія о привилегіяхъ и ипотекахъ, отъ 1 (13) Іюня 1825 года (Дн. З. т. IX стр. 355), могутъ быть примѣняемы къ городскимъ правамъ и обязанностямъ.

TYTUŁ VII.

O zabezpieczeniu hipoteczném praw, należności i służebności, gminom miejskim przysługujących na dobrach cudzych, tak skarbowych jako i prywatnych.

W s t ę p.

Wszelkie prawa rzeczowe i wierzytelności hipoteczne miastom służące na dobrach cudzych, powinny być wniesione do księgi dóbr obciążonych temi prawami we właściwym dziale, za staraniem Związchności miejskiej, reprezentującej Kasę ekonomiczną miasta, pod skutkami utraty praw, w art. 46 Ustawy hipotecznej z r. 1818 zastrzeżonemi.

Ponieważ miastu czyli gminie miejskiej, jako osobie zbiorowej, służą te same prawa co i każdej osobie w znaczeniu prawa-cywilnego, przeto przepisy Ustawy hipotecznej z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 r. (Dz. Pr. T. V, fol. 295), a mianowicie art. 1, 41, do 47, 52, 61, 62, oraz przepisy prawa o przywilejach i hipotekach z dnia 1 (13) Czerwca 1825 r. (Dz. Pr. T. IX, 355) mają zastosowanie i do praw i obowiązków miejskich.

N° 1.

О городскихъ взносахъ, неипотекованныхъ, но принадлежащихъ экономической кассѣ по привилегіи.

(24 Августа 1824 года).

Подляской Воеводской Коммисіи

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Препровождая обратно документы, приложенные къ рапорту Воеводской Коммисіи, отъ 22 Іюня с. г., за N. 4,334, Правительственная Коммисія симъ объясняетъ, что, такъ-какъ платежи, требуемые кассою города Венгрова, основываются на актѣ привилегіи, данной этому городу Княземъ Радзивилломъ въ 1650 году, то таковыя, хотя до сихъ поръ и не внесенныя въ ипотеку, могутъ быть обновлены и обезпечены, до перехода права владѣнія въ другія руки.

Варшава, 24 Августа 1824 года.

Министръ Предсѣдательствующій,

(подписано) *Θ. Мостовскій.*

N. 464/1,520.

N° 1.

О оплатахъ miejskich niezahypotekowanych, lecz należnych Kassie ekonomicznėj na mocy przywileju.

(d. 24 Sierpnia 1824 r.)

do

Kommissyi Województwa Podlaskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Zwracając annexa dołączone do rapportu Kommissyi Wojewódzkiej z dnia 22 Czerwca r. b. Nr. 4,334 oświadczam, iż gdy żądane przez Kasę miasta Węgrowa opłaty, opierają się na wyraźném nadaniu przywilejem Księcia Radziwiłła z r. 1650; chociaż więc zahypotekowane nie były, wznowienie i uregulowanie onych nastąpić może, póki dziedzictwo w ręce trzeciego nie przejdzie.

w Warszawie, dnia 24 Sierpnia 1824 r.

Minister Prezydujący,

(podpisano) *T. Mostowski.*

Nr. 464/1,520.

№ 2.

О предоставлении ипотечного первенства ссудамъ Земскаго Кредитнаго Общества передъ институтскими суммами, обеспеченными на первомъ номеръ ипотеки.

(19 (31) Октября 1839 года).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Принимая во вниманіе, что, по постановленію, состоявшемуся въ засѣданіи отъ 8 (20) Марта 1839 года, право уступки ипотечнаго первенства съ институтскими суммами въ пользу займовъ отъ Земскаго Кредитнаго Общества оставлено за Правительственною Коммисіею, во всѣхъ случаяхъ, не представляющихъ особенной важности, а равно въ тѣхъ, когда, не смотря на таковую уступку ипотечнаго первенства, институтскія суммы будутъ обеспечены удовлетворительнымъ образомъ, — Правительственная Коммисія, желая дополнить вышеупомянутое постановленіе, въ засѣданіи своемъ 4 (16) Октября 1839 года, постановила, въ дѣлахъ этого рода руководствоваться впредь слѣдующими правилами:

I. Владѣлецъ имѣнія, получившій уступку права ипотечнаго первенства со стороны институтскихъ правъ или суммъ, въ пользу взятаго имъ прежде займа отъ Кредитнаго Общества, удерживаетъ за собою это право уступки и при обновленіи означеннаго займа, на основаніи свидѣтельства, даннаго подлежащимъ Губернскимъ Правленіемъ въ томъ, что за имѣніемъ, заложеннымъ въ Кредитномъ Обществѣ, не значатся недоимки податей и процентовъ, и что хозяйство

№ 2.

О уступленіи первшенства hypotecznego dla pożyczek z Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, z sumami instytutowemi.

(d. 19 (31) Października 1839 roku).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Zważywszy, że decyzją, na posiedzeniu swém z dnia 8 (20) Marca 1839 r. zapadłą, pozostawiła sobie prawo zezwalać na ustąpienie pierwszeństwa hypotecznego z summami instytutowemi dla pożyczek Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, we wszystkich razach, gdy interessa takowe nie są przedmiotem szczególniej wagi, i gdy przy ustąpieniu pierwszeństwa hypotecznego dostateczne bezpieczeństwo dla funduszów instytutowych zapewnioném będzie, — Kommissya Rządowa, na posiedzeniu swém z dnia 4 (16) Października 1839 r. postanowiła, w uzupełnieniu wspomnionej powyżej decyzji swojej, przyjąć za правило w interesach tego rodzaju *przepisy* następujące:

I. Właściciel dóbr, który przy poprzedniém z Towarzystwa Kredytowego zaciągnięciu pożyczki, otrzymał dla niej ustąpienie hypotecznego pierwszeństwa, przed prawami lub funduszami instytutowemi, może takowe ustąpienie pierwszeństwa otrzymać i dla pożyczki odnowionej, za poświadczeniem jednocześnie, przez właściwy Rząd Gubernialny wydaném, że dobra Towarzystwu Kredytowemu zastawione, nie zalegają w opłacie podatków

ведется въ немъ исправно, безъ пониженія цѣны этого имѣнія.

II. Владѣлецъ имѣнія, вошедшій впервые съ прошеніемъ объ уступкѣ правъ ипотечнаго первенства передъ институтскими суммами или правами, въ пользу возобновляемаго, прибавочнаго или совершенно новаго займа отъ Кредитнаго Общества, можетъ получить эту уступку на основаніи достовѣрныхъ документовъ о настоящей цѣнности имѣнія, заложеннаго въ Кредитномъ Обществѣ. Кромѣ того, онъ долженъ доказать, что институтскія права или суммы будутъ имѣть ипотечное обезпеченіе, непосредственно послѣ займа отъ Кредитнаго Общества, на первой половинѣ цѣнности имѣнія, и представить свидѣтельство Губернскаго Правленія о потребностяхъ, указанныхъ въ предыдущей статьѣ.

III. Владѣлецъ, не представившій означенныхъ доказательствъ, не можетъ получить согласія на требуемую имъ уступку права первенства.

IV. Ежели съ институтскихъ капиталовъ, коихъ права ипотечнаго первенства предполагается передать въ пользу займа отъ Кредитнаго Общества, получаютъ проценты ниже противъ установленныхъ закономъ, то въ дозволеніи помѣщается условіе, что владѣлецъ обязанъ оныя увеличить до положенныхъ закономъ 5% и платить таковыя согласенъ.

V. Ежели на ипотеку имѣнія, заложеннаго въ Кредитномъ Обществѣ, кромѣ институтскихъ правъ или суммъ, находятся еще и суммы частныхъ лицъ, то въ дозволеніи уступки правъ первенства помѣщается условіе, что заемъ отъ Кредитнаго Общества будетъ употребленъ на уплату означенныхъ суммъ частныхъ лицъ.

Варшава, 19 (31) Октября 1839 года.
Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Адъютантъ
(подписано) Шитовъ.
N. 8,486.

i procentów i nie podlegają deteryoracyi, i że gospodarstwo w nich przyzwoicie jest prowadzone.

II. Właściciel dóbr, który dopiero pierwsiastkowo prosić będzie o ustąpienie hipotecznego pierwszeństwa, przed prawami lub funduszami instytutowemi, dla pożyczki Towarzystwa Kredytowego odnowionej, dodatkowej, lub wcale nowej, może otrzymać takowe ustąpienie, gdy wiarogodnemi dokumentami udowodni: istotną wartość dóbr, Towarzystwu Kredytowemu zastawionych, i wykaże, iż prawa lub fundusze instytutowe, mieścić się będą hipotecznie na pierwszej połowie wartości i zaraz po pożyczce Towarzystwa Kredytowego; za złożeniem oraz poświadczenia Rządu Gubernialnego o szczegółach w poprzednim punkcie wymienionych.

III. Właścicielowi dóbr nie składającemu takich udowodnień i poświadczeń, ustąpienie pierwszeństwa udzielonem być nie może.

IV. Jeżeli kapitały instytutowe, przed któremi, dla pożyczki Towarzystwa Kredytowego ustąpienie hipoteczne pierwszeństwa dozwołonem być ma, zapisane są z niższym, jak prawny procent, wtedy zamieszczony być winien w dozwoleniu warunek, że właściciel procent do stopy prawnej 5 od 100 hipotecznie podniesie, i takowy zobowiąże się płacić.

V. Gdzieby na hipotece dóbr, Towarzystwu Kredytowemu zastawionych, pomiędzy prawami lub funduszami instytutowemi, mieściły się summy prywatne, w dozwoleniu ustąpienia pierwszeństwa domieszczonym będzie i ten warunek, że pożyczka z Towarzystwa Kredytowego zaciągana, na spłacenie takich summ prywatnych obróconą będzie.

w Warszawie, dnia 19 (31) Października 1839 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Generał-Adjutant,
(podpisano) Szypow.
Nr. 8,486.

№ 3.

О порядкѣ дѣйствій въ случаѣ возникающихъ споровъ, относительно сервитутовъ, предоставленныхъ въ пользу институтовъ и гминъ, не внесенныхъ въ ипотеку.

(18 (30) Января 1849 года).

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Владѣлецъ имѣнія Яблонны съ принадлежащею къ оному деревнею Жердью, Сильвестръ Фугельскій, подаетъ въ Совѣтъ Управленія жалобу на рѣшеніе по дѣлу его относительно оспориваемаго имъ права у Приходскаго Священника села Бржосы пользоваться пастбищемъ на земляхъ деревни Жерди.

Жалоба эта препровождена въ Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ, отъ которой потребовано мнѣніе: не слѣдовало ли бы дѣло это рѣшить такимъ же образомъ, какимъ Намѣстникъ Царства разрѣшилъ уже подобную жалобу владѣльца имѣнія Вдовина лит. В, Луки Хржановскаго, касательно права рубить лѣсъ и пасти скотъ въ томъ имѣніи, оспоривавшагося у Сухцицкаго приходскаго Священника.

Вслѣдствіе сего, Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ представляетъ: что поводы, побудившіе Намѣстника сдѣлать распоряженія, дабы экзекуція, наряженная Губернскимъ Правленіемъ, для приведенія въ дѣйствіе правъ Сухцицкаго приходскаго Священника касательно порубки лѣса и пастбища

№ 3.

О способе поступованія въ разѣе zachodzących sporów co do służebności instytutom lub gminom służących, które do ksiąg hipotecznych nie były wniesione.

(d. 18 (30) Stycznia 1849 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Sylwester Fugielski, właściciel dóbr Jabłonna z przyległością Żerdź nazwaną, wniósł do Rady Administracyjnej rekurs, w przedmiocie wolnego pastwiska, na gruntach wsi Żerdź, dla probostwa we wsi Brzozie.

Rekurs ten przesłany został Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych w celu wynurzenia opinii, czyby nie należało interes ten załatwić w taki sposób, w jaki zdecydowaną została przez Księcia Namiestnika Królestwa reklamacja Łukasza Chrzanowskiego dziedzica dóbr Wdowina lit. B., co do prawa wolnego wrębu i pastwiska na Wdowinie, dla probostwa w Suchcicach?

Objaśniając takowy rekurs, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w raporcie swoim z dnia 11 (23) Stycznia r. b. Nr. 49,646/6,702, przedstawiła: iż powody, jakie skłoniły Jego Książęcą Mość do wydania w interesie pana Chrzanowskiego decyzji, stanowiącej, ażeby exekucya, czyli pomoc

въ имѣніи Вдовинѣ, была отмѣнена до судебного рѣшенія заведеннаго о сихъ правахъ спора, были слѣдующіе: что Священникъ не предъявилъ документовъ въ подтвержденіе вышеупомянутыхъ правъ; что права церкви на порубку лѣса и на пастбище въ имѣніи Вдовинѣ не были записаны въ ипотечныхъ книгахъ, чего требуется 45 статьею Положенія объ Ипотекахъ 1818 года; что, хотя, по 52 статьѣ этого Положенія, недвижимости, принадлежащія казнѣ, институтамъ и церквамъ, изъяты отъ обязанности приводить въ порядокъ ихъ ипотечныя книги, однакоже это изъятіе относится только къ недвижимостямъ, составляющимъ собственность казны, институтовъ и церквей, и не можетъ быть распространяемо на права, относящіяся къ имѣніямъ частныхъ лицъ, каковыя непременно должны быть прописаны въ ипотечныхъ книгахъ этихъ имѣній; что, по 154 статьѣ Положенія объ Ипотекахъ, права, не вписанныя въ ипотечныя книги, въ случаѣ перехода имѣнія въ третьи руки, не могутъ уже быть простираемы на это имѣніе подобно вышеупомянутымъ правамъ, а единственно только на лицо, вошедшее въ обязательство, или на его наследниковъ; что, наконецъ, въ силу постановленія Намѣстника въ Царствѣ 22 Января 1822г., административная экзекуція можетъ имѣть мѣсто въ такихъ только случаяхъ, когда дѣло идетъ о взысканіи безспорныхъ недоимочныхъ принадлежностей, а отнюдь не въ такихъ, когда нѣтъ права взыскивать или когда право это оспаривается.

Разсматривая жалобу Фугельскаго, Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ нашла, что онъ находится относительно церкви въ селѣ Бржозѣ почти въ такомъ же положеніи, въ какомъ Хржановскій находился къ священнику села Сухицы, а именно: что Священникъ села Жерди не представляетъ документовъ, подтверждающихъ права церкви на пастбище въ деревнѣ Жерди, что право это не внесено въ ипотечную книгу сего имѣнія, перешедшаго нынѣ въ третьи руки,

административная, dodana przez Rząd Gubernialny proboszczowi w Suchcicach, do wykonania praw służebności wolnego wrębu i pastwiska w lesie i na gruntach do dóbr Wdowina należących, była cofnięta, aż do rozstrzygnięcia, zachodzącego o prawa te sporu, na drodze sądowej, — były następujące: że kościół w Suchcicach nie złożył dowodów, przekonywających o służącym mu prawie użytkowania z lasów i pastwisk na dobrach Wdowinie, że prawa kościoła w Suchcicach do będącej w mowie służebności, nie zostały wniesione do wykazu hipotecznego dóbr Wdowina, jak tego artykuł 45 prawa w r. 1818 o hipotekach wymaga: że jakkolwiek w myśl art. 52 rzeczzonego prawa, nieruchomości będące własnością skarbu, instytucji i kościoła, wyjęte są od regulacji ich hipotek; jednak przepis ten ściąga się do takich tylko nieruchomości, które w posiadaniu skarbu, instytucji, lub kościołów zostają, nie zaś do praw, jakie do dóbr osób trzecich mieć mogą; bo te z konieczności objawienia w księdze właściwej wymagają, że w myśl art. 154 prawa hipotecznego, prawa nieobjawione w hipotece, w razie przejścia dóbr w trzecie ręce, już nie mogą być wykonywane przeciwko tymże dobrom, jako prawa rzeczowe; lecz jedynie wykonywane być mogą przeciwko osobie, która uległa zobowiązaniu, lub jego następcom; że nakoniec, exekucya administracyjna, w myśl postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 22 Stycznia 1822 r., tam tylko może mieć miejsce, gdzie jest tytuł do ściągnięcia niekwestynowanych bieżących praestand; nigdy zaś w wypadkach, gdzie nie ma tytułu do żądania, lub gdzie spór istnieje.

Rozbierając Kommissya Rządowa rekurs p. Fugielskiego znalazła: że prawie ten sam stan rzeczy, jaki był co do p. Chrzanowskiego, ażeby cofnąć dodaną pomoc administracyjną proboszczowi w Suchcicach, co do wykonywania prawa wolnego wrębu i pastwiska w lesie i na polach wsi Wdowina lit. A, jest i co do wymagania proboszcza przy kościele we wsi Brzozie, o dodanie mu pomocy administracyjnej, względem wykonywania prawa wolnego pastwiska na gruntach wsi Żerdź; albowiem równie

и что нынѣшній владѣлецъ оспариваетъ это право; почему Коммисія заключаетъ, что и настоящее дѣло надлежало бы рѣшить подобнымъ образомъ, какъ было рѣшено дѣло Хржановскаго.

Но при семъ Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ объявляетъ, что весьма многіе духовные институты, а въ особенности приходскія церкви, пользуются съ давняго времени разными правами въ частныхъ имѣніяхъ, а именно правомъ рубки лѣса и правомъ пастбища, не смотря на то, что не могутъ подкрѣпить этихъ правъ документами и что онѣ въ ипотечныя книги помянутыхъ имѣній внесены не были.

Невнесение вышеупомянутыхъ правъ въ ипотечныя книги во время составленія оныхъ, произошло отъ того, что церкви не могли представить актовъ или документовъ въ подкрѣпленіе своихъ правъ, каковыя документы, во время бывшихъ военныхъ дѣйствій и смятеній въ здѣшнемъ краѣ, могли быть истреблены огнемъ или какимъ либо другимъ образомъ. Но что документы сіи существовали и только по какому либо случаю затеряны или истреблены, можно заключать изъ того, что прежніе владѣльцы имѣній не допустили бы пользоваться церквамъ или другимъ духовнымъ и институтамъ означенными выше преимуществами, если бы оныя не имѣли на то права.

Донынѣ административныя вѣдомства руководствовались тѣмъ правиломъ, чтобы для обезпеченія порядка и общественнаго спокойствія, а равно для устраненія всякаго самоуправства, дѣла оставляемы были въ такомъ положеніи, въ какомъ они были предъ началомъ спора, до окончательнаго рѣшенія онаго судебнымъ порядкомъ.

какъ там, такъ и ту proboszcz не pokłada tytułu, nadającego kościołowi w Brzozie prawa wolnego pastwiska na gruntach wsi Żerdzi; służebność ta do wykazu hipotecznego tychże dóbr, które obecnie przeszły w trzecie ręce, nie weszła, i przez dzisiejszego ich właściciela jest zaprzeczona; ściśle zatem rzecz biorąc, powyższa decyzja Księcia Namiestnika Królestwa co do reklamacji p. Chrzanowskiego, zastosowana być winna i do interesu, o który obecnie rzecz idzie.

Obok tego Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych nadmienila: że bardzo wiele instytuców duchownych a szczególnie kościołów parafialnych, od najdawniejszych czasów używa prawa różnych służebności, mianowicie pastwiska i wolnego wrębu na dobrach prywatnych, pomimo, że tytułów pierwotnych, któremi służebności ustanowione zostały, obecnie nie są w stanie złożyć i pomimo, że służebności te do wykazów hipotecznych dóbr, na których są wykonywane, nie weszły.

Niemeldowanie służebności tych do ksiąg wieczystych w czasie regulacji hipoteki dóbr ziemskich, ztąd pochodziło, że nie mogły być pokładane tytuły, służebności te stanowiące, które, jak powszechnie wiadomo, w dawnych czasach wojen i zaburzeń krajowych, ogniem spłonęły, lub z postępem czasu, przy różnych zmianach pogięły; że zaś tytuły te istniały, i tylko przez jakowy wypadek zatracone lub zniszczone zostały, wnosić o tém z tego wypadu, że dawniejsi właściciele dóbr, służebnościom takim uległych, nie byliby dozwolali ich wykonywania, gdyby kościoły i instytucja do tego prawa nie miały.

Dotąd wykonywana była, przyjęta przez władzę administracyjną zasada, ażeby dla zapewnienia porządku i spokojności publicznej, oraz zapobieżenia wszelkim samowolnościom stron interesowanych, utrzymany był stan rzeczy jaki istniał przed zakłóceniem, aż do zapadnięcia na drodze sądowej wyroku, stanowczo i ostatecznie spór rozstrzygającego.

Это правило, поддерживаемое административною экзекуціею для обезпеченія духовнымъ заведеніямъ такихъ преимуществъ, какими они безпрерывно пользовались, имѣло то послѣдствіе, что, ежели частный владѣлецъ имѣнія не былъ достаточно увѣренъ въ томъ, что духовные институты незаконно пользуются нѣкоторыми угодьями въ его имѣніи, то не заводилъ о томъ тяжбы, и институты спокойно продолжали пользоваться своими преимуществами; если же нынѣ будетъ принято другое правило, а именно: что еслибы преимущество или право на угодья въ частныхъ имѣніяхъ духовныхъ заведеній не было внесено въ ипотечныя книги, для воспрепятствованія институту пользоваться онымъ, достаточно было бы объявленія со стороны владѣльца имѣнія спора и недопущенія института пользоваться далѣе тѣми угодьями, до окончательнаго рѣшенія такого спора судебнымъ порядкомъ, — въ такомъ случаѣ, столь легкое средство къ воспрепятствованію духовнымъ институтамъ пользоваться рубкою лѣса или пастбищемъ въ имѣніяхъ могло бы лишитъ заведенія, если не навсегда, то по крайней мѣрѣ на продолжительное время, пока тяжба не будетъ окончена, права пользоваться угодьями, нерѣдко составляющими значительную статью ихъ доходовъ.

Эти поводы, равно какъ и обязанность, возложенная Правительствомъ на Комисію Внутреннихъ Дѣлъ постановленіемъ 23 Января 1822 года, обезпечить приходскимъ Священникамъ и всѣмъ духовнымъ институтамъ исправное получение доходовъ, и то обстоятельство, что административное начальство, держась прежняго порядка, отнюдь не обременяло помѣщиковъ, продолжая такое положеніе дѣлъ, какое они сами донынѣ терпѣли, и что вмѣстѣ съ тѣмъ оно не лишало этихъ помѣщиковъ права оспаривать преимущества духовныхъ институтовъ судебнымъ порядкомъ, — побуждали и бывшую Правительственную Комисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ

Zasada ta przez dodawanie pomocy administracyjnej do wykonywania służebności takich, jakich instytutu bez przerwy używały, ten miała skutek, że strony, jeżeli nie miały dostatecznego przekonania o nienależności wykonywanych służebności, nie występowały z procesem, i instytutu zostawały w spokojnym używaniu tychże służebności; jeżeli zaś obecnie przyjętą będzie zasada, że w podobnych wypadkach, kiedy służebność jaka nie będzie hypotekowana, dosyć jest, dla przeszkodzenia instytutowi użytkowania z niej, ażeby właściciel gruntów zaprzeczył jej i nie dozwolił dalszego z niej użytkowania, i gdy przywrócenie instytutu do prawa zaprzeczonej mu służebności, zależeć będzie od prawomocnego i ostatecznego wyroku sądowego, bo taka łatwość w zaprzeczeniu i tém samym w przeszkodzeniu instytutom duchownym używania służebności lubo nie hypotekowanych, może stać się powodem dla wielu właścicieli lasów i gruntów, na których służebności wolnego wrębu i pastwiska są wykonywane: że ci, pomimo przekonania wewnętrznego o słuszności praw instytutów, wzbronią im użytkowania z tych służebności, a tém samym instytutu, jeżeli nie raz na zawsze, to przynajmniej na długi czas, za nim rozległy proces ukończonym zostanie, będą pozbawione użytkowania, częstokroć bardzo ważny przedmiot ich uposażenia stanowiącego.

Te uwagi, przy względzie na obowiązek opieki, jaką Rząd włożył na Komisyję Rządową przez postanowienie z dnia 23 Stycznia 1822 r. co do zapewnienia beneficjatom duchownym i wszelkim instytutom, regularnego poboru ich dochodów, niemniej téż i wzgląd na to, że władza administracyjna, utrzymując rzeczy in statu quo, jak z jednej strony nie czyni uciążenia dziedzicom, przedłużając ten sam stan rzeczy jaki oni sami dotąd tollerowali, tak z drugiej strony nie przesadza; bo zawsze zostawia interessowanym wolność rozprawiania się na drodze sądowej, były powodem, że tak była Komisyja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako téż późniejsza Komisyja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych cią-

Дѣль, поддерживать дѣла въ томъ положеніи, въ какомъ они находились прежде спора. На семъ же основаніи Коммисія рѣшила и настоящее дѣло Фугельскаго.

Нынѣ Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ испрашиваетъ разрѣшенія, будетъ ли это же правило оставлено и на будущее время, или нѣтъ, присовокупляя, что въ спорахъ крестьянъ или мѣщанъ съ помѣщиками, Коммисія руководствуется тою же системою, какъ для сохраненія спокойствія, такъ и для обезпеченія цѣлости доходовъ, отъ исправнаго поступленія коихъ за виситъ исправный взносъ казенныхъ податей; посему Коммисія испрашиваетъ общаго по настоящему предмету распоряженія, которое тѣмъ необходимѣе, что Коммисіи съ 1822 года, для ея дѣйствій въ подобныхъ дѣлахъ, не указано въ руководство никакого постановленія, которое было бы помѣщено въ Дневникъ Законовъ, а руководствовалась она только, при рѣшеніи на практикѣ особенныхъ частныхъ случаевъ, правилами, указанными необходимостью и возложенною на нее обязанностью наблюдать порядокъ и спокойствіе въ гминахъ.

Вслѣдствіе настоящаго представленія Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, Совѣтъ принималъ въ соображеніе, что, хотя рѣшеніе по дѣлу Хржановскаго объ отмѣнѣ административной экзекуціи, данной въ помощь Священнику села Сухцицъ для пользованія рубкою лѣса и пастбищемъ въ имѣніи Хржановскаго, Вдовинѣ, до окончательнаго рѣшенія начатой по сему предмету тяжбы, имѣетъ законное основаніе, однакоже нельзя отвергать, что примѣненіе принятаго при рѣшеніи дѣла Хржановскаго правила ко всѣмъ вообще спорамъ помѣщиковъ съ духовными институтами или приходскими Священниками о правахъ рубки лѣса и пастбища въ ихъ имѣніяхъ могло бы, съ одной стороны, причинить институтамъ и Священникамъ не малые убытки, а съ другой—побудить помѣщиковъ заводить подобныя споры единственно для того, что бы избѣжать испол-

гнѣ kierowały się zasadą utrzymania takiego stanu, jaki był przed zakłóceniem, podług tego i interes dziś zarekursowany panna Fugielskiego został za decyzdowany, czyli ta zasada dalej ma być praktykowana, lub nie, Kommissya Rządowa uprasza Radę Administracyjną, o stosowną w tej mierze decyzję.

Przyczemъ wszakże i to jeszcze Kommissya Rządowa przedstawiła, że w zatargach włościan, lub mieszkańców miejskich z dziedzicami, Kommissya Rządowa utrzymuje także statu quo, a to, tak dla zachowania spokojności, jako też dla zapewnienia całości wpływów i dochodów, na których regularności opiera się dochód skarbowy; chodzi więc tu Kommissyi Rządowej o zasadę ogólną, której wskazanie tém jest pożądane, że dotychczasowe postępowanie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych od r. 1822 nie opierało się na żadnem wyraźnem oddzielnem postanowieniu, któreby ogłoszone w Dzienniku Praw, było jawnem i obowiązującym, a tylko koniecznością, przy praktycznem załatwianiu szczegółowych wypadków wywołane, oraz z tego względu, że do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, z przepisów jej organizacyi, należy czuwanie nad utrzymaniem porządku i spokojności w gminach, w użycie wprowadzone zostało.

W załatwieniu wniesionej przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych wątpliwości, Rada zważywszy: że jakkolwiek prawne są zasady, na mocy których, w skutek reklamacyi p. Chrzanowskiego dziedzica dóbr Wdowina, wykonywanie przez proboszcza w Suchcicach służebności wolnego wrębu i pastwiska na Wdowinie, aż do czasu sądowego rozstrzygnięcia sporu o prawo służebności wstrzymaném zostało, przecież zaprzeczyć nie można, że ściśle zastosowanie przyjętej w interesie Chrzanowskiego zasady do wszystkich przypadków, wynikłych sporów pomiędzy dziedzicami dóbr, институтами i beneficjantami duchownymi o prawa służebności, pastwiska lub wrębu, mogłoby postawić też instytucja i beneficjantów w nader krytycznem położeniu, a nawet skłonić wielu dziedziców do zaprze-

ненія повинностей въ теченіе нѣкотораго времени. А какъ при томъ изъ рапорта Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ оказывается, что пользованіе помянутыми угодьями основывалось на добромъ согласіи, и что духовные институты, пользуясь оными непрерывно и непрекословно нѣсколько лѣтъ, посему именно не вносили правъ своихъ въ ипотечныя книги; что самое долговременное пользованіе сими правами даетъ поводъ заключать объ основательности оныхъ; что лишеніе вдругъ институтовъ и Священниковъ правъ пользоваться рубкою лѣсовъ и пастбищами въ частныхъ имѣніяхъ могло бы поставить ихъ въ весьма затруднительное положеніе; что, наконецъ, предоставленіе Священникамъ и духовнымъ институтамъ правъ пользоваться угодьями до рѣшенія о томъ споровъ судебнымъ порядкомъ не можетъ быть почитаемо для помѣщиковъ слишкомъ обременительнымъ,—Совѣтъ опредѣлилъ: принятое въ подобныхъ дѣлахъ Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ правило, состоящее въ томъ, чтобы, въ случаѣ возникающихъ между помѣщикомъ и духовенствомъ споровъ о правѣ порубки лѣса или пастбища въ имѣніи, дѣло оставалось въ томъ положеніи, въ какомъ было предъ началомъ тяжбы, до окончанія оной, и чтобы помѣщикамъ не дозволяемо было до тѣхъ поръ, пока дѣло не кончится, возбранять духовнымъ пользоваться помянутыми угодьями, оставить на будущее время во всей силѣ.

Совѣтъ усматриваетъ также изъ рапорта Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, что въ Царствѣ Польскомъ есть много духовныхъ институтовъ и приходскихъ Священниковъ, которыхъ права на рубку лѣса и на пастбища въ имѣніяхъ, обязанныхъ доставлять имъ таковыя сервитуты, не внесены въ ипотечныя книги такихъ имѣній, хотя институты и Священники и пользуются этими правами; а какъ сіе противно общему порядку и можетъ быть причиною споровъ и даже затруднить пользующимся означенными правами средства отыскать документы, подтверждающіе законность оныхъ, то Совѣтъ

czenia im prawa do tychże służebności, jedynie w widokach uwolnienia się, przez czas niejaki, od ponoszenia ciężaru. Kiedy zatem wykazanem zostało, że służebności o których mowa, opierały się zwykle na dobrej wierze, i będąc nawet, w braku legalnych dokumentów, bez przeszkody przez instytutu i beneficjatów wykonywane, dla tego właśnie powodu do hypotek meldowane nie były; kiedy sama długoletnia używalność, stanowi domniemanie posiadania samego prawa, kiedy pozbawienie od razu znacznej liczby instytutów i beneficjatów pastwiska i wrębu, mogłoby ich postawić w nader krytycznem położeniu, kiedy na koniec utrzymanie ich przy tém prawie do rozstrzygnięcia procesu na drodze sądowej, nie może być uważane za nader uciążliwe dla samychże dziedziców dóbr, służebności wykonywających, Rada wyrzekła: że z tych wszystkich powodów przyjęte przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, w podobnych przypadkach postępowanie, zasadzające się na tém, iżby w wynikłych pomiędzy dziedzicami i instytutem, lub beneficjarami duchownymi sporach, o prawa służebności pastwiska lub wrębu, status quo, aż do rozstrzygnięcia procesu był utrzymany, i dziedzicowi dóbr, służebnością obciążonych, odmawiania wykonywania tejże do tego czasu nie było dozwolone, ma być nadal utrzymane.

Obok tego z rapportu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych powzięła Rada wiadomość, że w Królestwie wiele znajduje się instytutów i beneficjatów, których prawa służebności, wolnego pastwiska lub wrębu, jakkolwiek dotąd bezspornie wykonywane, nie są przecież dotąd wniesione do hypoteki dóbr służebnością obciążonych.

Gdy zaś podobny stan rzeczy przeciwny porządkowi, stać się może z czasem powodem do sporów, a nawet utrudnić używającym służebności, zebranie dowodów, prawność jej wykazać mających; przeto Rada mieć chciała, iżby Kommissya Rządowa

опредѣлить: поручить Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ наблюсти, дабы во всѣхъ тѣхъ имѣніяхъ, гдѣ помѣщики безспорно дозволяютъ Священникамъ и духовнымъ институтамъ пользоваться рубкою лѣса и пастбищами, и гдѣ бы помѣщики тому не сопротивлялись, права Священниковъ и институтовъ на подобные сервитуты внесены были въ ипотечныя книги.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Θ. Лебренъ.*

N. 752.

КОНЕЦЪ ПЕРВАГО ТОМА.

Spraw Wewnętrznych i Duchownych, w tych wszystkich przypadkach, gdzieby nie zachodził spór o prawo służebności, pomiędzy dziedzicami dóbr a instytucjami i beneficjarami i gdzieby pierwsi temu się nie sprzeciwiali, służące tymże instytutom i beneficjatom prawa do służebności wolnego pastwiska lub wrębu, były do hypoteki dóbr, służebnością obciążonych, wpisane.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *T. Le-Brun.*

Nr. 752.

KONIEC TOMU PIERWSZEGO.

86417